

Begroting 2011

PS 60/10

Inhoudsopgave

blz.

blz.

Inleiding 3

Programmabegroting

1	Bestuur	7
2	Verkeer en Vervoer	21
3	Water	53
4	Milieu	73
5	Natuur, bos en landschap	111
6	Sociaal economische zaken	129
7	Jeugd, cultuur en samenleving	157
8	Ruimtelijke ontwikkeling	183
9	Revitalisering landelijk gebied	193
10	Wonen	205
	Algemeen financieel beleid	213

Paragrafen

1	Integrale veiligheid	217
2	Bedrijfsvoering	231
3	Provinciale heffingen	247
4	Weerstandsvermogen	251
5	Onderhoud kapitaalgoederen	265
6	Treasury	273
7	Verbonden partijen	277
8	Grondbeleid	291
	Financiële begroting	295

Inleiding

De opzet van de begroting 2011 wordt voortgezet langs de lijn die bij de begroting 2009 is ingezet.

De voorliggende begroting is als volgt te "lezen".

Programmadeel

Algemeen programmadeel

Elk van de tien programma's in de begroting start met een algemeen gedeelte. Hierin wordt beknopt aangegeven welke speerpunten er zijn voor 2011. Daarbij wordt in tabelvorm antwoord gegeven op de vraag "Wat wil de provincie bereiken?" In de tabel zijn de maatschappelijke doelen op programmaniveau geformuleerd. Voor elk maatschappelijk doel is minimaal één indicator benoemd. Voor een aantal maatschappelijke doelen zijn meerdere indicatoren benoemd die gezamenlijk een beeld geven van de mate van realisatie van de doelen. Voor elke indicator is tevens een streefwaarde aangegeven en het jaar waarin die streefwaarde dient te zijn behaald.

Dan volgt een meerjarenoverzicht van het totaal aan lasten en baten van het programma. In het meerjarenoverzicht worden de lasten en baten naar hun aard onderscheiden met een specifieke kleur.

Bedragen x € 1.000	Realisatie 2009	Raming 2010	2011	2012	2013	2014
Lasten						
Lasten uit specifieke uitkeringen	0	0	0	0	0	0
Lasten cofinanciering	0	0	0	0	0	0
Lasten wettelijke taken	4.800	4.885	5.430	5.328	5.420	5.508
Kapitaallasten	0	0	0	0	0	0
Lasten voor autonome taken	4.765	9.095	4.407	2.460	1.730	1.575
Apparaatskosten	8.330	10.316	7.921	6.549	5.978	5.937
totaal	17.896	24.297	17.759	14.337	13.128	13.019
Baten						
Rijk	-25	0	0	0	0	0
Europa	0	0	0	0	0	0
Overige programmabaten	1.122	782	789	370	377	383
Dekking verschil lasten en baten						
Dekking uit reserves	593	314	317	320	323	325
Dekking uit alg. middelen	16.206	23.201	16.652	13.646	12.429	12.310
totaal	17.896	24.297	17.759	14.337	13.128	13.019
Formatieinzet in fte	77,09	84,53	56,80			
Waarvan indirecte fte:	20,00	23,63	13,40			

De lasten worden onderscheiden naar:

- 1 lasten gedekt uit specifieke uitkeringen hebben een blauwe achtergrondkleur.
- 2 lasten cofinanciering die hoort bij taken waar Rijksdoeluitkeringen en EU-uitkeringen voor zijn verstrekt, hebben een oranje achtergrondkleur.
- 3 lasten voor wettelijke taken die worden gedekt uit de eigen middelen hebben een paarse achtergrondkleur
- 4 kapitaallasten hebben een grijze achtergrondkleur.
- 5 lasten voor autonome taken die gedekt worden uit de eigen middelen hebben een groene achtergrondkleur
- 6 apparaatskosten hebben geen achtergrondkleur.

De apparaatskosten worden over de programma's verdeeld op basis van de aangegeven formatie-inzet die onderaan in de tabel is weergegeven (zie ook bijlage 3).

De baten hebben de volgende kleuren:

De specifieke uitkeringen van het Rijk zijn in donkerblauw aangegeven

De uitkeringen van de EU zijn in lichtblauw aangegeven

De overige programmabaten zijn in zwart aangegeven

Van het verschil tussen lasten en baten is met rood, het deel aangegeven dat wordt gedekt met de inzet van reserves en is met groen het deel aangegeven dat wordt gedekt uit de algemene middelen.

Ter afsluiting van het algemene deel volgt een staafgrafiek die de middeleninzet op programmaniveau inzichtelijk maakt.

Productgroepspecifiek deel

Elk programma wordt verder uitgewerkt in een aantal productgroepen. Per productgroep wordt de vraag "Wat gaan we daarvoor doen?" beantwoord. Elk productgroep draagt bij aan de realisatie van één of meerdere maatschappelijke doelen. Per productgroep wordt eerst aangegeven aan welke maatschappelijke doel(en) het bijdraagt en welke beleidsnota's hiervoor relevant zijn en wanneer het beleid geëvalueerd wordt. Per beleidsonderdeel wordt ook ingegaan op de rol en beïnvloedingsmogelijkheden van de provincie (gedeeltelijke vertaling van het Mark Moore -model).

Vervolgens wordt aangegeven wat de provincie gaat doen, de zogenoemde beleidsprestaties. Onder de beleidsprestaties worden geen subsidies, 'plannen' en dergelijke verstaan, maar de met deze subsidies, plannen – activiteiten/producten – beoogde effecten/doelen die bijdragen aan het gestelde maatschappelijke doel. Elke beleidsprestatie is (via een eenduidige nummering) gekoppeld aan een maatschappelijk doel, zodat duidelijk is aan welk maatschappelijk doel de beleidsprestatie bijdraagt. Ook voor de beleidsprestaties zijn indicatoren benoemd.

Elke productgroep eindigt met een overzicht van de baten en lasten.

De lasten zijn net als in het algemene programmadeel onderverdeeld in lasten die samenhangen met specifieke uitkeringen, met cofinanciering, met wettelijke taken waarvoor geen specifieke uitkering wordt verstrekt, kapitaallasten (rente en afschrijvingskosten) van de investeringen en lasten voor autonome taken.

Bij de baten is een onderscheid gemaakt op basis van de herkomst van de middelen. (Rijk, EU en overige baten).

Het saldo van de lasten en baten van de productgroep is bepalend voor het beroep dat elke productgroep doet op de algemene middelen.

Als voor bepaalde uitgaven van een productgroep een reserve is ingesteld wordt het beroep op de algemene middelen verlaagd met de inzet vanuit de reserve.

Daarnaast wordt inzicht gegeven in de stand van de reserves die bij de productgroep horen (paars) en in de investeringen (bruin).

Algemeen financieel beleid

In het onderdeel algemeen financieel beleid zijn de algemene middelen toegelicht. Tot de algemene middelen behoren:

- de opcentenopbrengst motorrijtuigenbelasting
- de algemene uitkering uit het provinciefonds
- de dividenden
- de baten uit de financieringsfunctie
- de overige algemene dekkingsmiddelen

Daarnaast behoren de post onvoorzien en de overige algemene stelposten tot het algemeen financieel beleid.

Paragrafen

Het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) schrijft voor dat in de begroting zeven verplichte paragrafen worden opgenomen. Doel van deze paragrafen is om op een aantal onderwerpen dat verspreid in de begroting is opgenomen, een gebundeld inzicht te geven in het beleid. Het betreft de volgende paragrafen:

- paragraaf bedrijfsvoering die inzicht geeft in de stand van zaken en beleidsvoornemens van de bedrijfsvoering;
- paragraaf provinciale heffingen die ingaat op het beleid ten aanzien van de heffingen, de geraamde inkomsten, het kwijtscheldingsbeleid en de lokale lastendruk;
- paragraaf weerstandsvormen die inzicht geeft in de risico's en de weerstandscapaciteit om die risico's op te kunnen vangen;
- paragraaf onderhoud kapitaalgoederen die uiteenzet wat het beleidskader en de financiële consequenties zijn van het onderhoudsbeleid van de kapitaalgoederen (wegen/groen, gebouwen en water);
- paragraaf treasury handelt over de financiering en gaat in op de beleidsvoornemens ten aanzien van het risicobeheer van de financieringsportefeuille;
- paragraaf verbonden partijen waar de visie op de verbonden partijen in relatie tot de doestellingen in de begroting wordt uiteengezet en waarin tevens de beleidsvoornemens over verbonden partijen worden opgenomen;
- paragraaf grondbeleid die de visie op het grondbeleid uiteenzet en ingaat op de beleidsuitgangspunten voor de inzet van de grondreserve en de risico's die verboden zijn aan het grondbeleid;

Naast de verplicht voorgeschreven paragrafen heeft de Provincie Noord-Brabant ervoor gekozen nog een paragraaf in de begroting op te nemen:

- paragraaf integrale veiligheid die ingaat op het beleid betreffende openbare orde en veiligheid, externe veiligheid, sociale veiligheid, water en veiligheid en tot slot verkeersveiligheid;

Financiële begroting

De Financiële begroting is een voorgeschreven begrotingsonderdeel (BBV) en bevat een totaal-overzicht van de lasten en de baten en een uiteenzetting van de financiële positie. Het overzicht van de lasten en baten geeft de lasten en baten en het saldo weer op programma- en productgroepniveau zoals die door PS worden geautoriseerd. Als sluitstuk

van dit overzicht worden ook de voorgenomen stortingen in en onttrekkingen aan reserves ter autorisatie aan PS voorgelegd.

De toelichting bij dit overzicht gaat in op de gronden waarop de ramingen zijn gebaseerd.

De uiteenzetting van de financiële positie gaat in op de arbeidskosten gerelateerde verplichtingen, de investeringen onderscheiden naar investeringen met economisch nut en maatschappelijk nut, de financiering en de stand en het verloop van de reserves en de voorzieningen.

Bijlagen begroting

Bij de begroting hoort een bijlagenboek. Dit bijlagenboek bevat een overzicht van de opbouw van de programma's in de begroting naar onderliggende productgroepen, producten en daar onderliggende begrotingsposten. Conform de wens van de PS-werkgroep 'verbetering begroting' is voor het eerst ook dit overzicht in kleur gepresenteerd, zodat ook in de gedetailleerde bijlage consequent de zelfde kleurenindeling wordt gebruikt als op programma- en productgroepniveau.

Daarnaast bevat het bijlagenboek ook de op grond van het BBV voorgeschreven overzichten van kapitaallasten, vaste activa, reserves, voorzieningen, vaste schulden, borg- en garantstellingen, en het overzicht van incidentele lasten en baten. Verder is in de bijlagen nog de kostenverdeelstaat, het subsidieoverzicht, het investeringsschema en het overzicht van doeluitkeringen van het Rijk en de EU opgenomen.

Bestuurlijke samenvatting

De begroting gaat vergezeld van een bestuurlijke samenvatting die beknopt uiteenzet wat de speerpunten zijn in 2011 voor zowel het reguliere beleid als voor de programma's van het bestuursakkoord, het programma landelijk gebied en het programma samen investeren. Tevens is in deze samenvatting een aantal financiële overzichten opgenomen waarmee inzicht wordt gegeven in de middeleninzet in de begroting op de verschillende beleidsonderdelen.

1

Bestuur

Algemeen	8
01.01 Bestuur, CdK en Griffie	12
01.03 Borging kwaliteit bestuursstructuur	15
01.04 Openbare orde, veiligheid en rampenbestrijding	17
01.05 BrabantStad / Grote steden beleid	19

Algemeen

Portefeuillehouders:

CdK dr. W.B.H.J. van de Donk, mw.ir.C.W. Jacobs, mr.A.M. Essed

Inleiding

Als provincie staan we voor de kwaliteit van de Brabantse samenleving in het belang van Noord-Brabant en de Brabanders. Als overheden in het algemeen en meer specifiek als provinciebestuur leveren we hieraan individueel, maar vooral ook gezamenlijk een wezenlijke bijdrage. Enerzijds door duidelijk kenbaar te maken waar de provincie voor staat, wat ons beleid is en hoe we dat uitvoeren. Tegelijkertijd richten we ons op de kwaliteit van het openbaar bestuur (de bestuursstructuur) in onze provincie en op het in samenwerking met andere (overheids)partners oppakken en aanpakken van maatschappelijke opgaven in Noord-Brabant. Specifieke elementen zijn daarnaast de zorg voor openbare orde, veiligheid en rampenbestrijding alsmede interbestuurlijke betrekkingen. Tenslotte zal het eerste kwartaal 2011 in het teken staan van de provinciale Statenverkiezingen.

Verbindend Brabant

Twee onderdelen uit het bestuursakkoordprogramma Verbindend Brabant komen primair terug in dit begrotingsprogramma Bestuur en leveren een wezenlijke bijdrage aan het realiseren van de opgenomen doelstellingen. Het betreft de programmaonderdelen Merk Brabant en Eén Brabant.

Merk Brabant

De provincie ontwikkelt samen met Brabantse partners een gedeeld beeld van de provincie Noord-Brabant als regio: Merk Brabant. Dit Merk kan de provincie en kunnen die partners vervolgens gebruiken als basis voor hun communicatie-uitingen en campagnes. Gezamenlijk alsook individueel. Nadrukkelijk stellen we dat het hierbij gaat om de profilering van de regio Brabant en niet om de profilering van de provinciale organisatie.

Merk Brabant zorgt zowel binnen als buiten Brabant voor een meer eenduidig beeld van de provincie Noord-Brabant als regio, wat de aantrekkingskracht is van Brabant en wat ons onderscheidt van andere regio's, binnen en buiten Nederland. Hiermee geeft Merk Brabant een positieve bijdrage aan de Brabantse economie, toerisme, sport en cultuur en

komt het ten goede aan de kwaliteit van de Brabantse samenleving. In 2011 gaat de organisatie van het Merk Brabant over in andere handen. Beheer en ontwikkeling vinden elders plaats. Deze nieuwe organisatievorm moet banden hebben met de verschillende betrokken sectoren in Brabant, en gevoel hebben voor (regio) marketing. Verschillende partijen zullen gezamenlijk deze organisatie aansturen; de provincie is er daar een van.

Eén Brabant

Een sterke provincie heeft sterke lokale schakels met sterke onderlinge verbindingen nodig. Eén van de centrale doelen van het Programmaplan Verbindend Brabant is het versterken van de kwaliteit van het openbaar bestuur in Noord-Brabant en een sterkere samenwerking in de regio's door bundeling van kracht en daardoor vergroting van uitvoeringskracht. Dat doen wij door het intensiveren van de samenwerking met de gemeenten en het gezamenlijk oppakken van gemeenschappelijke opgaven in Noord-Brabant.

West-Brabant heeft alle 11 majeure projecten in uitvoering genomen. In 2010 is voor vijf projecten beschikt, in 2011 zal dit ook voor de andere projecten het geval zijn.

Noordoost-Brabant: in 2011 zullen provincie en regio nauw samenwerken in het realiseren van het regionale uitvoeringsplan. Midden-Brabant: Mede gestimuleerd door de provincie is ook Midden-Brabant zich in 2010 verder gaan organiseren. Dit proces wordt in 2011 doorgezet.

Verder organiseert de provincie samen met de Vereniging van Brabantse Gemeenten (VBG) een debatserie over de kwaliteit van het openbaar bestuur. Aan de orde komen thema's als succesfactoren van interbestuurlijke samenwerking en bestuurskracht en dergelijke. Voorts wordt op dit gebied gereageerd op ontwikkelingen en initiatieven van gemeenten.

Openbare orde, veiligheid en rampenbestrijding

De Wet veiligheidsregio's, die op 1 oktober 2010 in werking treedt, beschrijft de verschillende taken en bevoegdheden die aan de CdK als rijksorgaan toekomen. Deze taken en bevoegdheden, waaronder het bestuurlijk toezicht van de CdK op de veiligheidsregio's en zijn rol bij landsgrensoverschrijdende samenwerking, zijn door ons nader uitgewerkt en vastgelegd in een provinciaal crisisplan. Ook de organisatie van de provinciale crisisbeheersingsorganisatie staat in dit plan beschreven. Het provinciaal

crisisplan is opgesteld in nauwe samenwerking met de drie Brabantse veiligheidsregio's. De implementatie van de Wet veiligheidsregio's is daarmee een feit en de provincie is voorbereid op haar nieuwe rol en verantwoordelijkheden vanaf 1 oktober 2010. Vanuit de verbindende rol blijven we inzetten op het versterken van regio- en landsgrensoverschrijdende samenwerking en de samenwerking met onze partners in de veiligheidsketen. Een voorbeeld van zo'n samenwerkingsverband vormen de Regionale Informatie- en Expertisecentra (RIEC's) waarvan er in Brabant inmiddels twee zijn opgericht. De provincie participeert in beide RIEC's die tot doel hebben het openbaar bestuur te ondersteunen bij de bestuurlijke aanpak van de georganiseerde criminaliteit.

Vernieuwing Interbestuurlijk Toezicht

Het kabinet heeft besloten het stelsel van interbestuurlijk toezicht te vernieuwen naar meer integraal en generiek toezicht. In 2011 zal onze organisatie en werkwijze hierop worden aangepast. Tevens zullen gemeenten worden bijgepraat over de veranderingen in onze toezichthoudende rol. Per 1-1-2012 komen taken over van de VROM-inspectie, hierop bereiden we ons in 2011 voor (VROM: Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer). Onderdeel van de veranderingen in het interbestuurlijk

toezicht is de vernieuwing van het financieel toezicht. De proef terughoudend financieel toezicht is geëvalueerd. In 2011 blijven we het financieel toezicht op een terughoudende wijze invullen. In 2011 wordt de landelijke discussie over mogelijke vernieuwingen op dit terrein afgerond.

Bestuursakkoord Rijk-Provincie 2008-2011

Het uitvoeringsprogramma bestuursakkoord Rijk-provincies is een verzameling van tientallen acties die door de provincies gezamenlijk worden opgepakt (Inter Provinciaal Overleg IPO). Zo zijn er 19 decentralisatie-afspraken gemaakt. Het betreft taken die passen binnen de doelstelling om het profiel van de provincie als middenbestuur te versterken. Dit uiteraard in het verlengde van de in 2009 door PS gevoerde kerntakendiscussie en de vertrekpunten van de Agenda van Brabant. Het is ongewis of de taken die nog niet gedecentraliseerd zijn (ongeveer de helft) alsnog worden overgedragen aan de provincie. Dit omdat de uitvoeringsafspraken veelal afhankelijk zijn van andere ontwikkelingen binnen de betrokken ministeries.

Wat wil de provincie bereiken?

Maatschappelijk doel	Vastgelegd In PS-nota	Indicator	Streefwaarde + jaar	2008 (t-3)	2009 (t-2)	2010 (t-1)	2011 (t)	2012 (t+1)	2013 (t+2)
				Begroot Realisatie	Begroot Realisatie	Begroot	Begroot	Begroot	Begroot
01.A Burgers, instellingen en bedrijven weten waarvoor ze bij de provinciale organisatie terecht kunnen.		Verkiezingsonderzoek: % Brabanders dat op de hoogte was van verkiezingen.					> 90 %		
01.B Brabant heeft als regio een positief imago met een gunstige uitstraling op relevante (ondernemen, wonen, werken, leren, ed.) vestigingsfactoren voor burgers, instellingen en bedrijven. ¹	PS 52/07	Resultaat imago-onderzoek	Trendmatige groei ²	-	-	Nul-meting Imago onderzoek	> 2010		

Maatschappelijk doel	Vastgelegd In PS-nota	Indicator	Streefwaarde + jaar	2008 (t-3)	2009 (t-2)	2010 (t-1)	2011 (t)	2012 (t+1)	2013 (t+2)
				Begroot Realisatie	Begroot Realisatie	Begroot	Begroot	Begroot	Begroot
01.C Bestendigen en optimaliseren van de kwaliteit van de bestuursstructuur in Noord-Brabant	Bestuursakkoord+ programmaplan PS 52/07	Nog geen indicator							
01.D Brabant is optimaal voorbereid op rampen en crises	BM/0550	a. Resultaat doorlichtingsonderzoek veiligheidsregio's (Inspectie Openbare Orde en Veiligheid) b. Kwaliteit en voortgang regionale plannen (vanaf 2010) ⁴	Positief oordeel CdK Positief oordeel CdK	Positief oordeel n.v.t.	Positief oordeel n.v.t.	Positief oordeel Positief oordeel	Positief oordeel Positief oordeel	Positief oordeel Positief oordeel	
01.E Verankeren, intensiveren en uitbouwen van de politiek-bestuurlijke samenwerking met de grote en middelgrote steden in Noord-Brabant	PS 34/04 PS 52/07 Cie. EMG-MJP0795	BrabantStad projecten	Evaluatie 2010						

¹ Uit ervaringen van andere regio's blijkt dat de effecten van activiteiten ten behoeve van regiomarketing op zijn vroegst na 5 jaar meetbaar zijn.

² Het is moeilijk om hier een indicator voor te benoemen omdat de provincie hierin een gedeelde verantwoordelijkheid heeft (partners van merk Brabant zijn autonoom).

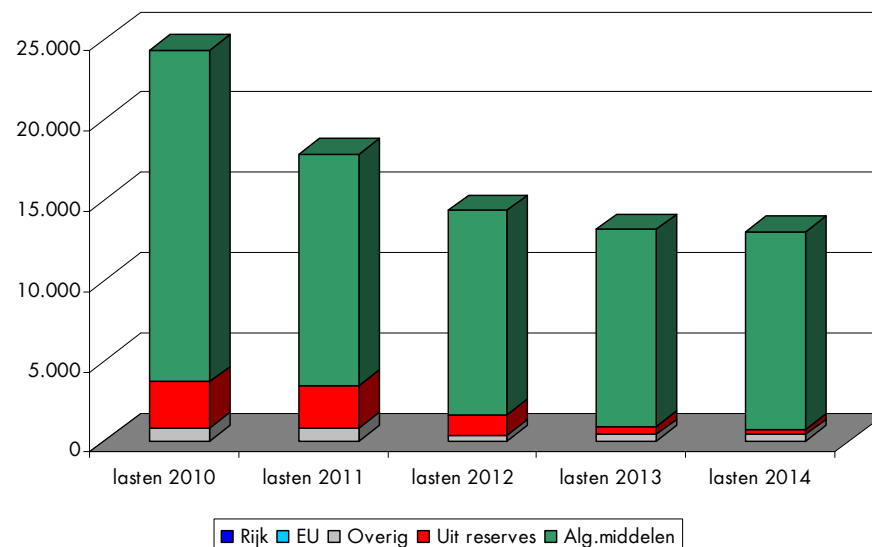
Wat mag het kosten?

01 Bestuur

Bedragen x € 1.000

	Realisatie 2009	Raming 2010	2011	2012	2013	2014
Lasten						
Lasten uit specifieke uitkeringen	0	0	0	0	0	0
Lasten cofinanciering	0	0	0	0	0	0
Lasten wettelijke taken	4.800	4.885	5.430	5.328	5.420	5.508
Kapitaallasten	0	0	0	0	0	0
Lasten voor autonome taken	4.765	9.095	4.407	2.460	1.730	1.575
Apparaatskosten	8.330	10.316	7.973	6.549	5.978	5.937
totaal	17.896	24.297	17.810	14.337	13.128	13.019
Baten						
Rijk	-25	0	0	0	0	0
Europa	0	0	0	0	0	0
Overige programmabaten	1.122	782	789	370	377	383
Dekking verschil lasten en baten						
Dekking uit reserves	593	2.886	2.649	1.250	501	325
Dekking uit alg.middelen	16.206	20.629	14.371	12.716	12.251	12.310
totaal	17.896	24.297	17.810	14.337	13.128	13.019
Formatieinzet in fte	77,1	84,5	61,8			
Waarvan indirecte fte:	20,0	23,63	17,4			

Middeleninzet programma Bestuur
bekostiging van de lasten (bedragen x € 1.000)

01.01 Bestuur, CdK en Griffie

Wat gaat de provincie daarvoor doen?

Maatschappelijk doel	Relevante beleidsnota's	Vastgesteld PS-nummer	Evaluatie in jaar	Rol Provincie	Mogelijkheid tot beïnvloeding
01.A/B	Bestuursakkoord Vertrouwen in Brabant - Actieplannen zes programmalijnen - Samen investeren in Brabant - Programmaplan Landelijk Gebied	PS 52/07	Bestuursakkoord: 2011	Provincie heeft de uitvoering in eigen hand en bepaalt zelf wanneer de provincie zichtbaar is. Voor wat betreft de waardering is dat minder eenduidig en zijn er meerdere factoren van invloed.	Daar waar wij zichtbaar zijn als provincie kunnen we eenduidig en consistent zijn in onze boodschap. De zichtbaarheid optimaliseren vraagt om strakke regie op communicatie. Daarnaast zoeken we actief samenwerking met andere partijen ook in communicatie om de zichtbaarheid te vergroten (BrabantStad, Programma Landelijk Gebied en Merk Brabant).
01.C	Programmaplan Verbindend Brabant (Merk Brabant)	PS 52/07	Bestuursakkoord: 2011	De provincie is één van de vele spelers. Het tempo en het resultaat van het gewenste merk, worden bepaald door het samenspel van de relevante partners.	De samenwerking met relevante partners wordt gezocht en dat draagt bij aan de kennis over de provincie, de zichtbaarheid van de provincie en de beeldvorming over de provincie.

Beleidsprestatie	Indicator	Streefwaarde + jaar	2009	2010	2011	2012	2013
01.A/B.1 Autonoom De zichtbaarheid van de provincie te borgen en te vergroten en zorgen voor een consistente en éénduidige uitstraling.	Intensivering corporate activiteiten in het kader van verkiezingen 2011	Uitkomst verkiezingsonderzoek : positieve ontwikkeling tov 2007		Intensivering activiteiten uitgevoerd	Intensivering activiteiten uitgevoerd Verkiezingsonderzoek 2011		
01.C.1 Autonoom Het ontwikkelen en uitdragen van het Merk Brabant	Actieplan Merk Brabant Imago onderzoek (naar Brabant als regio)	Actieplan geheel uitgevoerd (2011) Onderzoek uitgevoerd	Concept Merk Brabant vastgesteld	Convenant met partners/merkdragers afgesloten m.b.t. uitdragen van het concept. Actieplan opgesteld en in uitvoering genomen. Uitgevoerd (nulmeting)	Uitvoering actieplan i.s.m. partners/merkdragers Uitgevoerd	N.t.b. N.t.b.	N.t.b. N.t.b.

Toelichting

Merk Brabant:

Concept Merk Brabant is in 2009 vastgesteld en een convenant met enkele partners (zoals Brabantse OntwikkelingsMaatschappij, het Vrijetijds huis en Uit in Brabant) is ondertekend. Er zijn overeenkomsten met enkele merkdragers uit verschillende sectoren afgesloten. In 2010 is het aantal merkdragers verder uitgebreid. Ook is in 2010 het actieplan voor het uitdragen van het Merk Brabant vastgesteld. In 2010 is een start gemaakt met de uitvoering. Deze uitvoering loopt door t/m 2011. Er vindt oriëntatie plaats op een geschikte organisatievorm voor de borging van het gedachtegoed van Merk Brabant na 2011.

Europa

Internationalisering/Europa

Rol/doelen

- Provinciale organisatie is Europaproof (uitvoering en beïnvloeding van Europese wet en regelgeving)
- Provincie werkt samen met buitenlandse regio's voor kennisuitwisseling, gezamenlijk (Europese) projecten en handelsbelangen/investeringsbevordering (Antwerpen, Noordrijn-Westfalen, Wielkopolska, Stockholm, Jiangsu, etc.) en zet in op internationale profilering

- Provincie benut de aanwezige Europese subsidiemogelijkheden voor verwezenlijking van de provinciale beleidsdoelstellingen

Realisatie beleid

De Provincie is via Comité van de Regio's en Huis van de Nederlandse Provincies (HNP), CEMR (Committee for European Municipalities and Regions) en Europese netwerorganisaties als de Assembly of European Regions sterk betrokken bij Europees beleid. Contacten met regio's, en de uitvoering van Europese projecten verlopen conform het strategisch kader internationalisering. Het aantal regio's waarmee contacten wordt onderhouden is uitgebreid en/of in onderzoek (bijv. Ile-de-France, regio's in Turkije) en contacten met bestaande regio's als Vlaanderen en Noord-Rijn Westfalen zijn verstevigd.

Bureau Europa werkt aan het Europaproof maken van de organisatie. Hiervoor ontplooiën zij de volgende activiteiten: Europese wet en regelgeving bekend maken binnen de organisatie d.m.v. opleiding Staatssteun, toezien op het Europaproof zijn de PS/GS stukken, organiseren van diverse bijeenkomsten voor verschillende doelgroepen.

Bureau Europa is verantwoordelijk voor het toetsen van de Europese wet aan de bestaande kaders en richtlijnen.

Wat mag het kosten?

Bedragen x € 1.000 (exploitatie)	Realisatie 2009	Raming 2010	2011	2012	2013	2014
Lasten uit specifieke uitkeringen	0	0	0	0	0	0
Lasten cofinanciering	0	0	0	0	0	0
Lasten wettelijke taken	4.700	4.745	5.288	5.249	5.339	5.425
Kapitaallasten	0	0	0	0	0	0
Lasten voor autonome taken	3.897	3.016	1.342	1.343	1.364	1.387
Lasten	8.597	7.760	6.630	6.592	6.704	6.813

Bedragen x € 1.000 (exploitatie)		Realisatie 2009	Raming 2010	2011	2012	2013	2014
Herkomst middelen							
Rijk		0	0	0	0	0	0
EU		0	0	0	0	0	0
Overige baten		724	357	364	370	377	383
Baten		724	357	364	370	377	383
Saldo lasten en baten		-7.873	-7.404	-6.265	-6.222	-6.327	-6.429
Bijdr. reserve rekenkamer		290	314	317	320	323	325
Bijdrage uit alg. middelen		7.583	7.090	5.949	5.902	6.005	6.104
Stand reserve per 31 december		2009	2010	2011	2012	2013	2014
Res.rekenkamer		350	350	350	350	350	350
Formatie-inzet in fte		37,7	40,3	22,3			

Toelichting

Toelichting verschillen begroting 2011 en 2010

De daling van de totale lasten met 1,1 mln euro binnen de productgroep 'Provinciebestuur, CdK en Griffie' komt hoofdzakelijk, doordat het zwaartepunt van de invoering van het merkconcept in 2010 ligt. In 2011 zal het gedachtegoed van Merk Brabant worden ondergebracht in een nog op te richten juridische entiteit.

01.03 Borging kwaliteit bestuursstructuur

Wat gaat de provincie daarvoor doen?

Maatschappelijk doel	Relevante beleidsnota's	Vastgesteld PS-nummer	Evaluatie in jaar	Rol Provincie	Mogelijkheid tot beïnvloeding
01.C				-	
Bestendigen en optimaliseren van de kwaliteit van de bestuursstructuur in Noord-Brabant	Bestuursakkoord + Programma plan	PS 52/07		- Toezichhoudende rol m.b.t. Financieel Toezicht Gemeenten - Stimulerende rol i.h.k.v. kwaliteitsverbetering openbaar bestuur en versterken van uitvoeringskracht - Vernieuwing interbestuurlijk toezicht (IBT)	- Provincie kan waar nodig gebruik maken van preventief i.p.v. repressief toezicht - Stimuleren en faciliteren, reageren op initiatieven van onderop, maatwerk leveren. - Ontwikkelen Brabantse uitgangspunten op IBT, participeren in IPO-verband

IPO:InterProvinciaal Overleg

Toelichting

De beleidsprestaties voor 2011 hebben met name betrekking op de vernieuwing van het Interbestuurlijk Toezicht. In 2011 zal het vernieuwd interbestuurlijk toezicht in Brabant worden geïmplementeerd naar meer integraal en generiek toezicht. In 2011 bereiden we voor dat VROM-inspectie-taken per 1 januari 2012 naar ons overkomen (VROM: Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer.

In 2011 wordt de landelijke discussie over mogelijke vernieuwingen op het gebied van Financieel Toezicht afgerond. We blijven het Financieel Toezicht op een terughoudende manier uitoefenen.

Beleidsprestatie	Indicator	Streefwaarde jaar	2009	2010	2011	2012	2013
01.C.2 Wettelijk	% repressief toezicht	100%	100%	97%	98%	100%	100%
Effectief Financieel Toezicht Gemeenten			Realisatie 98,5%				

Toelichting

De nieuwe gemeente Oss staat in 2011 nog onder preventief toezicht vanwege de herindeling met Lith.

Wat mag het kosten?

Bedragen x € 1.000 (exploitatie)	Realisatie 2009	Raming 2010	2011	2012	2013	2014
Lasten uit specifieke uitkeringen	0	0	0	0	0	0
Lasten cofinanciering	0	0	0	0	0	0
Lasten wettelijke taken	0	0	0	0	0	0
Kapitaallasten	0	0	0	0	0	0
Lasten voor autonome taken	27	2.883	128	3	3	3
Lasten	27	2.883	128	3	3	3
Herkomst middelen						
Rijk	0	0	0	0	0	0
EU	0	0	0	0	0	0
Overige baten	0	0	0	0	0	0
Baten	0	0	0	0	0	0
Saldo lasten en baten	-27	-2.883	-128	-3	-3	-3
Bijdrage uit alg. middelen	27	2.883	128	3	3	3
Formatie-inzet in fte	11,4	12,0	14,0			

Toelichting

Toelichting verschillen begroting 2011 en 2010

De lasten in 2011 zijn € 2,7 mln. lager dan in 2010, dit wordt veroorzaakt doordat in 2010 € 2 mln. zijn besteed aan het herindelingsproces Oss – Lith. Daarnaast is in 2010 € 0,6 mln. beschikbaar gesteld voor de ontwikkeling van een integrale visie voor de regio Noord-Oost Brabant.

Het budget op begrotingspost Één Brabant daalt in 2011 met 0,7 mln vanwege een incidentele financiële bijdrage die aan het samenwerkingsverband Noordoost-Brabant is verleend ter stimulering van de regionale samenwerking.

01.04 Openbare orde, veiligheid en rampenbestrijding

Wat gaat de provincie daarvoor doen?

Maatschappelijk doel	Relevante beleidsnota's	Vastgesteld PS-nummer	Evaluatie in jaar	Rol Provincie	Mogelijkheid tot beïnvloeding
01.D	Brabant Veiliger: uitwerking van bestuursakkoord 2007-2011 voor integrale veiligheid	BM/0550	2010*	- Verbindende rol tussen veiligheidsregio's en -partners- - Faciliterende rol door beschikbaar stellen middelen	- Periodiek bestuurlijk overleg CdK met voorzitters van de veiligheidsregio's - Participatie in commissies grensoverschrijdende samenwerking rampenbestrijding - Subsiëring - Participatie in ontwikkeltraject informatieplatforms rampenbestrijding - Organiseren van themagerichte conferenties - Aanwijzingsbevoegdheid CdK

* tussenevaluatie

Beleidsprestatie	Indicator	Streefwaarde + jaar	2009	2010	2011	2012	2013
01.D.1 Wettelijk Bevorderen van de veiligheidsregio-grensoverschrijdende samenwerking en samenwerking met andere veiligheidspartners bij de voorbereiding op de rampenbestrijding	Aantal bestuurlijke overleggen met voorzitters veiligheidsregio's	3 x per jaar	3	3	3	3	
	Provinciale vertegenwoordiging (toehoorder) in het Algemeen bestuur van alle veiligheidsregio's	3	2	3	3	3	
	Deelname aan regionale en multidisciplinaire oefeningen	3	3	3	3	3	
01.D.2 Wettelijk Bevorderen van de landsgrensoverschrijdende samenwerking rampenbestrijding	Grensoverschrijdende oefening	2010	1		1		

Beleidsprestatie	Indicator	Streefwaarde + jaar	2009	2010	2011	2012	2013
	Symposium Grensoverschrijdende Samenwerking bij Rampen	1	1	-	1	n.t.b.	

Wat mag het kosten?

Bedragen x € 1.000 (exploitatie)	Realisatie 2009	Raming 2010	2011	2012	2013	2014
Lasten uit specifieke uitkeringen	0	0	0	0	0	0
Lasten cofinanciering	0	0	0	0	0	0
Lasten wettelijke taken	101	141	142	79	81	82
Kapitaallasten	0	0	0	0	0	0
Lasten voor autonome taken	0	0	0	0	0	0
Lasten	101	141	142	79	81	82
Herkomst middelen						
Rijk	-25	0	0	0	0	0
EU	0	0	0	0	0	0
Overige baten	0	0	0	0	0	0
Baten	-25	0	0	0	0	0
Saldo lasten en baten	-126	-141	-142	-79	-81	-82
Bijdrage uit alg. middelen	126	141	142	79	81	82
Formatie-inzet in fte	4,0	4,0	3,5			

01.05 BrabantStad / Grote steden beleid

Wat gaat de provincie daarvoor doen?

Maatschappelijk doel	Relevante beleidsnota's	Vastgesteld PS-nummer	Evaluatie in jaar	Rol Provincie	Mogelijkheid tot beïnvloeding
01.E Verankeren, intensiveren en uitbouwen van de politiek-bestuurlijke samenwerking met de grote en middelgrote steden in Noord-Brabant.	MeerJaren Programma BrabantStad 2008-2012	PS 34/04A en PS 52/07 cie EMG: MJP0795	2010 2010	Partner	Participatie als Partner
	Grotestedenbeleid	PS 76/03 cie EMG: GSB0806		Katalysator, aanjager, stimulator, beleids-verbindend, financieel	Mogelijkheid van en voor de provincie tot een actieve bijdrage aan een verbetering / optimalisering van de stedelijke leef- en woonomgeving.

Beleidsprestatie	Indicator	Streefwaarde jaar	2009	2010	2011	2012	2013
01.E.1 Autonoom	BrabantStad projecten						
	Beleidsverbinding van en tussen stedelijke projecten met de potenties van het stedelijk netwerk ¹						

Toelichting

Met de B5 steden zijn geen streefwaarden of indicatoren afgesproken.

Wat mag het kosten?

Bedragen x € 1.000 (exploitatie)	Realisatie 2009	Raming 2010	2011	2012	2013	2014
Lasten uit specifieke uitkeringen	0	0	0	0	0	0
Lasten cofinanciering	0	0	0	0	0	0
Lasten wettelijke taken	0	0	0	0	0	0

Bedragen x € 1.000 (exploitatie)		Realisatie 2009	Raming 2010	2011	2012	2013	2014
Kapitaallasten		0	0	0	0	0	0
Lasten voor autonome taken		841	3.197	2.937	1.114	362	184
Lasten		841	3.197	2.937	1.114	362	184
Herkomst middelen							
Rijk		0	0	0	0	0	0
EU		0	0	0	0	0	0
Overige baten		398	425	425	0	0	0
Baten		398	425	425	0	0	0
Saldo lasten en baten		-443	-2.772	-2.512	-1.114	-362	-184
Bijdr. uit res. reg. structuurverst.		303	2.572	2.333	930	178	0
Bijdrage uit alg. middelen		140	200	180	184	184	184
Stand reserve per 31 december		2009	2010	2011	2012	2013	2014
Res.regionale structuurversterking		145.830	83.718	11.189	-5.941	-26.941	-26.941
Formatie-inzet in fte		4,0	4,6	4,6			

Toelichting

De verschillen in lasten en baten tussen 2010 en 2011 zijn gering.

Verkeer en vervoer

Algemeen	22
02.90 Provinciaal verkeers- en vervoersplan	25
02.01 Openbaar vervoer (O.V.)	28
02.02 Goederenvervoer	32
02.03 Auto bereikbaarheid Brabant(Stad)	35
02.04 Regionale bereikbaarheid Gebiedsgerichte aanpak	39
02.05 Regionale bereikbaarheid Provinciale wegen/bouwen	42
02.06 Regionale bereikbaarheid Provinciale wegen / onderhoud en vervanging	46
02.07 OV-netwerk BrabantStad	49

Algemeen

Portefeuillehouders: Y.C.M.G. de Boer, mw.ir.C.W. Jacobs

Uitwerking bestuursakkoord

Het personen- en goederenvervoer blijft de komende jaren in onze provincie stijgen. De uitdaging is Brabant bereikbaar te houden, zowel om de economie te versterken als om de leefbaarheid te waarborgen. Hierbij wordt zoveel mogelijk samenwerking met kennisinstellingen, het Rijk, gemeenten, het bedrijfsleven en het maatschappelijke middenveld gezocht. In het programma Bereikbaar Brabant wordt op een tweetal thema's ingezet om de bereikbaarheid van Brabant op de langere termijn te waarborgen:

1. bereikbaarheid in ruimtelijk perspectief;
2. het juiste vervoermiddel op het juiste moment.

Bereikbaarheid in ruimtelijk perspectief

De kansen die ruimtelijke ontwikkeling in een gebied biedt, worden benut om de bereikbaarheid te verbeteren. Daarnaast biedt (nieuwe) infrastructuur weer kansen voor ruimtelijke ontwikkelingen. Het gaat erom de beschikbare ruimte optimaal te benutten en tegelijkertijd de economie te versterken en de leefbaarheid te verbeteren. Om dit zichtbaar te maken, wordt ingezet op:

- Uitvoering bereikbaarheidsprogramma Zuidoostvleugel BrabantStad;
- Integrale gebiedsopgaven Grenscorridor (N69) en Noordoostcorridor (N279, incl. oostwestverbinding);
- MIRT-VAR, verkenning A27 en N65. (Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport - Verkenning Antwerpen Rotterdam)
- Beheer en onderhoud provinciale wegen (568 km per 1 april 2010)

Het juiste vervoermiddel op het juiste moment

Brabantse reizigers moeten beter gebruik kunnen maken van de verschillende vervoerswijzen die Brabant biedt. Zij moeten een keuze kunnen maken en hebben daarvoor individuele reisinformatie nodig. Ook moeten vervoersmogelijkheden beter op elkaar aansluiten. Goede overstappunten tussen trein- en busverbindingen en goede fietsvoorzieningen dragen hieraan bij.

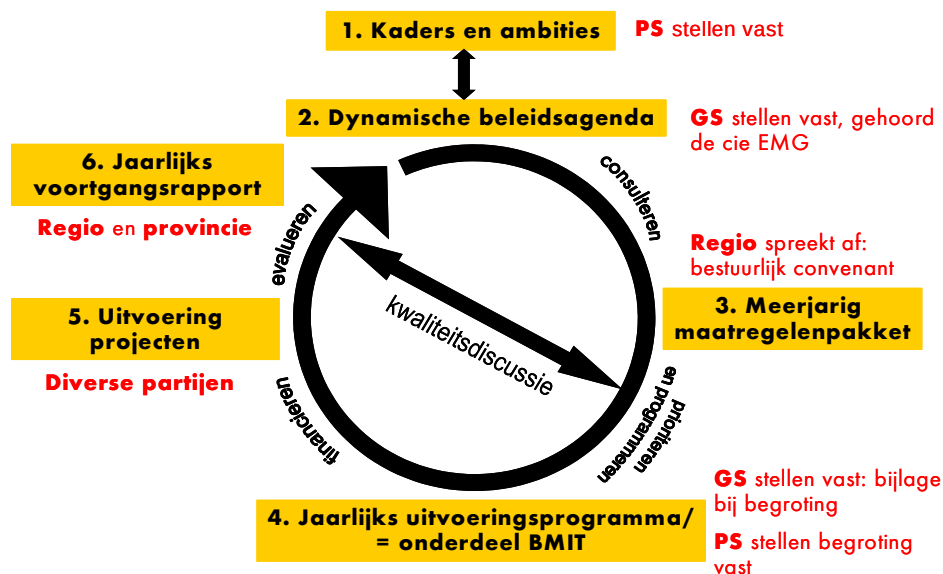
Om goederenvervoer in Brabant zo efficiënt mogelijk af te wikkelen is een strategische visie met uitvoeringsagenda ontwikkeld. Overslagpunten worden verbeterd en onbenutte mogelijkheden in beeld gebracht. Om dit zichtbaar te maken, wordt ingezet op:

- Individuele reisinformatie & InCar;
- Verbeteren van overstappunten en snelle busverbindingen;
- Uitvoeringsacties Brabantse Strategische Visie Goederenvervoer;
- Uitvoeringsacties Fiets in de Versnelling.

Het programma Bereikbaar Brabant is een uitvoeringsgericht programma dat in het gehele werkveld van verkeer en vervoer vervlochten is.

Wat wil de provincie bereiken?

De doelen die de provincie wil bereiken zijn in 2006 door Provinciale Staten vastgesteld in het Provinciaal Verkeers- en Vervoersplan (PVVP). De hoofddoelen met betrekking tot duurzame bereikbaarheid zijn onderscheiden naar economische, sociale en ecologische pijlers. De hoofddoelen zijn in het PVVP verder uitgewerkt in effect- en prestatiedoelen. De doelen geven antwoord op de vraag wat willen we bereiken. Periodiek worden de te bereiken doelen gemonitord. De resultaten worden vastgelegd in monitorings-rapportages onder meer ten behoeve van de actualisering van de Dynamische Beleidsagenda. Het onderstaande schema geeft de uitvoeringsstrategie van het PVVP weer.

(BMIT = Brabants Meerjarenprogramma Infrastructuur en Transport)

Wat wil de provincie bereiken?

Maatschappelijk doel	Vastgelegd In PS-nota	Indicator	Streef-waarde	2008 (t-3)	2009 (t-2)	2010 (t-1)	2011 (t)	2012 (t+1)	2013 (t+2)
			+ jaar	Begroot Realisatie	Begroot Realisatie	Begroot	Begroot	Begroot	Begroot
02.A Verzorgen van een betere bereikbaarheid van deur tot deur	PVVP PS 53/06	% provinciale wegen waarop de gemiddelde snelheid in de ochtendspits hoger of gelijk is aan de gewenste referentie-snelheid	100% (2020) Planning Realisatie	94,8% (sept- dec)	91,2%	92%	92%	93%	94%
		Reistijden en spreiding daarin op prioritaire relaties ¹	Nog vaststellen Planning Realisatie	90% *	90% 86,7%	90%	90%	90%	90%
02.B Vergroten van de veiligheid binnen het verkeers- en vervoerssysteem	PVVP PS 53/06	Aantal Verkeersdoden per jaar ²	Maximaal 143-(2010) 111(2020) Planning Realisatie	Max.143 137	Max 143 130	Max 143	Max 139	Max 135	Max 131
02.C. Vergroten leefbaarheid rondom provinciale wegen	PVVP PS 53/06	Aantal door geluids- overlast (>65 dBA) ernstig gehinderde bewoners langs provinciale wegen	<=2.606 in 2013 planning realisatie	3.400 3.400	3.300 3.330	3.100	2.900	2.700	2.606

¹⁾ Bij de indicator Reistijden en spreiding daarin op prioritaire relaties.

Hiermee wordt bedoeld op de gemiddelde reistijd over de belangrijkste reisroutes en de betrouwbaarheid van de reistijd over deze routes.

²⁾ Zowel de schatting als de realisatiecijfers van het aantal verkeersdoden zijn gebaseerd op de CBS-cijfers (Centraal Bureau voor de Statistiek), conform de landelijke gedragslijn

* Niet beschikbaar / PVVP: Provinciaal Verkeers- en VervoersPlan / dBA: decibel is eenheid van sterkte van geluid.

De hoofddoelen van het Provinciaal Verkeers- en VervoersPlan (PVVP) worden nader belicht in de productgroepen 02.01 t/m 02.90.

De Indicatoren en streefwaarden zijn nog niet op programma-niveau in het PVVP voor alle doelen benoemd.

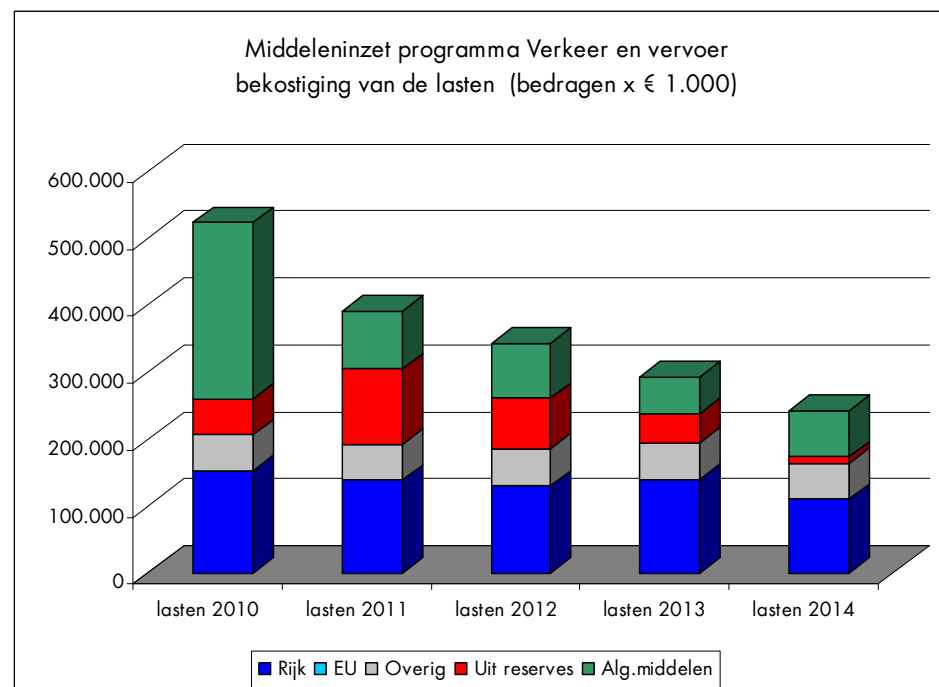
De uitwerking van indicatoren en streefwaarden is opgenomen in de onderliggende productgroepen.

Wat mag het kosten?

02 Verkeer en Vervoer						
Bedragen x € 1.000						
	Realisatie 2009	Raming 2010	2011	2012	2013	2014
Lasten						
Lasten uit specifieke uitkering	144.318	201.933	189.462	179.363	161.222	141.411
Lasten cofinanciering	0	0	0	0	0	0
Lasten wettelijke taken	18.905	15.047	14.911	15.256	15.259	15.314
Kapitaallasten	59.487	203.204	37.808	42.507	45.746	50.838
Lasten voor autonome taken	25.495	75.240	119.848	78.946	45.045	11.111
Apparaatskosten	26.054	27.850	28.524	26.548	24.943	23.683
totaal	274.260	523.274	390.553	342.620	292.216	242.357
Baten						
Rijk	96.928	152.499	138.828	130.091	139.906	109.535
Europa	0	0	0	0	0	0
Overige programmabaten	56.452	53.793	53.206	55.270	54.362	54.374
Dekking verschil lasten en baten						
Dekking uit reserves	13.463	53.165	112.227	75.474	43.169	9.690
Dekking uit alg.middelen	107.418	263.816	86.291	81.785	54.779	68.758
totaal	274.260	523.274	390.553	342.620	292.216	242.357
Formatieinzet in fte	233,8	244,6	235,6			
Waarvan indirecte fte:	43,2	46,0	43,0			

In het Brabants MIT is de uitwerking van de plannen m.b.t. infrastructuur en mobiliteit opgenomen.

De door te voeren bezuinigingen hebben invloed op de uitvoering van de activiteiten in het kader van het PVVP algemeen (02.90), maar ook voor de andere begrotingsposten die (afgeleid van het PVVP) betrekking hebben op verkeer en vervoer (overige productgroepen van programma 2 Verkeer en vervoer).

02.90 Provinciaal verkeers- en vervoersplan (PVVP)

Wat gaat de provincie daarvoor doen?

Maatschappelijk doel	Relevante beleidsnota's	Vastgesteld PS-nummer	Evaluatie in jaar	Rol Provincie	Mogelijkheid tot beïnvloeding
02.A Verzorgen van een betere bereikbaarheid van deur tot deur	PVVP Visie Openbaar Vervoer	PS 53/06 PS 27/06	2010	Diverse rollen: van regie tot uitvoering, advies en financiële bijdrage Samen met SRE ¹ , B5, gemeenten, RWS ² , bedrijfsleven ministeries en maatschappelijke organisaties	Participatie, ambtelijk en bestuurlijk overleg, (co-)financiering
02.B Vergroten van de veiligheid binnen het verkeers- en vervoerssysteem	PVVP	idem	idem	Idem	Participatie, ambtelijk en bestuurlijk overleg, (co-)financiering
02.C Vergroten leefbaarheid rondom provinciale wegen	PVVP	idem	idem	Idem	Participatie, ambtelijk en bestuurlijk overleg, (co-)financiering

¹ SRE: Samenwerkingsverband Regio Eindhoven / ² RWS: Rijkswaterstaat / PVVP: Provinciaal Verkeers- en Vervoersplan

Beleidsprestatie	Indicator	Streefwaarde + jaar	2009	2010	2011	2012	2013
02.A.1 / 02.B.1 / 02.C.1 Wettelijk Inzicht in beleidsprestaties en - effecten (T20)*	Vaststelling herijking DBA	Vaststelling om de twee jaar vanaf 2006 planning realisatie	X		X		X
	Vaststelling BMIT**	Vaststelling elk jaar planning realisatie	X X	X X	X	X	X

* betreft tactisch doel uit de Dynamische Beleidsagenda (DBA)

** BMIT: Brabants Meerjarenprogramma Infrastructuur en Transport

Toelichting

De beleidsprestaties in dit begrotingsprogramma komen overeen met de tactische doelen van de Dynamische Beleidsagenda (DBA). De DBA bevat 20 tactische doelen die de projecten en programma's verbinden met de strategische doelen van het Provinciaal Verkeers- en VervoersPlan. Sommige tactische DBA-doelen kunnen bijdragen aan meerdere productgroepen. De DBA wordt continu gemonitord op prestaties en wijzigingen in het projectenbestand. Daarnaast wordt elk tactisch doel gemonitord op van te voren vastgelegde effectdoelen en -indicatoren.

De herijking van de Dynamische Beleidsagenda (DBA) van het PVVP is in 2009 vastgesteld. Dit heeft tot aangepaste beleidsprestaties geleid.

Deze productgroep geeft inzicht in de beleidsprestaties en -effecten op PVVP-niveau.

De monitoring van het provinciaal verkeers- en vervoersplan vindt plaats over de verschillende productgroepen.

Het opstellen en realiseren van het Brabants Meerjarenprogramma Infrastructuur en Transport (BMIT) vormt een belangrijk element van de uitwerking van de diverse programma's en uitvoeringsmaatregelen. In het BMIT staan alle uitvoeringsplannen voor Infrastructurele aanpassingen en bijdragen aan Openbaar Vervoer concessies opgenomen.

Wat mag het kosten?

Bedragen x € 1.000 (exploitatie)	Realisatie 2009	Raming 2010	2011	2012	2013	2014
Lasten uit specifieke uitkeringen	381	5.831	2.231	1.578	0	0
Lasten cofinanciering	0	0	0	0	0	0
Lasten wettelijke taken	4.679	2.490	3.000	3.000	3.000	3.000
Kapitaallasten	0	0	0	0	0	0
Lasten voor autonome taken	3.215	5.026	2.668	1.709	1.051	671
Lasten	8.274	13.348	7.899	6.287	4.051	3.671
Herkomst middelen						
Rijk	381	5.831	2.231	1.578	0	0
EU	0	0	0	0	0	0
Overige baten	178	683	415	0	0	0
Baten	559	6.515	2.646	1.578	0	0
Saldo lasten en baten	-7.716	-6.833	-5.253	-4.709	-4.051	-3.671
Bijdrage uit alg. middelen	7.716	6.833	5.253	4.709	4.051	3.671
Formatie-inzet in fte	28,0	28,0	28,0			

ToelichtingLasten

In 2011 is in het totaal € 7,9 mln. aan lasten geraamd. In 2010 betreft dit € 13,3 mln. (afwijking € 5,4 mln.). Hierna wordt dit toegelicht.

Voor plan- en programmaontwikkeling is in 2010 € 1,3 mln. beschikbaar. In 2011 betreft dit € 0,2 mln. (afwijking € 1,1 mln.). Voor een groot deel betreffen dit incidentele middelen (bestuursakkoord middelen en voorjaarsnota 2009), waarvan in 2010 het grootste gedeelte afloopt (onderzoeken mobiliteit en strategische visie goederenvervoer).

De geraamde rentetoevoeging BDU in 2011 € 0,5 mln. hoger ten opzichte van 2010. De exacte rentetoevoeging kan pas na afloop van het boekjaar worden bepaald, voor de meerjarenraming is een bedrag van € 3 mln. aangehouden. (BDU: Brede DoelUitkering verkeer en vervoer).

In 2011 is er op het onderdeel faciliteren en innovatie een bedrag van € 4,7 geraamd, ten opzichte van € 9,5 mln. in 2010. De afwijking van € 4,8 mln. wordt veroorzaakt doordat het grootste gedeelte van de kosten van het project spitsmijden ten laste van 2010 komen. Het project spitsmijden is een proef in de regio Eindhoven- Den Bosch met als doel de bereikbaarheid van de stedelijke gebieden te verbeteren. De totale projectkosten bedragen € 9,2. De provincie draagt 12,5% van de kosten, het SRE 12,5% en het Rijk 75% (via een tijdelijke ophoging BDU). Op het activiteitenbudget PVVP, het werkbudget DVM en het netwerkprogramma wordt vanaf 2012 jaarlijks € 0,2 mln. ingeleverd in het kader van de bezuinigingen.

Baten

In 2011 is een bedrag van € 2,6 mln. aan baten geraamd ten opzichte van € 5,8 mln. in 2010.

Dit heeft met name te maken met de kosten van het project spitsmijden, waarvan de financiering mede plaatsvindt uit BDU-gelden.

02.01 Openbaar vervoer (O.V.)

Wat gaat de provincie daarvoor doen?

Maatschappelijk doel	Relevante beleidsnota's	Vastgesteld PS-nummer	Evaluatie in jaar	Rol Provincie	Mogelijkheid tot beïnvloeding
02.A/C	OV-visie ¹	PS 27/06	2014	Op grond van de Wet Personenvervoer 2000 heeft de provincie de taak om concessies voor regionaal openbaar vervoer te verlenen, te wijzigen of in te trekken. In relatie tot deze taak als concessieverlener is de provincie verantwoordelijk voor de coördinatie van het OV in de provincie. Uitvoering vindt deels plaats in eigen beheer, regie op de uitvoering door anderen (gemeenten, vervoerders en Nederlandse Spoorwegen) en in sommige gevallen alleen een financiële bijdrage.	De provincie stuurt als OV-autoriteit de uitvoering van de OV concessies direct aan. Aanbesteding, contractmanagement, samenwerking met partners en financiële bijdragen zijn beïnvloedingsmogelijkheden.
02.A/C	Provinciaal Verkeers- en Vervoersplan Verkenning OV-netwerk BrabantStad / Netwerkanalyse BrabantStad	PS 53/06	2010	Deels zelf uitvoeren, deels regie op uitvoering door anderen (NS ² , Prorail, gemeenten, RWS ³ , vervoerders en SRE ⁴), soms alleen financiële bijdrage.	Afhankelijk van de onderdelen van het OV-Netwerk: de mix van (politieke) lobby, samenwerking en cofinanciering bepaalt de mogelijkheden tot beïnvloeding.

¹ OV: openbaar vervoer / ² NS: Nederlandse Spoorwegen / ³ RWS: Rijkswaterstaat / ⁴ SRE: Samenwerkingsverband regio Eindhoven

Toelichting:

De provincie realiseert de maatschappelijke doelen door het aanbesteden en managen van de Openbaar Vervoer concessies, de uitvoering van de regelingen regiotaxi, treintaxi en bedrijfsvervoer conform de afgesloten contracten en de oplevering van nieuwe toegankelijke bushaltes.

In het kader van de actualisatie van de OV-visie heeft in 2010 een lichte evaluatie plaatsgevonden van de vigerende OV-visie (2006).

Volgens planning zal de geactualiseerde OV-visie in 2011 worden vastgesteld door PS.

Beleidsprestatie	Indicator	Streefwaarde + jaar	2009	2010	2011	2012	2013
02.A.2 Wettelijk							
Verbeteren OV-netwerk (T4)*	Klantwaardering bereikbaarheid OV	7,5 in 2011 planning realisatie	7,3 7,0	7,4	7,5	7,5	7,5
02.A.3 Wettelijk							
Verbeteren reisinformatie (T9)*	Klantwaardering reisinformatie OV	7,5 in 2011 planning realisatie	7,3 6,9	7,4	7,5	7,5	7,5

Beleidsprestatie	Indicator	Streefwaarde + jaar	2009	2010	2011	2012	2013
02.B.2 Wettelijk							
Verbeteren sociale veiligheid (T13) *	Klantwaardering reiziger voor sociale veiligheid in OV en bij haltes en knooppunten ¹	7,5 in 2011 planning realisatie	7,3 7,9	7,4	7,5	7,5	7,5
Meer reizigers per openbaar vervoer	Aantal reizigers per openbaar vervoer, 2008 = nulmeting	101% planning realisatie	105%	109%	111%	112%	112%
02.C.2 Wettelijk							
Verlagen uitstoot openbaar vervoer voertuigen	% bussen dat voldoet aan de milieunormen Euro-5/EEV (na 2012 Euro-6 norm)	100% in 2012 planning realisatie	94% 96%	96%	98%	100%	50% Euro-6 norm

* betreft tactische doelen uit de Dynamische beleidsagenda

Toelichting

Om de genoemde beleidsprestaties te leveren worden in 2011 de volgende projecten gerealiseerd:

- In het verlengde van de actualisatie van de OV-visie wordt, mede vanwege de verwachte bezuiniging op de Brede Doel Uitkering verkeer en vervoer, het OV-netwerk in overleg met onze partners tegen het licht gehouden. Het resultaat wordt meegenomen in de exploitatieplanprocedure voor de dienstregeling van 2012 (02.A.2).
- Met betrekking tot de statische halte-informatie wordt in 2011 een kwaliteitsslag gemaakt. Na een eerste implementatie van dynamisch reisinformatie bij haltes in 2010, wordt in 2011 het aantal haltes dat is voorzien van actuele informatie (DRIS) fors uitgebreid (02.A.3). Dit project draagt ook bij aan de beleidsprestatie 02.B.2 Meer reizigers per openbaar vervoer.
- Vanuit de landelijke taskforce veiligheid in het OV wordt in overleg met de vervoerbedrijven gekeken naar nog efficiëntere vormen van toezicht en inzet van BOA's in het OV. Speciaal punt van aandacht blijft de veiligheid bij nachtvervoer (02.B.2).

- De inspanningen m.b.t. marketing in het OV worden gecontinueerd, op de wijze zoals ingezet eind 2009 (taakverdeling tussen vervoerder en provincie (02.B.2)).
- De evaluatie van het basisvoorzieningenniveau; dit project draagt bij aan de beleidsprestatie 02.A.3 Bereikbaarheid van elk adres in Brabant d.m.v. openbaar vervoer op voor het maatschappelijk verkeer belangrijke tijdstippen en 02.B.1 Meer reizigers per openbaar vervoer.
- De invoering van de OV - chipkaart; dit project draagt bij aan de beleidsprestatie 02.A.3 Bereikbaarheid van elk adres in Brabant d.m.v. openbaar vervoer op voor het maatschappelijk verkeer belangrijke tijdstippen.
- Continuering van de aanleg van toegankelijke haltevoorzieningen; dit project draagt bij aan de beleidsprestatie 02.A.3 Bereikbaarheid van elk adres in Brabant d.m.v. openbaar vervoer op voor het maatschappelijk verkeer belangrijke tijdstippen en 02.B.1 Meer reizigers per openbaar vervoer.

¹Bij de indicator klantwaardering reiziger voor sociale veiligheid in het OV en bij haltes en knooppunten zal in de geactualiseerde OV-visie een hoger ambitieniveau worden vastgesteld.

Wat mag het kosten?

Bedragen x € 1.000 (exploitatie)	Realisatie 2009	Raming 2010	2011	2012	2013	2014
Lasten uit specifieke uitkeringen	108.117	125.930	121.825	107.107	107.107	107.107
Lasten cofinanciering	0	0	0	0	0	0
Lasten wettelijke taken	0	0	0	0	0	0
Kapitaallasten	26	29	7	0	0	0
Lasten voor autonome taken	16.193	15.269	8.157	1.981	1.643	1.643
Lasten	124.336	141.227	129.989	109.089	108.751	108.751
Herkomst middelen						
Rijk	54.501	76.386	71.081	53.469	53.521	53.521
EU	0	0	0	0	0	0
Overige baten	54.539	50.090	50.954	53.638	53.586	53.586
Baten	109.040	126.476	122.035	107.107	107.107	107.107
Saldo lasten en baten	-15.296	-14.751	-7.954	-1.981	-1.643	-1.643
Bijdrage res.vernieuwing OV	353	3.111	5.462	1.087	749	749
Bijdrage uit alg. middelen	14.943	11.640	2.492	894	894	894
Stand reserve per 31 december	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Res.vernieuwing O.V.	11.492	8.381	2.919	1.831	1.082	333
Formatie-inzet in fte	22,0	22,0	21,0			

ToelichtingLasten

De totale lasten zijn in 2011 € 11,2 mln. lager dan in 2010.

Het grootste gedeelte van de lasten wordt gefinancierd uit reizigersopbrengsten en de Brede Doeluitkering Verkeer & Vervoer (BDU). In 2011 zijn de geraamde uitgaven voor de ontwikkelingsfunctie exploitatie OV (€ 0,4 mln.) en marketing (€ 0,7 mln.) lager dan in 2010. Ook is in 2011 minder begroot voor de regiotaxi, dit heeft te maken met de voorgenomen afbouw van het WMO deel conform de samenwerkingsovereenkomst regiotaxi 2011-2015 (€ 3,4 mln.). (WMO: Wet Maatschappelijke Ondersteuning) Op het onderdeel OV concessies zal € 1,7 mln. meer worden uitgegeven dan in 2010. Deels heeft dit te maken met de voorziene (structurele) groei van de exploitatie, om te voldoen

aan het basisvoorzieningsniveau. Ook de distributiekosten zijn in 2011 ca. € 0,9 mln. hoger begroot dan in 2010. De kosten voor sociale veiligheid zijn in 2011 ca. € 2 mln. lager, doordat er in 2010 enkele oude verplichtingen worden afgewikkeld.

De pilot Goedkoop Openbaar Vervoer is in 2010 beëindigd (2010: € 8,7 mln.). Derhalve is voor dit project in 2011 geen raming meer opgenomen. Op basis van het vastgestelde meerjarenprogramma OV zijn de budgetten ten behoeve van OV beleidsvoorbereiding in 2011 met ca. € 2,5 mln. opgehoogd. De middelen zullen worden besteed aan cofinanciering van kleine doorstromingsmaatregelen, bijdragen in doorstroomassen, fietsvoorzieningen, dynamische reisinformatie en projecten optimalisatie OV-systeem. Daar staat tegenover dat er € 1,2 mln. minder begroot is op het

activiteitenbudget vernieuwing OV. Verder zijn de ramingen op de onderdelen exploitatie elektrische bussen en exploitatie OV transferia in 2011 iets hoger dan in 2010. Vanaf 2012 daalt de raming voor autonome taken. Uitgangspunt is dat de reserve vernieuwing OV op dat moment grotendeels besteed is en alleen de structurele middelen voor het activiteitenbudget vernieuwing OV nog bestaan. Op de structurele middelen vernieuwing OV is in het kader van de bezuinigingen vanaf 2012 structureel ca € 0,9 mln. ingeleverd. De lasten van de autonome taken worden in 2011 deels (€ 5,5 mln.) gefinancierd uit de reserve vernieuwing OV en deels uit de reguliere exploitatie (€2,6 mln.).

Voor 2012 en verder zijn de ramingen fors lager, dit komt doordat het meerjarenprogramma OV na 2012 niet in de cijfers verwerkt is. De begrotingstechnische aanpassing van dit programma vindt telkens plaats voor het lopende en het komende jaar.

Baten

In 2011 zijn de geraamde baten € 4,4 mln. lager dan in 2010. Deels heeft dit te maken met een lagere benodigde onttrekking uit de transitorische post BDU (€ 5,3 mln.). Aan reizigersopbrengsten is er voor 2011 € 1,2 mln. meer begroot dan in 2010.

02.02 Goederenvervoer

Wat gaat de provincie daarvoor doen?

Maatschappelijk doel	Relevante beleidsnota's	Vastgesteld PS-nummer	Evaluatie in jaar	Rol Provincie	Mogelijkheid tot beïnvloeding
02.A	Provinciaal Verkeers- en Vervoersplan (PVVP Kaders en Ambities)	PS 53/06B	2010	Provincie is verantwoordelijk, regisseert of neemt actief deel aan de uitvoering door andere partijen zoals bedrijfsleven (EVO ¹ , TLN ²), gemeenten, RWS ³ , kennisinstellingen.	Door te coördineren en te regisseren en zelf ook financieel bij te dragen heeft de provincie direct en indirect mogelijkheden tot beïnvloeding op het gebied van goederenvervoer.
	PVVP (Dynamische Beleidsagenda)		2011 (herijking Dynamische Beleidsagenda)		
	Visie Vaarwegen	PS 74/02		Idem + MCA ⁴ is hier als uitvoeringsorganisaties bij betrokken.	
	Strategische Visie Goederenvervoer	PS 60/80A	2008 (Strategische Visie Goederenvervoer)		De in 2008 vastgestelde Strategisch Visie Goederenvervoer met uitvoeringsagenda geeft richting aan nieuwe impulsen voor goederenvervoer
02.B Verkeersveiligheid	Provinciaal Verkeers- en Vervoersplan (Kaders en Ambities)	PS 53/06B	2010	Coördinerend, stimulerend en deels zelf uitvoerend	Zie boven
	PVVP (Dynamische Beleidsagenda)				
	Strategische Visie Goederenvervoer	PS 60/80A	2011		
02.B Externe veiligheid	Provinciaal Verkeers- en Vervoersplan (Kaders en Ambities)	PS 53/06B	2010	De provincie is beleidsontwikkelaar op het gebied van verkeer en vervoer (PVVP) en dat omvat ook vervoer inclusief gevaarlijke stoffen.	Door te coördineren en te regisseren heeft de provincie direct en indirect mogelijkheden tot beïnvloeding op het gebied van vervoer gevaarlijke stoffen. Zie boven
	PVVP (Dynamische Beleidsagenda)		2011		
	Beleidsvisie Externe Veiligheid (in ontwikkeling)	PS 31/08	2012		
	Strategische Visie Goederenvervoer	PS 60/80A			
02.C	Provinciaal Verkeers- en Vervoersplan (Kaders en Ambities)	PS53/06B	2010	PM	PM
	PVVP (Dynamische Beleidsagenda)		2011 (herijking Dynamische Beleidsagenda)		Zie boven

Maatschappelijk doel	Relevante beleidsnota's	Vastgesteld PS-nummer	Evaluatie in jaar	Rol Provincie	Mogelijkheid tot beïnvloeding
	Strategische Visie Goederenvervoer	PS 60/80A			

¹ EVO: Vereniging van en voor verladers, ontvangers en eigen vervoerders / ² TLN: Transport en Logistiek Nederland / ³ RWS: Rijkswaterstaat / ⁴ Multimodaal Coördinatie en Adviescentrum

Toelichting

In 2010 is (samen met partners) verder gewerkt aan de uitvoering van de Brabantse Strategische Visie Goederenvervoer (BSVG). Een overzicht van beleidsprestaties goederenvervoer is juni 2010 voorgelegd aan de commissie EMG.

Daarnaast is intern de monitoring van goederenvervoer opgepakt. Er zijn beleidsprestaties geformuleerd, passend bij de voor verkeer & vervoer geformuleerde maatschappelijke doelen bereikbaarheid, veiligheid en leefbaarheid. Een effectieve monitoring vraagt om goed te meten indicatoren gekoppeld aan de BSVG beleidsdoelstellingen. De eerste inventarisatie heeft het volgende overzicht opgeleverd:

Maatschappelijk doel	Beleidsprestatie	Mogelijke indicator
		bedrijventerrein
verzorgen van de veiligheid binnen het verkeers- en vervoersysteem	Externe Veiligheid	(x aantal) EV knelpunten in Brabant
	Verkeersveiligheid	Aslasten
	Sociale Veiligheid	% lading/vrachtwagen diefstal in Brabant
vergroten leefbaarheid rondom provinciale wegen	Uitstoot	CO ₂ , NO _x
	Externe Veiligheid	zie boven

Maatschappelijk doel	Beleidsprestatie	Mogelijke indicator
verzorgen van een betere bereikbaarheid van deur tot deur	Multimodaliteit	modal split % overslag inlandterminals
	Benutten infrastructuur in Brabant	weg, water, spoor, bus
	Multimodaal ontsloten bedrijventerrein	(correct) gebruik van multimodaal

De volgende stap in dit proces is om een passende indicator op te stellen. Dat betekent o.a. dat de indicator meetbaar is, beïnvloedbaar is door de provincie en over meerdere jaren te volgen is (continuïteit). Voor goederenvervoer is het lastig indicatoren te vinden die hieraan voldoen. Economische overwegingen (concurrentie) maken bijvoorbeeld dat lang niet alle informatie wordt vrijgegeven.

Wat mag het kosten?

Bedragen x € 1.000 (exploitatie)	Realisatie 2009	Raming 2010	2011	2012	2013	2014
Lasten uit specifieke uitkeringen	0	0	0	0	0	0
Lasten cofinanciering	0	0	0	0	0	0
Lasten wettelijke taken	0	0	0	0	0	0
Kapitaallasten	632	20.224	0	0	0	0
Lasten voor autonome taken	189	9.695	5.693	6.089	5.089	4.279
Lasten	821	29.919	5.693	6.089	5.089	4.279

Bedragen x € 1.000 (exploitatie)		Realisatie 2009	Raming 2010	2011	2012	2013	2014
Herkomst middelen							
Rijk		0	0	0	0	0	0
EU		0	0	0	0	0	0
Overige baten		0	0	0	0	0	0
Baten		0	0	0	0	0	0
Saldo lasten en baten		-821	-29.919	-5.693	-6.089	-5.089	-4.279
Bijdr. Res.BMIT ecozones		0	0	4.404	4.900	4.900	4.090
Bijdr.AR component Essent			9.506	1.100	1.000		
Bijdr.reserve Brabant 2050		0	0	0	0	0	0
Bijdrage uit alg. middelen		821	20.413	189	189	189	189
Stand reserve per 31 december		2009	2010	2011	2012	2013	2014
Res.BMIT (ecozones)		92.758	90.329	59.752	48.929	27.865	23.274
Reserve Brabant 2050		104.734	46.375	-1.029	-1.029	-1.029	-1.029
Formatie-inzet in fte		3,0	3,0	3,0			

Toelichting

Lasten

In 2011 zijn de totale lasten ca € 24,2 mln. lager dan in 2010.

In 2011 is ten behoeve van de ecozone Zuid Willemsvaart een bedrag van € 4,4 mln. geraamd. In 2010 is hiervoor geen raming opgenomen. Deze uitgaaf wordt gedekt uit de reserve BMIT.

PS hebben bij de Voorjaarsnota 2010 - mede op advies van de accountant - besloten tot balansverkorting. Hierdoor treedt er een verschil op tussen de begrotingscijfers 2010 en 2011 van € 28,6 mln. Dit wordt veroorzaakt door lagere kapitaallasten € 20,2 mln. en doordat bijdragen aan investeringen van derden voor 2010 via investeringskredieten werden gedekt (Quick Wins vaarwegen binnenhavens, Sluizen Zuid Willemsvaart en Burgemeester Deelen Kanaal) en nu in de exploitatie zijn opgenomen (2010: € 9,5 mln. en 2011: € 1,1 mln.).

Op het onderdeel automatische treinbeveiliging is in het kader van de ombuigingen in het totaal een bedrag van € 1 mln. ingeleverd. Tevens is het verwachte aanbestedingsvoordeel op de sluizen Zuid Willemsvaart van € 6,6 mln. ingeleverd.

02.03 Auto bereikbaarheid Brabant(Stad)

Wat gaat de provincie daarvoor doen?

Maatschappelijk doel	Relevante beleidsnota's	Vastgesteld PS-nummer	Evaluatie in jaar	Rol Provincie	Mogelijkheid tot beïnvloeding
02.A/B/C	PVVP ¹	PS 53/06	2010	Provincie voert deels zelf uit en regisseert uitvoering door anderen. Andere betrokken partijen bij de uitvoering zijn ministerie V&W ² , RWS ³ NB, SRE ⁴ , gemeenten, diverse belangenorganisaties.	Provincie beïnvloedt een optimale benutting en goed functionerend samenhangend wegennet (HWN ⁵ +OWN ⁶) via het Netwerkprogramma 'BrabantStad Bereikbaar' en het deelprogramma DVM ⁷ BrabantStad, zowel op ambtelijk niveau als op bestuurlijk niveau.

¹ PVVP: Provinciaal Verkeers- en Vervoersplan / ² V&W: Verkeer en Waterstaat / ³ RWS: Rijkswaterstaat / ⁴ Samenwerkingsverband Regio Eindhoven / ⁵ HWN: Hoofdwegennet / ⁶ OWN: Onderliggend Wegennet / ⁷ DVM: Dynamisch Verkeersmanagement

Beleidsprestatie	Indicator	Streefwaarde + jaar	2009	2010	2011	2012	2013
02.A.4 Autonom/Wettelijk							
Ontwikkelen van (netwerk)visies (T1)*	% provinciale wegen waarop de gemiddelde snelheid in de ochtendspits hoger of gelijk is aan de gewenste referentiesnelheid	100% (2020)					
		Planning	92%	92%	92%	93%	94%
		Realisatie	91,2%				
	Reistijden en spreiding daarin op prioritaire relaties	Nog vaststellen					
		Planning	90%	90%	90%	90%	90%
		Realisatie	86,7%				

¹ De indicator Reistijden en spreiding daarin op prioritaire relaties geeft voor de gemiddelde reistijd over de belangrijkste reisroutes een aanduiding van de betrouwbaarheid van de reistijd over deze routes.

Toelichting

In 2006 is de Netwerkanalyse BrabantStad uitgevoerd, waarin is geconstateerd dat de autobereikbaarheid van het stedelijk netwerk BrabantStad ernstig onder druk staat. Onder de vlag van het Netwerkprogramma BrabantStad Bereikbaar, hebben de meest betrokken partijen in 2007 de handen ineen geslagen: de vijf grote steden in Brabant, het Samenwerkingsverband Regio Eindhoven (SRE), de provincie Noord-Brabant, het

ministerie van Verkeer en Waterstaat, Rijkswaterstaat Noord-Brabant, de Nederlandse Spoorwegen en ProRail. Eén van de speerpunten van het Netwerkprogramma is het verbeteren van de bereikbaarheid van de economische kerngebieden door middel van de reconstructie en (uit)bouw van een samenhangend wegennet (hoofdwegennet en onderliggend wegennet) in Brabant, waarbij prioriteit wordt gegeven aan de A2, A27, A58, A67 en de N279. Door middel van diverse verkenningen en planstudies wordt de

reconstructie van deze verbindingen voorbereid. De voortgang van deze projecten wordt ieder half jaar in het bestuurlijk overleg met de ministers van Verkeer & Waterstaat en van Volkshuisvesting Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer besproken.

De provincie heeft binnen het Netwerkprogramma een regisserende rol. De uitvoering en eindverantwoordelijkheid van projecten op het samenhangende wegennet is deels in handen van de provincie zelf (voor de provinciale wegen), maar verder in handen van derden (Rijk en gemeenten). De provincie heeft een adviesfunctie met betrekking tot rijksprojecten of gemeentelijke projecten op dit samenhangende wegennet en levert in een aantal gevallen een financiële bijdrage aan deze projecten. Belangrijkste resultaten in 2010 met betrekking tot het rijkswegennet in Brabant zijn de afronding van de ombouw van de A2 bij 's-Hertogenbosch en Eindhoven, de afronding van de 1^e fase MER voor de A27 Lunetten - Hooipolder, de afronding van MIRT-initiatiefdocumenten voor de A58

Bergen op Zoom, Eindhoven, A67 Eindhoven - Venlo en N65 Tilburg - 's-Hertogenbosch en de start van de realisatie van het Actieprogramma Wegen voor de A58 en A67. Speerpunten voor 2011 met betrekking tot het rijkswegennet in Brabant zijn de verdere voorbereiding van de drie Spoedwetprojecten Wegverbreding in Brabant (A2 Eindhoven - 's-Hertogenbosch, A2 Eindhoven - Budel en A58 Oirschot - Eindhoven), de 2^e fase Milieu Effect Rapportage voor de A27 knooppunt Lunetten - knooppunt Hooipolder, de MIRT-verkenning A58 knooppunt Galder - knooppunt Sint Annabosch, het opstellen van een quick win pakket voor de A58 Tilburg - Eindhoven, de start van de realisatie van het quick-win pakket A67 Eindhoven - Venlo en de start van gebiedsgerichte pilot N65 Tilburg - 's-Hertogenbosch (MIRT: Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport).

Wat mag het kosten?

Bedragen x € 1.000 (exploitatie)	Realisatie 2009	Raming 2010	2011	2012	2013	2014
Lasten uit specifieke uitkeringen	21.603	31.943	30.685	18.363	15.895	17.004
Lasten cofinanciering	0	0	0	0	0	0
Lasten wettelijke taken	0	0	0	0	0	0
Kapitaallasten	2.934	22.878	446	766	911	885
Lasten voor autonome taken	5.545	16.406	38.418	27.359	25.242	1.068
Lasten	30.082	71.227	69.549	46.488	42.048	18.956
Herkomst middelen						
Rijk	27.777	32.003	30.745	22.679	48.114	38.664
EU	0	0	0	0	0	0
Overige baten	16	0	0	0	0	0
Baten	27.794	32.003	30.745	22.679	48.114	38.664
Saldo lasten en baten	-2.288	-39.224	-38.804	-23.809	6.067	19.708
Bijdr. Res.verkeer&erv. BMIT	5.764	4.500	11.681	2.875	15.000	0
Reserve N-69		600				

Bedragen x € 1.000 (exploitatie)	Realisatie 2009	Raming 2010	2011	2012	2013	2014
Bijdr.AR component Essent		9.900	25.450	23.272	9.100	
Bijdr.res.Brabants hoofdwegennet	1.204	0	0	0	0	0
Bijdrage uit alg. middelen	-4.680	24.224	1.673	-2.338	-30.167	-19.708
Stand reserve per 31 december	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Res.BMIT	92.758	90.329	59.752	48.929	27.865	23.274
Reserve N-69		5.698	5.893	10.483	43.982	67.634
Bedragen x € 1.000 (investeringen)	Realisatie 2009	Raming 2010	2011	2012	2013	2014
DVM BrabantStad	658	3.908	2.391	1.885	0	0
Formatie-inzet in fte	4,0	4,0	4,0			

Toelichting

Lasten

De totale lasten bedragen in 2011 € 69,5 mln. Dat is ca. € 1,7 mln. minder dan begroot in 2010.

In 2010 is een bedrag van € 2,6 mln. geraamd ten behoeve van projecten verkeersveiligheid en leefbaarheid N69, e.e.a. is volledig gefinancierd met rijksmiddelen. In 2011 is hiervoor geen raming opgenomen.

In 2011 is er voor stedelijke tangenten (Randweg Den Bosch en Noord West Tangent Tilburg) ten laste van de Brede Doel Uitkering verkeer en vervoer 1,2 mln. meer geraamd dan in 2010. Een en ander conform projectplanningen van de betreffende gemeenten. De raming projectkosten PPS A59 bedraagt in 2011 € 15,7 mln. en is ca. € 0,1 mln. hoger dan in 2010. De uitgaven worden bekostigd uit de beschikbaarheidsvergoeding PPS A59 (PPS: publiek private samenwerking).

PS hebben bij de Voorjaarsnota 2010 – mede op advies van de accountant – besloten tot balansverkorting. Hierdoor treedt er een verschil op tussen de begrotingscijfers 2010 en 2011 van € 6,8 mln. Dit wordt veroorzaakt door lagere kapitaallasten (t.o.v. 2010 in

2011 € 22,4 mln. lager) en doordat bijdragen aan investeringen van derden voor 2010 via investeringskredieten werden gedekt en nu in de exploitatie zijn opgenomen (2010: € 9,9 mln. en 2011: € 25,5 mln.).

In 2011 is er geen raming opgenomen voor onderzoeks- en voorbereidingskosten N69 ten laste van de reserve N69. In 2010 bedroeg de raming € 0,6 mln.

De verwachte renteverrekening met de transitorische post PPS A59 is in 2011 € 0,1 mln. lager dan in 2010.

In 2011 is ten behoeve van stedelijke tangenten een bedrag van € 10,7 (Randweg Den Bosch € 5,2 mln. en Lage Heideweg € 5,5 mln.) begroot, in 2010 was dit € 3 mln. voor de randweg Den Bosch. Ten behoeve van de ecozone randweg Den Bosch is in 2011 € 0,5 mln. minder geraamd dan in 2010 (2011: € 1 mln.). Deze uitgaven worden allen gefinancierd uit de reserve BMIT.

In het kader van de ombuigingen is er op het programma Samen Investeren, onderdeel bereikbaar een bedrag van circa € 17 mln. ingeleverd in 2011.

Baten

De in 2011 geraamde rijksmiddelen hebben betrekking op de beschikbaarheidsvergoeding PPS A59 (€ 15,8 mln.) en de transitorische post BDU t.b.v. stedelijke tangenten (€ 15 mln.). In 2011 zijn de geraamde baten € 1,3 mln. lager dan in 2010, doordat de geraamde uitgaven ook lager zijn (zie toelichting onder lasten).

Investeringen

In 2011 is er € 2,3 mln. geraamd voor DVM BrabantStad. In het Brabants Meerjaren programma Infrastructuur en Transport 2011-2015, zal worden voorgesteld een deel van deze middelen (€ 1,5 mln.) aan te wenden voor cofinanciering van projecten uit het deelprogramma DVM BrabantStad. Na positieve besluitvorming, zal dit deel zal worden overgebracht van de kapitaaldienst naar de exploitatie. In het kader van de bezuinigingen zijn de volgende bedragen ingeleverd t.a.v. DVM BrabantStad: 2011: € 1,2 mln. en 2012: € 0,8 mln. (DVM:Dynamisch VerkeersManagement)

02.04 Regionale bereikbaarheid Gebiedsgerichte aanpak

Wat gaat de provincie daarvoor doen?

Maatschappelijk doel	Relevante beleidsnota's	Vastgesteld PS-nummer	Evaluatie in jaar	Rol Provincie	Mogelijkheid tot beïnvloeding
02.A/B/C	PVVP	PS 53/06	2010	Provincie is verantwoordelijk, voert deels zelf uit en voert regie op uitvoering door anderen. Samen met gemeenten, Rijkswaterstaat en SRE ¹	Participatie, ambtelijk en bestuurlijk overleg en cofinanciering. Overleg via de GGA teams en met SRE. Afstemming en prioritering van het maatregelen - pakket en het uitvoeringsprogramma.

¹ SRE: Samenwerkingsverband Regio Eindhoven / GGA: Gebieds Gerichte Aanpak

Toelichting

De Regionale bereikbaarheid Gebiedsgerichte aanpak (GGA) richt zich op het maken van procesafspraken met partners teneinde gezamenlijk de regionale bereikbaarheidsproblemen en de verkeersonveiligheid aan te pakken door in regionaal verband projecten uit te voeren.

De provincie heeft de ambitie om de meest verkeersveilige provincie van Nederland te zijn.

De werking van de gebiedsgerichte aanpak is vastgelegd in het PVVP en komt voort uit de notie dat overheden alleen gezamenlijk in staat zullen zijn het mobiliteitsvraagstuk aan te

pakken. De GGA-regio's werken vervolgens allemaal met een van het PVVP afgeleide en daarop afgestemde regionale beleidsagenda. Die wordt jaarlijks uitgewerkt in de regionale maatregelenpakketten.

De inhoudelijke thema's en projecten van de gebiedsgerichte aanpak en de daarbij behorende beleidsprestaties zijn te vinden in de relevante begrotingsproductgroepen van programma 02 Verkeer en Vervoer.

Beleidsprestatie	Indicator	Streefwaarde + jaar	2009	2010	2011	2012	2013
02.A.5 Wettelijk							
Versterken samenwerking tussen overheden, bedrijfsleven en maatschappelijke organisaties (T18)*	Vaststelling maatregelenpakket (CGA's (5x)	Elk jaar vaststellen					
		Planning	5	5	5	5	
		Realisatie	4				
	Vaststelling uitvoeringsprogramma's GGA's (5x)	Elk jaar vaststellen					
		Planning	5	5	5	5	
		Realisatie	5				

Beleidsprestatie	Indicator	Streefwaarde + jaar	2009	2010	2011	2012	2013
02.B.3 Autonoom Veilig wegennet en veilig weggebruik (T7)*	Aantal verkeersdoden per jaar	Maximaal 143 in 2010 111 in 2020 Planning Realisatie	Max 143 130	Max 143	Max 139	Max.135	Max 131

Toelichting

Door GS is op 8 december 2009 het Meerjarenuitvoeringsprogramma Verkeersveiligheid vastgesteld, passend in het Routeplan Verkeersveiligheid Noord-Brabant uit 2007.

Jaarlijks wordt ook een uitvoeringsprogramma opgesteld met daarin concrete voorstellen voor de verbetering van de Verkeersveiligheid. Beschikbare middelen worden ondermeer ingezet voor verkeers-deelnemers die als extra kwetsbaar naar voren komen, zoals jongeren tussen 16 en 25 jaar en ouderen. Het bevat maatregelen in de lijn mens-weg-

voertuig, gebaseerd op het Duurzaam Veilig-gedachtegoed. De volgende meetbare onderdelen maken deel uit van dit programma: aantal BVL-scholen (verwachte groei met x aantal in 2011 naar x aantal), aantal BVI-labels (groei met x), aantal inzetten BrabantVeiligVoorlichtingsteam op locaties in Brabant, aantal deelnemers Praktijkdagen Jonge Automobilisten. Aantal te meten projecten en leerdoelen via effectmeting: alle op te zetten projecten kennen geformuleerde leerdoelen en worden op effect gemeten.

Wat mag het kosten?

Bedragen x € 1.000 (exploitatie)	Realisatie 2009	Raming 2010	2011	2012	2013	2014
Lasten uit specifieke uitkeringen	12.712	20.343	19.921	24.015	17.300	17.300
Lasten cofinanciering	0	0	0	0	0	0
Lasten wettelijke taken	0	0	0	0	0	0
Kapitaallasten	5.483	40.352	0	0	0	0
Lasten voor autonome taken	353	13.100	31.914	19.708	4.520	3.450
Lasten	18.547	73.795	51.835	43.722	21.820	20.750
Herkomst middelen						
Rijk	12.762	20.393	19.971	24.065	17.350	17.350
EU	0	0	0	0	0	0
Overige baten	53	1.996	1.084	868	0	0
Baten	12.815	22.389	21.055	24.932	17.350	17.350
Saldo lasten en baten	-5.732	-51.406	-30.780	-18.790	-4.470	-3.400

Bedragen x € 1.000 (exploitatie)	Realisatie 2009	Raming 2010	2011	2012	2013	2014
Bijdr.reserve BMIT			2.530	3.160	1.280	620
Bijdr.AR component Essent		9.804	28.300	15.680	3.240	2.830
Bijdrage uit alg. middelen	5.732	41.602	-50	-50	-50	-50
Formatie-inzet in fte	10,0	10,0	9,0			

Toelichting

Lasten

Aan lasten uit specifieke uitkeringen is er in 2011 € 0,4 mln. minder geraamd dan in 2010.

Uit de transitorische post Brede Doeluitkering verkeer en vervoer worden binnen 02.04 de volgende onderdelen gefinancierd: regionale maatregelen, uitvoeringsprogramma regionaal mobiliteitsmanagement, fiets in de versnelling en regionale verkeersveiligheid. Voor regionale uitvoeringsprogramma's is in 2011 een bedrag van € 16 mln. geraamd, in 2010 betreft dit € 18,5 mln. In 2010 wordt er een hoger bedrag aan eindafrekeningen verwacht.

Een deel van het project fiets in de versnelling wordt gefinancierd uit de BDU, in 2011 is € 2,5 mln. en in 2010 is € 0,1 mln. begroot. Voor regionale verkeersveiligheid is jaarlijks een bedrag van € 0,9 mln. beschikbaar, in 2010 is deze raming € 1 mln. doordat enkele oude verplichtingen uit 2009 afgewikkeld worden. Op basis van de planning van het uitvoeringsprogramma regionaal mobiliteitsmanagement is er in 2011 een bedrag van € 0,5 mln. geraamd en in 2010 € 0,7 mln.

PS hebben bij de Voorjaarsnota 2010 – mede op advies van de accountant – besloten tot balansverkorting. Hierdoor treedt er een verschil op tussen de begrotingscijfers 2010 en 2011 van € 21,9 mln. Dit wordt veroorzaakt door lagere kapitaallasten (t.o.v. 2010 in 2011 € 40,4 mln. lager) en doordat bijdragen aan investeringen van derden voor 2010 via investeringskredieten werden gedekt en nu in de exploitatie zijn opgenomen (2010: € 9,8 mln. en 2011: € 28,3 mln.).

Aan lasten voor autonome taken is er in 2011 ca € 18,8 mln. meer geraamd dan in 2010.

Zoals hierboven aangegeven is er in 2011 € 18,5 meer beschikbaar aan investeringsbijdragen van derden.

Een bedrag van € 16,5 mln. hiervan, heeft betrekking op cofinanciering spoorse doorsnijdingen tweede tranche. De regeling beoogt het opheffen of verminderen van knelpunten rondom het spoor. In totaal is er in 2011 € 19 mln. beschikbaar. In 2010 is er voor het project in totaal € 0,25 mln. begroot. Vanuit de reserve BMIT is er voor deze regeling in 2011 € 2,5 mln. geraamd, in 2010 vindt er geen onttrekking plaats. In het kader van de bezuinigingen is een bedrag van € 13 mln. ingeleverd (2010). (BMIT: Brabants Meerjarenprogramma Infrastructuur en Transport)

In 2010 is er € 0,3 mln. extra beschikbaar voor het geven van een impuls aan verkeersveiligheid. In 2011 zijn deze extra middelen niet geraamd.

Tevens is er in 2010 een bedrag van € 1 mln. beschikbaar voor het project fiets in de versnelling, dat beoogt te stimuleren dat meer Brabanders op de fiets stappen. Verder is er voor luchtkwaliteit in 2010 ca € 0,9 mln. meer geraamd dan in 2011. De middelen luchtkwaliteit zijn onderdeel van de GGA uitvoeringsprogramma's (GGA: Gebieds Gerichte Aanpak).

Baten

Bovenstaande toelichting verklaart de afwijking op de baten afkomstig uit rijksmiddelen in 2010 en 2011. De overige baten betreffen een verrekening van de kosten luchtkwaliteit met programma 04.

02.05 Regionale bereikbaarheid Provinciale wegen/bouwen

Wat gaat de provincie daarvoor doen?

Maatschappelijk doel	Relevante beleidsnota's	Vastgesteld PS-nummer	Evaluatie in jaar	Rol Provincie	Mogelijkheid tot beïnvloeding
02.A	Provinciaal Verkeers- en VervoersPlan Dynamische beleidsagenda Brabants Meerjarenprogramma Infrastructuur en Transport	PS 53/06B PS 53/07	2010 2011 2010	Provincie is verantwoordelijk voor de provinciale wegen, voert grotendeels zelf uit, en regisseert in mindere mate uitvoering door anderen.	Goede en tijdige afstemming met wegbeheerders en weggebruikers over verkeersverstoringen en verkeerscongesties. Reconstructie en aanleg van provinciale wegen.
02.B	Idem	Idem	Idem	Idem	Communicatie en educatie m.b.t. de verkeersveiligheid op wegen van alle beheerders. Infrastructuur werken uitvoeren op provinciale wegen.
02.C	Idem	Idem	Idem	Idem	Het aanleggen van omleggingen, reconstructie van komtraversen, en het aanleggen van ontsnipperingsvoorzieningen.

Toelichting

Milieuoverlast als gevolg van vervuiling door het verkeer (lawaai, fijnstof, olie en brandstofresten) kan de provincie ten dele beïnvloeden door te zorgen voor bijvoorbeeld stil asfalt en goed onderhoud.

Beleidsprestatie	Indicator	Streefwaarde + jaar	2009	2010	2011	2012	2013
02.A.6 Wettelijk							
Ontwikkelen van (netwerk)visies (T1)	% provinciale wegen waarop de gemiddelde snelheid in de ochtendspits hoger of gelijk is aan de gewenste referentiesnelheid.	100% (2020)					
		Planning Realisatie	92% 91,2%	92%	92%	93%	94%

Beleidsprestatie	Indicator	Streefwaarde + jaar	2009	2010	2011	2012	2013
	Reistijden en spreiding daarin op prioritaire relaties	Nog vaststellen					
		Planning	90%	90%	90%	90%	90%
		Realisatie	86,7%				
02.A.7 Wettelijk Betrouwbare reistijden op provinciale wegen	Gunning reconstructie N261	Gunning in 2012 Oplevering in 2016				X	
	Gunning reconstructie N279	Gunning in 2013 Oplevering in 2015					X
02.B.4 Wettelijk Verbetering verkeersveiligheid op provinciale wegen	% kilometer provinciale weg dat is uitgerust met essentiële herkenbaarheidskenmerken	50% (2010) (uit PVVP), bijgesteld naar 90% in 2010 Planning Realisatie	 65% 65%	 90%	 91%	 92%	 93%
02.C.3 Wettelijk Vermindering geluidshinder (T12)*	Aantal door geluidsoverlast (> 65 dBA**) ernstig gehinderde bewoners langs provinciale wegen	<=2.606 (2013) Planning Realisatie	 3.300 3.330	 3.100	 2.900	 2.700	 2.606
02.C.4 Wettelijk Ontsnippering van natuur (T15)*	% gerealiseerde ontsnipperingsmaatregelen ten opzichte van knelpunten uit 1998	100% in 2012					

Beleidsprestatie	Indicator	Streefwaarde + jaar	2009	2010	2011	2012	2013
		Planning	90%	90%	90%	100%	100%
		Realisatie	90%				

* Betreft tactische doelen uit de Dynamische beleidsagenda / ** dBA: eenheid van sterkte en geluid

Toelichting

De vorenstaande streefwaarden probeert de provincie te behalen door een mix van instrumenten in te zetten, zoals de aanleg en het reconstrueren van wegen en kruispunten, educatie en voorlichting aan verkeersdeelnemers, het aanleggen van faunavoorzieningen

en de toepassing van dynamische verkeersmaatregelen. In het Brabants Meerjarenprogramma Infrastructuur en Transport (BMIT) en de nota Provinciale wegzorg in Uitvoering (GS 2008) is het gebruik van deze instrumenten uitgewerkt.

Wat mag het kosten?

Bedragen x € 1.000 (exploitatie)	Realisatie 2009	Raming 2010	2011	2012	2013	2014
Lasten uit specifieke uitkeringen	891	13.500	2.300	25.800	20.920	0
Lasten cofinanciering	0	0	0	0	0	0
Lasten wettelijke taken	0	0	0	0	0	0
Kapitaallasten	49.561	113.945	36.933	40.185	43.251	48.303
Lasten voor autonome taken	0	0	0	0	0	0
Lasten	50.452	127.445	39.233	65.985	64.171	48.303
Herkomst middelen						
Rijk	891	13.500	2.300	25.800	20.920	0
EU	0	0	0	0	0	0
Overige baten	0	0	0	0	0	0
Baten	891	13.500	2.300	25.800	20.920	0
Saldo lasten en baten	-49.561	-113.945	-36.933	-40.185	-43.251	-48.303
Bijdrage uit alg. middelen	49.561	113.945	36.933	40.185	43.251	48.303
Bedragen x € 1.000 (investerings)	Realisatie 2009	Raming 2010	2011	2012	2013	2014
Grondverwerving infrastructuur	6.718	3.500	3.500	3.500	2.908	

Bedragen x € 1.000 (exploitatie)	Realisatie 2009	Raming 2010	2011	2012	2013	2014
Voorbereiding projecten	4.237	2.500	763	2.500	2.500	2.500
Verbeteren en bouwen	31.980	18.120	32.889	12.200	10.450	11.200
Benutten	285	115	250	99	99	99
N-261	0	0	0	1.900	43.700	48.400
Infraprojecten in voorbereiding	1.757	2.000	2.000	2.334	0	0
Formatie-inzet in fte	68,6	77,6	75,1			

Toelichting

Lasten

In het totaal is er aan lasten in 2011 € 88,2 mln. minder geraamd dan in 2010.

Dit heeft voornamelijk te maken met hogere kapitaallasten in 2010 van € 77 mln. als gevolg van de balansverkorting.

Verder is er op lasten uit specifieke uitkeringen in 2011 € 11,2 mln. minder geraamd dan in 2010.

Zowel in 2010 als in 2012 is een bedrag van € 10 mln. geraamd ten behoeve van de voorbereiding van de N279 en de bouw van de brug over de Zuid-Willemsvaart als gevolg van de omlegging van de Zuid Willemsvaart en het doorkruisen van de N279. In 2011 is hiertoe geen raming opgenomen.

Tevens is er in 2011 voor grondverwerving in het kader van de reconstructie van de N261 een bedrag geraamd van € 2,3 mln. in 2010 betreft dit € 3,5 mln. Dit verklaart ook het verschil in baten afkomstig uit rijksmiddelen.

Investerings

Door een overschrijding in 2009 op Voorbereiding projecten en Verbeteren en bouwen heeft er een correctie plaats gevonden op de resterende middelen van het lopende bestuursakkoord. Dit heeft voor Voorbereiding projecten geleid tot een verlaging van het beschikbare volume voor 2011 met € 1,7 mln. naar € 0,8 mln. , terwijl het budget voor 2010 is gehandhaafd op het oorspronkelijke bedrag van € 2,5 mln. Voor Verbeteren en bouwen is ervoor gekozen om het budget van 2010 te verlagen met € 7 mln. en het volume van € 32,9 mln. in 2011 te handhaven. Deze afwegingen zijn gemaakt op basis van de programmering van de infrastructurele projectportefeuille. De ombuigingen van de Agenda van Brabant vinden hun weerslag in het volume van Verbeteren en bouwen: in 2010 is het volume verlaagd met € 5 mln., in 2013 met € 1,75 mln. en in 2014 met € 13 mln. Tevens is het volume van Benutten verlaagd met € 0,1 mln. per jaar vanaf 2012. Ook dit is gebaseerd op de programmering en prioritering van de infrastructurele projecten.

Een gedetailleerde toelichting op de precieze aard van de investeringen, bijbehorende volumes en onderliggende projecten is opgenomen in het Brabants Meerjarenprogramma Transport en Infrastructuur 2011-2015 (BMIT).

02.06 Regionale bereikbaarheid Provinciale wegen / onderhoud en vervanging

Wat gaat de provincie daarvoor doen?

Maatschappelijk doel	Relevante beleidsnota's	Vastgesteld PS-nummer	Evaluatie in jaar	Rol Provincie	Mogelijkheid tot beïnvloeding
02.A/B	Provinciaal Verkeers- en Vervoersplan	PS 53/06	2010	Provincie is verantwoordelijk voor de provinciale wegen, voert grotendeels zelf uit, en regisseert in mindere mate uitvoering door anderen	Reconstructieprojecten en onderhoudswerken uitvoeren en/of initiëren. Met lokale wegbeheerders en Rijkswaterstaat afstemmen en samenwerken.
	Dynamische Beleidsagenda	EMG 09/10	2011		
	Brabants Meerjarenprogramma Infrastructuur en Transport	PS 53/07	2010		

Toelichting

De beleidsnota "Provinciale wegzorg in uitvoering" (GS 2008) bevat de actuele uitwerking van het Provinciaal Verkeers- en Vervoers Plan in beleidsprestaties op het gebied van de instandhouding van het provinciale wegennet. In de nota wordt met het onderhoudsbeleid de nadruk gelegd op het dienen van de belangen die met het provinciaal wegennet verbonden zijn. Dit belanggestuurd onderhoud opent de weg naar

onderhoudsstrategieën waarbij de belangrijkste wegen met het uitvoeren van onderhoudsmaatregelen voorrang krijgen boven minder belangrijke wegen. Dit wordt eens te meer van belang nu het onderhoudsbudget door de bezuinigingen onder druk komt te staan. Op basis van de "Provinciale wegzorg in uitvoering" worden beheerplannen, onderhoudsplannen en onderhoudsbestekken opgesteld en uitgevoerd.

Beleidsprestatie	Indicator	Streefwaarde + jaar	2009	2010	2011	2012	2013
02.A8/B5 Wettelijk Veilig wegennet en veilig weggebruik (T7) *	Percentage van de rijbaanverhardingen dat aan onderhoud toe is	Max. 8,5%					
		Planning	8,5%	8,5%	8,5%	8,5%	8,5%
		Realisatie	7,3%				
	Het percentage van de fietspadverhardingen dat aan onderhoud toe is	Max. 5%	5%	5%	5%	5%	5%
		Planning	5%	5%	5%	5%	5%
		Realisatie	13,8%				

Beleidsprestatie	Indicator	Streefwaarde + jaar	2009	2010	2011	2012	2013
	Percentage van de Verkeers- regelininstallaties dat aan onderhoud toe is (levensduur 15 jaar)	Gem. 6%					
		Planning	4%	7%	6%	4%	4%
		Realisatie	2%				

* Betreft tactisch doel uit de Dynamische beleidsagenda

Toelichting

In het kader van de begroting is hier gekozen voor vermelding van de indicatoren die de grootste invloed hebben op de kosten, en een directe relatie hebben met de weggebruiker. Het gaat dan om de onderhoudstoestand van de weg, de onderhoudstoestand van de fietspaden en de onderhoudstoestand van verkeersregelininstallaties (VRI).

De vermelding dat een wegvak aan onderhoud toe is betekent niet dat sprake is van achterstallig onderhoud. Het geeft slechts aan dat het element voor planmatig onderhoud aan de beurt is. Dreigend achterstallig onderhoud wordt te allen tijde door onmiddellijke maatregelen voorkomen. Het relatief hoge percentage van de fietspaden dat in 2009 aan onderhoud toe was, houdt verband met de aanwezigheid van elementenverhardingen; het betrof overigens slechts 5 km.

Wat mag het kosten?

Bedragen x € 1.000 (exploitatie)	Realisatie 2009	Raming 2010	2011	2012	2013	2014
Lasten uit specifieke uitkeringen	0	0	0	0	0	0
Lasten cofinanciering	0	0	0	0	0	0
Lasten wettelijke taken	14.227	12.556	11.911	12.256	12.259	12.314
Kapitaallasten	826	4.647	422	1.555	1.584	1.650
Lasten voor autonome taken	0	2.000	4.000	3.000	0	0
Lasten	15.052	19.204	16.332	16.812	13.843	13.964
Herkomst middelen						
Rijk	0	0	0	0	0	0
EU	0	0	0	0	0	0
Overige baten	1.667	1.024	754	764	776	788
Baten	1.667	1.024	754	764	776	788
Saldo lasten en baten	-13.386	-18.180	-15.578	-16.048	-13.067	-13.176
Bijdr.AR component Essent		2.000	4.000	3.000		
Bijdr.res.herhuisvest.districten	6.142	0	300	1.400	1.400	1.400

Bedragen x € 1.000 (exploitatie)	Realisatie 2009	Raming 2010	2011	2012	2013	2014
Bijdrage uit alg. middelen	7.244	16.180	11.278	11.648	11.667	11.776
Stand reserve per 31 december	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Res.herhuisvesting districten	6.142	5.842	5.542	4.142	2.742	1.342
Bedragen x € 1.000 (investerings)	Realisatie 2009	Raming 2010	2011	2012	2013	2014
Steunpunten en districtskantoren	45	300	300	1.400	1.400	1.400
Vervangingsinvestering	4.568	12.932	8.000	7.400	7.400	1.400
Materieel provinciale wegen	283	468	353	218	694	326
Formatie-inzet in fte	52,0	51,0	49,5			

Toelichting

Lasten

In het totaal is er in 2011 een bedrag van € 16,3 mln. geraamd, in 2010 betreft dit € 19,2 mln., een afwijking van € 2,9 mln.

PS hebben bij de Voorjaarsnota 2010 – mede op advies van de accountant – besloten tot balansverkorting. Hierdoor treedt er een verschil op tussen de begrotingscijfers 2010 en 2011 van € 2,2 mln. Dit wordt veroorzaakt door lagere kapitaallasten (t.o.v. 2010 in 2011 € 4,2 lager) en doordat bijdragen aan investeringen van derden voor 2010 via investeringskredieten werden gedekt en nu in de exploitatie zijn opgenomen (2010: € 2 mln. en 2011: € 4 mln.).

De overige afwijking wordt met name veroorzaakt doordat voor de exploitatie (mn. onderdeel gladheidbestrijding) in 2011 een lagere raming is opgenomen (€ 2,5 mln.) dan in 2010 (€ 3,1 mln.).

In het kader van de ombuigingen hebben de bezuinigingen is er op het onderdeel verhardingen, groen en kunstwerken vanaf 2012 structureel bezuinigd (€ 1 mln. in 2012 tot oplopen € 1,5 mln. in 2015)

Baten

De afwijking op de overige baten (o.a. onderhoudswerken voor derden) is beperkt (€ 0,27 mln.).

Investerings

In verband met een onderbesteding op de vervangingsinvesteringen in 2009 is er € 4,6 mln. aan het budget van 2010 toegevoegd, waardoor het budget voor 2010 hoger is dan in 2011. Daarbij komt dat vanwege de balansverkorting de volumes voor vervangingsinvesteringen voor 2010 en 2011 met €2 mln. zijn verlaagd en dit bedrag is overgebracht naar de exploitatiebegroting. Ook de ombuigingen vinden hun vertaling in de beschikbare middelen voor vervangingsinvesteringen: in 2014 is het volume met € 6 mln. verlaagd. In eerdere jaren vinden er geen bezuinigingen op de vervangingsinvesteringen plaats. Deze afweging is gebaseerd op de actuele infrastructurele projectportefeuille.

Een gedetailleerde toelichting op de precieze aard van de investeringen, bijbehorende volumes en onderliggende projecten is opgenomen in het Brabants Meerjarenprogramma Transport en Infrastructuur 2010-2014 (BMIT).

02.07 OV-netwerk BrabantStad

Wat gaat de provincie daarvoor doen?

Maatschappelijk doel	Relevante beleidsnota's	Vastgesteld PS-nummer	Evaluatie in jaar	Rol Provincie	Mogelijkheid tot beïnvloeding
02.A/C	Provinciaal Verkeers- en Vervoersplan	PS 53/06	2010	Deels zelf uitvoeren, deels regie op uitvoering door anderen (NS ² , prorail, gemeenten, RWS ³ , vervoerders en SRE ⁴), soms alleen financiële bijdrage.	Afhankelijk van de onderdelen van het OV-Netwerk: de mix van (politieke) lobby, samenwerking en cofinanciering bepaalt de mogelijkheden tot beïnvloeding.
	- Verkenning OV-netwerk BrabantStad	EMG-0109			
	- Netwerkanalyse BrabantStad	EMG-0579			

¹ OV: openbaar vervoer / ² NS: Nederlandse Spoorwegen / ³ RWS: Rijkswaterstaat / ⁴ SRE: Samenwerkingsverband regio Eindhoven

Toelichting:

Om het maatschappelijk doel voor OV-netwerk BrabantStad te kunnen meten zijn er in de verkenning OV-netwerk BrabantStad en de Netwerkanalyse indicatoren genoemd.

Deze zullen worden gebruikt om de monitoring vorm te geven.

Beleidsprestatie	Indicator	Streefwaarde + jaar	2009	2010	2011	2012	2013
02.A 9/C5 Wettelijk Betrouwbare en voorspelbare reistijd van deur tot deur personenvervoer	% voortgang programma OV-netwerk BrabantStad	100% in jaar 2020					
		Planning	3	14	23	38	45
	Aantal aangelegde transferia	Realisatie	3				
		4 gereed in 2012					
		Planning	1	1	1	1	
		Realisatie	2				

Beleidsprestatie	Indicator	Streefwaarde + jaar	2009	2010	2011	2012	2013
	Aantal aangelegde doorstroom- en HOV-assen ¹	6 assen gereed in 2011 Planning Realisatie	1	2	3		
	Aantal aangelegde stadsrandstations ²	6 Stadsrand- stations gereed in 2020 Planning Realisatie		1			
02.A.10 / C.6 Wettelijk/Autonom	Aantal Parkeer en Reis locaties voor personen.	5 Parkeer en Reis locaties Planning Realisatie	2 2		2		
Verknoping van modaliteiten (T3)							

¹ HOV: Hoogwaardig openbaar vervoer

² Bij de Stadsrandstations gaat de planning tot en met 2020.

Toelichting:

Om genoemde beleidsprestaties te leveren worden in 2011 de volgende projecten gerealiseerd:

- Aanleggen transferia: overeenkomstig de rapportage, "Overstappen naar 2010, aan de slag met transferia in Noord-Brabant" (2009) wordt in 2011 het transferium I-park te Eindhoven en in 2012 het transferium Willemspoort te Den Bosch gerealiseerd.
- In samenwerking met het ministerie van Verkeer en Waterstaat en de NS worden P+R locaties bij NS-stations worden gerealiseerd: P+R Brouwhuis, P+R Vught, P+R Deurne. (P+R: Parkeer en Reis)
- Aanleggen doorstroomassen- en HOV-assen: start van uitvoering van infrastructurele maatregelen i.h.k.v. het HOV-Noordoost-Brabant op basis van het eind 2010 te ondertekenen convenant voor het Realisatieprogramma HOV Noordoost-Brabant 2011-2015. Ook zal i.h.k.v. het project HOV Breda-Oosterhout vrije businfrastructuur langs het spoor Breda - Tilburg worden gerealiseerd.

- Aanleggen stadsrandstations: in de Verkenning OV-netwerk BrabantStad en de Netwerkanalyse BrabantStad is een vijftal stadsrandstations opgenomen. In 2011 vindt een voorbereidende studie plaats naar de haalbaarheid van stadsrandstation Eindhoven Airport (Acht).

Wat mag het kosten?

Bedragen x € 1.000 (exploitatie)	Realisatie 2009	Raming 2010	2011	2012	2013	2014
Lasten uit specifieke uitkeringen	615	4.385	12.500	2.500	0	0
Lasten cofinanciering	0	0	0	0	0	0
Lasten wettelijke taken	0	0	0	0	0	0
Kapitaallasten	25	1.130	0	0	0	0
Lasten voor autonome taken	0	13.744	29.000	19.100	7.500	0
Lasten	640	19.259	41.500	21.600	7.500	0
Herkomst middelen						
Rijk	615	4.385	12.500	2.500	0	0
EU	0	0	0	0	0	0
Overige baten	0	0	0	0	0	0
Baten	615	4.385	12.500	2.500	0	0
Saldo lasten en baten	-25	-14.874	-29.000	-19.100	-7.500	0
Bijdr.reserve BMIT	0	0	12.200	0	0	0
Bijdr.AR component Essent		13.744	16.800	19.100	7.500	
Bijdrage uit alg. middelen	25	1.130	0	0	0	0
Stand reserve per 31 december	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Reserve Brabant 2050	104.734	46.375	-1.029	-1.029	-1.029	-1.029
Formatie-inzet in fte	3,0	3,0	3,0			

ToelichtingToelichting verschillen begroting 2011 en 2010Lasten

In het totaal is er in 2011 € 41,5 mln. aan lasten geraamd. In 2010 is dit € 19,3 mln. (afwijking € 22,2 mln.)

PS hebben bij de Voorjaarsnota 2010 – mede op advies van de accountant – besloten tot balansverkortings. Hierdoor treedt er een verschil op tussen de begrotingscijfers 2010 en 2011 van € 1,9 mln. Dit wordt veroorzaakt door lagere kapitaallasten (t.o.v. 2010 in 2011 € 1,1 lager) en doordat bijdragen aan investeringen van derden voor 2010 via investeringskredieten werden gedekt en nu in de exploitatie zijn opgenomen (2010: €

13,7 mln. en 2011: € 16,8 mln.). Dit betreffen bijdragen voor stationsomgeving Helmond Suytkade, Spoorzone Tilburg, Station Maarheeze, Transferium Vlijmenseweg en diverse doorstroommassen en Hoogwaardig Openbaar Vervoer verbindingen.

Een groot deel van de afwijkingen tussen 2010 en 2011 wordt veroorzaakt doordat de realisatie van een groot aantal projecten voor 2011 gepland staat:

In 2011 is voor het nieuwe sleutel project Breda een bedrag van € 15 mln. geraamd. Hiervan wordt € 5 mln. gefinancierd ten laste van de reserve BMIT en € 10 mln. ten laste van de BDU. In 2010 is er geen raming opgenomen.

Voor het project Spoorzone Tilburg is in 2011 een bedrag geraamd van € 4 mln. ten laste van de reserve BMIT (2010: nihil). Een deel van dit project wordt gefinancierd uit voormalige investeringsmiddelen, die als gevolg van de balansverkortings zijn overgegaan naar de exploitatie (2010: € 9 mln. en 2011 € 0,65 mln.). (BMIT: Brabants Meerjarenprogramma Infrastructuur en Transport)

Ook zijn in 2011 ten laste van de reserve BMIT voor de projecten Station Helmond Brandevoort en Station Tilburg Reeshof ramingen opgenomen van in het totaal € 3,2 mln. (2010: nihil).

Tenslotte is er voor het project HOV-as Oosterhout- Breda- Etten-leur in 2011 € 1,9 minder geraamd ten laste van de BDU dan in 2010 (€ 4,4 mln.)

In het kader van de bezuinigingen hebben er t.a.v. OV netwerk BrabantStad de volgende kortingen plaatsgehad:

Doorstroomas Tilburg-Waalwijk-Den Bosch € 3,5 mln. (2010 en 2011), HOV-as Den Bosch Schijndel-St. Oedenrode-Eindhoven € 0,7 mln. (2011), en HOV-as Uden-Veghel-Eindhoven € 1,5 mln. (2011).

Baten

Het nieuwe sleutelproject Breda en HOV as Oosterhout Breda Etten-Leur worden gefinancierd uit de Brede DoelUitkering verkeer en vervoer (2010: € 4,4 mln. en 2011: € 12,5 mln.).

Water

Algemeen	54
03.01 Water algemeen	56
03.02 Hoogwaterbescherming	59
03.03 Oppervlaktewaterkwantiteit en -inrichting	62
03.04 Grondwaterkwantiteit	66
03.05 Waterkwaliteit	69

Algemeen

Portefeuillehouders:

O.Hoes, mw.ir.C.W. Jacobs , Y.C.M.G. de Boer

Inleiding

Waterplan (PWP)

De provincie zorgt dat het water bijdraagt aan een gezonde omgeving voor mens, dier en plant, waarin we veilig en comfortabel kunnen wonen en waar ruimte is voor economische en ecologische ontwikkeling. Dit is vertaald in drie maatschappelijke doelen:

- schoon grondwater en oppervlaktewater voor iedereen;
- een adequate bescherming van Brabant tegen overstromingen;
- Brabant heeft de juiste waterhoeveelheid (niet te veel, niet te weinig).

De wijze waarop wij deze doelen willen bereiken is vastgelegd in het Provinciaal Waterplan 2010-2015 (PWP). De Europese verplichtingen vanuit de Kaderrichtlijn Water (KRW) zijn in het PWP opgenomen.

Bij het PWP hoort een uitvoeringsprogramma, waarin de acties en bijbehorende financiering zijn vastgelegd die nodig zijn om invulling te geven aan de rollen die de provincie heeft bij het bereiken van de doelstellingen uit het plan.

Waterprojecten (Schoon Brabant)

In de afgelopen twee jaar heeft het waterproject grondwaterproblematiek Eindhoven geleid tot duidelijke afspraken tussen de verschillende partners. De uitvoering zal in 2011 overgedragen worden aan de regio.

In het project lenvis (Localised Environmental and health Information Services) worden de mogelijkheden onderzocht om een informatiesysteem op te zetten voor milieugegevens van lucht en water en de daaraan gerelateerde gezondheidsrisico's. De in 2010 opgezette pilot website zwemwater zal in 2011 met de andere provincies uitgewerkt worden tot een gezamenlijke website voor zwemwater. Parallel hieraan zal de eveneens in 2010 opgeleverde pilot website luchtkwaliteit in 2011 verder uitgebouwd gaan worden.

Uitvoering in het landelijk gebied: waterprojecten in de Bestuursovereenkomst met de waterschappen

In 2011 wordt de uitvoering van het huidige beleid gecontinueerd. Veel waterdoelen zijn een gezamenlijke opgave voor provincie en waterschappen, die met betrekking tot uitvoering en realisatie zijn neergelegd in de Tweede Bestuursovereenkomst tussen Provincie en de Brabantse waterschappen en ook zijn vastgelegd in het PWP-uitvoeringsbesluit. Steeds vaker werkt de provincie op watergebied ook samen met gemeenten en terreinbeheerders om de waterdoelen te realiseren en tevens een bijdrage te leveren aan een betere ruimtelijke kwaliteit van Brabant.

Uitwerking van het deltaprogramma

De stuurgroep Zuidwestelijke Delta heeft het voornemen om met ingang van 2015 het Volkerak-Zoommeer in te richten ten behoeve van waterberging en het meer weer zout te maken om de blauwalgenproblematiek op te lossen. Het ontwikkelen van alternatieve zoetwaterbronnen in combinatie met bestaande gebiedsambities voor het platteland (gebiedscommissie Brabantse Delta) alsook voor het stedelijk gebied (Brabant Waterpoort) vormen in 2011 de speerpunten van inzet vanuit de provincie in het programmabureau.

De stuurgroep Rivieren-Maas gaat met betrekking tot de maximale rivierafvoer, de consequenties van de zeespiegelstijging en de verhoging van de veiligheidsnorm een plan van aanpak opstellen. In een eerdere fase zijn planologisch gebieden gereserveerd voor rivierverruiming. Ook mogelijke andere maatregelen worden daarbij onderzocht, zoals het concept van de Delta dijk die tevens ruimtelijke implicaties heeft.

De stuurgroep zoetwater zal de watertekorten in de Peelregio in het deltaprogramma opnemen.

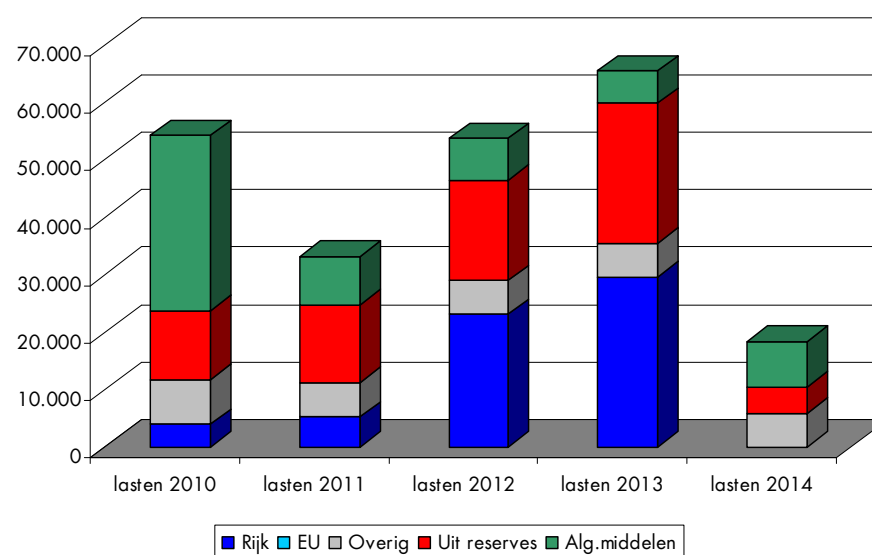
Wat wil de provincie bereiken?

Maatschappelijk doel	Vastgelegd In PS-nota	Indicator	Streefwaarde + jaar	2008 (t-3) Begroot Realisatie	2009 (t-2) Begroot Realisatie	2010 (t-1) Begroot	2011 (t) Begroot	2012 (t+1) Begroot	2013 (t+2) Begroot
03.A Schoon grond- en oppervlaktewater voor iedereen	PS-48/09 Provinci- aal Waterplan 2010-2015	Mate waarin aan normen Kaderrichtlijn Water wordt voldaan	100% in 2027			5%	15%	30%	40%
03.B Adequate bescherming van Noord- Brabant tegen overstromingen	PS-48/09 Provinci- aal Waterplan 2010-2015	Mate waarin aan Landelijke hoogwater- norm wordt voldaan	100% in 2015			0%	0%	50%	65%
03.C Noord-Brabant heeft de juiste hoeveelheden water (niet te veel en niet te weinig)	PS-48/09 Provinciaal Waterplan 2010- 2015	Mate waarin aan normen in provinciale verordening water wordt voldaan	100% in 2015			20%	40%	60%	75%

Wat mag het kosten?

03 Water						
Bedragen x € 1.000	Realisatie 2009	Raming 2010	2011	2012	2013	2014
<u>Lasten</u>						
Lasten uit specifieke uitkeringe	1.627	3.861	5.242	23.041	29.559	0
Lasten cofinanciering	512	1.026	1.517	1.106	1.818	0
Lasten wettelijke taken	6.877	11.815	7.611	8.448	8.985	8.662
Kapitaallasten	3.037	18.840	0	0	0	0
Lasten voor autonome taken	17.678	11.967	11.964	15.090	19.278	4.641
Apparaatskosten	10.548	6.604	6.763	5.924	5.731	5.009
totaal	40.278	54.115	33.098	53.609	65.372	18.311
<u>Baten</u>						
Rijk	1.526	3.901	5.181	23.041	29.559	0
Europa	0	46	46	0	0	0
Overige programmabaten	9.302	7.683	5.885	5.813	5.820	5.828
<u>Dekking verschil lasten en baten</u>						
Dekking uit reserves	11.562	11.994	13.616	17.445	24.398	4.641
Dekking uit alg.middelen	17.888	30.492	8.370	7.309	5.594	7.843
totaal	40.278	54.115	33.098	53.609	65.372	18.311
Formatieinzet in fte	87,5	61,0	59,0			
Waarvan indirecte fte:	8,0	8,0	8,0			

Middeleninzet programma Water
besteding van de lasten (bedragen x € 1.000)

03.01 Water algemeen

Wat gaat de provincie daarvoor doen?

Maatschappelijk doel	Relevante beleidsnota's	Vastgesteld PS-nummer	Evaluatie in jaar	Rol Provincie	Mogelijkheid tot beïnvloeding
03.A Schoon grond- en oppervlaktewater voor iedereen	Provinciaal Waterplan 2010-2015	PS-48/09	2013	Gebiedsautoriteit, opdrachtgever voor de uitvoering, systeemtoezichthouder en kwaliteitsbewaker	Doelen vaststellen, uitvoering, stimulering derden, ruimtelijke reserveringen
03.B Adequate bescherming van Noord-Brabant tegen overstromingen	Provinciaal Waterplan 2010-2015	PS-48/09	2013	Gebiedsautoriteit, opdrachtgever voor de uitvoering, systeemtoezichthouder en kwaliteitsbewaker	Goedkeuring dijkverbeteringsplannen en rapportages, planvorming en participatie in overleggen
03.C Noord-Brabant heeft de juiste hoeveelheden water (niet te veel en niet te weinig)	Provinciaal Waterplan 2010-2015	PS-48/09	2013	Gebiedsautoriteit, opdrachtgever voor de uitvoering, systeemtoezichthouder en kwaliteitsbewaker	Doelen vaststellen, uitvoering, stimulering derden, ruimtelijke reserveringen

Beleidsprestatie	Indicator	Streefwaarde + jaar	2009	2010	2011	2012	2013
03.A/B/C.1 Wettelijk / Autonom Beleidsontwikkeling water	Voortgang opstellen PWP* 2015-2021, karakterisering KRW** en 2 ^e Stroomgebiedbeheerplan (SGBP)	Vastgesteld: resp. 2015, 2013 en 2015					1
	Deltaprogramma (deelprogramma's waterveiligheid, zoetwatervoorziening, Zuidwestelijke delta, Rivieren) en overige gebiedsgerichte projecten (Brabantse Wal)	Organisatorische aspecten op orde conform respectievelijke plannen Inhoudelijke uitvoering in productgroepen 03.02 en 03.03					x
03.A/B/C.2 Autonom Monitoring en evaluatie	Toestandsrapportage en beleidsevaluaties	Opgestelde rapportages: 2013 resp. 2010, 2012		1		1	1

Beleidsprestatie	Indicator	Streefwaarde + jaar	2009	2010	2011	2012	2013
03.A/B/C.3 Wettelijk Toepassing watertoets	Mate van waarborging waterbelangen in ruimtelijke ontwikkelingen	100% van de plannen zijn getoetst: jaarlijks		100%	100%	100%	100%
03.A/B/C.4 Wettelijk Bestuurlijk-juridisch toezicht waterschappen	Mate waarin besluiten algemeen bestuur waterschappen conform provinciaal beleid zijn	100% van de besluiten zijn getoetst: jaarlijks		100%	100%	100%	100%
03.A/B/C.5 Autonoom Internationale samenwerking	Europese samenwerkingsprojecten	Conform projectplanningen		x	x	x	x

*PWP : Provinciaal WaterPlan / ** KRW: Kader Richtlijn Water (Richtlijn van Europese Commissie)

Wat mag het kosten?

Bedragen x € 1.000 (exploitatie)	Realisatie 2009	Raming 2010	2011	2012	2013	2014
Lasten uit specifieke uitkeringen	0	61	61	0	0	0
Lasten cofinanciering	0	0	0	0	0	0
Lasten wettelijke taken	400	274	279	394	398	403
Kapitaallasten	0	0	0	0	0	0
Lasten voor autonome taken	973	1.708	1.634	1.285	1.075	986
Lasten	1.373	2.043	1.974	1.679	1.473	1.388
Herkomst middelen						
Rijk	0	0	0	0	0	0
EU	0	46	46	0	0	0
Overige baten	83	105	0	0	0	0
Baten	83	150	46	0	0	0
Saldo lasten en baten	-1.290	-1.893	-1.928	-1.679	-1.473	-1.388
Bijdr.res.uitvoering WHP-2	159	0	2.000	0	0	0

Bedragen x € 1.000 (exploitatie)	Realisatie 2009	Raming 2010	2011	2012	2013	2014
Bijdrage AR industrielawaai PWP		1.000	200	200	0	0
Bijdr.reserve PWP		1.123	1.114	1.270	1.056	986
Bijdrage uit alg. middelen	1.131	-230	-1.386	209	417	403
Stand reserve per 31 december	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Reserve WHP-2	2.294	2.294	294	294	294	294
Reserve PWP		29.658	29.283	21.996	8.035	3.395
Formatie-inzet in fte	14,5	21,0	18,0			

Toelichting

Toelichting verschillen begroting 2011 en 2010

De verschillen voor zowel de lasten als de baten zijn gering.

Toelichting reserves

De bijdrage uit de reserve uitvoering WHP-2 (restant reserve Water HuishoudingsPlan) en uit de AR (algemene reserve) betreft de dekking voor het PWP conform besluitvorming van PS op 20 november 2009.

03.02 Hoogwaterbescherming

Wat gaat de provincie daarvoor doen?

Maatschappelijk doel	Relevante beleidsnota's	Vastgesteld PS-nummer	Evaluatie in jaar	Rol Provincie	Mogelijkheid tot beïnvloeding
03.B Adequate bescherming van Noord-Brabant tegen overstromingen	Provinciaal Waterplan 2010-2015 Nationaal Waterplan	PS-48/09	2013	Gebiedsautoriteit, systeemtoezichthouder en kwaliteitsbewaker	Goedkeuring dijkverbeteringsplannen en rapportages, planvorming en participatie in overleggen

Beleidsprestatie	Indicator	Streefwaarde + jaar	2009	2010	2011	2012	2013
03.B.1 Wettelijk Toetsing van primaire waterkeringen	Zesjaarlijkse rapportage toetsing primaire waterkeringen en afvoerend vermogen van grote rivieren	Rapportage in 2016					
03.B.2 Wettelijk / Autonom Rivierverruiming en bescherming tegen overstromingen	Participeren uitvoering van maatregelen PKB 'Ruimte voor de Rivier'*	Vier maatregelen: gereed 2015					
	Implementatie van de Europese Richtlijn Overstromingsrisico's (ROR)	ROR geïmplementeerd: 2015					

*PKB: Planologische KernBeslissing

Wat mag het kosten?

Bedragen x € 1.000 (exploitatie)	Realisatie 2009	Raming 2010	2011	2012	2013	2014
Lasten uit specifieke uitkeringen	0	0	0	0	0	0
Lasten cofinanciering	0	0	0	0	0	0
Lasten wettelijke taken	363	4.023	175	1.322	1.643	1.668
Kapitaallasten	3.037	18.840	0	0	0	0
Lasten voor autonome taken	5.091	2.638	635	635	635	730

Bedragen x € 1.000 (exploitatie)	Realisatie 2009	Raming 2010	2011	2012	2013	2014
Lasten	8.491	25.502	810	1.957	2.278	2.398
Herkomst middelen						
Rijk	0	0	0	0	0	0
EU	0	0	0	0	0	0
Overige baten	4.057	0	406	413	421	428
Baten	4.057	0	406	413	421	428
Saldo lasten en baten	-4.434	-25.502	-404	-1.544	-1.858	-1.970
Bijdr.res.rivierbedcompensatie afgedamde Maas	1.616	2.003	0	0	0	0
Bijdr.reserve PWP		635	635	635	635	730
Bijdrage uit alg. middelen	2.818	22.863	-231	909	1.223	1.240
Stand reserve per 31 december	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Res.rivierbedcompensatie afgedamde Maas	1.969					
Reserve PWP		29.658	29.283	21.996	8.035	3.395
Formatie-inzet in fte	44,0	9,0	6,0			

Toelichting

Toelichting verschillen begroting 2011 en 2010

Afwijking lasten begroting 2011 t.o.v. begroting 2010	x € 1.000
Taak muskusrattenbestrijding	-3.849
Rivierbedcompensatie	-2.000
Investerings dijkverzwaring	-18.776
Overig	-63
Totaal afwijking lasten	-24.692

Taak Muskusrattenbestrijding (beleidsprestatie is niet benoemd omdat taak is gedelegeerd c.q. overgedragen)

Eind 2009 is de operationele uitvoering van de muskusrattenbestrijding overgedragen aan de waterschappen, waarbij de waterschappen middelen hebben gekregen voor de uitvoering van de taak in 2010 en het sociaal statuut. De verwachting is dat de wettelijke taak per 2011 overgaat naar de waterschappen. Voor de uitvoering van de taak (nu nog in delegatie door de waterschappen) is meerjarig budget beschikbaar vanaf 2012 in de vorm van een stelpost. Een deel van de budgetten zal naar voren worden gehaald, zodat in 2011 middelen beschikbaar zijn voor de uitvoering van de taak in delegatie, indien de wet niet tijdig is aangepast.

Rivierbedcompensatie t.l.v. reserve (beleidsprestatie 03.B.2)

De aankopen van gronden en landbouwbedrijven binnen het project Overdiepse polder worden sinds 2009 door het Rijk via het Groenfonds afgewikkeld. In 2010 heeft een afrekening van de planstudiefase plaatsgevonden. Na instemming van Programmadirectie Ruimte voor de Rivier is het bedrag overgemaakt aan het Groenfonds.

Investerings dijkverzwaring (beleidsprestatie is niet benoemd)

PS hebben bij de Voorjaarsnota 2010 – mede op advies van de accountant – besloten tot balansverkorting. Hierdoor treedt er een verschil op tussen de begrotingscijfers 2010 en 2011 van € 18,8 miljoen. Dit wordt veroorzaakt doordat bijdragen aan investeringen van derden voor 2010 via investeringskredieten werden gedekt en nu in de exploitatie zijn opgenomen. Het betreft dijkverzwaringen.

<u>Afwijking baten begroting 2011 t.o.v. begroting 2010</u>		<u>x € 1.000</u>
Uitvoering muskusrattenbestrijding		+406
Totaal afwijking baten		<u>+406</u>

Uitvoering muskusrattenbestrijding

Het betreft de bijdrage van de waterschappen voor de uitvoering van de provinciale taak m.b.t. de muskusrattenbestrijding. I.v.m. de overdracht van de taak aan de waterschappen is deze bijdrage in 2010 afgeraamd. Zodra de wet m.b.t. de overdracht formeel van kracht is, zal de bijdrage meerjarig worden afgeraamd.

03.03 Oppervlaktewaterkwantiteit en –inrichting

Wat gaat de provincie daarvoor doen?

Maatschappelijk doel	Relevante beleidsnota's	Vastgesteld PS-nummer	Evaluatie in jaar	Rol Provincie	Mogelijkheid tot beïnvloeding
03.A1 De oppervlaktewater-lichamen voldoen bij voorkeur in 2015, maar uiterlijk in 2027 aan de eisen van de Kaderrichtlijn Water	Provinciaal Waterplan 2010-2015	PS-48/09	2013	Gebiedsautoriteit	Subsidiëring en advisering
03.C1 In 2015 zijn de oppervlaktewaterpeilen optimaal afgestemd op het bestaande landgebruik en is er voldoende water beschikbaar voor alle gebruikers en functies van het watersysteem.	Provinciaal Waterplan 2010-2015	PS-48/09	2013	Gebiedsautoriteit, systeemtoezichthouder en kwaliteitsbewaker	Advisering en planvorming
03.C2 De regionale watersystemen voldoen in 2015 aan de landelijk vastgestelde NBW-normen voor wateroverlast ¹	Provinciaal Waterplan 2010-2015	PS-48/09	2013	Gebiedsautoriteit	Subsidiëring, advisering en planvorming
03.C3 Voldoende mogelijkheden voor transport over water en voor waterrecreatie, waaronder de toervaart via het hoofdvaart-routesysteem van de Maas in Limburg tot en met de zuidwestelijke Delta.	Provinciaal Waterplan 2010-2015	PS-48/09	2013	Gebiedsautoriteit, systeemtoezichthouder en kwaliteitsbewaker	Aanwijzing

¹ NBW: Nationaal Bestuursakkoord Water

Beleidsprestatie	Indicator	Streefwaarde + jaar	2009	2010	2011	2012	2013
03.A1.1 Bestuursovereenkomst / autonoom Uitvoering bestuursovereenkomst waterschappen	Beek- en kreekherstel Ecologische verbindingzones (EVZ) <u>Projecten:</u> 118 km herstelde beek in top-gebieden: 2015 96 km herstelde beek in overige gebieden: 2015 63 vispassages: 2015 Natte EVZ: 228 km : 2015	ILG*-doelen 100%: 2013 Overige provinciale doelen 100%: 2015		12,5%	25%	50%	100%
				10%	20%	40%	60%
03.C1.1 Wettelijk / Autonoom Realiseren voldoende water voor landbouw en andere economische belangen	Voortgang diverse acties (o.a in kader van Deltaplan Hoge Zandgronden en Zuidwestelijke Delta en goedkeuren zoetwaterpeilbesluiten)	Acties Delta-programma en besluiten: uiterlijk 2013				1	1
03.C2.1 Wettelijk Voorkomen wateroverlast door verbeteren regionale keringen	Voortgang afspraken Nationaal Bestuursakkoord Water	Geen wateroverlast: 2015		x	x	x	x
03.C3.1 Wettelijk Nautisch - & vaarweg beheer en -onderhoud (gemandateerd aan Waterschap Brabantse Delta)	Percentage onderhoud conform bestuursafpraak	100%: jaarlijks		100%	100%	100%	100%

* ILG: Investeringsbudget Landelijk Gebied

Wat mag het kosten?

Bedragen x € 1.000 (exploitatie)	Realisatie 2009	Raming 2010	2011	2012	2013	2014
Lasten uit specifieke uitkeringen	931	1.500	2.381	5.079	9.005	0
Lasten cofinanciering	304	700	1.191	454	0	0
Lasten wettelijke taken	1.357	1.645	1.682	1.283	1.306	1.329
Kapitaallasten	0	0	0	0	0	0
Lasten voor autonome taken	9.034	5.153	6.387	9.014	13.249	80
Lasten	11.626	8.998	11.641	15.830	23.559	1.409

Bedragen x € 1.000 (exploitatie)	Realisatie 2009	Raming 2010	2011	2012	2013	2014
Herkomst middelen						
Rijk	931	1.500	2.381	5.079	9.005	0
EU	0	0	0	0	0	0
Overige baten	322	2.063	0	0	0	0
Baten	1.253	3.563	2.381	5.079	9.005	0
Saldo lasten en baten	-10.373	-5.435	-9.259	-10.751	-14.554	-1.409
Bijdr.res.nazorg baggerspeciedepot	0	0	0	0	0	0
Bijdr.res.investeringsbudget landelijk gebied	304	700	1.191	2.378	4.825	0
Bijdr.res.uitvoering WHP2	8.150	0	0	0	0	0
Bijdr.reserve PWP		4.823	6.047	9.014	13.249	80
Bijdrage uit alg. middelen	1.919	-88	2.022	-641	-3.519	1.329
Stand reserve per 31 december	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Res.investeringsbudget landelijk gebied	27.839	28.272	29.169	24.254	4.090	4.090
Res.uitvoering WHP2	2.294	2.294	294	294	294	294
Reserve PWP		29.658	29.283	21.996	8.035	3.395
Formatie-inzet in fte	2,0	2,1	9,0			

Toelichting verschillen begroting 2011 en 2010

Afwijking lasten begroting 2011 t.o.v. begroting 2010	x € 1.000
Beek- en kreekherstel (PJMP)	+2.615
Overig	+28
Totaal afwijking lasten	+2.643

Uitvoering bestuursovereenkomst waterschappen (beleidsprestatie 03.A1.1)

Door aanpassing van het Provinciaal Meerjarenprogramma Landelijk Gebied (PMJP) zijn ook de financiële consequenties over de gehele planperiode (2009-2013) aangepast in de begroting. In de bestuursovereenkomst met de waterschappen is opgenomen dat de prestaties die in 2009 niet zijn gehaald in de resterende periode mogen worden geleverd.

De realisatie is sterk afhankelijk van de verwerving van de gronden. Het betreft hier met name de prestaties binnen het thema Beek en kreekherstel. Veelal zijn de budgetten in de jaren 2009 t/m 2011 afgeraamd en zijn de aframingen doorgeschoven naar 2012 en 2013.

Afwijking baten begroting 2011 t.o.v. begroting 2010 x € 1.000

Natte waterstaatswerken	-2.062
Uivoering bestuursovereenkomst waterschappen	+881
Totaal afwijking baten	-1.181

Natte waterstaatswerken

De watervrijmakingswerken in het gebied Zuiderafwateringskanaal - Beneden-Donge zijn afgerond. In 2010 was er een restant van € 2.062.535 (ingezet voor knelpunten bij bestuursrapportage 1 2010).

Uitvoering bestuursovereenkomst waterschappen (beleidsprestatie 03.A1.1)

Door aanpassing van het Provinciaal Meerjarenprogramma Landelijk Gebied (PMJP) zijn de prestaties aangepast en geactualiseerd in de tijd. In gelijke mate zijn ook de geraamde bijdragen van het Rijk (€ 881.000) daaraan aangepast.

03.04 Grondwaterkwantiteit

Wat gaat de provincie daarvoor doen?

Maatschappelijk doel	Relevante beleidsnota's	Vastgesteld PS-nummer	Evaluatie in jaar	Rol Provincie	Mogelijkheid tot beïnvloeding
03.A3 Het grondwater voldoet bij voorkeur in 2015, maar uiterlijk in 2027 aan de eisen van de Kaderrichtlijn Water en de Grondwaterrichtlijn voor verontreinigende stoffen en de kwantitatieve toestand.	Provinciaal Waterplan 2010-2015	PS-48/09	2013	Gebiedsautoriteit, opdrachtgever voor de uitvoering, systeemtoezichthouder en kwaliteitsbewaker	Verlenen van vergunningen, subsidiëring, advisering en handhaving
03.A4 Burgers en bedrijven kunnen rekenen op een veilige en betrouwbare drinkwatervoorziening.	Provinciaal Waterplan 2010-2015	PS-48/09	2013	Gebiedsautoriteit, opdrachtgever voor de uitvoering, systeemtoezichthouder en kwaliteitsbewaker	Verlenen van vergunningen, subsidiëring, advisering en handhaving

Beleidsprestatie	Indicator	Streefwaarde + jaar	2009	2010	2011	2012	2013
03.A3.1 Bestuursovereenkomst Uitvoering bestuursovereenkomst waterschappen	Herstel 12.000 ha natte natuurplein	ILG-doelen 100%: 2013		12,5%	25%	50%	100%
03.A3.2 Autonoom Overige herstelmaatregelen	Aantal herstelde vennen	28 vennen hersteld: 2015		10%	21%	39%	60%
	Aantal hersteld wijstgebied per jaar	Vijf subsidie-aanvragen: vóór 2015		20%	40%	60%	80%
03.A3.3 Bescherming kwantitatieve toestand grondwater	Voortgang onderzoeken en subsidiëring maatregelen van derden	Uitvoering conform UP PWP en uiterlijk 2015		x	x	x	x
03.A4.1 Autonoom Besparing grondwatergebruik	Aantal ingezette alternatieven voor grondwatergebruik	12 subsidie-aanvragen: voor 2015		2	4	7	8
03.A3/A4.1 Wettelijk Innen grondwaterheffing	Aantal heffingen per jaar	8200: jaarlijks		8200	8200	8200	8200

Wat mag het kosten?

Bedragen x € 1.000 (exploitatie)	Realisatie 2009	Raming 2010	2011	2012	2013	2014
Lasten uit specifieke uitkeringen	296	1.800	2.000	7.651	14.794	0
Lasten cofinanciering	0	0	0	0	0	0
Lasten wettelijke taken	4.637	5.474	5.476	5.448	5.638	5.263
Kapitaallasten	0	0	0	0	0	0
Lasten voor autonome taken	1.079	190	610	1.450	1.000	2.000
Lasten	6.011	7.464	8.086	14.549	21.431	7.263
Herkomst middelen						
Rijk	195	1.901	2.000	7.651	14.794	0
EU	0	0	0	0	0	0
Overige baten	4.694	5.479	5.479	5.400	5.400	5.400
Baten	4.889	7.379	7.479	13.051	20.193	5.400
Saldo lasten en baten	-1.122	-84	-607	-1.499	-1.238	-1.863
Bijdr.res.uitvoering WHP2	2	0	0	0	0	0
Bijdr.res.investeringsbudget landelijk gebied				750		
Bijdr.res.PWP		194	394	788	1.376	2.000
Bijdrage uit alg. middelen	1.120	-110	213	-39	-138	-137
Stand reserve per 31 december	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Res.investeringsbudget landelijk gebied	27.839	0	0	0	0	0
Res.uitvoering WHP2	2.294					
Reserve PWP		29.658	29.283	21.996	8.035	3.395
Formatie-inzet in fte	10,0	11,0	9,0			

[Toelichting](#)Toelichting verschillen begroting 2011 en 2010

<u>Afwijking lasten begroting 2011 t.o.v. begroting 2010</u>		x € 1.000
Verdrogingsbestrijding (PJMP) (water voor natuur PWP)		+400
Het nieuwe polderen in de stad SB		+220
Overig		+2
Totaal afwijking lasten		<u>+622</u>

De afwijking in lasten en baten is gering. Het verschil in lasten wordt met name verklaard door hoger geraamde uitgaven voor verdrogingsbestrijding (beleidsprestatie 03.A3.1) en "Het nieuwe polderen in de stad" (Schoon Brabant) in 2011 (€ 310.000) dan in 2010 (€90.000).

03.05 Waterkwaliteit

Wat gaat de provincie daarvoor doen?

Maatschappelijk doel	Relevante beleidsnota's	Vastgesteld PS-nummer	Evaluatie in jaar	Rol Provincie	Mogelijkheid tot beïnvloeding
03.A1 De oppervlaktewater-lichamen voldoen bij voorkeur in 2015, maar uiterlijk in 2027 aan de eisen van de Kaderrichtlijn Water	Provinciaal Waterplan 2010-2015	PS-48/09	2013	Gebiedsautoriteit	Provincie stelt KRW-doelen vast voor de regionale oppervlaktewaterlichamen, conform rijksnormen. Waterschappen zijn primair verantwoordelijk voor uitvoering.
03.A2 Het oppervlaktewater buiten de waterlichamen mag qua waterkwaliteit niet verslechteren en voldoet aan de ecologische doelstellingen	Provinciaal Waterplan 2010-2015	PS-48/09	2013	Gebiedsautoriteit	Stellen van doelen, stimulering van de uitvoering
03.A3 Het grondwater voldoet bij voorkeur in 2015, maar uiterlijk in 2027 aan de eisen van de Kaderrichtlijn Water en de Grondwaterrichtlijn voor verontreinigende stoffen en de kwantitatieve toestand	Provinciaal Waterplan 2010-2015	PS-48/09	2013	Gebiedsautoriteit, opdrachtgever voor de uitvoering	Bepaling van de doelen en de maatregelen, uitvoering maatregelen
03.A4 Burgers en bedrijven kunnen rekenen op een veilige en betrouwbare drinkwatervoorziening	Provinciaal Waterplan 2010-2015	PS-48/09	2013	Gebiedsautoriteit, systeemtoezichthouder en kwaliteitsbewaker	Aanwijzing en handhaving van beschermingsgebieden en bijbehorende regelgeving (Provinciale milieuverordening). Stimulering van aanvullende maatregelen.
03.A5 Schoon water en een goede inrichting van watersystemen bieden voldoende mogelijkheden voor recreatie, waaronder zwemmen in open zwemwater	Provinciaal Waterplan 2010-2015	PS-48/09	2013	Opdrachtgever voor de uitvoering, systeemtoezichthouder en kwaliteitsbewaker	Aanwijzing van zwemwateren en verantwoordelijk voor goede informatievoorziening voor publiek.

Beleidsprestatie	Indicator	Streefwaarde + jaar	2009	2010	2011	2012	2013
03.A1.2 Wettelijk / Autonom / Bestuursovereenkomst Stimuleren innovatieprojecten KRW	Voortgang onderzoeken/projecten en maatregelen	Acht KRW *innovatieprojecten gereed: 2011			8		
03.A1.3 Wettelijk / Autonom / Bestuursovereenkomst Aanpak waterkwaliteitsproblematiek	Mate van voortgang overeengekomen prestaties met de waterschappen Provinciale KRW onderzoeksmaatregelen	100%: 2015		12,5%	25%	37,5%	50%
03.A3.4 Wettelijk / Autonom Veilig stellen grondwater voor de drinkwatervoorziening	Voortgang onderzoeks- en uitvoeringsmaatregelen (o.a. project Schoon water), gebiedsdossiers openbare watervoorziening en aanpak industriële winningen	13 gebiedsdossiers (zeer) kwetsbare winningen: 2012		1	4	13	
		Vereenvoudigde gebiedsdossiers voor alle overige winningen gereed: 2014					x
03.A5.1 Wettelijk Mogelijk maken van veilig zwemmen in buitenwater	Voortgang toezicht zwemwater	Adequaat toezicht op 100% van de zwemplassen: jaarlijks		100%	100%	100%	100%

* KRW: Kader Richtlijn Water (Richtlijn van Europese Commissie)

Wat mag het kosten?

Bedragen x € 1.000 (exploitatie)	Realisatie 2009	Raming 2010	2011	2012	2013	2014
Lasten uit specifieke uitkeringen	400	500	800	10.312	5.761	0
Lasten cofinanciering	208	326	326	653	1.818	0
Lasten wettelijke taken	120	400	0	0	0	0
Kapitaallasten	0	0	0	0	0	0
Lasten voor autonome taken	1.500	2.278	2.698	2.705	3.320	845
Lasten	2.229	3.504	3.824	13.669	10.899	845
Herkomst middelen						
Rijk	400	500	800	10.312	5.761	0

Bedragen x € 1.000 (exploitatie)	Realisatie 2009	Raming 2010	2011	2012	2013	2014
EU	0	0	0	0	0	0
Overige baten	146	37	0	0	0	0
Baten	545	537	800	10.312	5.761	0
Saldo lasten en baten	-1.683	-2.967	-3.024	-3.358	-5.138	-845
Bijdr.res.investeringsbudget landelijk gebied	250	300	400	830	2.188	0
Bijdr.res.uitvoering WHP2	1.081	0	0	0	0	0
Bijdr.reserve PWP		1.215	1.635	1.580	1.070	845
Bijdrage uit alg. middelen	352	1.452	989	948	1.880	0
Stand reserve per 31 december	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Reserve WHP-2	2.294	2.294	294	294	294	294
Res.investeringsbudget landelijk gebied	27.839	28.272	29.169	24.254	4.090	4.090
Reserve PWP		29.658	29.283	21.996	8.035	3.395
Formatie-inzet in fte	9,0	9,5	9,0			

Toelichting verschillen begroting 2011 en 2010

Afwijking lasten begroting 2011 t.o.v. begroting 2010	x € 1.000
Beheersplan stroomgebied	-400
Water- en bodemkwaliteit (PJMP)	+300
PWP Aanpak diffuse bronnen / bescherming waterkwaliteit	+150
PWP bescherming waterkwaliteit	+270
Totaal afwijking lasten	<u>+320</u>

De bestuursakkoordmiddelen voor het beheersplan stroomgebied zijn niet gelijk over de jaren verdeeld, waardoor het verschil in de jaren 2010 en 2011 kan worden verklaard. Voor het PWP is in totaal € 720.000 meer beschikbaar in 2011 (conform uitvoeringplan

PWP 2010-2015). Afhankelijk van het onderwerp zijn de ramingen in het PWP niet evenredig verdeeld over de jaren, waardoor verschillen tussen jaren optreden.

Afwijking baten begroting 2011 t.o.v. begroting 2010	x € 1.000
Waterkwaliteit (rijksbijdrage)	+300
Overig	-37
Totaal afwijking baten	<u>+263</u>

De afwijking in baten wordt verklaard door de bijdrage van het rijk in het kader van het Investeringsbudget Landelijk Gebied (ILG) voor waterkwaliteit, die correspondeert met de uitgaven voor water- en bodemkwaliteit (ILG).

4 Milieu

Algemeen	74
04.01 Ecologie algemeen	79
04.02 Fysieke veiligheid	82
04.03 Lucht/geluid/klimaat	86
04.04 Bodem	92
04.05 Landbouw	96
04.06 Afval- en grondstoffenbeheer	100
04.10 Handhaving	104
04.11 Proeftuinen	108

Algemeen

Portefeuillehouders:

O.Hoes, R.A.C. van Heugten, Y.C.M.G. de Boer

Inleiding

Provinciaal MilieubeleidsPlan

Eind 2010 wordt naar verwachting het Provinciaal MilieuPlan 2011-2014 (PMP) vastgesteld. Hierin zijn de wettelijke en Lodderstaken op milieugebied opgenomen. In 2011 zullen de plusvarianten worden uitgewerkt. Dit betreft de Brabantse problemen, die vragen om een eigen Brabantse aanpak met een bovenwettelijk pakket aan maatregelen. Daarnaast zal de monitoring van het milieubeleid worden opgestart en waar nodig verder worden uitgewerkt.

Luchtkwaliteit

Het in 2009 vastgestelde meerjarenprogramma Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL) wordt in 2011 en in de jaren daarna tot 2015 verder uitgevoerd. De hierin opgenomen maatregelen om saneringssituaties in stedelijk gebied en het landelijk gebied (intensieve veehouderij) op te lossen, worden met behulp van een monitoringstool bewaakt.

In het kader van de beleidsregels “Verbeteren luchtkwaliteit in Brabant” en “Duurzame landbouw” worden onder meer multifuel tankstations, innovatieve projecten en luchtwassers gerealiseerd. Tevens worden op verschillende locaties in Brabant meetprojecten uitgevoerd om meer inzicht te krijgen in de luchtkwaliteit en de invloed van bepaalde activiteiten hierop.

Externe Veiligheid

In de beleidsvisie externe veiligheid van de provincie Noord-Brabant zijn projecten en activiteiten gedefinieerd met als doel om het verantwoord vervoer van gevaarlijke stoffen en de goede ruimtelijke ordening rond risicovolle bedrijven te bevorderen. In 2011 zullen deze projecten en de daarop geënte tussenevaluatie zijn afgerond. In 2012 volgt de eindevaluatie. De versterking van de grensoverschrijdende samenwerking externe veiligheid met Vlaanderen wordt in 2011 conform de bestuurlijk met het Vlaamse Gewest

overeengekomen intentieverklaring gecontinueerd. In 2011 zullen hiertoe twee samenwerkingsprojecten zijn uitgevoerd. In 2011 zal de scope voor externe veiligheid vooral komen te liggen bij uitvoering van wetgeving en het verantwoord toepassen van beleid. In dat kader zal in 2011 een monitoringssysteem worden geoperationaliseerd.

Geluid en trillingen

Voor de aspecten geluid en trillingen worden in hoofdzaak wettelijke taken uitgevoerd. Belangrijke taak hierbij is dat voor nagenoeg het gehele provinciale wegennet in 2012 de ‘Geluidbelastingkaart’ moet zijn vastgesteld. Aansluitend dient in 2013 voor de geconstateerde knelpunten, op basis van een door GS vast te stellen plandrempel, een actieplan te zijn vastgesteld. Om zorg te dragen voor actuele zonebeheersystemen en zonebeheersplannen voor gezoneerde industrieterreinen wordt aan de betrokken gemeenten gedurende drie jaar een financiële bijdrage verstrekt. Dit is van belang in verband met vergunningverlening Wet milieubeheer en planologische ontwikkelingen.

Luchtvaart

Eind 2009 is de Regeling Burger Luchthavens en Militaire Luchthavens in werking getreden. Deze regeling voorziet in de decentralisatie van taken en bevoegdheden uit de Wet luchtvaart. Voor terreinen die gebruikt worden voor luchtvaartactiviteiten dienen PS een luchthavenbesluit of -regeling vast te stellen. Welke soort ‘vergunning’ is afhankelijk van het gebruik van het terrein en de ruimtelijke consequenties op de omgeving. Daarnaast kunnen GS ontheffing verlenen voor een terrein dat niet speciaal is ingericht voor luchtvaartactiviteiten. Door de vele (recente) ontwikkelingen op het gebied van de luchtvaart wordt nu de beleidsnotitie Luchtvaart van 2002 geactualiseerd.

Bodembeheer

In 2009 hebben Rijk, provincies, gemeenten en waterschappen het Convenant ‘Bodemontwikkelingsbeleid en Aanpak van Spoedlocaties’ ondertekend. Daarmee heeft de provincie zich verbonden aan afspraken over een versnelde aanpak van

bodemverontreiniging met verhoogde risico's en over duurzaam gebruik van de ondergrond, gebiedsgerichte aanpak van grondwaterverontreiniging en nieuwe toepassingen van de bodem als hulpbron. De Meerjarenprogramma's Bodembeheer 2010 t/m 2014 van de Provincie en het project Actief Bodembeheer de Kempen (ABdK) laten zien hoe deze afspraken worden ingevuld met ambities, projecten, prestaties en inzet van financiering. Het project ABdK, dat is gericht op de verwijdering van zink en cadmiumverontreiniging, wordt uiterlijk in 2015 afgesloten.

Landbouw

De provincie ontwikkelt geen zelfstandig landbouwbeleid. Wel voert de provincie beleid op het gebied van water, milieu, natuur en revitalisering landelijk gebied. Waar deze beleidsvelden raken aan het landelijk gebied, bestaan raakvlakken met de agrarische sector. Landbouw is daarbij een belangrijk onderdeel van het Programma Landelijk Gebied. Binnen genoemde beleidsvelden richt de aanpak van de provincie zich in 2011 op een verdere verduurzaming van alle landbouwsectoren. Daarnaast spelen in Brabant sinds 2009 op provinciaal niveau enkele belangrijke maatschappelijke discussies inzake de voorziene grootschalige ontwikkelingen binnen de (intensieve) veehouderij, en daaraan gekoppeld de discussie over de mogelijke relatie van deze ontwikkelingen met de volksgezondheid.

Wabo en RUD's

Bij de uitvoering van de wetgeving op het gebied van omgevingsrecht staan grote veranderingen op stapel. De Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) treedt op 1 oktober 2010 in werking. Wij gaan met de partneroverheden (gemeenten en waterschappen) samenwerkingsovereenkomsten aan waarin taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden zijn ingekaderd en afspraken worden gemaakt over de uitvoering. De Wabo brengt nieuwe wettelijke taken naar de provincie (b.v. bouwvergunningdeel van de omgevingsvergunning voor provinciale inrichtingen) en vereist aanvullende coördinatie en afstemming met gemeenten en waterschappen. Om tot een goede uitvoering te komen van de Wabo wordt de eigen organisatie aangepast. Een belangrijk onderdeel daarvan is het volledig digitaliseren van het vergunningverleningsproces.

In lijn met de Agenda van Brabant bezien we de mogelijkheden om de uitvoerende taken op het terrein van milieuvergunningverlening, -toezicht en -handhaving (VTH) buiten de provinciale organisatie te organiseren. In dit kader nemen wij deel aan de verkenningen die in de Brabantse regio's zijn gestart naar de mogelijkheden van het vormen van

regionale uitvoeringsdiensten (RUD's). Het jaar 2011 zal in het teken staan van de uitwerking van de plannen op dit terrein. De planning is erop gericht de uitvoeringsstructuur per 1 januari 2013 operationeel te hebben.

Toezicht en Handhaving

Voor de uitvoering van handhaving is het Handhavingsplan 2008-2011 vastgesteld. Volgens dit meerjarenplan is voor deze bestuursperiode ingezet op het verbeteren van het naleefgedrag en het verminderen van de toezichtslast die door vergunninghouders wordt ervaren. Daarnaast wordt de uitvoering zodanig aangepast dat deze efficiënter en effectiever verloopt.

Naast het regulier toezicht zijn er bovendien zogenaamde 'etalageprojecten' in uitvoering om de doelen van het handhavingsplan te bereiken: Samen Sterk in het Buitengebied en Handhaven in Vertrouwen (met aandacht voor systeemtoezicht en Keurmerk Zwembaden).

De regierol van de provincie komt tot uiting in het beoordelen van de kwaliteit van de handhaving en het bevorderen van de samenwerking van andere handhavingpartners.

Schoon Brabant

Gezond en veilig

De bijgestelde ambities voor het project Frisse scholen leiden in 2011 tot de oplevering van de resterende vier voorbeeldscholen met een fris, gezond, veilig en duurzaam karakter. Eind 2011 zullen er in Brabant 2200 schone, stille en zuinige vervoermiddelen (inclusief elektrische voertuigen / exclusief fietsen) rondrijden (dit zijn eveneens bijgestelde ambities).

Vanuit het Knooppunt innovatief groen (op de Groene Campus in Helmond) wordt innovatief groen geïncorporeerd in het opleidingsprogramma en worden initiatieven van derden ondersteund. Dit leidt ertoe dat we eind 2011 in Brabant 80.000 m² groene daken en groene gevels hebben gerealiseerd en 10 landmarks.

Proeftuinen

De proefwoningen in de nieuwbouwwijk Geerpark (gemeente Heusden) worden uitgebreid met een cluster energieneutrale woningen van diverse typen, die model staan voor de invulling van de rest van de wijk. In de herstructureringswijk Helmond-West komen

eveneens de eerste nieuwbouw- of gerenoveerde woningen gereed. Daarnaast wordt een natuurspeeltuin in de Goorloopzone in gebruik genomen. Op het bedrijventerrein Moerdijk komt een tweede ringleiding voor het hergebruik van restwarmte gereed, als onderdeel van een terreinbreed energy web. De uitvoering van de Weg van de Toekomst, waarin een groot aantal innovatieve duurzaamheidselementen is opgenomen, is in volle gang.

Wat wil de provincie bereiken?

Maatschappelijk doel	Vastgelegd In PS-nota	Indicator	Streefwaarde	2008 (t-3)	2009 (t-2)	2010 (t-1)	2011 (t)	2012 (t+1)	2013 (t+2)
			+ jaar	Begroot Realisatie	Begroot Realisatie	Begroot	Begroot	Begroot	Begroot
04.A Borgen kwaliteit fysieke leefomgeving	PS-31/08, PS-209/05, PS-3/99, PS-02/04	Wettelijke normen lucht, geluid, bodem en externe veiligheid. Streefwaarden geur*	Voldoen aan wettelijke normen Alle sanerings-situaties voor bestaande wetgeving opgelost (lucht, geluid, Externe Veiligheid)				Alle sanerings-situaties externe veiligheid (tranche 1 t/m 5) en fijn stof (lucht) opgelost. (NO2 in 2015)	Alle ten gevolge van nieuwe wet- en regelgeving nieuwe saneringssituaties externe veiligheid tijdig opgelost. Vastgestelde geluidbelastingkaart EU-richtlijn Omgevings-lawaai voor provinciale wegen	Alle ten gevolge van nieuwe wet- en regelgeving nieuwe saneringssituaties externe veiligheid tijdig opgelost. Vastgesteld actieplan EU-richtlijn Omgevings-lawaai voor provinciale wegen. Luchthavenbesluiten en -regelingen op basis van de Wet luchtvaart voor bestaande situaties zijn vastgesteld.
04.B Bevorderen duurzaamheid	PS-/RM-1222	Telos duurzaamheids-balans	Ecologische voetafdruk en ppp-scan***						

Maatschappelijk doel	Vastgelegd In PS-nota	Indicator	Streefwaarde	2008 (t-3)	2009 (t-2)	2010 (t-1)	2011 (t)	2012 (t+1)	2013 (t+2)
			+ jaar	Begroot Realisatie	Begroot Realisatie	Begroot	Begroot	Begroot	Begroot
09.A Een Brabants platteland waar het goed wonen, werken en recreëren is.	Handboek Toetsingskader Duurzame Ontwikkeling PS-25/5 PS-61/06 PS-65/06	Beleving burgers en sleutelindicatoren Barometer PLG**							
04.C Verbeteren naleefgedrag (voor wat betreft natuur, water, milieu en bodem) en het verminderen van toezichtslasten (bij overheden, bedrijven en overige organisaties)	EMG-0748/RM- 0842	Zie uitwerking 04.10 Handhaving							

NO₂: Stikstofoxide / EU: Europese Unie

Toelichting

* In diverse regelgevingen liggen de wettelijke normen voor lucht, geluid en externe veiligheid vast. Bij de provinciale besluitvorming waar deze aspecten een rol spelen worden de normen in acht genomen. Over het algemeen betreft het de uitvoering van wettelijke taken zoals vergunningverlening Wet milieubeheer en het opstellen van het actieplan EU-richtlijn omgevingslawaa. Daarnaast gaat het om de uitvoering van (meer)jarenprogramma's zoals het Brabants Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit, het Meerjarenprogramma Bodem en Actief Bodembeheer de Kempen, het saneringsprogramma Luchtkwaliteit en het saneringsprogramma Externe Veiligheid Inrichtingen. Voor het aspect geur worden bij de provinciale besluitvorming zoveel mogelijk de streefwaarden in acht genomen. Ter ondersteuning is een beleidsnotitie industriële geurhinder opgesteld, die eind 2010 gereed zal zijn.

** In 2008 is gewerkt aan de Barometer Programma Landelijk Gebied, welke begin 2009 is uitgebracht. De barometer geeft voor de hoofdthema's landbouw, milieu, natuur, water en bodem en sociaal-economische ontwikkeling aan de hand van een groot aantal sleutelindicatoren, de te bereiken doelstellingen aan. Het betreft waarden voor glastuinbouw, intensieve veehouderij, landbouwontwikkelingsgebieden, afname van ammoniak, geluidhinder en fijn stof, de ecologische hoofdstructuur, waterkwantiteit en -kwaliteit, toerisme en recreatie en leefbaarheid. Er is een begin gemaakt met een nulmeting en met de vastlegging van de prestaties in de afgelopen periode. De Barometer Programma Landelijk Gebied biedt de mogelijkheid om op basis van de indicatoren de voortgang van de prestaties de komende jaren te monitoren.

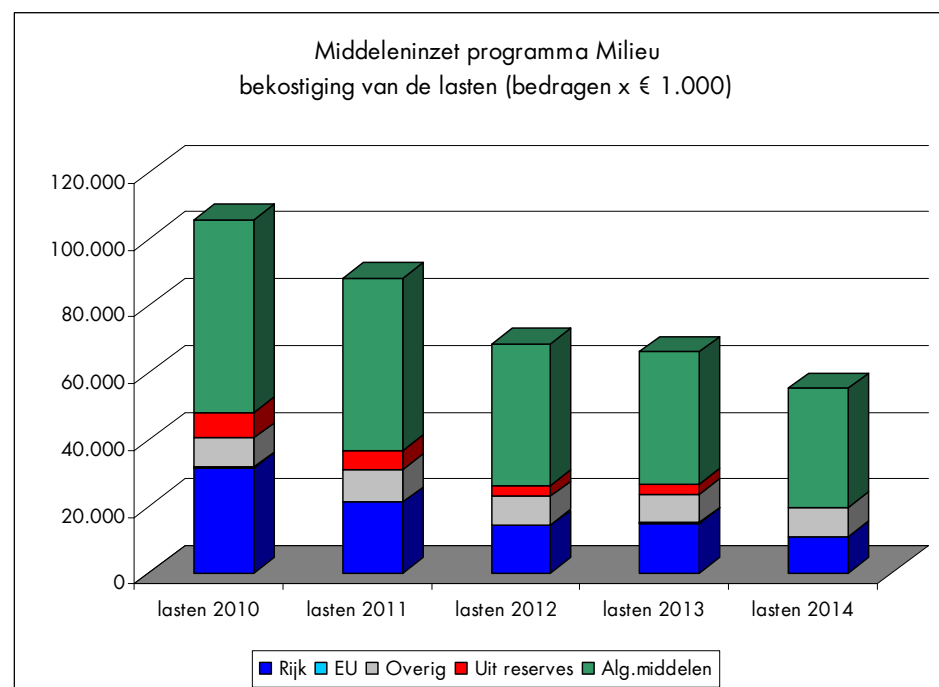
*** Voor het meten van duurzaamheidseffecten zijn instrumenten in gebruik, maar nog onvoldoende om daarmee concrete streefwaarden vast te stellen.

Voor het monitoren van de duurzame ontwikkeling heeft Telos een instrument ontwikkeld, de duurzaamheidsbalans. Deze wordt eens in de vier jaar uitgebracht om de toestand van Noord-Brabant weer te geven op het gebied van ecologische, economische en sociale ontwikkelingen. De ecologische voetafdruk is daarvoor een parameter, die gedeeltelijk bijdraagt in het inzichtelijk maken van milieueffecten. Daarnaast heeft Telos met medewerking van de Brabantse Milieufederatie op projectniveau een PPP-scan ontwikkeld (People, Planet en Profit) waarmee concrete beleidsvoornemens en plannen kunnen worden beoordeeld op hun verwachte bijdrage aan een duurzame regionale ontwikkeling.

Wat mag het kosten?

04	Milieu						
Bedragen x € 1.000		Realisatie	Raming				
		2009	2010	2011	2012	2013	2014
<u>Lasten</u>							
Lasten uit specifieke uitkeringe	46.951	34.863	24.684	18.230	18.464	14.759	
Lasten cofinanciering	460	419	314	320	705	0	
Lasten wettelijke taken	9.415	10.459	10.970	8.299	7.443	6.427	
Kapitaallasten	106	117	127	94	91	88	
Lasten voor autonome taken	11.220	23.941	15.052	7.487	6.550	2.927	
Apparaatskosten	39.903	35.793	36.971	34.075	32.847	30.975	
totaal	108.055	105.593	88.118	68.506	66.100	55.175	
<u>Baten</u>							
Rijk	33.202	31.281	21.042	14.196	14.811	10.958	
Europa	154	260	146	146	146	0	
Overige programmabaten	6.914	8.806	9.848	8.546	8.560	8.574	
<u>Dekking verschil lasten en baten</u>							
Dekking uit reserves	12.618	7.586	5.695	3.317	2.990	0	
Dekking uit alg.middelen	55.167	57.661	51.387	42.301	39.594	35.644	
totaal	108.055	105.593	88.118	68.506	66.100	55.175	
Formatieinzet in fte	301,5	291,5	285,0				
Waarvan indirecte fte:	21,5	21,5	20,6				

Zowel de ecologische voetafdruk en de PPP-scan bieden mogelijkheden de duurzaamheid te meten en te beoordelen. Deze methodieken moeten in de praktijk hun waarde bewijzen. In het kader van het maatschappelijk doel 'bevorderen duurzaamheid' voert de provincie concrete projecten uit.

04.01 Ecologie algemeen

Wat gaat de provincie daarvoor doen?

Maatschappelijk doel	Relevante beleidsnota's	Vastgesteld PS-nummer	Evaluatie in jaar	Rol Provincie	Mogelijkheid tot beïnvloeding
04.B Bevorderen duurzaamheid	Bestuursakkoord 2003-2007 Bestuursakkoord 2007 (Schoon Brabant) Duurzaamheid in de praktijk	PS 159/04		Opdrachtgever, faciliteren en ondersteunen	Consultatie en advisering, subsidiëring en innovatieve projecten en leerarrangement gericht op duurzame afweging en gezond (ver)bouwen.

Beleidsprestatie	Indicator	Streefwaarde + jaar	2009	2010	2011	2012	2013
04.B.1 Autonom/Wettelijk Uitwerking ambitiestatement Leren voor een Duurzame Ontwikkeling en inspirerende projecten Natuur en milieu educatie	Aantal gefinancierde projecten en leerarrangementen Aantal inspirerende projecten Natuur- en Milieu-educatie (Schoon Brabant)	5 jaarlijks 9 in 2011	10 3	15 6	20 9		
04.B.2 Autonom/Wettelijk Gezonder binnenklimaat bij scholen en woningen, gebruik duurzame materialen en vermindering energieverbruik (Schoon Brabant)	Gezonde frisse basisscholen (voorbeeldscholen) Scholen die gebruik maken van het stimuleringskader Lespakket en handboek voor gezonde frisse school Aantal woningen met passief bouwen en prefab technieken	6 in 2011 20 in 2011 1 lespakket 2011 1000 in 2011	0 0 100	2 10 1 300	4 20 1 1000		
04.B.8 Autonom Provinciaal milieuplan	Uitgewerkt beleidskader milieu en jaarlijkse actualisering	Jaarlijks vanaf 2011			1	1	1
04.B.9 Autonom Vermindering energieverbruik openbare ruimte en verbetering leefbaarheid. (Schoon Brabant)	Aantal projecten	2 in 2013	0	0	0	0	2

Programma Schoon Brabant

De beleidsprestatie van dit programma zijn opgenomen in het Bestuursakkoord 2007-2011 en lopen t/m 2011. Echter, enkele projecten van het programma Schoon Brabant hebben betrekking op Samen Investeren in Brabant(Stad) en lopen door t/m 2013. Het betreft de beleidsprestaties 04.B.1, 04.B.2, 04.B.08 en 04.B.09.

Provinciaal AmbitieStatement (PAS)

De doeluitkering (periode 2008-2011) loopt af in 2011 om welke reden de prestatie (04.B.1) t/m 2011 is vermeld.

Wat mag het kosten?

Bedragen x € 1.000 (exploitatie)	Realisatie 2009	Raming 2010	2011	2012	2013	2014
Lasten uit specifieke uitkeringen	242	2.013	1.598	1.280	1.233	0
Lasten cofinanciering	66	94	94	94	98	0
Lasten wettelijke taken	737	1.128	1.560	1.189	1.191	1.194
Kapitaallasten	0	0	0	0	0	0
Lasten voor autonome taken	2.728	5.687	5.515	2.638	2.924	946
Lasten	3.772	8.922	8.767	5.200	5.446	2.139
Herkomst middelen						
Rijk	152	1.914	1.500	1.181	1.135	0
EU	1	0	0	0	0	0
Overige baten	-3	379	1.518	1.518	1.518	1.518
Baten	149	2.294	3.017	2.699	2.653	1.518
Saldo lasten en baten	-3.622	-6.628	-5.750	-2.501	-2.793	-622
Bijdr.res.investeringsbudget landelijk gebied	66	94	94	94	98	0
Bijdr.res.reg.structuurversterking	332	1.481	2.918	720	1.000	0
Bijdrage uit alg. middelen	3.224	5.053	2.738	1.687	1.695	622

Bedragen x € 1.000 (exploitatie)	Realisatie 2009	Raming 2010	2011	2012	2013	2014
Stand reserve per 31 december	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Res.investeringsbudget landelijk gebied	27.839	28.272	29.169	24.254	4.090	4.090
Res.regionale structuurversterking	145.830	83.718	11.189	-5.941	-26.941	-26.941
Formatie-inzet in fte	89,0	82,0	81,1			

Toelichting

Toelichting verschillen begroting 2011 en 2010

Afwijking lasten begroting 2011 t.o.v. begroting 2010	x € 1.000
Provinciaal Ambitie Statement	-414
WKO spoorzone/Elektriciteit Tilburg Noord	+1.767
Allergeenarme school/Duurzaam bouwen	-270
Frisse scholen/Passief en prefab bouwen / Vergunningverlening WABO	-1.078
Natuur- en milieu-educatie	+376
Overige kosten op milieugebied	-141
Totaal afwijking lasten	-395
	-155

Provinciaal Ambitie Statement (PAS) (beleidsprestatie 04.B.1)

Het verschil in de lagere uitgaven en inkomsten in 2011 ten opzicht van 2010 is te verklaren uit het feit dat in 2009 de bestaande middelen niet volledig zijn besteed als gevolg van lagere aanvragen (€ 0,4 mln) van de subsidie-ontvangers. In 2010 zijn er per saldo hogere aanvragen (€ 0,8 mln) geweest zodat we in 2011 weer op oorspronkelijk niveau zitten. De regeling loopt tot en met 2011.

WKO spoorzone / Elektriciteit Tilburg Noord/ Allergeenarme school/Duurzaam bouwen (Schoon Brabant; beleidsprestatie 04.B.9) (WKO: Warmte Koude Opslag)

Het verschil in uitgaven ad. € 1,5 miljoen wordt verklaard door actualisatie van de uitvoeringsplannen van de deelprojecten op basis waarvan de ramingen zijn aangepast in

het kader van 2^e tranche Samen Investeren Brabant(Stad). De uitgaven worden gedekt uit de reserve Regionale structuurversterking.

Frisse scholen/Passief en prefab bouwen (Schoon Brabant; beleidsprestatie 04B.2)

Het verschil in uitgaven van ruim € 1 miljoen wordt verklaard omdat de regeling voor beide projecten afloopt op 31 december 2010.

Vergunningverlening WABO (voor vergunningverlening is geen beleidsprestatie benoemd)

Het betreft de uitgaven ten behoeve van de vergunningverlening in het kader van de WABO, welke in 2011 in uitvoering is. (WABO: Wet Algemene Bepalingen Omgevingsrecht)

Afwijking baten begroting 2011 t.o.v. begroting 2010	x € 1.000
Provinciaal Ambitie Statement	-414
Leges vergunningverlening WABO	+1.138
Totaal afwijking baten	+724

Provinciaal Ambitie Statement

De inkomsten corresponderen met de uitgaven. Voor een toelichting op de inkomsten en uitgaven wordt verwezen naar de toelichting aan de lastenkant.

Leges vergunningverlening WABO

In 2011 wordt de vergunningverlening overeenkomstig de WABO uitgevoerd waardoor de leges-inkomsten fors toenemen ten opzichte van 2010. De WABO wordt vanaf oktober 2010 uitgevoerd.

04.02 Fysieke veiligheid

Wat gaat de provincie daarvoor doen?

Maatschappelijk doel	Relevante beleidsnota's	Vastgesteld PS-nummer	Evaluatie in jaar	Rol Provincie	Mogelijkheid tot beïnvloeding
04.A Borgen kwaliteit fysieke leefomgeving	Integrale Strategie Milieu Bestuursakkoord 2008 (m.n. Schoon Brabant)	PS 38/06 PS 52/07	-	Uitvoering milieuwetten, faciliteren. <i>Betrokken partijen: bedrijven, gemeenten, Rijk, regionale milieudiensten, regionale brandweer.</i>	Consultatie en advisering, subsidiëring, bijsturing op basis van monitoring en periodieke rapportages, vergunningverlening, handhaving, zonering / ruimtelijk ordeningsinstrumentarium.
	Kadernota mei 2006	PS 37/06	-		
	Programma Brabant Veiliger		Jaarlijks		
	Beleidsvisie externe veiligheid	PS 31/08	2010		

Beleidsprestatie	Indicator	Streefwaarde + jaar	2009	2010	2011	2012	2013
04.A.1 Wettelijk							
Stimuleren van de structurele, adequate uitvoering van het externe veiligheidsbeleid	1. Vastgesteld uitvoeringsprogramma Externe Veiligheid	1 jaarlijks	1	1	1	1	1
Het daartoe bevorderen van de samenwerking tussen gemeenten, provincies en regionale samenwerkingsverbanden d.m.v. uitvoering Programma Brabant Veiliger (Schoon Brabant)	2. Toegekende subsidies	74 jaarlijks	74	74	74	74	74
04.A.2 Wettelijk							
Voorkómen en verminderen risico's voor de leefomgeving door aanvullende (eigen) provinciale projecten en activiteiten zoals genoemd in de Beleidsvisie Externe veiligheid	1. Uitgevoerde projecten en activiteiten m.b.t. verantwoord vervoer gevaarlijke stoffen	14 (2011)	2	10	14		
	2. Uitgevoerde projecten en activiteiten m.b.t. verantwoorde ruimte voor risicovolle bedrijven	7 (2011)	2	5	7		
	3. Uitgevoerde projecten en activiteiten m.b.t. (interne) samenwerking aan veiligheid	4 (2011)	3	4	4		

Beleidsprestatie	Indicator	Streefwaarde + jaar	2009	2010	2011	2012	2013
04.A.3 Wettelijk Gegevens externe veiligheid inzichtelijk	Monitoringsprogramma:	Monitoringsprogramma vastgesteld in 2010		1			
04.A.4 Autonoom Contacten met België zijn verstevigd	Uitgevoerde uitwisselings- en samenwerkingsprojecten	4 (2013)	0	1	2	2	4
04.A.17 Wettelijk Inzichtelijk maken van saneringssituaties	Saneringsprogramma tranche 1 t/m 5	Vastgesteld saneringsprogramma in 2011			1		
4.A.18 Wettelijk Implementatie verdrag van Helsinki	Belgische Helsinki-bedrijven moeten op Nederlands grondgebied voldoen aan de kwaliteitseisen op het gebied van BEVI*	Plaatsgebonden Risico's (PR)= 0 overschrijdingen Groepsrisico (GR)= 100% vanaf 2011			0	0	0
					100 %	100 %	100 %

* BEVI: Besluit Externe Veiligheid Inrichtingen

Toelichting

Programma Externe Veiligheid (EV)

Op basis van een nieuw programma EV zullen de prestaties (04.A.1), indicatoren en streefwaarden in de jaren 2011 en volgende worden ingevuld. Naar verwachting zullen we met partners in principe dezelfde afspraken maken als in voorgaande jaren.

Beleidsvisie Externe Veiligheid

De beleidsvisie EV loopt t/m 2011. Begin 2011 zal de evaluatie plaatsvinden op basis waarvan het vervolg zal plaatsvinden en de jaren 2012 en volgende. De prestaties (04.A.2) in de volgende jaren zijn nog niet bekend.

Wat mag het kosten?

Bedragen x € 1.000 (exploitatie)	Realisatie 2009	Raming 2010	2011	2012	2013	2014
Lasten uit specifieke uitkeringen	4.028	6.810	1.076	0	0	0
Lasten cofinanciering	0	0	0	0	0	0
Lasten wettelijke taken	217	622	157	134	134	134
Kapitaallasten	0	0	0	0	0	0
Lasten voor autonome taken	66	80	40	0	0	0

Bedragen x € 1.000 (exploitatie)	Realisatie 2009	Raming 2010	2011	2012	2013	2014
Lasten	4.311	7.512	1.273	134	134	134
Herkomst middelen						
Rijk	4.028	6.810	1.076	0	0	0
EU	0	0	0	0	0	0
Overige baten	0	0	0	0	0	0
Baten	4.028	6.810	1.076	0	0	0
Saldo lasten en baten	-283	-702	-197	-134	-134	-134
Bijdrage uit alg. middelen	283	702	197	134	134	134
Formatie-inzet in fte	14,0	9,0	11,0			

Toelichting

Toelichting verschillen begroting 2011 en 2010

Afwijking lasten begroting 2011 t.o.v. begroting 2010	x € 1.000
Beleidsvisie externe veiligheid	-300
Programma externe veiligheid	-5.733
Projecten externe veiligheid	-165
Overig	+41
Totaal afwijking lasten	-6.239

Beleidsvisie externe veiligheid (beleidsprestatie 04.A.2)

Voor het ontwikkelen van de beleidsvisie externe veiligheid zijn t/m 2010 middelen beschikbaar gesteld. Gestarte projecten in 2010 lopen door in 2011.

Programma Externe Veiligheid (beleidsprestatie 04.A.1)

Het Uitvoeringsprogramma Externe Veiligheid 2010 is het laatste uitvoeringsprogramma binnen het Meerjarenprogramma Brabant Veiliger 2006-2010, waarvoor het ministerie van Volkshuisvesting Ruimtelijke Ontwikkeling en Milieubeheer een jaarlijkse subsidie van € 3,476 miljoen verstrekt. In het jaar 2010 vinden de afrondingen plaats van de projecten en de structurele middelen voor het programmafinancieringsjaar 2010 en voorgaande programmafinancieringsjaren. De lasten in 2010 hebben betrekking op de finale afronding van de projecten en de structurele middelen van het jaar 2010 en zijn om die reden substantieel lager dan in 2011. De baten binnen deze productgroep zijn de rijksbijdragen in het kader van het Programma Externe Veiligheid en zijn vanwege het aflopen van het programma in 2010, gelijk de uitgaven, in 2011 substantieel lager dan in 2010. Naar verwachting zal het rijk jaarlijks ongeveer € 3,5 miljoen bijdragen aan de uitvoeringsprogramma's van het Meerjarenprogramma Brabant Veiliger 2011-2014. Dit bedrag is nog niet opgenomen in vorenvermelde cijfers.

Projecten externe veiligheid (beleidsprestatie 04.A.4)

Voor het uitvoeren van projecten externe veiligheid zijn t/m 2010 middelen beschikbaar gesteld. Gestarte projecten in 2010 lopen door in 2011.

Afwijking baten begroting 2011 t.o.v. begroting 2010	x € 1.000
Programma Externe veiligheid (inkomsten Rijk)	-5.734
Totaal afwijking baten	-5.734

Programma Externe veiligheid (inkomsten Rijk)

De uitgaven van de uitvoeringsprogramma's Externe Veiligheid worden gedekt uit de inkomsten van het Rijk. Zie voor de toelichting op de lagere baten de toelichting op de lasten.

Toelichting op de begroting in relatie tot de prestaties

Het Meerjarenprogramma Brabant Veiliger 2006-2010 wordt in 2010 afgerond. De inschatting is dat de uitvoering van projecten externe veiligheid met een rijksbijdrage kan worden gecontinueerd en dat in de loop van 2010 een nieuw meerjarenprogramma kan worden vastgesteld. De beleidsprestaties in 2011 en volgende jaren zijn –met deze kanttekening- vermeld.

04.03 Lucht/geluid/klimaat

Wat gaat de provincie daarvoor doen?

Maatschappelijk doel	Relevante beleidsnota's	Vastgesteld PS-nummer	Evaluatie in jaar	Rol Provincie	Mogelijkheid tot beïnvloeding
04.A Borgen kwaliteit fysieke leefomgeving	Integrale Strategie Milieu Bestuursakkoord 2008 (programma Schoon Brabant) Kadernota mei 2006	PS 38/06 PS 52/07	2010/2011	Uitvoeren milieuwetten, subsidieverlening en coördineren uitvoeringsprogramma. <i>Betrokken partijen: gemeenten, bedrijven, Rijk, regionale milieudiensten.</i>	Consultatie en advisering, subsidiëring, bijsturing op basis van monitoring en periodieke rapportages, vergunningverlening, handhaving, ruimtelijke ordeningsinstrumentarium.
04.B Bevorderen duurzaamheid		PS 37/06		Opdrachtgever, faciliteren en ondersteunen	Consultatie en advisering, subsidiëring en innovatieve projecten en leerarrangement gericht op duurzame afweging en gezond (ver)bouwen.

Beleidsprestatie	Indicator	Streefwaarde + jaar	2009	2010	2011	2012	2013
04.A.5 Wettelijk Verbetering luchtkwaliteit fijn stof, Nox ¹ , energiebesparing (CO ₂) ² beperken fossiele brandstoffen in Noord-Brabant beïnvloed door: - Vervoer; - Veehouderijen; - Industrie.	Innovatief/ milieuvriendelijk bevoorradingsstelsel steden	5 in 2011			5		
	Aantal multifuel tankstations (Schoon Brabant)	12 ethanol + aardgas in 2010 en 12 biodiesel in 2011	9	12	12		
	Aantal (snel)laadpunten elektrisch (Schoon en Dynamisch Brabant)	1000 in 2011 (zie ook programma 6)	50	300	1000		
	Aantal schone / zuinige voertuigen (uitgezonderd fietsen) (Schoon, Dynamisch en Bereikbaar Brabant)	2000 voertuigen op groen gas, bioethanol of biodiesel in 2011	200	800	2000		
		200 elektrische voertuigen in 2011 (zie programma 6)	10	50	200		

Beleidsprestatie	Indicator	Streefwaarde + jaar	2009	2010	2011	2012	2013
	Aantal lokale werkgroepen met operationeel actieplan 'marktontwikkeling schoon vervoer' (Schoon en Dynamisch Brabant)	15 in 2011	3	9	15		
	Vergroenen eigen wagenpark (Schoon en Dynamisch Brabant)	60 voertuigen schoon en zuinig (deels via aanbesteding nieuw lease contract) in 2011	10	30	60		
		20 elektrische voertuigen in 2011	2	10	20		
	Pilotprojecten met zeer schone/zuinige voertuigen en efficiënt vervoer (Schoon, Dynamisch en Bereikbaar Brabant)	2 pilots per jaar	2	2	2		
	Verstrekke subsidies voor innovatieve en onvoorziene projecten o.b.v. de "Subsidieregeling verbeteren luchtkwaliteit"	Jaarlijks ca. 8 projecten t/m 2011		7	8		
	Actueel uitvoeringsprogramma BSL ³ Meerjarenprogramma 2008-2014	Jaarlijks	1	1	1	1	1
04.A.6 Wettelijk Gegevens luchtkwaliteit in Brabant actueel en inzichtelijk voor burgers en professionals.	Actuele, toegankelijke en klantvriendelijke website met informatie over luchtkwaliteit in Brabant	Jaarlijks	1	1	1	1	1
	Actuele, toegankelijke en klantvriendelijke website met informatie over geur(hinder) in Brabant	Jaarlijks vanaf 2011			1	1	1

Beleidsprestatie	Indicator	Streefwaarde + jaar	2009	2010	2011	2012	2013
	Uitgevoerde meetprojecten luchtkwaliteit	22 in 2013	6	9	12	17	22
	Rapportage over luchtkwaliteit in Noord-Brabant en voortgang BSL	Jaarlijks	1	1	1	1	1
	Vastgesteld draaiboek (calamiteiten) luchtkwaliteit en SMOG	1 in 2011			1		
04.A.7 Wettelijk							
Beperken van geluidhinder vanwege: - industrie - provinciale wegen - luchtvaart	Actueel zonebeheer voor een regionaal industrieterrein (vanaf 2011 jaarlijks)	10 in 2011, daarna jaarlijks	0	0	10	10	10
	Vastgesteld zonebeheerplan voor een regionaal industrieterrein	10 in 2012				10	
	Vastgesteld zonebeheerplan voor een niet-regionaal industrieterrein	52 in 2011		26	52		
	Vastgesteld actieplan 1 ^e en 2 ^e tranche provinciale wegen o.b.v. de EU ⁵ -richtlijn omgevingslawaaï	1 in 2013 (daarna vijfjaarlijks heroverwegen)					1
	Vastgestelde luchthavenbesluiten (Lhb) o.b.v. de Wet Luchtvaart	5 in 2013			2	4	5
	Vastgestelde luchthavenregelingen (Lhr) o.b.v. de Wet luchtvaart	12 in 2013		3	8	10	12
04.A.8 Wettelijk							
Gegevens geluidkwaliteit in Brabant actueel en inzichtelijk voor burgers en professionals.	Actuele, toegankelijke en klantvriendelijke website met informatie over geluid in Brabant	Jaarlijks	1	1	1	1	
	Actuele, toegankelijke en klantvriendelijke website met informatie over luchtvaart in Brabant	Jaarlijks vanaf 2011			1	1	1
	Vastgestelde geluidbelastingkaart 1 ^e en 2 ^e tranche provinciale wegen o.b.v. de EU-richtlijn Omgevingslawaaï	1 in 2012				1	

Beleidsprestatie	Indicator	Streefwaarde + jaar	2009	2010	2011	2012	2013
04.A.9 Wettelijk							
Minimale ernstige geurhinder door industrie	Vermindering aantal meldingen van geurhinder vanwege industrie	15% in 2012	peiljaar	0	10%	15%	
04.B.3 Wettelijk							
Verbetering luchtkwaliteit, leefbaarheid en klimaatadaptatie en/of vermindering energieverbruik in stedelijk gebied door toepassing van innovatief groen (Schoon Brabant)	Aantal objecten waar innovatief groen is toegepast	80.000 m2 in 2011	30.000	50.000	80.000		
	Driejarige samenwerkingsprojecten voor klimaatadaptatie	100% in 2015			20%	40%	60%
04.B.4 Wettelijk							
Relatie tussen kwaliteit leefomgeving en gezondheid inzichtelijk voor burgers en professionals	Actuele gezondheidskaarten Noord Brabant	1 in 2010, daarna jaarlijkse actualisatie		1	1	1	1

¹ Nox: Stikstofoxiden / ² CO2: Koolstofdioxide / ³ BSL: Brabants Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit / ⁴ EU: Europese Unie

Toelichting

Milieuzone

In 2010 heeft de gemeente Helmond besloten om definitief geen milieuzone voor vrachtwagens in te voeren. In Tilburg en Eindhoven is juist besloten om de milieuzone voor vrachtwagens uit te breiden.

Daarnaast is ook in 's-Hertogenbosch en Breda een milieuzone hiervoor ingesteld zodat in vier Brabantse steden een milieuzone is ingesteld.

Regionale uitvoeringsprogramma's luchtkwaliteit

In 2008 en 2009 zijn middelen vanuit luchtkwaliteit aan het GGA-budget toegevoegd ter stimulering van gemeenten in de desbetreffende GGA-regio voor het treffen van maatregelen ter verbetering van de luchtkwaliteit. (GGA: Gebieds Gerichte Aanpak) Per GGA-regio werd een Regionaal uitvoeringsprogramma luchtkwaliteit (RUL) opgesteld waarin deze maatregelen (projecten) waren opgenomen. In 2010 is hiervoor geen budget meer beschikbaar. Wel is in de vorm van een subsidie de regio-coördinator ingesteld om luchtkwaliteit blijvend aandacht te geven en de gemeenten te stimuleren om het ingezette beleid verder gestalte te geven. De verplichting om een RUL op te stellen is hierbij los gelaten.

Draaiboek luchtkwaliteit en SMOG

De luchtkwaliteit kan beïnvloed worden door ongewone voorvallen (calamiteit) en door weersinvloeden (SMOG). De luchtkwaliteit kan hierdoor tijdelijk zodanig slecht zijn dat de volksgezondheid in het geding is. In die situaties waarbij sprake is van SMOG is er een draaiboek. Door aanpassing van de Smogregeling 2010 en recente afspraken in IPO-verband met betrekking tot smog moet dit draaiboek worden geactualiseerd (IPO: Inter-Regionaal Overleg). Met de actualisatie wordt het draaiboek SMOG ook aangevuld voor de situaties dat er sprake is van een calamiteit die door andere stoffen wordt veroorzaakt.

Programma Schoon Brabant

De beleidsprestatie van dit programma zijn opgenomen in het Bestuursakkoord 2007-2011 en lopen t/m 2011. Echter, enkele projecten van het programma Schoon Brabant hebben betrekking op Samen Investeren in Brabant(Stad) en lopen door t/m 2013. Het betreft de beleidsprestatie 04.A.05.

Wat mag het kosten?

Bedragen x € 1.000 (exploitatie)	Realisatie 2009	Raming 2010	2011	2012	2013	2014
Lasten uit specifieke uitkeringen	8.923	6.755	4.561	1.682	11	11
Lasten cofinanciering	353	133	72	73	15	0
Lasten wettelijke taken	174	519	420	347	129	132
Kapitaallasten	0	0	0	0	0	0
Lasten voor autonome taken	2.173	2.708	2.584	272	63	0
Lasten	11.623	10.115	7.637	2.374	218	143
Herkomst middelen						
Rijk	8.933	6.807	4.587	1.759	63	63
EU	0	0	0	0	0	0
Overige baten	1	8	8	8	8	8
Baten	8.934	6.814	4.595	1.767	70	70
Saldo lasten en baten	-2.689	-3.301	-3.043	-608	-148	-72
Bijdr.res.luchtkwaliteit	211	244	250	0	0	0
Bijdr.res.regionale structuurversterking	210	360	60	20	0	
Bijdr.res.investeringsbudget landelijk gebied	0	0	0	0	0	0
Bijdr.AR industrieelwaai PWP		200		200	200	
Bijdrage uit alg. middelen	2.268	2.497	2.733	388	-52	72
Stand reserve per 31 december	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Res.luchtkwaliteit	494	250	0	0	0	0
Res.regionale structuurversterking	145.830	83.718	11.189	-5.941	-26.941	-26.941
Res.investeringsbudget landelijk gebied	27.839	28.272	29.169	24.254	4.090	4.090
Formatie-inzet in fe	15,0	12,0	14,0			

ToelichtingToelichting verschillen begroting 2011 en 2010

Afwijking lasten begroting 2011 t.o.v. begroting 2010	x € 1.000
Luchtwassers	+1.031
Fijn stof neutraal ZO-Nederland/Innovatie groen/Allergeenarme school (SB)	-750
Programma Luchtkwaliteit en beleidsregel lucht	-2.199
Klimaatverandering	-270
Overig	-290
Totaal afwijking lasten	<u><u>-2.478</u></u>

Luchtwassers (beleidsprestatie 09.A.2)

De landelijke subsidieregeling luchtwassers van het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit is in 2010 opengesteld. De provincie draagt bij in de vorm van cofinanciering. De meeste uitgaven zullen in 2011 plaatsvinden. Om die reden zijn de lasten in 2011 € 1 mln hoger dan in 2010.

Fijn stof neutraal ZO-Nederland/Innovatief groen/Allergeenarme school (Schoon Brabant (beleidsprestatie 04.B.3)

Het verschil in uitgaven ad € - 750.000 wordt verklaard door de regeling voor de projecten die afloopt op 31 december 2010.

Programma Luchtkwaliteit en beleidsregel lucht (beleidsprestatie 04.A5-6)

Het verschil in uitgaven en inkomsten wordt verklaard door afloop van de inkomsten van het Rijk en uitgaven voor programma luchtkwaliteit aan BrabantStad, Valkenswaard en Waalre tot en met 2012. M.b.t. de Beleidsregel Lucht wordt het verschil in uitgaven verklaard door de ramingen van de projecten in overeenstemming te brengen met in kader Gebiedsgerichte aanpak cofinancieringsregeling Verkeer&Vervoer. In totaal is €2,2 miljoen minder geraamd in 2011.

Klimaatverandering (beleidsprestatie 04.B.3)

Bij de NJN 2009/VJN 2010 zijn in het kader van het ombuigingspakket de middelen voor het beperken van de klimaatverandering naar beneden bijgesteld.

Afwijking baten begroting 2011 t.o.v. begroting 2010	x € 1.000
Luchtkwaliteit	-2.224
Overig	+4
Totaal afwijking baten	<u><u>-2.220</u></u>

Luchtkwaliteit

Het verschil in inkomsten wordt verklaard door afloop van de inkomsten van het Rijk, welke overeenkomstige gevolgen heeft voor de uitgaven (zie toelichting onder lasten).

04.04 Bodem

Wat gaat de provincie daarvoor doen?

Maatschappelijk doel	Relevante beleidsnota's	Vastgesteld PS-nummer	Evaluatie in jaar	Rol Provincie	Mogelijkheid tot beïnvloeding
04.A Borgen kwaliteit fysieke leefomgeving	Provinciaal Meerjaren-programma Bodembeheer en ABdK (MJP) ¹ 2010 t/m 2014 Beleidskader ISV-3 ²	PS 20/10	MidTermReview in 2011 Eindevaluatie in 2015 2014	Bevoegd gezag, registreren, coördineren bodemprojecten, mede financieren, accountmanager, voorlichten en adviseren. Uitvoeren Programma Actief Bodembeheer de Kempen (ABdK). <i>Betrokken partijen: Rijk, gemeenten, waterschappen, marktpartijen en de burger (en provincie Limburg voor ABdK)</i> Idem	Meerpartijenoverleg voor gezamenlijke aanpak en financiering. Faciliteren uitvoeren en transparant en communicatief bureaubeleid. Samenwerken in een structuur van B5/programma/projectgemeenten/stuurgroep en agendacommissie (voor ABdK). Plan- en projectmatige uitvoering van MJP Bodembeheer 2010 t/m 2014 en MJP ABdK 2010 t/m 2014. Relatiebeheer en accountmanagement met (ISV)-gemeenten, goedkeuring van en samenwerking op basis van gemeentelijke MeerjarenOntwikkelingsprogramma's en verstrekking subsidies.
09.A	Bestuursvereenkomst ILG ³ (15-12-2006)	PS 65/06	2014	Idem	Ontwikkelen bodemvisie en uitvoeren pilots

¹ MJP: Meer Jaren Programma / ² ISV: Investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing / ³ ILG: Investeringsbudget Landelijk Gebied

Beleidsprestatie	Indicator	Streefwaarde + jaar	2009	2010	2011	2012	2013
04.A.10 Wettelijk Aanpak spoedlocaties	Uitvoeringsplan bodemsanering spoedlocaties	Plan in 2011			1		
04.A.11 Wettelijk Aanpak complexe projecten	Afgeronde projecten	3 in 2012		1	2	3	
04.A.12 Wettelijk WBB ¹ -projecten Bodem	Bodem prestatie eenheden (bpe) t/m 2009 Vanaf 2010: afgeronde projecten	700.000/jr 41 projecten in 2013	400.000	14	28	37	41
04.A.13 Wettelijk Saneringen eigen beheer	Bodem prestatie eenheden (bpe) t/m 2009 2010: aantal beschikkingen op	300.000/jr Jaarlijks 350 beschikkingen	500.000	350	350	350	350

Beleidsprestatie	Indicator	Streefwaarde + jaar	2009	2010	2011	2012	2013
	evaluatieverslag						
04.A.14 Wettelijk							
Projecten AbdK	Aantal onderzoeken	Aantal onderzoeken per jaar	225	200	125	0	0
	Aantal saneringen	Aantal saneringen per jaar	175	130	130	50	0
	Sanering zinkaswegen (km)	20 in 2013	0	2	5	10	20
04.A.15 Wettelijk							
Voormalige stortplaatsen (zie ook 04.06)	100.000 Bodem prestatie eenheden (bpe) t/m 2009 Vanaf 2010: aantal onderzoeken per jaar	p.m.	p.m.	40	110	110	
04.A.16 Wettelijk							
Uitvoering ISV-3	Aantal projecten	Aantal projecten per jaar			p.m.		

Toelichting

Meerjarenprogramma's Bodembeheer en ABdK

De beleidsprestaties zijn in de periode t/m 2009 gebaseerd op het Meerjarenprogramma 2005-2009. Voor de meeste prestaties was de indicator het aantal Bodem prestatie eenheden (BPE's). In 2010 is gestart met het Meerjarenprogramma 2010-2014 (Bodembeheer en ABdK). De provincie hoeft niet meer te rapporteren naar het rijk over onder meer de BPE's. De indicatoren zijn daarom met ingang van 2010 aangepast. De uitvoering van complexe projecten (beleidsprestatie 04.A.11) maakte deel uit van het WBB-meerjarenprogramma 2005 t/m 2009 en loopt door t/m 2012 (WBB: Wet BodemBescherming).

ISV-3 (Investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing)

Voor ISV-3 valt op dit moment nog geen raming te geven van de prestatie (04.A.16) omdat de invulling afhankelijk is van stedelijke ontwikkelingen in relatie tot eventuele bodemverontreiniging. Initiatiefnemers daarbij zijn gemeenten.

Projecten AbdK (Actief Bodembeheer de Kempen)

In de loop van de uitvoering van het Meerjarenprogramma ABdK 2010-2014 (04.A.11) zal een accentverschuiving plaatsvinden van onderzoeken en saneringen naar saneringen van zinkaswegen. Dat verklaart de cijferreeksen in de jaren 2010 t/m 2014.

Wat mag het kosten?

Bedragen x € 1.000 (exploitatie)	Realisatie 2009	Raming 2010	2011	2012	2013	2014
Lasten uit specifieke uitkeringen	33.470	17.310	15.065	14.748	14.748	14.748
Lasten cofinanciering	0	0	0	0	0	0
Lasten wettelijke taken	1.491	1.737	1.632	712	1.122	510
Kapitaallasten	0	0	0	0	0	0
Lasten voor autonome taken	174	875	519	526	530	607
Lasten	35.135	19.922	17.216	15.987	16.400	15.866
Herkomst middelen						
Rijk	19.923	15.311	12.960	10.881	11.287	10.895
EU	0	0	0	0	0	0
Overige baten	3.492	4.895	4.695	4.695	4.695	4.695
Baten	23.415	20.206	17.656	15.577	15.982	15.590
Saldo lasten en baten	-11.720	284	439	-410	-418	-275
Bijdrage risicoreserve	10.000					
Bijdrage uit alg. middelen	1.720	-284	-439	410	418	275
Stand reserve per 31 december	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Risicoreserve	107.809	119.855	123.300	123.300	123.300	123.300
Formatie-inzet in fte	47,0	46,0	44,0			

Toelichting

Afwijking lasten begroting 2011 t.o.v. begroting 2010	x € 1.000
Info.beheer, keteninformatie en bodemkwaliteit	-350
Uitgaven (WBB-)programma bodem	-4.828
Spoedlocatie tlv ISV-1	-137
Uitgaven (WBB-)programma ABdK	+2.721
Overig	-130
Totaal afwijking lasten	-2.705

Info.beheer, keteninformatie en bodemkwaliteit (voor informatisering is geen beleidsprestatie benoemd)

Voor het project keteninformatisering zijn in het kader van het Bestuursakkoord eenmalig middelen gereserveerd welke in 2010 tot besteding komen. In 2011 zijn geen middelen meer beschikbaar.

WBB-programma/Meerjarenprogramma Bodembeheer en Meerjarenprogramma ABdK (beleidsprestaties 04.A.10 t/m 16)

In het kader van de uitvoering van de Meerjarenprogramma's Bodembeheer en ABdK in de periode 2010 t/m 2014 is vanuit de Decentrale Uitkering Bodem (rijksbijdrage) een budget van € 52,5 mln beschikbaar; dat betekent een jaarlijks gelijke kasstroom € 10,5

mIn (€ 2,5 miljoen voor projecten Bodem en € 8 miljoen voor projecten ABdK). Daarnaast ontvangt de provincie bijdragen van derden en betaalt de provincie een eigen bijdrage. De uitgaven zijn gerelateerd aan de inkomsten. De verschillen in bedragen in 2010 en 2011 zijn te verklaren uit het feit dat het eindresultaat van de vorige periode (2005 t/m 2009) is doorgeschoven naar 2010, hetgeen resulteerde in 2010 in een relatief hoger budget voor de projecten Bodem en een relatief lager budget voor de projecten ABdK, met als gevolg in 2011 een daling van het budget voor de projecten Bodem en een toename van het budget voor de projecten ABdK.

<u>Afwijking baten begroting 2011 t.o.v. begroting 2010</u>		x € 1.000
MJP Bodembeheer (inkomsten Rijk)		-4.545
MJP ABdK (bijdrage Rijk)		+2.721
Bedrijvenregeling (inkomsten Rijk)		-534
Overig		-193
Totaal afwijking baten		<u><u>-2.551</u></u>

MJP Bodembeheer/ABdK

De uitgaven corresponderen grotendeels met de inkomsten. Voor de toelichting wordt derhalve verwezen naar de lastenkant.

Bedrijvenregeling (voor de bedrijvenregeling is geen beleidsprestatie benoemd)

De provincie voert de Bedrijvenregeling uit, die bedrijven de mogelijkheid biedt om, met gebruikmaking van een rijksbijdrage, bodemsaneringen uit te voeren. De uitgaven en inkomsten lopen niet geheel synchroon en kunnen daarom per jaar verschillen. De inkomsten zijn in 2011 ruim € 500.000 lager dan in 2010.

Toelichting op de begroting in relatie tot de prestaties

De beleidsprestaties zijn met de vaststelling van de Meerjarenprogramma's Bodembeheer en ABdK vastgesteld en in overeenstemming gebracht met het voor de periode 2010 t/m 2014 beschikbare budget.

04.05 Landbouw

Wat gaat de provincie daarvoor doen?

Maatschappelijk doel	Relevante beleidsnota's	Vastgesteld PS-nummer	Evaluatie in jaar	Rol Provincie	Mogelijkheid tot beïnvloeding
09.A	Reconstructie en gebiedsplannen	PS 25/5		Uitvoeren reconstructiewet, faciliteren en regisseren. <i>Betrokken partijen: sectoren, Rijk, kennisinstellingen en maatschappelijke organisaties.</i>	Participatie, consultatie en advisering, subsidiëring, contracten, samenwerking met betrokken partijen, bijdragen aan onderzoek, beïnvloeding van landelijke en Europese wet- en regelgeving, samenwerking met gemeenten (MOLO ⁵)
	PMJP ¹ (ILG-deel),	PS 61/06			
	prov.cofinanciering ILG ² ,	PS 65/06			
	Nota Glastuinbouw	RM-0961			
	Duurzaamheidimpuls – Kernteam LOG's ³	RM-0766			
	RM-0766	RM-1222			
	RM-1222				
	LIB ⁴ -convenant 2008-2011	RM-1118			

¹ PMJP: Provinciaal meerjarenprogramma landelijk gebied / ² ILG: Investerings landelijk gebied / ³ LOG: Landbouwonwikkelingsgebieden / ⁴ LIB: Landbouwinnovatiebureau Noord-Brabant / ⁵ MOLO: Milieu-Overleg Lagere Overheden

Toelichting

Sinds 2009 spelen in Brabant op provinciaal niveau enkele belangrijke maatschappelijke discussies inzake de voorziene grootschalige ontwikkelingen binnen de (intensieve) veehouderij, en daaraan gekoppeld de discussie over de mogelijke relatie van deze ontwikkelingen met de volksgezondheid. Ook de provinciale betrokkenheid bij de Q-koortsmaatregelen spelen hierin mee. Deze ontwikkelingen hebben eind 2009 en in 2010 een grote ambtelijke inzet gevraagd ter ondersteuning van zowel college als staten.

Beleidsprestatie	Indicator	Streefwaarde + jaar	2009	2010	2011	2012	2013
09.A.1 Autonoom							
Stimuleren van de verduurzaming van de gangbare landbouw	Aantal pilotprojecten	24 in 2013	10	14	16	20	24

Beleidsprestatie	Indicator	Streefwaarde + jaar	2009	2010	2011	2012	2013
	Aantal bedrijven dat maatregelen toepast	240 in 2013	41	150	200	220	240
	Aantal duurzame energieprojecten in de landbouw	6 in 2013	2	3	4	5	6
09.A.2 Wettelijk/Autonom							
Beperken agrarische luchtmissie	Aantal geplaatste luchtwassers	37 in 2013	7	25	31	37	37
	Pilots elektronische monitoring luchtwassers (Schoon Brabant)	2 in 2011		1	2		
	Ammoniakemissie	23 Kton in 2011	p.m.	-	23 kton	p.m.	p.m.
09.A.3 Autonom							
Realiseren ontwikkeling biologische landbouw	Aantal projecten	60 in 2013	20	30	40	50	60
	Areaal biologische landbouw	17.000 ha in 2013	9.000	11.000	13.000	15.000	17.000
	Aantal biologische landbouwbedrijven	290 in 2013	210	230	250	270	290
	Omzetstijging biologische producten	10% jaarlijks	10%	10%	10%	10%	10%
	Toename agrariërs die kennis nemen van biologische innovaties	3% jaarlijks	3%	3%	3%	3%	3%
09.A.4 Autonom							
Versterken van het kennis- en innovatieklimaat in de agrofoodsector	Aantal kenniscentra	1 in 2012	0	0	0	1	
09.A.5 Autonom							
Stimuleren van innovatie projecten in de landbouw (LIB-convenant)*	Aantal bedrijven dat wordt ondersteund	120 in 2013	40	60	80	100	120
	Aantal spin offs van innovaties (bedrijven)	4.800 in 2013	1.600	2.400	3.200	4.000	4.800

Beleidsprestatie	Indicator	Streefwaarde + jaar	2009	2010	2011	2012	2013
09.A.6 Autonom							
Stimuleren van de groei van de verbrede landbouw.	Aantal projecten	16 jaarlijks	16	16	16	16	16
	Toename economische waarde verbrede landbouw	10% jaarlijks	10%	10%	10%	10%	10%
	Omzetstijging streekproducten	10% jaarlijks	10%	10%	10%	10%	10%
09.A.12 Autonom							
Brabants paviljoen i.h.k.v. Floriade 2012	Realisatie Brabant-paviljoen	1 Floriade-paviljoen in 2012				1	-

*LIB: Landbouw InnovatieBureau

Toelichting

Versterken van het kennis- en innovatieklimaat in de agrofoodsector (09.A.4)

Het proces is sinds eind 2008 vertraagd omdat Wageningen UR een andere koers is gaan volgen. Doelstelling is nu één kenniscentrum in 2012 en geen doorloop in 2013.

Wat mag het kosten?

Bedragen x € 1.000 (exploitatie)	Realisatie 2009	Raming 2010	2011	2012	2013	2014
Lasten uit specifieke uitkeringen	288	698	505	520	2.472	0
Lasten cofinanciering	42	192	147	153	592	0
Lasten wettelijke taken	32	59	61	62	63	64
Kapitaallasten	0	0	0	0	0	0
Lasten voor autonome taken	1.225	2.762	1.479	1.169	1.169	597
Lasten	1.587	3.712	2.191	1.904	4.296	661
Herkomst middelen						
Rijk	135	439	359	375	2.326	0
EU	153	260	146	146	146	0
Overige baten	0	0	0	0	0	0

Bedragen x € 1.000 (exploitatie)	Realisatie 2009	Raming 2010	2011	2012	2013	2014
Baten	288	698	505	520	2.472	0
Saldo lasten en baten	-1.299	-3.014	-1.687	-1.384	-1.824	-661
Bijdr.res.revitalisering landelijk gebied	37					
Bijdr.res.investeringsbudget landelijk gebied	0	192	147	153	592	
Bijdrage uit alg. middelen	1.262	2.821	1.539	1.231	1.232	661
Stand reserve per 31 december	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Res.revitalisering landelijk gebied	16.693	17.863	16.759	14.756	11.707	14.153
Res.investeringsbudget landelijk gebied	27.839	28.272	29.169	24.254	4.090	4.090
Formatie-inzet in fte	13,0	13,0	12,0			

Toelichting

Afwijking lasten begroting 2011 t.o.v. begroting 2010	x € 1.000
Gecombineerde luchtwassers (SB)	-1.125
Verbrede landbouw	-240
Overig	-155
Totaal afwijking lasten	-1.520

Gecombineerde luchtwassers (SB) (beleidsprestatie 09.A.2)

De landelijke subsidieregeling luchtwassers van LNV is in 2008 opengesteld. De provincie draagt bij in de vorm van cofinanciering. De meeste uitgaven zullen in 2010 plaatsvinden. Om die reden zijn de lasten in 2011 € 1,1 mln lager dan in 2010.

Verbrede landbouw (beleidsprestatie 09.A.6)

De provinciale begroting 2011 kent lagere lasten m.b.t. PJMP-gelden voor de verbrede landbouw. (€ 240.000). De lagere lasten zijn een gevolg van het feit dat de provinciale

inkomsten voor verbrede landbouw in 2011 duidelijk minder zijn dan in 2010 (per saldo bijna € 200.000 : een lagere rijksbijdrage en POP-subsidie)

Overig

Het verschil in lasten tussen 2010 is overigens te verklaren door het aflopen van gelden voor projecten zoals de pilot LOG's in het lader van duurzaamheidsimpuls landbouw (€ 45.000) en het gezondheidsonderzoek IV-bedrijven (€ 75.000).

Afwijking baten begroting 2011 t.o.v. begroting 2010	x € 1.000
Verbrede landbouw	-192
Overig	-4
Totaal afwijking baten	-196

Verbrede landbouw

De inkomsten voor verbrede landbouw in 2011 zijn duidelijk minder dan in 2010 als gevolg van een lagere rijksbijdrage en een lagere POP-subsidie (per saldo bijna € 200.000).

04.06 Afval- en grondstoffenbeheer

Wat gaat de provincie daarvoor doen?

Maatschappelijk doel	Relevante beleidsnota's	Vastgesteld PS-nummer	Evaluatie in jaar	Rol Provincie	Mogelijkheid tot beïnvloeding
04.A Borgen kwaliteit fysieke leefomgeving	Nota hergebruik stortplaatsen PMV¹ hergebruik van voormalige en gesloten stortplaatsen (PS 4 juni 2004) Subsidieverordening hergebruik stortplaatsen Verordening nazorgheffing Noord-Brabant Actualisatie toetsingskaders nazorg stortplaatsen en wijziging Verordening Nazorgheffingen Noord-Brabant Actieplan Europese samenwerking m.b.t. hergebruik en nazorg van stortplaatsen (SufalNet4eu) Follow up evaluatie ex art. 217a Provinciewet van beleid en subsidie van voormalige stortplaatsen in de provincie Noord-Brabant.	RM-0190 PS44/03A PS 59/04 PS 3/99 PS 02/04 p.m.	2015	Uitvoeren PMV en wet milieubeheer en regisseren van uitvoering door anderen.	Consultatie en advisering, overleg en verlenen van ontheffingen en subsidies.
04.B Bevorderen duurzaamheid	Hoofdlijnen actualisatie Brabantse grondstoffenbeleid (PS 15-12-2006) Verordening Ontgrondingen provincie Noord-Brabant 2008 (PS 12-2007)	PS 60/06 PS 180/07	2010	Uitvoeren ontgrondingenwet en regisseren van uitvoering door derden.	Consultatie en advisering, overleg en verlening van vergunningen met voorwaarden en opstellen van monitoringsrapportages.

Beleidsprestatie	Indicator	Streefwaarde + jaar	2009	2010	2011	2012	2013
04.A.17 Wettelijk							
Uitvoeren eeuwig durende nazorg voor operationele stortplaatsen (=wettelijke taak)	Aantal stortplaatsen in de nazorgfase	9 in 2025	1	0	0***	1	1
04.A.18 Wettelijk							
Bevorderen van het gebruik van gesloten en voormalige stortplaatsen (zie ook 4.04)	Aantal voldoende onderzochte stortplaatsen	305 stortplaatsen in 2012 1 in 2013		79	197	305	1
	Project Kempenbaan (Schoon Brabant)						
04.A.19 Wettelijk							
Hergebruik van ruimte en materiaal van voormalige stortplaatsen	Aantal ha hergebruikte stortplaatsen	* 1200 ha in 2030 (600 stortplaatsen)	10	20	25	30	35
04.B.5 Wettelijk							
Duurzaam grondstoffenbeheer o.b.v. bevorderen ruimtelijke kwaliteit	Aantal verleende vergunningen (afhankelijk van aanvragen derden) + Monitoringsverslag	50 per jaar ** Jaarlijks	50 ** 1	50** 1	50** 1	50** 1	50** 1
04.B.6 Wettelijk							
Gebruik secundaire bouwgrondstoffen	Aantal provinciale werken waarbij recyclingsbeton wordt gebruikt	7 in 2013	1	2	3	5	7

¹ PMV: Provinciale milieuverordening

*) Door het stoppen van de stimuleringsmaatregelen wordt de streefwaarde in 2030 waarschijnlijk niet behaald

***) Afhankelijk van aanvragen ontgrondingsvergunningen van derden

***) De sluiting van stortlocaties ondervindt vertraging als gevolg van het afnemend afvalaanbod en discussies over eindafwerking.

Toelichting

Het onderzoek naar de voormalige stortplaatsen (04.A.18) wordt in 2012 afgerond.

Wat mag het kosten?

Bedragen x € 1.000 (exploitatie)		Realisatie 2009	Raming 2010	2011	2012	2013	2014
Lasten uit specifieke uitkeringen		0	1.277	1.319	0	0	0
Lasten cofinanciering		0	0	0	0	0	0
Lasten wettelijke taken		1.745	1.476	1.379	1.280	1.288	1.296
Kapitaallasten		0	0	0	0	0	0
Lasten voor autonome taken		165	2.982	1.079	0	0	0
Lasten		1.910	5.735	3.777	1.280	1.288	1.296
Herkomst middelen							
Rijk		0	0	0	0	0	0
EU		0	0	0	0	0	0
Overige baten		1.625	2.730	2.819	1.504	1.504	1.504
Baten		1.625	2.730	2.819	1.504	1.504	1.504
Saldo lasten en baten		-285	-3.005	-958	224	216	208
Bijdr.res.regionale structuurversterking		0	1.800	500	0	0	
Bijdrage uit alg. middelen		285	1.205	458	-224	-216	-208
Stand reserve per 31 december		2009	2010	2011	2012	2013	2014
Res.regionale structuurversterking		145.830	83.718	11.189	-5.941	-26.941	-26.941
Formatie-inzet in fte		21,0	22,0	21,0			

Toelichting

Afwijking lasten begroting 2011 t.o.v. begroting 2010	x € 1.000
Programmakosten ontgrondingen	-173
Projecten hergebruik stortplaatsen	-173
Landschappelijke inrichting stortplaatsen	-350
Vernieuwing instrumentarium stortplaatsen	-900
Kempenbaan Landschappen	-400
Overig	+38
Totaal afwijking lasten	-1.958

Programmakosten ontgrondingen (beleidsprestatie 04.B.5)

Het reguliere budget van de programmakosten ontgrondingen bedraagt ruim € 80.000 per jaar. In 2010 is eenmalig een bedrag van € 175.000 toegevoegd voor de deelinstichting van de Kraaijenbergse Plassen, een natuurcompensatieproject. Dat verklaart het verschil in budget tussen 2010 en 2011.

Projecten hergebruik stortplaatsen (beleidsprestatie 04.A.19)

In het kader van de ombuigingsmaatregelen bij de NJN 2009 en de VJN 2010 is € 100.000 bezuinigd op het budget projecten hergebruik stortplaatsen.

Landschappelijke inrichting stortplaatsen en vernieuwing instrumentarium stortplaatsen (beleidsprestatie 04.A.19)

Voor de landschappelijke inrichting stortplaatsen en de vernieuwing instrumentarium stortplaatsen zijn bij het Bestuursakkoord 2007-2011 middelen beschikbaar gesteld. Deze middelen zijn aan het begin van de bestuursperiode gelijkmatig over de jaren verdeeld. Omdat in de eerste jaren de projecten moesten worden opgestart zijn de middelen naderhand veelal doorgeschoven naar latere jaren. Het verschil in uitgaven wordt verklaard door de ramingen van de deelprojecten in overeenstemming te brengen met het uitvoeringsplannen in kader van 2e tranche Samen Investeren Brabant(Stad). De uitgaven worden gedekt uit de reserve regionale structuurversterking. In 2010 is € 875.000 respectievelijk € 1.150.000 beschikbaar en in 2011 € 525.000 en € 250.000. Per saldo zijn de lasten daardoor in 2011 totaal € 1.250.000 lager dan in 2010.

Kempenbaan Landschappen (beleidsprestatie 04.A.19)

De gelden voor de realisering van het project Kempenbaan te Tilburg zijn afgestemd op de ingeschatte uitvoeringstermijnen in 2010 en 2011. Dat verklaart het verschil van € 400.000 in de jaren 2010 en 2011.

Het verschil in baten in 2010 en 2011 is gering.

04.10 Handhaving

Wat gaat de provincie daarvoor doen?

Maatschappelijk doel	Relevante beleidsnota's	Vastgesteld PS-nummer	Evaluatie in jaar	Rol Provincie	Mogelijkheid tot beïnvloeding
04.C Verbeteren naleefgedrag (voor wat betreft Natuur, Water, Milieu en bodem) en het verminderen van toezichtslasten (bij overheden, bedrijven en overige organisaties)	a. Handhavingsplan 2008-2011	EMG-0748	2009	Uitvoerend	Controle op prestaties (jaarrekening), accenten en prioriteiten in omvang van de uitvoering (Meerjarig Handhavingsplan, Midterm Review), accenten en prioriteiten in inhoudelijke kwaliteit van de uitvoering (Meerjarig Handhavingsplan)
	b. Handhavingsplan 2008-2011	EMG-0748	2009	uitvoerend	
	c. Bestuurs-overeenkomst Handhaving omgevingsrecht provincie Noord-Brabant 2007-2012	EMG-0748	2012	Regie handhavingssamenwerking Betrokken zijn gemeenten, waterschappen, VROM ¹ -Inspectie, RWS ² , AID ³ , politie en justitie (Han)	
	d. Notitie Uitvoering regietaak handhaving	RM-0842	2011	Toezicht op gemeenten en waterschappen in het kader van de professionalisering van de handhaving	

1 VROM: Ministerie van Volkshuisvesting Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer / RWS: Rijkswaterstaat / AID Algemene inspectiedienst van het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

Toelichting

Uitvoering:

De provincie is verantwoordelijk voor de uitvoering van toezicht en handhaving voor bedrijven, natuur, landschap, bodem en water. Naast regulier toezicht zijn volgens het meerjarig Handhavingsplan diverse etalageprojecten gestart, gericht op het vergroten van naleving, de samenwerking met handhavingspartners en vermindering van de toezichtslast. Samenwerking wordt zowel door de provincie gestimuleerd als door de maatschappelijke druk om de administratieve lasten te verlagen en door nieuwe regelgeving (Vernieuwend Toezicht, Wet algemene bepalingen omgevingsrecht [Wabo]). Voor werken en bedrijven, waarvoor de provincie bevoegd gezag is, krijgt de provincie in toenemende mate een coördinerende rol. Provincie en partners werken er samen aan om de regeldruk en toezichtslasten te verminderen. Voor bedrijven en branches ligt het accent in deze bestuursperiode op het versterken van kwaliteit- en milieuzorgsystemen, ontwikkelen van systeemtoezicht en branchekeurmerken.

Milieumetingen voert onderzoeken uit ten behoeve van de uitvoering van de provinciale taken zoals de aanleg en uitvoering (wegen), vergunningverlening, toezicht en handhaving. De provincie heeft daarnaast een meldpunt voor het melden van ongewone voorvallen en incidenten (wettelijk verplichting Wet Milieubeheer).

Regie:

De provincie heeft een wettelijk voorgeschreven regierol op het terrein van de handhaving en heeft de coördinatie van de samenwerking met de Noord-Brabantse gemeenten, waterschappen, VROM-Inspectie, Algemene Inspectiedienst en politie en justitie met het doel de kwaliteit van milieu, water en omgeving te garanderen. (VROM: Ministerie van Volkshuisvesting Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer)

Tweede regietaak is toezicht op de kwaliteit van de handhaving bij de gemeenten en waterschappen en eigen handhavingorganisatie. Door de landelijke ontwikkelingen van de regionale uitvoeringsdiensten richt de regie zich steeds meer op de kwaliteit van de handhaving.

Beleidsprestatie	Indicator	Streefwaarde + jaar	2009	2010	2011	2012	2013
04.C.1 verbeteren naleefgedrag	% van de uitgevoerde 1e controles waarbij de conclusie "in orde" is (spontane naleving)	2012: 60%		54%	57%	60%	60%
04.C.2 verbeteren naleefgedrag	% naleving na hercontrole	2012: 86%		82%	84%	86%	86%
04.C.3 vermindering toezichtlasten	Toezichtslast-index	2012 < 2,3		< 2,6	< 2,5	< 2,3	< 2,3
04.C.4 professionalisering Noord-Brabantse handhavingsorganisaties	% van de organisaties dat als achterblijver wordt gekwalificeerd t.a.v. kwaliteit milieuhandhaving			15%	10%	8%	8%
	% van de organisaties dat als achterblijver wordt gekwalificeerd t.a.v. kwaliteit handhaving bouwen/RO			30%	25%	15%	15%

Toelichting

04.C.1/04.C.2 Verbeteren Naleefgedrag

In 2009 heeft een nulmeting naar het naleefgedrag plaatsgevonden. Naleving wordt door vele factoren beïnvloed. Toezicht en handhaving zijn er daar twee van. Het bleek dat de naleving op diverse wetgevingsdomeinen uiteenloopt maar gemiddeld ligt het over de toezichtstaken boven de 50%. De naleving na hercontrole loopt op tot ca 80%.

We intensiveren toezicht en handhaving en de samenwerking van handhavingspartners in het buitengebied (etalageproject 'Samen Sterk in het Buitengebied'). Dit project is in 2009 als pilot voor 3 jaar gestart in Zuidoost-Brabant en in 2010 is het werkprogramma vastgesteld. De resultaten worden geëvalueerd en in 2011 verder uitgerold in de andere twee regio's (Noordoost en Midden- en West Brabant).

Het gehele toezicht op de bedrijven (Wet Milieubeheer) en een deel van de andere toezichttaken wordt uitbesteed aan regionale milieudiensten. Eind 2011 vervalt de huidige overeenkomst en wordt een nieuwe overeenkomst afgesloten, met een looptijd tot aan de start van de regionale uitvoeringsdiensten voor vergunningverlening, toezicht en handhaving (regionale uitvoeringsdiensten RUD's).

04.C.3 Vermindering Toezichtlasten

Een nulmeting is gedaan naar de door ondernemers ervaren toezichtslast. De waarden op deze indicatoren zijn vertaald naar een index op een schaal die loopt van 1 (= geen last) naar 5 (hoge last). Deze streefwaarden vormen een eerste proeve om de handhavinginszetting te sturen. De komende jaren zal de haalbaarheid moeten blijken.

Het etalageproject 'Handhaven met vertrouwen' is verder ontwikkeld op het gebied van systeemtoezicht. Als uit een audit blijkt dat een bedrijf, dat zich heeft aangemeld voor de pilot, de naleving van wet- en regelgeving goed heeft geborgd, zal de focus van het toezicht komen te liggen op de borging van de naleving (=systeemtoezicht) en neemt de toezichtslast af. Ook zwemgelegenheden zijn toegevoegd aan de pilot. In 2011 vindt de evaluatie van deze proef plaats en de resultaten worden verwerkt in de doorontwikkeling van deze methodiek.

04.C.4 Professionalisering Noord-Brabantse handhavingsorganisatie

In het kader van de professionalisering van de handhaving wordt in 2011 het nazorgtraject (milieuhandhaving) vooral gericht op achterblijvende gemeenten. Omdat de Wabo per 1 oktober 2010 in werking treedt richt in 2011 het nazorgtraject zich ook op de achterblijvende gemeenten op het gebied van de handhaving bouwen en RO.

In 2011 worden de voorbereidingen getroffen op de veranderende rol van het interbestuurlijk toezicht (IBT). 1 januari 2012 nemen we de IBT-taken van de VROM-Inspectie over. Daarnaast verandert de werkwijze van de provincie (Oosting). Het interbestuurlijk toezicht wordt soberder en meer op afstand geplaatst. De nadruk komt te liggen op de horizontale verantwoording door de gemeenteraden.

De samenwerking tussen de 80 Brabantse handhavingspartners krijgt een nieuw karakter want in 2011 zal een gewijzigde invulling van bestuurlijk en ambtelijk opdrachtgeverschap van gezamenlijke projecten worden ingevoerd. De focus ligt op 12 speerpunten en de implementatie van de vernieuwde handhavingstrategie Zò handhaven we in Brabant, die per 1 oktober 2010 in werking is getreden.

In 2010 is een verkenning gedaan naar de invulling van het etalageproject 'asbest'. De aanbevelingen zullen in 2011 in het kader van de regionale handhavingssamenwerking worden uitgevoerd.

Het project om te komen tot één 'Brabantse meldkamer' wordt in 2011 meegenomen in het proces tot vorming van de regionale uitvoeringsdiensten (RUD's).

Wet Algemene Bepalingen Omgevingsrecht (WABO) en Regionale uitvoeringsdiensten vergunningverlening, toezicht en handhaving:

Vanaf 1 oktober 2010 is de verantwoordelijkheid van de provincie in de Wet milieubeheer beperkt tot complexe inrichtingen (Zware IPPC- en BRZO-bedrijven). (IPPC: Europese richtlijn voor geïntegreerde preventie en bestrijding van verontreiniging / BRZO: Besluit risico's zware ongevallen n)

De bevoegdheid voor de andere vergunningen Wet Milieubeheer gaat over van de provincie naar gemeenten. Dit is een gevolg van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo). De Provincie blijft echter voorlopig ook deelbevoegd voor het milieudeel van de vergunningen, die overgaan naar de gemeenten, waarmee de provincie verantwoordelijk blijft voor de milieuvoorschriften t.b.v. de Wabo-vergunning. Daarmee blijft de provincie ook bevoegd voor toezicht en handhaving op die vergunningen. De uitvoering wordt te zijner tijd verzorgd door de regionale uitvoeringsdiensten (RUD's).

In 2009 heeft het kabinet de provincies belast met de regie over de totstandkoming van de RUD's. In Brabant is onder provinciale regie in 2009 het rapport "Van Brabants Bont naar Brabants maatwerk" verschenen, waarin is opgenomen dat in Brabant een dekkend stelsel van 3 à 4 RUD's kan ontstaan. Het initiatief voor de voorbereiding van de RUD's ligt volledig bij de vier regio's Noordoost, Zuidoost, Midden en West. De provincie is deelnemer geworden aan de totstandkoming van de RUD's in die regio's. In 2011 moet duidelijk worden hoe de nieuwe organisaties van vergunningverlening, toezicht en handhaving er uit zien.

Wat mag het kosten?

Bedragen x € 1.000 (exploitatie)	Realisatie 2009	Raming 2010	2011	2012	2013	2014
Lasten uit specifieke uitkeringen	0	0	560	0	0	0
Lasten cofinanciering	0	0	0	0	0	0
Lasten wettelijke taken	5.019	4.919	5.761	4.576	3.517	3.098
Kapitaallasten	106	117	127	94	91	88

Bedragen x € 1.000 (exploitatie)	Realisatie 2009	Raming 2010	2011	2012	2013	2014
Lasten voor autonome taken	2.109	2.157	2.023	753	764	776
Lasten	7.235	7.192	8.471	5.422	4.372	3.962
Herkomst middelen						
Rijk	31	0	560	0	0	0
EU	0	0	0	0	0	0
Overige baten	1.800	795	809	822	836	849
Baten	1.830	795	1.368	822	836	849
Saldo lasten en baten	-5.404	-6.398	-7.103	-4.600	-3.536	-3.113
Bijdr.res.handhaving milieu	726					
Bijdrage uit alg. middelen	4.678	6.398	7.103	4.600	3.536	3.113
Stand reserve per 31 december	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Res.handhaving milieu	0					
Bedragen x € 1.000 (investerings)	Realisatie 2009	Raming 2010	2011	2012	2013	2014
Milieumeetwagens	111	229	0	0	0	0
Formatie-inzet in fte	74,5	74,0	69,3			

Toelichting

Verschillen begroting 2011 t.o.v. 2010

Voor de naleving van de verordening en om de ammoniakemissies te beperken, dient het provinciale toezicht te worden geïntensiveerd. Het betreft hier een uitgave in 2011 van € 0,6 mln. versus € 0,1 mln. in 2010. In vervolg op de start in Zuidoost-Brabant zal het project Samen Sterk in het Buitengebied vanaf 2011 worden uitgerold over heel de provincie. Met deze uitrol is in 2011 een bedrag gemoeid van € 0,4 mln in 2011 en € 0,6 mln in 2012. Verder is in de begroting 2011 een bedrag opgenomen van € 0,6 mln. m.b.t. implementatie zwemwaterrichtlijn, hier staat een rijksbijdrage van hetzelfde bedrag tegenover.

04.11 Proeftuinen

Wat gaat de provincie daarvoor doen?

Maatschappelijk doel	Relevante beleidsnota's	Vastgesteld PS-nummer	Evaluatie in jaar	Rol Provincie	Mogelijkheid tot beïnvloeding
04.A Borgen kwaliteit fysieke leefomgeving	a Uitwerking vertrouwen in Brabant (Schoon + Mooi)	RM-1222	2009: midterm review Bestuursakkoord 2010	Per proeftuin bepaalt de provincie haar rol: bruggen bouwen, faciliteren, regisseren, kennis uitwisselen en uitvoeren.	Participatie, aangaan van contracten of intentieverklaringen, overleg en uitdagen en vertrouwen geven.
04.B					
Bevorderen duurzaamheid	b Stand van zaken proeftuinen	RM-1290	afsluiting Bestuursakkoord		

Beleidsprestatie	Indicator	Streefwaarde + jaar	2009	2010	2011	2012	2013
04.A20/B7 Autonoom Vergroten duurzaamheid en innovatie via samenwerking in aansprekende projecten (Schoon Brabant)	Aantal afgeronde proeftuinprojecten	5 projecten in 2013			3		5
	Aantal afgesloten intentieverklaringen/samenwerkingscontracten	6 in 2010	4	6			
	Aantal uitvoeringsprojecten in de proeftuinen	20 projecten in 2011	4	10	20		

Toelichting:

Programma Schoon Brabant

De beleidsprestaties van dit programma zijn opgenomen in het Bestuursakkoord 2007-2011 en lopen t/m 2011. Echter, enkele projecten van het programma Schoon Brabant hebben betrekking op Samen Investeren in Brabant(Stad) en lopen door t/m 2013.

Wat mag het kosten?

Bedragen x € 1.000 (exploitatie)	Realisatie 2009	Raming 2010	2011	2012	2013	2014
Lasten uit specifieke uitkeringen	0	0	0	0	0	0
Lasten cofinanciering	0	0	0	0	0	0
Lasten wettelijke taken	0	0	0	0	0	0
Kapitaallasten	0	0	0	0	0	0
Lasten voor autonome taken	2.579	6.690	1.813	2.130	1.100	0
Lasten	2.579	6.690	1.813	2.130	1.100	0
Herkomst middelen						
Rijk	0	0	0	0	0	0
EU	0	0	0	0	0	0
Overige baten	0	0	0	0	0	0
Baten	0	0	0	0	0	0
Saldo lasten en baten	-2.579	-6.690	-1.813	-2.130	-1.100	0
Bijdrage res.reg.structuurversterking	1.036	3.215	1.727	2.130	1.100	
Bijdrage uit alg. middelen	1.543	3.475	86	0	0	0
Stand reserve per 31 december	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Res.Regionale structuurversterking	145.830	83.718	11.189	-5.941	-26.941	-26.941
Formatie-inzet in fte	6,5	12,0	12,0			

Toelichting verschillen begroting 2011 en 2010

Afwijking lasten begroting 2011 t.o.v. begroting 2010	x € 1.000
Vern. instrumentarium WABO	-190
Procesbegeleiding Schoon vervoer	-225
De weg van de toekomst SB	-1.982
De duurzame nieuwbouwwijk SB	-788
De duurzame herstructureringswijk SB	-1.036

Biomassa Meerhoven, Eindhoven 2e Tr-SB	-1.100
Duurzame herstructureringswijk(2e tr)-SB	1.200
Biomassa Den Bosch (Treurenburg) SB	-462
Overig	-294
Totaal afwijking lasten	-4.877

Vern. instrumentarium Wabo

De middelen 2010 zijn gebruikt voor de ontwikkeling van het instrumentarium van de Wet Algemene Bepalingen Omgevingsrecht. De verdere ontwikkeling en uitvoering van de WABO in 2011 is vastgelegd in productgroep 04.01.

Proeftuinen (Schoon Brabant (SB); beleidsprestatie 04.A20/B7)

Het verschil in uitgaven wordt verklaard door actualisatie van de uitvoeringsplannen van de deelprojecten op basis waarvan de ramingen zijn aangepast in het kader van 2^e tranche Samen Investeren Brabant(Stad). De uitgaven worden gedekt uit de reserve Regionale structuurversterking.

Daarnaast lopen projecten af per 31 december 2010 zoals Schoon Bedrijventerrein, de weg van de toekomst, regionale energieopwekking, biomassa centrale Eindhoven en de duurzame nieuwbouwwijk.

Natuur, bos en landschap

Algemeen	112
05.01 Algemeen natuur, bos en landschap	115
05.02 Natuur	119
05.03 Landschap	124

Algemeen

Portefeuillehouder:

O.Hoes

Inleiding

Binnen het programma Natuur, Bos en Landschap werkt de provincie aan een gezonde leefomgeving voor mens, plant en dier en aan het bevorderen van de biodiversiteit. Het programma Natuur, Bos en Landschap is vastgelegd in het Natuur en Landschapsoffensief Brabant (2002) en vervolgens opgenomen in het Programma Landelijk Gebied waarin de directies van de provinciale organisatie samenwerken (zie verder programma 9).

Algemeen natuur, bos en landschap

In 2009 is de 4-jaarlijkse "Toestand van de Brabantse Natuur 2008" vastgesteld. Deze laat zien dat de biodiversiteit afneemt. In 2010 wordt het Natuur- en Landschapsoffensief Brabant uit 2002 geactualiseerd waarbij behoud van de biodiversiteit, bouwen aan het Brabantse Landschap en natuur voor mensen extra aandacht krijgt.

Na de vertaling van de landelijke stikstofopgave op Natura 2000-gebiedsniveau zal in 2011 voor acht ontwerp-beheerplannen van onze Natura 2000-voortouwgebieden de inspraakprocedure worden doorlopen. Voor de twaalf Natura 2000-gebieden in Brabant, waar de Provincie Noord-Brabant niet het voortouw heeft maar wel het bevoegd gezag is in het kader van vergunningverlening, zal ook het merendeel in 2011 de inspraakprocedure doorlopen en door ons worden vastgesteld.

Op 31 maart 2010 is de Crisis en Herstel Wet in werking getreden waardoor in veel gevallen de vergunningplicht in het kader van de Natuurbeschermingswet vervalt. De provinciale verordening stikstof en Natura 2000 introduceert een meldingsplicht. Op de melding zal door ons positief worden beslist als de voorgeschreven technieken worden toegepast en als er voldoende gesaldeerd kan worden via de provinciale salderingsbank. Het beleid ten aanzien van ontheffingen op voorhand in het kader van de Flora- en Faunawet zal waar mogelijk worden voortgezet.

Natuur

De grondverwerving voor de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) is in de ILG bestuursperiode door ons actief vormgegeven. Daardoor zijn we er in geslaagd de ILG

doelen voor de volledige ILG periode (tot en met 2013) nu al volledig te realiseren (ILG: Investeringsbudget Landelijk Gebied).

In 2011 zal er aanvullend nog 300 ha worden gerealiseerd in 12 geprioriteerde projecten. Op andere locaties wordt de grondverwerving voorlopig gefaseerd doorgevoerd c.q. tijdelijk geparkeerd, in afwachting van nieuwe middelen. Dit betekent dat de realisatie van de EHS in onze provinciale landschappen en Robuuste verbindingzones moet worden getemporiseerd. Een alternatief voor grondaankoop is Particulier natuurbeheer. Ondermeer door het instellen van een Groenloket willen wij het animo voor deze vorm van EHS-realisatie komende tijd vergroten.

Op het gebied van de realisatie van droge ecologische verbindingzones (EVZ's) zijn we zeer succesvol geweest. Het grote aantal subsidieaanvragen heeft gezorgd voor vele mooie projecten met de consequentie dat het budget voor deze bestuursperiode volledig is benut en uitgeput. Hierdoor ontstaat een grote externe en interne bestuurlijke druk om nog extra middelen voor 2011 en verder ter beschikking te stellen. Voorstellen daartoe zullen bij de Najaarsnota en het nieuwe bestuursakkoord volgen.

De Leefgebiedsplannen Rivieren en Voormalige Zeearmen zijn samengevoegd tot één Leefgebiedsplan. Dit leefgebiedsplan zal in 2011 gerealiseerd worden. Het versterken van de natuur via soortbescherming-, habitat- en/of leefgebiedsplannen en concrete beschermingsprojecten verloopt naar wens. Doorzetting hiervan ná 2010 vergt een nog creatievere uitdaging gezien het verwacht budgetverloop.

Landschap

De uitvoering van het natuur- en landschapsbeleid buiten de EHS zit goed op spoor. Met 53 Brabantse gemeenten zijn inmiddels meerjarige afspraken gemaakt over de uitvoering van Groen Blauwe diensten, zij het dat de trend enigszins dalend is. Komende jaren zullen ruim 650 Brabantse particuliere grondeigenaren en agrariërs met de uitvoering aan de slag gaan. Wij hebben het voornemen om subsidies voor Groen om de stad en Landschapkwaliteit en de regeling 'Herstel Monumentale Lanen op Landgoederen' te beëindigen vanwege herprioritering van het beleid en de middelen. Voor de kleine landschapselementen was er in 2010 aanzienlijk minder budget beschikbaar. In 2011 is

het budget echter weer op peil en zullen er tussen 150 en 180 projecten gesubsidieerd worden.

Programma Schoon Brabant

De uitvoering van de Provinciale Landschappen vanuit Schoon Brabant valt primair onder dit begrotingsprogramma 'Natuur, bos en landschap'. 2011 is het laatste jaar waarin vanuit het programma Schoon Brabant aan de profilering en uitvoering van de drie landschappen (Groene Woud-Maashorst-Brabantse Wal) wordt gewerkt. Er vinden vernieuwingen plaats in de landschappen. Zo wordt in het Groene Woud naast het streekfestival aan andere nieuwe ontmoetingsmomenten in de streek gewerkt. Op Omroep

Brabant wordt een tv-serie gebracht waarmee de landschappen verder bekend raken onder burgers en de bewoners van de omliggende steden. Verder is in alle drie de landschappen een systeem van (gebieds)branding actief waarmee enerzijds de gebieden meer bekendheid krijgen en anderzijds bedrijven hiervan financieel meeprofiteren en bovendien aantoonbaar investeren in het hun omringende landschap. In alle drie de landschappen komen meer nieuwe recreatieve poorten tot stand en worden recreatieve routestructuren en uniforme bebording verder gecompleteerd. Deze laatste activiteiten zijn echter wel mede afhankelijk van de beschikbaar te stellen financiële middelen vanuit provincie, rijk en Europa.

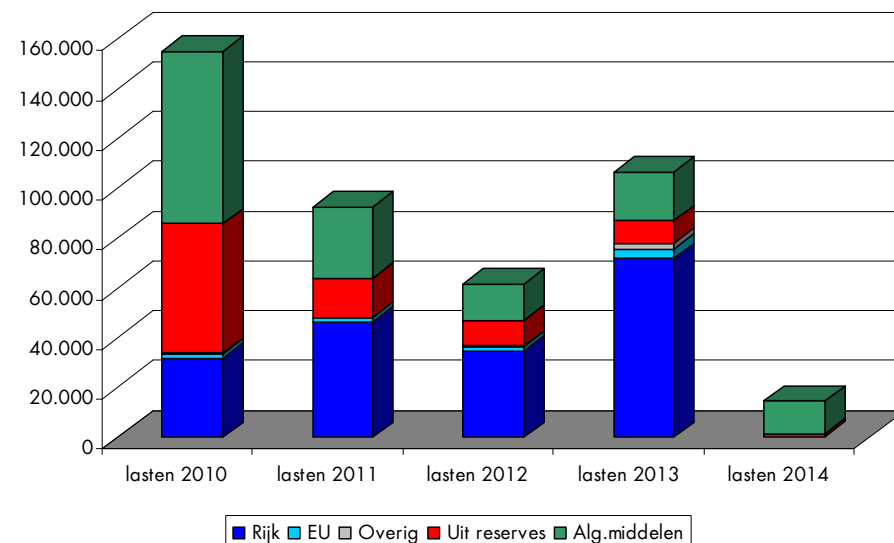
Wat wil de provincie bereiken?

Maatschappelijk doel	Vastgelegd In PS-nota	Indicator	Streefwaarde	2008 (t-3)	2009 (t-2)	2010 (t-1)	2011 (t)	2012 (t+1)	2013 (t+2)
			+ jaar	Begroot Realisatie	Begroot Realisatie	Begroot	Begroot	Begroot	Begroot
05.A Een gezonde leefomgeving voor mens, plant en dier inclusief het bevorderen van de biodiversiteit	Natuur en landschapsoffensief Brabant 2002-2012	Natuurindex voor de biodiversiteit (Toestand van de Brabantse Natuur)	Stijging index natuurwaarde	- -	0,96 -	-	0,98 -		

Wat mag het kosten?

05 Natuur, Bos en landschap						
Bedragen x € 1.000						
	Realisatie 2009	Raming 2010	2011	2012	2013	2014
<u>Lasten</u>						
Lasten uit specifieke uitkeringen	31.132	33.536	48.121	36.668	77.693	0
Lasten cofinanciering	598	606	571	592	1.358	0
Lasten wettelijke taken	2.844	2.888	1.917	1.874	1.881	1.887
Kapitaallasten	4.240	37.484	33	33	33	33
Lasten voor autonome taken	12.310	71.412	32.360	15.062	18.157	6.926
Apparaatskosten	8.716	9.153	9.560	7.495	7.281	5.869
totaal	59.840	155.080	92.562	61.724	106.403	14.716
<u>Baten</u>						
Rijk	30.192	31.737	46.328	34.794	71.748	0
Europa	741	1.828	1.794	1.874	3.895	0
Overige programmabaten	846	341	183	183	2.233	183
<u>Dekking verschil lasten en baten</u>						
Dekking uit reserves	4.828	51.997	15.620	10.223	9.050	1.500
Dekking uit alg.middelen	23.234	69.176	28.637	14.650	19.477	13.032
totaal	59.840	155.080	92.562	61.724	106.403	14.716
Formatieinzet in fte	68,0	75,0	74,1			
Waarvan indirecte fte:	8,0	8,0	9,1			

Middeleninzet programma Natuur, bos en landschap
bekostiging van de lasten (bedragen x € 1.000)

05.01 Algemeen natuur, bos en landschap

Wat gaat de provincie daarvoor doen?

Maatschappelijk doel	Relevante beleidsnota's	Vastgesteld PS-nummer	Evaluatie in jaar	Rol Provincie	Mogelijkheid tot beïnvloeding
05.A Een gezonde leefomgeving voor mens, plant en dier inclusief het bevorderen van de biodiversiteit	Natuur- en landschapsoffensief Brabant 2002-2012	17/02	2010	Initiëren en uitvoeren beleidsontwikkeling en evaluatie. Faciliteren en initiëren van communicatie en educatie	Consultatie, monitoring , voorlichting en advisering, Subsidiering
	Rapportage "Evaluatie Natuur- en landschapsoffensief Brabant, op Koers?", 2006	67/05		Betrokken partijen: Rijk, gemeenten, maatschappelijke organisaties, particuliere gegevensverzamelende organisaties. Centraal Bureau voor de Statistiek, TELOS	
	Beleidsregel Communicatie en Educatie Ecologie	17/02		Betrokken partijen: Natuur- en milieu-organisaties, Rijk, Gemeenten	
	Natuur- en Landschapsoffensief Brabant 2002-2012	64/08		Uitvoering Groene Wetten	Voorlichting, advisering, vergunningverlening en handhaving
	Interim Structuurvisie RO			Betrokken partijen: Rijk, Faunafonds, Faunabeheereenheid	

.Beleidsprestaties	Indicator	Streefwaarde + jaar	2009	2010	2011	2012	2013
05.A1 Autonom Het in beeld brengen van ontwikkelingen in natuur en landschap en beschikbaar stellen van kennis en informatie tbv beleidsontwikkeling	Aantal locaties trendmonitoring flora en fauna	240 (jaarlijks)	480	720	960	1.200	1440
05.A2 Autonom Het in beeld brengen van ontwikkelingen in natuur en landschap en beschikbaar stellen van kennis en informatie tbv beleidsontwikkeling en projectuitvoering	Aantal ha vlakdekkend geïnventariseerd	20.000 (jaarlijks)	40.000	60.000	70.000	70.000	70.000

.Beleidsprestaties	Indicator	Streefwaarde + jaar	2009	2010	2011	2012	2013
	Aantal projecten waarvoor ecologische informatie is geleverd	15 (jaarlijks)	30	45	50	50	50
05.A3 Autonoom							
Het vergroten van maatschappelijk draagvlak voor natuur en landschap	Aantal uitvoeringsprojecten natuur- en milieu-educatie	32 in 2012	21	28	28	32	36
05.A4 Autonoom							
Het vergroten van maatschappelijk draagvlak voor natuur en landschap	Aantal adviezen van IVN C ¹	1.200 in 2011	700	1.000	1.200	1.400	1.600
05.A5 Wettelijk							
Het beschermen van natuur en landschap	Aantal ontheffingen Groene Wetten	50 per jaar	56	106	156	206	256
	Aantal vergunningen Groene Wetten/VVGB's (WABO) ^{2,3}	100 per jaar	53	153	253	353	453
	Aantal meldingen groene wetten	1100 per jaar	n.v.t.	300	1.400	2.500	3.600
05.A6 Wettelijk							
Het beschermen van natuur en landschap	Aantal vastgestelde provinciale beheerplannen Natura 2000	9 in 2012	0	0	8	9	9
05.A7 Wettelijk							
Het beschermen van natuur en landschap	Aantal vastgestelde beheerplannen Natura 2000 van derden	12 in 2012	0	1	11	12	12

¹ IVN C = IVN Consulentschap Brabant: Instituut Voor Natuurbeschermingseducatie = vereniging voor natuur- en milieu-educatie /

² VVGB: Verklaring van geen bedenkingen/ ³ WABO: Wet Algemene Bepalingen Omgevingsrecht

Toelichting

Natuur en Milieueducatie

De streefwaarde voor het aantal uitvoeringsprojecten natuur- en milieu educatie is naar beneden bijgesteld in verband met de bezuinigingen.

Wat mag het kosten?

Bedragen x € 1.000 (exploitatie)	Realisatie 2009	Raming 2010	2011	2012	2013	2014
Lasten uit specifieke uitkeringen	0	0	0	0	0	0
Lasten cofinanciering	0	0	0	0	0	0
Lasten wettelijke taken	1.358	1.402	431	388	394	401
Kapitaallasten	0	0	0	0	0	0
Lasten voor autonome taken	2.170	2.127	2.087	2.065	2.426	2.145
Lasten	3.528	3.529	2.518	2.453	2.821	2.546
Herkomst middelen						
Rijk	27	0	0	0	0	0
EU	0	0	0	0	0	0
Overige baten	41	66	183	183	183	183
Baten	68	66	183	183	183	183
Saldo lasten en baten	-3.461	-3.464	-2.335	-2.269	-2.637	-2.363
Bijdrage uit alg. middelen	3.461	3.464	2.335	2.269	2.637	2.363
Stand reserve per 31 december	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Res.groene geledingszone HSL	623	623	0	0	0	0
Formatie-inzet in fte	29,0	36,0	41,0			

Toelichting

Afwijking lasten begroting 2011 t.o.v. begroting 2010	x € 1.000
- Groene Wetten	-225
- Natura 2000	-750
- Overig	36
Totaal afwijking lasten	-1.011

Groene Wetten

Voor de Groene Wetten was in 2010 voor de vaststelling en uitwerking van het convenant Stikstof en Natura 2000 € 225.000 extra beschikbaar.

Natura 2000 (beleidsprestatie 05.A6)

De afname van € 750.000 wordt verklaard doordat het project in 2010 zou zijn afgerond maar een gedeelte nog doorloopt in 2011.

Afwijking baten begroting 2011 t.o.v. begroting 2010	x € 1.000
- Groene Wetten	117
Totaal afwijking baten	117

Groene Wetten

In het kader van de Wet Algemene Bepalingen Omgevingsrecht (WABO) gaat de provincie dienstverleningsovereenkomsten aan met zowel de Brabantse gemeenten als de Brabantse Milieudiensten. Het verschil tussen de ramingen van 2010 en 2011 wordt veroorzaakt doordat de invoering van de WABO voorzien is voor oktober 2010 en vanaf dat moment opbrengsten genereert. In 2011 zullen over het gehele jaar inkomsten worden gegenereerd.

Wat gaat de provincie daarvoor doen?

Maatschappelijk doel	Relevante beleidsnota's	Vastgesteld PS-nummer	Evaluatie in jaar	Rol Provincie	Mogelijkheid tot beïnvloeding
05.A Een gezonde leefomgeving voor mens, plant en dier inclusief het bevorderen van de biodiversiteit	Natuur- en landschaps-offensief Brabant 2002-2012	17/02	2010	Regisseren en faciliteren van het vergroten en verbeteren van natuurgebieden	Subsidies, voorlichting en advisering
			2010	Regisseren en faciliteren van het verbinden van natuurgebieden	Subsidies, voorlichting en advisering
			2010/2011	Regisseren en faciliteren van het versterken van natuur en landschap.	Subsidies, voorlichting en advisering
	Natuurbeheerplan en Subsidiestelsel Natuur- en Landschapsbeheer			Betrokken partijen: Terreinbeheerders, Ws ¹ , ZLTO ² , BPG ³	
	Natuurgebiedsplannen			Betrokken partijen: gemeente, Waterschappen	
	Natuurbeheerplan			Betrokken partijen: terreinbeheerders, Rijk	
	Meerjarenprogramma uitvoering soortenbeleid 2005 - 2009		2010		
	Subsidieverordening inrichting landelijk gebied	54/06			

¹ WS: waterschap / ² ZLTO: Zuidelijke land- en tuinbouworganisatie ³ BPG: Brabants particulier grondbezit

Beleidsprestaties	Indicator	Streefwaarde + jaar	2009	2010	2011	2012	2013
05.A8 Wettelijk							
Het vergroten en verbeteren van de natuurgebieden	Ha nog te verwerven EHS	6.000 in 2016	1.923	3.300	3.600	3.600	3.600
05.A9 Wettelijk							
Het vergroten en verbeteren van de natuurgebieden	Ha nog in te richten EHS	19.969 in 2018	4.859	5.100	5.400	5.600	5.800

Beleidsprestaties	Indicator	Streefwaarde + jaar	2009	2010	2011	2012	2013
05.A10 Wettelijk							
Het vergroten en verbeteren van de natuurgebieden	Ha nog in te richten REVZ	1.150 + 100 in 2028	0	0	25	75	125
05.A11 Wettelijk							
Het vergroten en verbeteren van de natuurgebieden	Ha te beheren via particulier natuurbeheer	5.800 in 2018	508	628	1150	1.810	4.200
05.A12 Wettelijk							
Het vergroten en verbeteren van de natuurgebieden	Ha te beheren via agrarisch natuurbeheer	9.830 in 2018	1.950	2.028	3.278	4.028	9.800
05.A13 Autonoom							
Het verbinden van natuurgebieden	Aantal km te realiseren droge EVZ	12 km/jr tot 2018	21	29	41	49	57
05.A14 Wettelijk							
Het verbinden van natuurgebieden	Aantal gesubsidieerde ontsnipperingsvoorzieningen	159 in 2012	88	113	136	159	182
05.A15 Wettelijk							
Het versterken van de natuur	Aantal opgestelde plannen soortbescherming en habitat-plannen	11 in 2011	10	10	11	11	11
	Aantal opgestelde leefgebiedplannen	5 in 2011	1	4	5	5	5
05.A16 Wettelijk							
Het versterken van de natuur	Aantal uit te voeren projecten bescherming soorten & habitats	420 in 2018	120	160	200	240	280

EHS: Ecologische HoofdStructuur/ REVZ: Robuuste Ecologische Verbindingszone / EVZ : Ecologische Verbindings Zone

Toelichting

EHS Realisatie

Het realiseren van de Ecologische HoofdStructuur bestaat uit drie componenten: verwerven, inrichten en beheren. Verwachte ontwikkelingen terzake zijn:

EHS en Robuuste verbindingen

Voor 2011 zijn de streefwaarden van grondverwerving naar beneden toe bijgesteld omdat de ILG-middelen uitgeput zijn. Dit heeft ook de negatieve bijstelling van de verwerving voor de REVZ's tot gevolg. (ILG: Investeringsbudget Landelijk Gebied)

Inrichting EHS

De doelstelling voor de inrichting van de EHS is aangepast aan de ILG-bestuursovereenkomst. De komende jaren tot 2013 kunnen nog 1.000 ha nieuwe natuur worden ingericht met het beschikbare budget uit de ILG bestuursovereenkomst. Omdat de grondverwerving zal matigen komen er waarschijnlijk ook niet meer aaneengesloten stukken nieuwe natuur beschikbaar voor een efficiënte inrichting.

Agrarisch natuurbeheer

Het aantal ha te beheren via agrarisch natuurbeheer is naar beneden toe bijgesteld omdat het collectief weidevogelbeheer nog slechts in 1 gebied loopt. In 2011 starten de overige gebieden.

Particulier natuurbeheer

In 2011 zullen we het actief vervreemden van BBL-percelen aan particulieren ten behoeve van particulier beheer voortvarend voortzetten (BBL: Bureau Beheer Landbouwgronden).

EVZ en ontsnippering

Aan de indicator voor het aantal km te realiseren EVZ, is toegevoegd dat het gaat om "droge" EVZ's. De natte EVZ's worden verantwoord in programma 3 Water. Er zit momenteel een groot aantal projecten EVZ in de pijplijn, welke de komende jaren gedeclareerd zullen gaan worden (ca. 90 km in 20 projecten). Het gaat voor een groot deel om grondverwerving, terwijl e.e.a. pas als realisatie wordt aangemerkt, op het moment dat de EVZ is ingericht. Met de waterschappen die dit onderdeel uitvoeren is afgesproken dat zij zich pas in 2011 verantwoorden

Soortenbescherming

De Leefgebiedsplannen Rivieren en Voormalige Zeearmen zijn samengevoegd tot één Leefgebiedsplan. Het opstellen van dit Leefgebiedsplan is doorgeschoven naar 2011.

Wat mag het kosten?

Bedragen x € 1.000 (exploitatie)	Realisatie 2009	Raming 2010	2011	2012	2013	2014
Lasten uit specifieke uitkeringen	30.842	32.037	46.645	35.169	74.109	0
Lasten cofinanciering	138	95	95	95	197	0
Lasten wettelijke taken	1.486	1.486	1.486	1.486	1.486	1.486
Kapitaallasten	4.240	37.484	33	33	33	33
Lasten voor autonome taken	5.033	52.884	18.423	6.497	11.768	4.301
Lasten	41.739	123.986	66.682	43.280	87.593	5.821
Herkomst middelen						
Rijk	29.889	30.522	45.230	33.653	68.439	0
EU	726	1.400	1.366	1.446	3.467	0
Overige baten	-29	275	0	0	2.050	0
Baten	30.586	32.198	46.595	35.099	73.956	0
Saldo lasten en baten	-11.153	-91.788	-20.087	-8.181	-13.637	-5.821
Bijdr.res.Revitalisering landelijk gebied	0	1.650	3.728	3.903	4.996	1.500

Bedragen x € 1.000 (exploitatie)	Realisatie 2009	Raming 2010	2011	2012	2013	2014
Bijdr.res.compensatie natuur en landschapswaarden		225				
Bijdr.res.groene geleidingszone			623			
Bijdr.AR component Essent		35.609	500	500		
Bijdr.res.investeringsbudget landelijk gebied	138	95	95	95	197	0
Bijdr.reserve PWP		4.032	6.142	0	4.575	0
Bijdrage uit alg. middelen	11.015	50.177	8.999	3.683	3.869	4.321
Stand reserve per 31 december	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Res.revitalisering landelijk geb.	16.693	17.863	16.759	14.756	11.707	14.153
Res.investeringsbudget landelijk gebied	27.839	28.272	29.169	24.254	4.090	4.090
Reserve PWP		29.658	29.283	21.996	8.035	3.395
Formatie-inzet in fte	15,0	14,0	12,0			

Toelichting

Afwijking lasten begroting 2011 t.o.v. begroting 2010	x € 1.000
Verwerving en inrichting EHS (grotendeels specifieke uitkering)	15.203
Rente voorfinanciering EHS	1.850
Groene Geleidingszone HSL	623
Investerings EHS (grotendeels autonome middelen)	-35.049
Kapitaallasten EHS	-37.451
Ontsnippering gemeentelijke wegen	-574
EVZ	2.204
Robuuste verbinding ecoducten	-3.000
Natuurcompensatie	-450
Loonse en Drunense Duinen	-255
Overig	-405
Totaal afwijking lasten	-57.304

Verwerving en inrichting EHS (beleidsprestatie 05.A8 en A9)

In 2009 en 2010 zijn in een versneld tempo hectaren EHS aangekocht. De financiële verantwoording geschiedt conform ILG afspraak op basis van de hectaren EHS die zijn doorgeleverd aan de terrein-beherende organisaties. De gronden die tot en met 2010 zijn aangekocht zullen eerst ingericht moeten worden en vervolgens in 2011 en verder worden doorgeleverd. Hier staan tevens de baten tegenover vanuit de ILG middelen die derhalve een soortgelijke stijging laten zien.

Rente voorfinanciering grondverwerving EHS (beleidsprestatie 05.A8)

Om de aankopen van de EHS tot uitvoering te brengen, dient de provincie bij gebrek aan rijksmiddelen deze aankopen voor te financieren. Deze voorfinanciering heeft deels betrekking op 2010, waardoor de rentelasten in 2010 naar rato lager zijn dan 2011 (zie Voorjaarsnota 2010, blz 18).

Groene geledingszone HSL (beleidsprestatie is niet benoemd)

Voor het uitvoeren van het project Groene Geledingszone heeft de provincie een overeenkomst gesloten met Rijkswaterstaat. Deze geledingszone behoort tot één van de mitigerende maatregelen die Rijkswaterstaat uitvoert bij Breda als gevolg van de aanleg van de Hoge Snelheidslijn (HSL). Deze zone wordt in 2011 gerealiseerd. Voor de financiering zijn middelen gereserveerd in de reserve Groene Geledingszone.

Investerings EHS en Kapitaallasten EHS (beleidsprestatie 05.A8 en A9)

PS hebben bij de Voorjaarsnota 2010 – mede op advies van de accountant – besloten tot balansverkorting. Hierdoor treedt er een verschil op tussen de begrotingscijfers 2010 en 2011 van € 35,5 miljoen. Dit wordt veroorzaakt doordat bijdragen aan investeringen van derden voor 2010 via investeringskredieten werden gedekt en nu in de exploitatie zijn opgenomen. Het betreft verwerving en inrichting van de EHS.

Ontsnippering (beleidsprestatie 05.A14)

Op basis van reeds aangegane verplichtingen is het rekeningresultaat 2009 ad € 0,3 miljoen overgeheveld naar 2010. Tevens is er in 2010 eenmalig € 0,3 miljoen extra ter beschikking gesteld.

EVZ (beleidsprestatie 05.A13)

De EVZ's die in het begin van de huidige bestuursperiode gesubsidieerd zijn, worden aan het einde van deze periode (en wellicht later) gerealiseerd. Dit resulteert erin dat het zwaartepunt van de realisatie in 2011 ligt, voor zover gefinancierd met bestuursakkoord middelen. Aangezien het hier bestuursakkoord-gelden betreft, is er niets geraamd in 2012 en verder.

Robuuste verbindingen ecoducten (beleidsprestatie 05.A14)

In 2010 is eenmalig € 3,0 miljoen ter beschikking gesteld aan het Brabant MIT 2009 – 2013 ten behoeve van de aanleg van vier ecoducten. (BMIT: Brabants Meerjarenprogramma Infrastructuur en Transport)

Natuurcompensatie (beleidsprestatie is niet benoemd)

In 2010 is eenmalig een bedrag geraamd van € 450.000 voor de totstandkoming van het Natuurcompensatieplan.

Nationaal Park Loonse en Drunense Duinen (beleidsprestatie is niet benoemd)

Jaarlijks worden bij de voorjaarsnota de geraamde uitgaven opgenomen op basis van het bestedingenplan van Nationaal Park Loonse en Drunense Duinen. Het bestedingenplan 2011 zal begin 2011 worden afgerond waarna de geraamde uitgaven bij de voorjaarsnota zullen worden opgenomen.

<u>Afwijking baten begroting 2011 t.o.v. begroting 2010</u>		x € 1.000
POP en Rijksbijdrage ILG		14.457
Overig		60
Totaal afwijking baten		<u>14.397</u>

POP en Rijksbijdrage ILG

De ramingen voor de inkomsten zijn in het kader van het Investeringsbudget Landelijk Gebied één op één gekoppeld aan de uitgaven. De stijging van de inkomsten wordt voornamelijk veroorzaakt door de stijging in de raming van de uitgaven voor de verwerving en inrichting van de EHS.

Toelichting bijdragen uit reserves

Bijdr.res.groene geledingszone

Zie Groene Geledingszone HSL.

05.03 Landschap

Wat gaat de provincie daarvoor doen?

Maatschappelijk doel	Relevante beleidsnota's	Vastgesteld PS-nummer	Evaluatie in jaar	Rol Provincie	Mogelijkheid tot beïnvloeding
05.A Een gezonde leefomgeving voor mens, plant en dier inclusief het bevorderen van de biodiversiteit	Natuur- en landschaps-offensief Brabant 2002-2012	17/02	2010	Regisseren, faciliteren en verbeteren van de landschappelijke kwaliteit	Subsidies, voorlichting en advisering
	Stimuleringskader groene en blauwe diensten, 2005	54/06	2010	Stimuleren van het verbeteren van de groene relaties stad-land Betrokken partijen: gemeenten	Subsidiëring
	Subsidieverordening inrichting landelijk gebied	Bestuursakkoord	2009 + 2010/2011	Regisseren en faciliteren van het versterken van Brabantse landschappen Betrokken partijen: gemeenten, intermediaire organisaties.	Subsidiëring, voorlichting en advisering
	Bestuursakkoord 2008 - 2011 Programma's Schoon en Mooi Brabant				

Beleidsprestaties	Indicator	Streefwaarde + jaar	2009	2010	2011	2012	2013
05.A17 Wettelijk							
Het verbeteren van de landschappelijke kwaliteit	Aantal gemeenten waar gebiedscontracten groene en blauwe diensten zijn afgesloten (waaronder Proeffuin Het Groene Woud. Schoon Brabant)	55 in 2012	53	61	57	55	55
05.A18 Wettelijk							

Beleidsprestaties	Indicator	Streefwaarde + jaar	2009	2010	2011	2012	2013
Het verbeteren van de landschappelijke kwaliteit	Aantal gesubsidieerde projecten via beheersovereenkomsten groene en blauwe diensten (exclusief actief randenbeheer)	500 in 2012	150	250	350	500	600
05.A19 Autonoom/ Wettelijk Het verbeteren van de landschappelijke kwaliteit	Aantal gesubsidieerde projecten impuls landschapskwaliteit	8 in 2012	8	8	8	8	8
05.A20 Autonoom/ Wettelijk Het verbeteren van de landschappelijke kwaliteit	Aantal gesubsidieerde projecten kleine landschaps-elementen	3.944 in 2012	3.480	3.580	3.744	3.944	4.000
05.A21 Wettelijk Het verbeteren van de groene relaties stad-land	Aantal gesubsidieerde projecten Groen in en om de stad (GIOS)	8 in 2013	5	8	8	8	8
	Aantal projecten Samen Investeren Brabant(stad)	9 in 2011			9		
05.A22 Autonoom/ Wettelijk Het versterken van Brabantse landschappen: Het Groene Woud (Schoon Brabant)	Aantal gesubsidieerde projecten	13 in 2011	9	12	13		
05.A23 Autonoom/ Wettelijk Het versterken van Brabantse landschappen: De Maarshorst- (Schoon Brabant)	Aantal gesubsidieerde projecten	14 in 2011	8	13	14		
05.A24 Autonoom/ Wettelijk Het versterken van Brabantse landschappen: De Brabantse Wal (Schoon Brabant)	Aantal gesubsidieerde projecten	12 in 2011	5	10	12		

Toelichting

Groen Blauwe Diensten

Een aantal gemeenten heeft haar deelname aan de Groen Blauwe Diensten bij de contractering niet verlengd vanwege de bezuinigingen. Daarom zijn de cijfers bijgesteld.

GIOS en Landschapskwaliteit (GIOS: Groen in en om de Stad)

De middelen voor GIOS en landschapskwaliteit zijn ingetrokken zodat er geen nieuwe projecten gerealiseerd kunnen worden.

Kleine Landschapselementen

In 2011 kunnen er waarschijnlijk 160 kleine landschapselementen worden gesubsidieerd en vier lanenprojecten – in totaal 164 projecten. Dit is minder dan de eerder beoogde 200 projecten omdat een tweetal projecten forser in omvang was en dus duurder.

Wat mag het kosten?

Bedragen x € 1.000 (exploitatie)	Realisatie 2009	Raming 2010	2011	2012	2013	2014
Lasten uit specifieke uitkeringen	290	1.500	1.476	1.499	3.584	0
Lasten cofinanciering	459	511	476	497	1.161	0
Lasten wettelijke taken	0	0	0	0	0	0
Kapitaallasten	0	0	0	0	0	0
Lasten voor autonome taken	5.107	16.401	11.850	6.500	3.962	480
Lasten	5.856	18.411	13.802	8.496	8.707	480
Herkomst middelen						
Rijk	275	1.215	1.098	1.141	3.308	0
EU	15	428	428	428	428	0
Overige baten	834	0	0	0	0	0
Baten	1.124	1.643	1.526	1.569	3.736	0
Saldo lasten en baten	-4.733	-16.768	-12.276	-6.927	-4.971	-480
Bijdr.res.Revitalisering landelijk gebied	461	2.875	2.000	2.000	2.000	0
Bijdr.res.investeringsbudget landelijk gebied	459	511	476	497	1.161	0
Bijdr.res regionale structuurversterking	3.770	11.032	8.198	3.228	696	0
Bijdrage uit alg. middelen	43	2.350	1.602	1.202	1.114	480

Bedragen x € 1.000 (exploitatie)	Realisatie 2009	Raming 2010	2011	2012	2013	2014
Stand reserve per 31 december	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Res.revitalisering landelijk geb.	16.693	17.863	16.759	14.756	11.707	14.153
Res.investeringsbudget landelijk gebied	27.839	28.272	29.169	24.254	4.090	4.090
Res.regionale structuurversterking	145.830	83.718	11.189	-5.941	-26.941	-26.941
Formatie-inzet in fte	16,0	17,0	12,0			

Toelichting

Afwijking lasten begroting 2011 t.o.v. begroting 2010	x € 1.000
GIOS	-1.181
Schoon Brabant	-2.973
Kleine Landschapselementen	-150
Uitg. tlv. Res. Revitalisering Landelijk Gebied Groen Blauwe Diensten	-254
Overig	-51
Totaal afwijking lasten (autonome middelen)	-4.609

GIOS (beleidsprestatie 05.A21)

De GIOS middelen zijn in de voorjaarsnota 2010 afgeraamd en zijn ingezet om een aantal knelpunten op te lossen waaronder de EVZ's en het soortenbeleid.

Schoon Brabant (beleidsprestatie 05.A.22, 23 en 24)

Het verschil in uitgaven wordt verklaard door actualisatie van de uitvoeringsplannen van de deelprojecten op basis waarvan de ramingen zijn aangepast. Daarnaast zijn er projecten die per 31 december 2010 aflopen zoals het Schoon Bedrijventerrein. De uitgaven worden gedekt uit de reserve regionale structuurversterking.

Kleine Landschapselementen (beleidsprestatie 05.A20)

De provincie subsidieert via het Coördinatiepunt Landschapsbeheer de aanleg van kleine landschapselementen. In 2010 is eenmalig €150.000 vrijgemaakt om alle subsidieverzoeken te kunnen honoreren.

Uitg. tlv. Res. Revitalisering Landelijk Gebied Groen Blauwe Diensten (beleidsprestatie 05.A17)

Ten behoeve van de revitalisering landelijk gebied Groen Blauwe Diensten sluit de provincie gebiedscontracten met gemeenten. Op basis van deze gebiedscontracten worden in de gebieden o.a. beheerscontacten met particulieren afgesloten. Dit zijn meerjarige overeenkomsten, waarbij blijkt dat de lengte van de contracten en de daaraan verbonden uitgaven over de verschillende jaren moeilijk zijn in te schatten.

Afwijking baten begroting 2011 t.o.v. begroting 2010	x € 1.000
Diversen	-117
Totaal afwijking baten	-117

Toelichting bijdragen uit reserves

Bijdr.res regionale structuur- versterking

Zie uitleg Schoon Brabant.

Sociaal economische zaken

Algemeen	130
06.01 Beroepsbevolking met talent en ondernemerschap	134
06.02 Brabant bruist	138
06.03 Schone, slimme en concurrerende economie	144
06.04 Economie, algemeen en uitvoering	148
06.06 Europees beleid	153

Algemeen

Portefeuillehouder:
mw.ir.C.W. Jacobs

Inleiding

De recessie laat nog altijd zijn sporen na in Noord-Brabant. Na jaren van voorspoed en waardevolle provinciale investeringen op het gebied van arbeidsmarkt, innovatie, duurzaamheid en bedrijfsomgeving leven veel Brabanders nu in onzekerheid. De kredietcrisis, die ver weg begonnen is, raakt veel Brabanders omdat ze hun baan hebben verloren of nog dreigen te verliezen. Ook zijn er veel bedrijven failliet gegaan of dreigen failliet te gaan. De open industriële Brabantse economie wordt door deze recessie hard getroffen. Maar de eerste tekenen van herstel zijn inmiddels zichtbaar, deze zijn vooral afkomstig van de aantrekkende export. De vooruitzichten voor de Nederlandse economie zijn nog erg onzeker. Zaken die onder andere een rol spelen in deze onzekerheid zijn de opgelopen schulden van Europese landen en als gevolg daarvan de gedaalde koers van de Euro, de aangekondigde bezuinigingen van de overheid en of de marktvraag zich snel zal herstellen en dat daardoor ook het aantal werklozen zal dalen en dat bedrijven weer durven te investeren.

De provincie zet alle zeilen bij om mensen aan het werk te houden. In 2009 heeft de provincie een maatregelenpakket (€ 400 miljoen) vastgesteld om de gevolgen van de kredietcrisis te beperken. Doel van deze maatregelen is banen behouden/creëren en er voor zorgen dat de structuur van de Brabantse economie ook op de lange termijn verbetert. De provincie ondersteunt de woningbouw en investeert in energiemaatregelen in woningen, zodat meer vakmensen aan het werk kunnen blijven. Ook ondersteunt de provincie gezonde innovatieve MKB bedrijven die door de crisis moeilijker of helemaal niet meer gefinancierd worden door banken. (MKB: Midden- en KleinBedrijf). Voorts heeft de provincie extra ingezet op arbeidsmobiliteit, restauratie van monumenten, de versnelling van herstructurering van bedrijventerreinen en op de stimulering van nieuwe, innovatieve 'spin-off' bedrijven.

In het voorjaar van 2010 heeft het college van GS de kredietcrisis aanpak geëvalueerd. Gezien de ontwikkelingen in de markt, de werking van een aantal regelingen en de nieuwe ontwikkelingen in het kader van de Agenda van Brabant en de bezuinigingen is voorgesteld het pakket op onderdelen aan te passen. De prognose is dat daarmee naar verwachting ruim € 210 miljoen zal worden geïnvesteerd. Indien de Staten hiermee

instemmen zullen de voorgestelde aanpassingen worden verwerkt in de Najaarsbrief 2010. De 'kredietcrisis' aanpak is financieel verdeeld over verschillende begrotingsposten en de maatregelen hebben een beperkte looptijd (sommige maatregelen lopen in 2010 af anderen eind 2011). De 'kredietcrisis'investeringen helpen de Brabantse economie sterker en duurzamer uit deze recessie te komen.

Want ook als de economie weer aantrekt staat Brabant voor grote opgaven. Op de middellange en lange termijn wordt ons leven steeds meer bepaald door schaarste. We voorzien hoge energiekosten, een steeds groter tekort aan goed opgeleid personeel en een gebrek aan voldoende beschikbare ruimte voor bedrijfsvestiging. Centraal in ons beleid staat dan ook het werken aan een duurzame economische inrichting van onze provincie.

Ons welzijn en (economisch) handelen is op dit moment sterk afhankelijk van fossiele brandstoffen. Door de groei van landen als China en India, is de verwachting dat de energieprijzen structureel zullen stijgen. Ook vraagt het tegengaan van klimaatveranderingen steeds grotere inspanningen. Daarom zet de provincie fors in op investeringen in de energievoorziening van de toekomst. Op de korte termijn wordt de arbeidsmarkt beheerst door de oplopende werkloosheid als gevolg van de economische recessie. Op de lange termijn vormt schaarste op de arbeidsmarkt een structurele uitdaging: schaarste aan kwalitatief goed opgeleid personeel, zowel vakmensen als kenniswerkers. De beschikbaarheid van arbeid komt steeds verder onder druk te staan door de vergrijzing en de vraag naar arbeidskrachten in de welzijnssectoren. Een van de redenen waarom de provincie extra investeert in innovatie, vanwege het sterk verhogend effect op de arbeidsproductiviteit.

Er zijn diverse ontwikkelingen, maatschappelijke kansen waarin de provincie een belangrijke rol heeft te vervullen. Sommige ontwikkelingen zijn zeer urgent en dusdanig cruciaal voor het concurrerend vermogen van Brabant, dat maatwerk nodig is.

Wat wil de provincie bereiken?

De provincie Noord-Brabant krijgt een steeds nadrukkelijker en geaccepteerde rol in het (ruimtelijk)-economische beleid. De provincie wordt door haar partners gezien als 'gebiedsregisseur'. De provincie neemt deze rol ook op. Versterking van onze economische structuur staat hoog op de economische agenda. Verder heeft de provincie Noord-Brabant de ambitie om op middellange termijn toe te groeien naar een topkennis- en innovatieregio. Vernieuwing is hierbij het sleutelwoord. Het programma Dynamisch Brabant is een van de belangrijkste motoren om deze ambitie te realiseren. In de bestuurlijke samenvatting van Vertrouwen In Brabant wordt nader ingegaan op het programma Dynamisch Brabant in 2011.

Binnen het economisch domein wordt ingezet op drie thema's:

- 1) Een beroepsbevolking met talent en ondernemerschap (zie 06.01);
- 2) Een aantrekkelijk en internationaal concurrerend vestigingsklimaat (zie 06.02 Brabant Bruist);
- 3) Een schone, slimme en concurrerende economie (zie 06.03)

Verder zet de provincie in op structuurversterkende maatregelen (zie 06.04 Economie Algemeen en Uitvoering).

Wat wil de provincie bereiken?

Maatschappelijk doel	Vastgelegd In PS-nota	Indicator	Streefwaarde	2008 (t-3)	2009 (t-2)	2010 (t-1)	2011 (t)	2012 (t+1)	2013 (t+2)
			+ jaar			Begroot	Begroot	Begroot	Begroot
06.A Goed opgeleide en flexibele beroepsbevolking, zonder onderscheid in participatiekansen	PS 52/07	Aantal persoonlijke trajecten instromers laag opgeleiden in procenten.	2011 15% 2007 = 100 Planning Realisatie	2% 2%	5% 5%	10%	10%		
		Aantal instromers technische opleidingen	2011 15% 2007 = 100 Planning Realisatie	2% 2%	2% 2%	10%	15%		
		Aantal vacatures zorgpersoneel	2011 2% 2008 = 100 Planning Realisatie	- 0,5% - 0,5%	- 1,2% - 1,2%	- 2%	- 2%		
		Aantal vacatures t.o.v. banen werknemers	Planning Realisatie		13% 13%	12%	5%	10%	

Maatschappelijk doel	Vastgelegd In PS-nota	Indicator	Streefwaarde	2008 (t-3)	2009 (t-2)	2010 (t-1)	2011 (t)	2012 (t+1)	2013 (t+2)
			+ jaar			Begroot	Begroot	Begroot	Begroot
06.B (Internationaal) aantrekkelijk vestigingsklimaat voor bedrijven	PS 52/07	Aantal buitenlandse bedrijven naar Brabant	15% in 2011 Planning Realisatie	15% 15%	15% 16%	15%	15%/PM	PM	PM
06.C Robuuste versterking innovatie vermogen MKB ¹ en benutting economische kansen op het gebied van energie	PS 52/07 PS 28/05 EMG-0733	Aantal MKB-bedrijven met nieuwe prod./diensten/ proc. op de markt Aantal nieuwe projecten waarbij economische kansen van energie worden benut dat op succesvolle wijze is uitgerold	2007 = 100 4% in 2011 Planning Realisatie Gemiddeld 10 projecten op jaarbasis Planning Realisatie	1% 1%	2% 2%	3%	4% 3		

Toelichting

Voor wat betreft bovenstaande prestaties is geen doorkijk naar 2012 en 2013 opgenomen. Deze prestaties maken deel uit van het programma Dynamisch Brabant. Dit programma loopt af in 2011.

Toelichting daling percentage aantal vacatures t.o.v. banen:

In verband met de economische recessie is het aantal vacatures in Brabant verder afgenomen dan begroot.

Toelichting daling begroot aantal persoonlijke trajecten instromers laag opgeleiden in procenten:

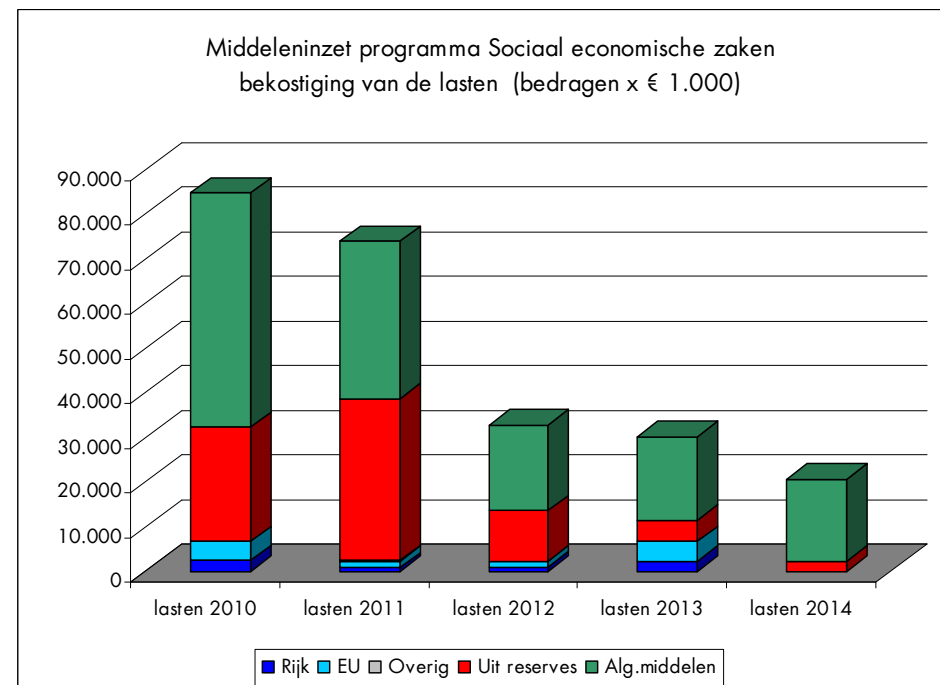
De leerbon was primair bedoeld voor laagopgeleiden. Het budget dat voor de leerbon gereserveerd was in 2010, is in 2009 hiervoor ingezet. De leerbon heeft daardoor in 2011 geen effect meer op het aantal persoonlijke trajecten instromers laag opgeleiden.

Toelichting afwijking op 'nieuwe projecten economische kansen energie':

In 2011 is geen geld gereserveerd voor nieuwe projecten op het gebied van energie. Het beschikbare budget is nagenoeg volledig gereserveerd voor het de proeftuin Vossenbergh West in Tilburg. De weergegeven prestatie over 2011 betreft alleen projecten die in 2010 zijn opgestart en in 2011 zullen worden afgerond.

Wat mag het kosten?

06 Sociaal Economische Zaken						
Bedragen x € 1.000	Realisatie 2009	Raming 2010	2011	2012	2013	2014
Lasten						
Lasten uit specifieke uitkeringen	16.827	7.114	2.684	2.525	6.987	336
Lasten cofinanciering	7.311	13.822	14.782	8.034	4.826	2.303
Lasten wettelijke taken	0	0	0	0	0	0
Kapitaallasten	671	4.294	3.250	3.302	2.838	2.608
Lasten voor autonome taken	65.888	54.016	46.468	13.171	9.890	9.935
Apparaatskosten	5.300	5.431	6.608	5.683	5.521	5.483
totaal	95.996	84.676	73.792	32.715	30.062	20.665
Baten						
Rijk	8.503	2.337	809	842	2.159	0
Europa	6.717	4.272	1.352	1.347	4.492	0
Overige programmabaten	1.562	125	187	0	0	0
Dekking verschil lasten en baten						
Dekking uit reserves	13.901	25.454	36.331	11.358	4.826	2.303
Dekking uit alg.middelen	65.314	52.488	35.112	19.168	18.585	18.361
totaal	95.996	84.676	73.792	32.715	30.062	20.665
Formatieinzet in fte	46,3	44,5	51,2			
Waarvan indirecte fte:	10,0	12,0	12,0			

06.01 Beroepsbevolking met talent en ondernemerschap

Wat gaat de provincie daarvoor doen?

Maatschappelijk doel	Relevante beleidsnota's	Vastgesteld PS-nummer	Evaluatie in jaar	Rol Provincie	Mogelijkheid tot beïnvloeding
06.A Goed opgeleide en flexibele beroepsbevolking, zonder onderscheid in participatiekansen	Programmaplan Dynamisch Brabant onderdeel beroepsbevolking met talent en ondernemerschap.	PS 52/07	2009 midterm review	Stimulerend en faciliterend	Totale arbeidsmarkt: beperkt Benoemde accenten: gemiddeld met subsidies
	Talentennota	EMG-0862	Eind 2010	Mede initiërend	Nota: veel Realiseren ambities: gemiddeld
	Uitvoeringsprogramma Sociaal Ondernemerschap	3 juni in GS ter info Cie		Regisserend	Gemiddeld, via subsidies en evt. garantiefonds
	(Actieprogramma Innovatie Noord- Brabant 2005-2010)	PS 28/05	Actieprogramma is vroegtijdig beëindigd door overgang in Dynamisch Brabant	Stimulerend en faciliterend	Gemiddeld

Beleidsprestatie	Indicator	Streefwaarde jaar	Begroot/ Realisatie 2009	2010	2011	2012	2013
Flexibele en goed opgeleide beroepsbevolking							
06.A.1 Autonom							
Goed functionerende arbeidsmarkt (matchen van vraag en aanbod)	Aantal platforms techniek	5 ieder jaar Planning Realisatie	5 5	5	5	5	5
	Aantal Brabantse arbeidsmarktdagen	2 in totaal Planning Realisatie	1 1	0	0		
	Aantal uit te geven leerbonnen	3400 per jaar Planning Realisatie	3400 4000	0	0		
	Aantal regionale hrm servicepunten	7 in 2011 Planning Realisatie	6 6	7	7	7	7

Beleidsprestatie	Indicator	Streefwaarde jaar	Begroot/ Realisatie 2009	2010	2011	2012	2013
	Aantal hrm-adviezen i.h.k.v. BSI ¹	275 in 2011					
		Planning	75	150	30		
		Realisatie	75				
	Eén Brabantsplan voor de sector zorg en welzijn	1 ieder jaar					
		Planning	1	1	1	1	1
		Realisatie	1				
	Uitvoeringsprogramma PSW	1 ieder jaar					
		Planning	1	1	1	1	1
		Realisatie	1				

¹ BSI: Bedrijfsgerichte regeling sociale innovatie

Als gevolg van bezuinigingen zal de arbeidsmarktdag in 2011 niet plaatsvinden.

Toelichting

Algemene toelichting:

Voor wat betreft een aantal prestaties is geen doorkijk naar 2012 en 2013 opgenomen. Deze prestaties maken deel uit van het programma Dynamisch Brabant. Dit programma loopt af in 2011. Voor sommige indicatoren geldt echter dat deze waarschijnlijk in 2012 en 2013 nog zullen bestaan, dit is aangegeven in bovenstaande tabel. De rol die de provincie in 2012 en 2013 zal vervullen hierin is echter afhankelijk van besluitvorming omtrent bezuinigingen, het nieuwe bestuursakkoord en een hieraan gekoppeld mogelijk nieuw economisch/innovatie programma (huidige Programma Dynamisch Brabant).

Toelichting leerbon:

Het budget dat in 2010 voor de leerbon beschikbaar was, is in 2009 ingezet. In 2011 is er geen budget meer gereserveerd voor de leerbon.

Toelichting aantal HRM-adviezen in het kader van BSI:

Vanwege korting op het budget OP-Zuid zal de streefwaarde van 275 adviezen niet worden gehaald (BSI: Bedrijfsgerichte regeling sociale innovatie).

Toelichting aantal Brabantse arbeidsmarktdagen:

Beleidsprestatie	Indicator	Streefwaarde jaar	Begroot/ Realisatie 2009	2010	2011	2012	2013
Toptalenten creëren, binnen halen en behouden							
06.A.2 Autonoom							
Meer binding toptalenten met onderwijs, bedrijfsleven, sport en cultuur met gecoördineerde acties	Aantal studiebeurzen van de Brabantse universiteit (gesubsidieerd door de provincie)	74 op jaarbasis	74	74	74		

Beleidsprestatie	Indicator	Streefwaarde jaar	Begroot/ Realisatie 2009	2010	2011	2012	2013
	Aantal topsporters ondersteund door olympisch netwerk Brabant	1500 op jaarbasis		1500	1500		
	Aantal toptalenten cultuur die op topniveau worden gecoacht en getraind	100 op jaarbasis		100	100		

Beleidsprestatie	Indicator	Streefwaarde jaar	Begroot/ Realisatie 2009	2010	2011	2012	2013
Stimuleren van (jong) ondernemerschap							
06.B.1 Autonom							
Veelsoortige en meerjarige projecten bevordering ondernemerschap	Aantal begeleide starters en MKB doorgroeiers	2011 = 1000 Planning Realisatie	400 357	643	1000		
	Aantal begeleide ondernemers op creatieve broedplaatsen	2011 = 280 Planning Realisatie	140 140	210	280		
	Expertisecentrum voor sociaal ondernemers	2011 = 1 Planning Realisatie	1 1	1	1		
	Aantal begeleide (nieuwe)ondernemers met sociaal maatschappelijke doelstelling	2011 = 25 Planning Realisatie	5 5	15	25		

Toelichting

Voor wat betreft bovenstaande prestaties is geen doorkijk naar 2012 en 2013 opgenomen. Deze prestaties maken deel uit van het programma Dynamisch Brabant. Dit programma loopt af in 2011.

Wat mag het kosten?

Bedragen x € 1.000 (exploitatie)	Realisatie 2009	Raming 2010	2011	2012	2013	2014
Lasten uit specifieke uitkeringen	0	0	0	0	0	0
Lasten cofinanciering	0	0	0	0	0	0
Lasten wettelijke taken	0	0	0	0	0	0
Kapitaallasten	0	139	299	399	399	399
Lasten voor autonome taken	7.659	11.071	4.025	88	88	88
Lasten	7.659	11.210	4.324	487	487	487
Herkomst middelen						
Rijk	0	0	0	0	0	0
EU	0	0	0	0	0	0
Overige baten	0	0	0	0	0	0
Baten	0	0	0	0	0	0
Saldo lasten en baten	-7.659	-11.210	-4.324	-487	-487	-487
Bijdrage uit alg. middelen	7.659	11.210	4.324	487	487	487
Formatie-inzet in fte	6,3	6,9	6,9			

Toelichting

Het verschil in lasten tussen het jaar 2010 en 2011 bedraagt ruim € 6,8 mln (2011 lager). Dit komt deels doordat aan het begin van de bestuursperiode bewust de gelden voor het onderdeel 'beroepsbevolking met talent en ondernemerschap' naar voren zijn gehaald, om zo een robuuste investering ineens te kunnen doen in onder andere de leerwerkservicecentra's. Voor dit onderdeel zijn de middelen reeds in 2010 geheel besteed, waarvoor in 2010 nog € 4,1 mln beschikbaar was. Voor Stimuleren (jong) ondernemerschap was bij de raming reeds rekening gehouden met een afnemende besteding richting het einde van het Bestuursakkoord. Het beschikbaar bedrag is in 2011 ruim € 7 ton lager. De middelen voor versterking arbeidsmobiliteit (onderdeel van het

maatregelenpakket) zijn conform planning reeds in 2010 geheel besteed, waarvoor in 2010 nog € 2,25 mln beschikbaar was.

Toelichting op de begroting in relatie tot de prestaties

De beschikbare middelen binnen de productgroep komen in zijn geheel uit BA middelen en maatregelenpakket. Voor de jaren 2012 t/m 2014 lopen alleen wat beheerskosten voor het volgen van het Spin-off fonds (onderdeel maatregelenpakket) lopen door.

06.02 Brabant bruist

Wat gaat de provincie daarvoor doen?

Maatschappelijk doel	Relevantie beleidsnota's	Vastgesteld PS-nummer	Evaluatie in jaar	Rol Provincie	Mogelijkheid tot beïnvloeding
06.B Aantrekkelijk internationaal vestigingsklimaat voor bedrijven creëren	Programmaplan Dynamisch Brabant onderdeel Brabant bruist	PS 52/07	Midterm review in 2009	Regisserend	Uitwerking jaarplan: veel Ambities: gemiddeld
	Provinciaal bouwsteen Culturele Hoofdstad 2018	GS mei 2009 PS 37/09	Jaarlijks	Stimulerend/ faciliterend Regisserend Mede initiërend	Uitwerking nota: veel Ambities: gemiddeld
	Moerdijk: 1. Intentieovereen-komst gebieds-ontwikkeling 2. Streekplan 2002	GS Juni 2009		Provincie is samen met gemeente Moerdijk en Rijk verantwoordelijk, voert deels zelf uit	Gemiddeld, afhankelijk van derden (gemeente Moerdijk en Rijk)
	3. Interim structuurvisie; Brabant in ontwikkeling	PS 09/08	Wordt momenteel omgezet in Structuurvisie RO (2010)		
	Logistiek en industrieel Park Moerdijk	PS 05/07			

Beleidsprestatie	Indicator	Streefwaarde jaar	Begroot/ Realisatie 2009	2010	2011	2012	2013
Brabant als internationaal sterk merk							
06.B.2 Autonoom							
Profilering topcultuur (BCH 2018), topsport en recreatievoorzieningen	Nominatie Brabant als Culturele Hoofdstad 2018 (BCH)	Programmabureau BCH opgericht (provincie/B5) Kaderstellende visie BCH			1	1	1
	Aantal subsidies voor projecten topvoorzieningen sport en cultuur	Cumulatief 8 in 2011 Planning Realisatie	 4 4	 4	 8		
	Aantal afgeronde events o.g.v. sport en cultuur	Cumulatief 84 in 2011 Planning Realisatie	 28 28	 56	 84		

Toelichting

Programmabureau BCH doorkijk 2012 en 2013:
dit programmabureau blijft in 2012 en 2013 bestaan.

Aantal subsidies voor projecten topvoorzieningen sport en cultuur:
Op dit moment worden geen nieuwe investeringen voorzien. Daardoor blijft het aantal subsidies op 8 staan.

Aantal afgeronde events o.g.v. sport en cultuur:
Jaarlijks vinden 16 events plaats in het kader van Samen Investeren en 12 sportevents. Dit geldt ook voor 2011. Cumulatief hebben in 2011 daarom 84 events plaatsgevonden.

Beleidsprestatie	Indicator	Streefwaarde jaar	Realisatie 2009	2010	2011	2012	2013
Investeren in optimale duurzame bedrijfsomgeving							
06.B.3 Autonoom							
Opwaardering en herstructurering van bedrijventerreinen, ontwikkeling nieuwe werklocaties en kansrijke clusters (o.a. logistiek Park Moerdijk en Maintenance Valley)	Oppervlakte geherstructureerde bedrijventerreinen (regulier beleid via TIPP-regeling)	Cumm. 1.738 ha in 2010 Planning Realisatie	 482.5 ha 643,5 ha	 1.575 ha			

Beleidsprestatie	Indicator	Streefwaarde jaar	Realisatie 2009	2010	2011	2012	2013
Investeren in optimale duurzame bedrijfsomgeving							
Realisatie van kansrijke economische clusters	Idem voor BOM BHB intensivering loopt via programma Mooi Brabant	Cum. 1.000 ha in 2011, 1.795 ha in 2015					
		Planning Realisatie	400 ha cumulatief 542 ha cumulatief	770 ha cumulatief	1.000 ha cumulatief	1.200 ha cumulatief	1.400 ha cumulatief
	Opgestarte projecten in het kader van werklocaties van de toekomst	Cumm. 3 in 2010					
		Planning Realisatie	1 1	2	0		
	Afgeronde projecten in het kader van werklocaties van de toekomst	Cumm. 3 in 2011			3		
	Aantal ha. Ruimte voor nieuwe bedrijfsvestigingen in maintenancesector Woensdrecht	10 ha in 2011		6,5 ha.	10 ha.		
	Aantal aangesloten bedrijven bij World Class Maintenance	150 in 2011					
		Planning Realisatie	70 70	100	150		
	Opgestarte projecten in het kader van broedplaatsen	Cumm. 3 in 2010					
		Planning Realisatie	1 1	2	0		
	Afgeronde projecten in het kader van broedplaatsen	Cumm. 3 in 2011		1	2		
	Opgestarte projecten in het kader van Nimby	3 in 2011					
		Planning Realisatie	3 2	0	0		
	Afgeronde projecten in het kader van Nimby	3 in 2011					
		Planning	1		2		

Beleidsprestatie	Indicator	Streefwaarde jaar	Realisatie 2009	2010	2011	2012	2013
Investeren in optimale duurzame bedrijfsomgeving							
		Realisatie	1				

Toelichting

Algemene toelichting:

Voor wat betreft de meeste van bovenstaande prestaties is geen doorkijk naar 2012 en 2013 opgenomen. Deze prestaties maken deel uit van het programma Dynamisch Brabant. Dit programma loopt af in 2011.

Toelichting op herstructurering TIPP: (TIPP: Tender investeringsprogramma's provincies)
Verschil tussen de begrote (1.738 ha) en de te verwachten realisatie (1.575 ha) wordt veroorzaakt doordat sommige projecten niet in aanmerking zijn gekomen voor TIPP subsidie. Wanneer dit het geval was, zijn deze projecten dan ook niet meegenomen in de geherstructureerde hectares. De TIPP-regeling wordt eind 2010 beëindigd. De financiële afwikkeling loopt door tot in 2011.

Toelichting op herstructurering Brabantse OntwikkelingsMaatschappij Brabantse Herstructureringsmaatschappij Bedrijventerreinen: (BOM-BHB)

In 2011 zal de inzet in de herstructurering in middelen en menskracht worden gecontinueerd op het niveau van 2010. Verwachting is dat tussendoelstelling van 1000 ha geherstructureerd in 2011 zal worden gerealiseerd. In het Provinciaal Herstructureringsplan is het lange termijnbeleid voor de termijn 2010-2020 beschreven. Op basis van een indicatieve planning van 200 ha per jaar over de periode 2010-2013 heeft het Rijk de uitkering van €20 mln aan subsidiegelden naar de provincie Noord-

Brabant gedecentraliseerd. Daarbij is men ervan uitgegaan dat de co-financiering voor het provinciale aandeel (BHB 3 tranche € 10,- mln.) in de begroting 2012 en 2013 wordt opgenomen.

Toelichting NIMBY:

Tot slot werkt de provincie aan de problematiek van NIMBY-bedrijven. Dit zijn bedrijven die hinder kunnen veroorzaken voor hun omgeving (w.o. naastgelegen bedrijven) en om die reden moeilijk een plek vinden, maar waaraan in de regio wel behoefte is. De provincie heeft in Dynamisch Brabant geld vrijgemaakt om een drietal concrete NIMBY-knelpunten te helpen oplossen. In 2009 is reeds gekozen voor het aanpakken van knelpunten in de gemeenten Maasdonk, Bergeijk en Bergen op Zoom. Het knelpunt in Bergen op Zoom is tijdens de loop van het project zonder additionele middelen tot een vermindering van de problematiek gekomen. De projecten Bergeijk en Maasdonk zijn in volle uitvoering. De planning is dat wij in 2011 de projecten conform planning hebben gerealiseerd. De middelen zijn dan ingezet en de verplaatsing van het Nimby-bedrijf is dan financieel en juridisch onomkeerbaar geworden.

Wat mag het kosten?

Bedragen x € 1.000 (exploitatie)	Realisatie 2009	Raming 2010	2011	2012	2013	2014
Lasten uit specifieke uitkeringen	6.981	1.249	0	0	0	0
Lasten cofinanciering	1.053	187	0	0	0	0
Lasten wettelijke taken	0	0	0	0	0	0
Kapitaallasten	0	0	0	0	0	0
Lasten voor autonome taken	45.134	17.612	24.162	3.545	220	220
Lasten	53.168	19.049	24.162	3.545	220	220
Herkomst middelen						
Rijk	7.004	1.249	0	0	0	0
EU	0	0	0	0	0	0
Overige baten	159	0	0	0	0	0
Baten	7.162	1.249	0	0	0	0
Saldo lasten en baten	-46.006	-17.800	-24.162	-3.545	-220	-220
Bijdr.res.TIPP 1e & 2e tender	327					
Bijdr.res.TIPP 3e tender	691					
Bijdr.res.TIPP 4e tender	147	187				
Bijdr.res.reg.structuurversterk.	5.888	9.154	13.893	3.324	0	
Bijdr.res. Brabant 2050	347	2.600	7.656			
Bijdrage uit alg. middelen	38.606	5.858	2.613	220	220	220
Stand reserve per 31 december	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Res.TIPP 1e & 2e tender	473	0	0	0	0	0
Res.TIPP 3e tender	88	0	0	0	0	0
Res.TIPP 4e tender	187	0	0	0	0	0
Res.Brabant 2050	104.734	46.375	-1.029	-1.029	-1.029	-1.029
Res.Regionale structuurversterking	145.830	83.718	11.189	-5.941	-26.941	-26.941
Formatie-inzet in fte	7,0	3,1	5,1			

Toelichting

Het verschil in lasten tussen 2010 en 2011 bedraagt ruim € 5,1 miljoen (2011 hoger). In 2010 wordt de 4^e en laatste tender van de Tipp-regeling afgewikkeld. De hiermee gemoeide rijksmiddelen van € 1,2 mln en bijna € 0,2 mln aan co-financiering vervallen in 2011 (2011 lager).

De investering in optimale bedrijfsruime (als onderdeel van het Bestuursakkoord, wat via de reserve Brabant 2050 loopt) is € 6,7 mln hoger dan in 2010. Dit heeft o.a. te maken met vertraging in de realisatie van de NIMBY pilots en knelpunten die binnen het geheel van het Bestuursakkoord spelen. (2011 hoger)

Voor Internationale school is in 2010 € 4,5 mln beschikbaar welke in 2011 wegvallen (2011 lager).

De piek van de bestedingen m.b.t. Samen Investeren wordt op basis van de liquiditeitenprognoses verwacht in 2011. Het verschil in verwachte bestedingen is € 4,8 mln (2011 hoger) De bestedingen lopen via de reserve Regionale structuurversterking.

Toelichting op de begroting in relatie tot de prestaties

In 2012 zijn er alleen nog bestedingen te verwachten t.a.v. Samen Investeren. Vanaf 2013 zijn de structurele middelen slecht € 0,3 mln.

06.03 Schone, slimme en concurrerende economie

Wat gaat de provincie daarvoor doen?

Maatschappelijk doel	Relevantie beleidsnota's	Vastgesteld PS-nummer	Evaluatie in jaar	Rol Provincie	Mogelijkheid tot beïnvloeding
06.C.1 Robuuste versterking innovatievermogen MKB en benutting economische energie-kansen	Programmaplan Dynamisch Brabant onderdeel slimme, schone en concurrerende economie	PS 52/07	2009 midterm review	Stimulerend en faciliterend	Gemiddeld
	Actieprogramma innovatie	PS 28/05	Actieprogramma is voortijdig beëindigd (31/12/2007) door overgang in Dynamisch Brabant	Stimulerend en faciliterend	Gemiddeld
	* Pieken in de Delta ZW- en ZO-NL	Min.EZ ¹		Participerend	Gemiddeld
	* Operationeel Programma Zuid-NL	EU ²		Participerend	Gemiddeld
	Meerjarenbeleidsplan 2007-2011 NV BOM 'De BOM gaat Pieken'	EMG-0733	2010 (samen met min.EZ)	Stimulerend	Hoog
	Masterplan Energie	Najaar 2009 in Cie RM-1290 2008	Iedere 2 jaar tot 2020	Participerend en regisserend	Plan: veel Realiseren ambities: gemiddeld
	Proeftuin grootschalige energie opwekking		2012	Participerend	Gemiddeld

MKB: Midden- en klein bedrijf / BOM: Brabantse Ontwikkelings Maatschappij / min.EZ: Ministerie van Economische Zaken

Toelichting

Beleidsprestatie	Indicator	Streefwaarde jaar	2009	2010	2011	2012	2013
Innovatie MKB							
06.C.1 Autonoom							
Versterking innovatievermogen MKB	Aantal projecten Pieken in de	Jaarlijks 20					

Beleidsprestatie	Indicator	Streefwaarde jaar	2009	2010	2011	2012	2013
	Delta (PiD)	Planning Realisatie	20 25	20	0		
	Programma Innovatieve Acties Brabant tranche 4 (IAB-4)	Voltooid programma in 2013					

Toelichting

Algemene toelichting:

Voor wat betreft sommige van bovenstaande prestaties is geen doorkijk naar 2012 en 2013 opgenomen. Deze prestaties maken deel uit van het programma Dynamisch Brabant. Dit programma loopt af in 2011.

IAB-4:

Nadere indicatoren, zoals aantal projecten/aantal aantal MKB-bedrijven dat wordt bereikt, wordt begin 2011 bepaald.

Aantal projecten PiD toelichting:

Het huidige Pieken in de Delta programma (Bid) loopt tot en met 2010. Momenteel wordt er door de gezamenlijke provincies met het Ministerie van Economische Zaken onderhandeld over een eventueel vervolg van Bid vanaf 2011.

Beleidsprestatie	Indicator	Streefwaarde jaar	2009	2010	2011	2012	2013
Duurzame energie als economische kans							
06.C.2 Autonom							
Toenemend aantal bedrijven dat innovatieprojecten o.g.v. energie ontwikkelt en op de markt brengt	Aantal succesvolle projecten op het gebied van verduurzaming van energie	20 in 2011					
	Planning		5	6	3		
	Realisatie		4				
	Aantal succesvolle projecten op het gebied van energiebesparing	13 in 2011					
	Planning		5	4	1		
	Realisatie		5				

Beleidsprestatie	Indicator	Streefwaarde jaar	2009	2010	2011	2012	2013
Duurzame energie als economische kans							
	Aantal aangepaste gebouwen op basis van de regelingen	16.000 in 2011					
		Planning Realisatie	2500 2200	5650	8900		
	Uitgewerkt Masterplan		vastgesteld door PS	Uitvoeringsplan gereed			

Toelichting

Algemene toelichting:

voor wat betreft bovenstaande prestaties is geen doorkijk naar 2012 en 2013 opgenomen. Deze prestaties maken deel uit van het programma Dynamisch Brabant. Dit programma loopt af in 2011.

Toelichting afwijkingen op prestaties 'succesvolle projecten verduurzaming van energie' en op prestaties 'succesvolle projecten op het gebied van energiebesparing':

In 2011 is geen geld gereserveerd voor nieuwe projecten op het gebied van energie. Het beschikbare budget is nagenoeg volledig gereserveerd voor het de proeftuin Vossenber

West in Tilburg (eerste energieneutrale bedrijventerrein in Nederland). De weergegeven prestaties over 2011 betreffen alleen projecten die in 2010 zijn opgestart en in 2011 zullen worden afgerond.

Toelichting afwijking aantal aangepaste gebouwen op basis van de regelingen:

In het kader van de herijking kredietcrisismaatregelen wordt 40 miljoen aan leningen niet ingezet. Binnen dit pakket valt ook o.a. Brabant Bespaart en de regeling m.b.t. de energielening. Hierdoor wordt de streefwaarde van 16000 gebouwen niet gehaald.

Wat mag het kosten?

Bedragen x € 1.000 (exploitatie)	Realisatie 2009	Raming 2010	2011	2012	2013	2014
Lasten uit specifieke uitkeringen	858	473	571	379	0	0
Lasten cofinanciering	2.760	5.232	5.000	5.250	2.500	2.250
Lasten wettelijke taken	0	0	0	0	0	0
Kapitaallasten	86	673	846	771	343	147
Lasten voor autonome taken	3.741	14.388	8.837	250	125	0

Bedragen x € 1.000 (exploitatie)	Realisatie 2009	Raming 2010	2011	2012	2013	2014
Lasten	7.445	20.766	15.254	6.650	2.968	2.397
Herkomst middelen						
Rijk	0	0	0	0	0	0
EU	434	304	384	379	0	0
Overige baten	487	125	187	0	0	0
Baten	921	429	571	379	0	0
Saldo lasten en baten	-6.524	-20.337	-14.683	-6.271	-2.968	-2.397
Bijdr.res.Innovatieve Acties Brabant	0	0	0	0	0	0
Bijdr.res. Pieken in de Delta	2.528	5.111	5.000	5.250	2.500	2.250
Bijdrage uit alg. middelen	3.996	15.226	9.683	1.021	468	147
Stand reserve per 31 december	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Reserve innovatieve acties Brabant	232	3.796	3.796	3.796	3.796	3.796
Reserve Pieken in de Delta	15.782	17.671	12.821	7.571	5.071	2.821
Formatie-inzet in fte	6,0	6,3	8,3			

Toelichting

Het verschil in de totale lasten tussen 2010 en 2011 bedraagt ruim € 5 miljoen (2011 lager).

Het verschil in geraamde bestedingen op het gebied van het versterken van het innovatievermogen Midden en Klein Bedrijf (onderdeel van het Bestuursakkoord) bedraagt bijna € 1 mln (2011 hoger). Dit wordt veroorzaakt doordat in 2010 een bedrag van € 2 mln beschikbaar is gesteld voor storting in de IAB-4 reserve. Daarentegen is een bedrag van € 1 mln toegevoegd aan het budget 2010 (rekeningresultaat 2009). Per saldo was dus in 2010 een bedrag van € 1 mln minder te besteden.

De loket-functie (onderdeel maatregelenpakket) is in 2010 afgerond waardoor een verschil in lasten optreedt van bijna € 0,5 miljoen (2011 lager).

Voor Energiebesparende maatregelen (onderdeel maatregelenpakket) is het geraamde bedrag in 2011 bijna € 1,8 mln lager.

Schoonrijden (onderdeel maatregelenpakket) wordt in 2010 afgerond. Voor 2010 was de raming € 2,9 mln (2011 lager)

Toelichting op de begroting in relatie tot de prestaties

Vanaf 2012 vervallen de Bestuursakkoord middelen en een groot gedeelte van de middelen van het maatregelenpakket. In 2012 vervallen ook enkele kleine Europese projecten, waardoor de raming wordt beperkt door ramingen van de bestedingen Pieken in de Delta, welke via een reserve lopen en een beperkt bedrag van het maatregelenpakket, waaronder doorlopende beheerskosten en rentelasten consumentenmaatregel energie.

06.04 Economie, algemeen en uitvoering

Wat gaat de provincie daarvoor doen?

Maatschappelijk doel	Relevantie beleidsnota's	Vastgesteld PS-nummer	Evaluatie in jaar	Rol Provincie	Mogelijkheid tot beïnvloeding
06.B (Internationaal) aantrekkelijk vestigingsklimaat voor bedrijven	Subsidieregeling Regionale Economische ActieProgramma's 2008	2008	2014 en jaarlijks een voortgangsrapportage	Stimulerend / participierend	Gemiddeld
	Programmaplan Dynamisch Brabant	2007	Midterm in 2009	Stimulerend	Gemiddeld

Beleidsprestatie	Indicator	Streefwaarde jaar	2009	2010	2011	2012	2013
Investeren in optimale duurzame bedrijfsomgeving							
Sociaal-economische informatie up to date en toegankelijk (voor iedereen: bedrijven, overheden, particulieren, instellingen) 06.B.5 Autonom Participatie in Brabantse economie	Economische Monitor Brabant per kwartaal	4 maal per jaar Planning Realisatie	4 maal per jaar 4 maal per jaar	4 maal per jaar	4 maal per jaar	4 maal per jaar	4 maal per jaar
	Statistisch zakboek per jaar	1 maal per jaar Planning Realisatie	1 maal per jaar 1 maal per jaar	1 maal per jaar	n.b.	n.b.	n.b.
	IBIS ¹ enquete bedrijventerreinen	1 maal per jaar Planning Realisatie	1 maal per jaar 1 maal per jaar	1 maal per jaar	1 maal per jaar	1 maal per jaar	
	LISA ² enquete bedrijventerreinen	1 maal per jaar Planning Realisatie	1 maal per jaar 1 maal per jaar	1 maal per jaar	1 maal per jaar	1 maal per jaar	
	Regionale Economische Actie Programma's (REAP's)	4 per jaar Planning Realisatie	4 4	4	4	4	
	Aansturing van en samenwerking met BOM ³						
	- aantal nieuwe participaties binnen participatiebedrijf	24 per ultimo 2010 Planning (cum)		40	46	52	58

Beleidsprestatie	Indicator	Streefwaarde jaar	2009	2010	2011	2012	2013
	Realisatie (cum)		34				
- geïnvesteerd vermogen binnen participatiebedrijf	€ 12,0 mln per ultimo 2010 Planning (cum) Realisatie (cum)	€ 22 mln		€ 25 mln.	€ 29 mln.	€ 34mln.	€ 39 mln.
- projectvolume projecten BOM taakveld O&I (Ontwikkeling & Innovatie)	€ 90 mln per ultimo 2010 Planning (cum) Realisatie (cum)	€ 164 mln		€ 213 mln.	2)		
Aansturing van en samenwerking met BHB ⁴							
- door PNB in BHB geïnvesteerd kapitaal	€ 33,5 mln. (2005-2015) Planning (cum) Realisatie (cum)	€ 20,0 mln. € 24,6 mln.		€ 34,6 mln.	€ 43,6 mln.	€ 43,6 mln.	€ 43,6 mln.
- door PNB aan BOM gesubsidieerd 4e kerntaak	€ 4,8 mln. (2005-2015) Planning (cum) Realisatie (cum)	€ 2,7 mln. € 2,7 mln.		€ 4,1 mln.	€ 5,1 mln.	€ 6,6 mln.	€ 7,2 mln.
- herstructureringsplannen bedrijfsterreinen	57 in 2011 Planning (cum) Realisatie (cum)	34 31		45	57		
- aantal participaties (cum)	25 in 2010 Planning (cum) Realisatie (cum)	20 20		25	30	35	nb
- geïnvesteerd vermogen	€ 36,3 mln. in 2010 Planning (cum) Realisatie (cum)	€ 20,5 mln. € 22,0 mln.		€ 36,3 mln.	€ 36,3 mln.	€ 36,3 mln.	€ 36,3 mln.
- aantal subsidies PHP (gedecentraliseerd rijks­geld via BHB)	14 projecten in 2013 Planning (cum) Realisatie (cum)				6	11	14
	€ 14,1 mln in 2013 Planning (cum) Realisatie (cum)				€ 6,1 mln.	€ 11,1 mln.	€ 14,1 mln.

Beleidsprestatie	Indicator	Streefwaarde jaar	2009	2010	2011	2012	2013
	Aansturing van en samenwerking met Agro & Co.						
	- aantal participaties Kapitaal Fonds	14 in 2011 Planning (cum) Realisatie (cum)	6 6	9	12		
	- geïnvesteerd vermogen Kapitaal Fonds	€ 9 mln in 2011 Planning (cum) Realisatie (cum)	€ 3,25 mln. € 2,92 mln.	€ 4,5 mln.	€ 6,1 mln.		
	- aantal projecten Stichting Agro & Co.	Planning (cum) Realisatie (cum)	10	13	18		

¹ IBIS: Integraal Bedrijventerrein Informatie Systeem / ² LISA: Landelijk Informatie Systeem van Arbeidsorganisaties en Vestigingen / ³ BOM: Brabantse OntwikkelingsMaatschappij /

⁴ BHB: Brabantse Herstructureringsmaatschappij Bedrijventerreinen

Toelichting

1. Statistisch zakboek (jaarlijks): vanwege bezuinigingen met betrekking tot sociaal economische informatie is het nog onzeker of het statistisch zakboek in 2010 en volgende jaren wordt samengesteld.
2. Projectvolume projecten BOM taakveld O&I: i.v.m. het feit dat op dit moment nog geen overeenkomst tussen het Ministerie van Economische Zaken en de provincie is gesloten over de prestaties en daaraan gekoppelde subsidies voor het nieuwe 'Pieken-programma', moet 2011 vooralsnog gezien worden als een overgangsjaar. In dat licht is teruggevallen op het jaargemiddelde van de prestatie-indicator van € 90 mln voor de periode 2007-2010, en komt het projectenvolume voor 2011 naar verwachting uit op € 22,5 mln.
3. BHB: de door de BHB gerealiseerde participaties zijn incl. de 2 Nimby pilots. De bestemmingsreserve is berekend op basis van de feitelijke waarde van de geïnvesteerde participaties vermeerderd met de toegezegde (harde reserveringen) maar nog niet gecontracteerde participaties. In 2011 wordt aan de Brabantse Herstructureringsmaatschappij Bedrijventerreinen (BHB) voor de laatste keer (3^e tranche 2011 - 2015) een reguliere financiële impuls gegeven voor de risicovolle investeringen in de herstructurering van verouderde terreinen (zie O6.B1). In 2011 is indicatief €2,5 mln. aan reguliere investeringmiddelen en middelen (3^e tranche) in te zetten, alsmede de revolverende middelen uit de afgeronde projecten. Tevens wordt in 2011 de eerste Tender van de subsidieregeling gedecentraliseerde Rijksmiddelen verkregen op basis van het bij het Rijk ingediende Provinciaal Herstructureringsprogramma 2009 - 2013 ingezet voor de kwaliteitsverbetering van verouderde bedrijventerreinen. De BOM-BHB voert in opdracht van de provincie deze regeling uit, waarbij het accent zal liggen op vooral investeringen in de publieke ruimte. Projecten die een regionaal draagvlak hebben en waarbij ook in de uitwerking en realisering sprake is van een subregionale samenwerking verdienen hebben daarbij een voorkeur.
4. Agro & Co.: volgens het ondernemingsplan zal Agro & Co. tot medio 2012 operationeel zijn. Daarna is sprake van een exitperiode van 4/5 jaar, waarin de participaties worden afgebouwd. Wat betreft het aantal projecten van de Stichting Agro & Co gaat het om de afgeronde projecten.

Wat mag het kosten?

Bedragen x € 1.000 (exploitatie)	Realisatie 2009	Raming 2010	2011	2012	2013	2014
Lasten uit specifieke uitkeringen	1.229	1.777	1.777	1.810	3.652	0
Lasten cofinanciering	352	1.549	1.534	1.449	2.094	0
Lasten wettelijke taken	0	0	0	0	0	0
Kapitaallasten	584	3.482	2.105	2.132	2.097	2.062
Lasten voor autonome taken	9.308	10.934	9.432	9.278	9.446	9.616
Lasten	11.473	17.742	14.849	14.669	17.288	11.678
Herkomst middelen						
Rijk	216	809	809	842	2.159	0
EU	142	968	968	968	1.492	0
Overige baten	916	0	0	0	0	0
Baten	1.274	1.777	1.777	1.810	3.652	0
Saldo lasten en baten	-10.199	-15.965	-13.072	-12.859	-13.636	-11.678
Bijdr.res.aankoop aandelen bhb	0	0	0	0	0	0
Bijdr.res.invest.budget landelijk gebied	191	600	585	500	530	0
Bijdr.res.cofinanciering Europese programma's	161	949	949	949	1.564	0
Bijdrage uit alg. middelen	9.847	14.416	11.537	11.410	11.542	11.678
Stand reserve per 31 december	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Res.Investeringsbudget landelijk gebied	27.839	28.272	29.169	24.254	4.090	4.090
Res.Cofinanciering Europese programma's	22.986	29.673	18.391	16.171	14.455	15.244
Formatie-inzet in fte	13,0	13,1	15,8			

Toelichting

Het verschil in de totale lasten tussen 2010 en 2011 bedraagt ruim € 2,9 miljoen (2011 lager).

De middelen voor het onderzoek Essent waren beschikbaar tot en met 2010, waardoor er een verschil is van € 4 ton in de geraamde lasten (2011 lager).

PS hebben bij de Voorjaarsnota 2010 – mede op advies van de accountant – besloten tot balansverkorting. Hierdoor treedt er een verschil op tussen de begrotingscijfers 2010 en 2011 van € 1,15 mln. Dit wordt veroorzaakt door lagere kapitaallasten € 1,15 miljoen.

Door ombuigingsvoorstellen wordt er in 2011 bijna € 450.000 minder geraamd op Sociaal economisch onderzoek dan in 2010 (2011 lager).

Door ombuigingsvoorstellen wordt er in 2011 ruim € 330.000 minder geraamd op REAP's dan in 2010 (2011 lager).

Toelichting op de begroting in relatie tot de prestaties

Onder de betreffende productgroep zijn er Europese en Rijksprojecten opgenomen. Deze kent richting 2013 (einde periode) een oplopend karakter, met een oplopende groei van de baten en bijdrage uit de reserve co-financiering Europese programma's.

06.06 Europees beleid

Wat gaat de provincie daarvoor doen?

Europa

Internationalisering/Europa

Rol/doelen

- Provincie-organisatie is Europaproof (uitvoering en beïnvloeding van Europese wet en regelgeving)
- Provincie werkt samen met buitenlandse regio's voor kennisuitwisseling, gezamenlijk (Europese) projecten en handelsbelangen/investeringsbevordering (Antwerpen, Noordrijn-Westfalen, Wielkopolska, Stockholm, Jiangsu, etc.) en zet in op internationale profilering.
- Provincie benut de aanwezige Europese subsidiemogelijkheden voor verwezenlijking van de provinciale beleidsdoelstellingen

Realisatie beleid

De Provincie is via Comité van de Regio's en Huis van de Nederlandse Provincies (HNP), CEMR (Committee for European Municipalities and Regions) en Europese netwerkorganisaties als de Assembly of European Regions sterk betrokken bij Europees-beleid. Contacten met regio's, en de uitvoering van Europese projecten verlopen conform het strategisch kader internationalisering. Het aantal regio's waarmee contacten wordt onderhouden is uitgebreid en/of in onderzoek (bijv. Ile-de-France, regio's in Turkije) en contacten met bestaande regio's als Vlanderen en Noord-Rijn Westfalen zijn verstevigd.

Beleidsprestatie	Indicator	Streefwaarde jaar	2009	2010	2011	2012	2013
06.A/B/C.1 Europaproof zijn van PNB Uitputting van de Europese Subsidie programma's	In Ontwikkeling Uitputtingspercentrage	100%		100%	100%	100%	100%

Toelichting

Bureau Europa werkt aan het Europa Proof maken van de organisatie . Hiervoor worden de volgende activiteiten ontplooid: Europese wet en regelgeving bekend maken binnen de organisatie d.m.v. opleiding Staatssteun, toezien op het Europaproof zijn de PS/GS stukken, organiseren van diverse bijeenkomsten voor verschillende doelgroepen. Bureau Europa is verantwoordelijk voor het toetsen van de bestaande kaders en richtlijnen aan de Europese wet.

Wat mag het kosten?

Bedragen x € 1.000 (exploitatie)	Realisatie 2009	Raming 2010	2011	2012	2013	2014
Lasten uit specifieke uitkeringen	7.759	3.614	336	336	3.336	336
Lasten cofinanciering	3.147	6.853	8.247	1.335	232	53
Lasten wettelijke taken	0	0	0	0	0	0
Kapitaallasten	0	0	0	0	0	0
Lasten voor autonome taken	45	11	11	11	11	11
Lasten	10.952	10.478	8.594	1.682	3.579	400
Herkomst middelen						
Rijk	1.283	279	0	0	0	0
EU	6.141	3.000	0	0	3.000	0
Overige baten	0	0	0	0	0	0
Baten	7.424	3.279	0	0	3.000	0
Saldo lasten en baten	-3.528	-7.200	-8.594	-1.682	-579	-400
Bijdr.res.cofinanciering Europese programma's-	3.202	119	0	0	0	0
Bijdr.reserve Brabant 2050	419	0	0	0	0	0
Bijdr.reserve Interreg IV		1.134	1.247	292	232	53
Bijdr.reserve OP-Zuid		5.600	7.000	1.043		
Bijdrage uit alg. middelen	-93	347	347	347	347	347
Stand reserve per 31 december	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Reserve Brabant 2050	104.734	46.375	-1.029	-1.029	-1.029	-1.029
Res.cofin.Europese progr.	22.986	29.673	18.391	16.171	14.455	15.244
Formatie-inzet in fte	4,0	3,1	3,1			

Toelichting

Het verschil in de totale lasten tussen 2010 en 2011 bedraagt bijna € 1,9 miljoen (2011 lager).

In 2010 is € 3 mln opgenomen aan EFRO bijdrage OP Zuid, zowel aan de uitgaven kant als aan de baten kant onder EU. (Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO-programma) voor Zuid-Nederland (OP-Zuid: Operationeel Programma Zuid)
Voor 2011 is nog geen juiste raming beschikbaar. Deze wordt betrokken bij de tweede doorlichting 2010 en loopt mee in de begrotingswijziging bij najaarsbrief 2010. (2011 lager).

De bijbehorende co-financiering door de provincie is geraamd in 2011 en het verschil bedraagt € 1,4 mln hoger (2011 hoger). Deze middelen lopen via de reserve co-financiering Europese programma's.

Toelichting op de begroting in relatie tot de prestaties

De Europese programma's hebben een looptijd tot en met 2013 (met een afrekenperiode tot 2015). Lasten en baten zullen in grotendeels vanaf 2014 vervallen. De EFRO (voor OP-Zuid) bijdrage zit budgettair neutraal in de begroting. De provinciale co-financiering voor OP Zuid lopen via de reserve (die op voldoende niveau is).

Jeugd, cultuur en samenleving

Algemeen	158
07.01 Samenleving	162
07.02 Jeugd	167
07.03 Cultuur en sport	174
07.04 Sociale en culturele ontwikkeling	180

Algemeen

Portefeuillehouder:

mw.dr.s.S.C.van Haften – Harkema

Inleiding

Het programma 07 Jeugd, Cultuur en Samenleving omvat drie overkoepelende beleidsterreinen.

Het eerste beleidsterrein is Samen leven en participatie. Brabant is een regio waarin mensen zich actief inzetten voor de samenleving. Een samenleving waarin Brabanders zich vertrouwd, veilig en thuis voelen en waarin zij uitgedaagd worden om ook zelf in de samenleving te investeren. Met het bestuursakkoord "Vertrouwen in Brabant" en de op basis daarvan uitgewerkte provinciale programma's zoals Perspectiefrijk Brabant, Landelijk Gebied en Integrale Veiligheid geven wij omvangrijke versnellingsimpulsen aan de versterking van Leefbare dorpen en wijken en het toekomstbestendig maken van de Brabantse zorginfrastructuur realiseren (Slimme zorg en Informele Zorg). Het actief verantwoordelijkheid nemen van burgers voor leefbaarheid en gezondheidszorg is hiervan een onlosmakelijk onderdeel. 2011 is het laatste jaar van de bestuursperiode. De projecten die gerelateerd zijn aan Perspectiefrijk Brabant worden met evaluaties afgesloten. Daarnaast wordt 2011 benut ter voorbereiding van de omvangrijke verandering van de rol van de provincie in het sociale domein en van de nieuwe taken signaleren, agenderen en soms (op verzoek en altijd tijdelijk) mee ontwikkelen.

Het tweede beleidsterrein is de wettelijke verantwoordelijkheid voor de aansturing van de geïndiceerde jeugdzorg. Samen met de gemeenten dragen we zorg voor het jeugdbeleid en de jeugdzorg in Noord-Brabant. Ook in 2011 blijft ons streven gericht op het aanpakken van wachtlijsten en het versterken van het 'lokale domein'. Samen met de gemeenten gaan we voor een sluitende aanpak en een sluitende keten. De gemeentelijke Centra voor Jeugd en Gezin vormen hierin een belangrijk onderdeel. Ook in 2011 blijft de provincie de vorming van CJG's stimuleren.

Samen met gemeenten willen we de doorstroom bevorderen van de jeugdigen die jeugdzorg nodig hebben. Wij willen het lokale hulpaanbod versterken om jeugdigen en ouders eerder en met 'lichtere' vormen van hulpverlening te helpen. In de periode 2010

tot en met 2012 stelt de provincie € 11 miljoen beschikbaar aan extra middelen voor opvoedingsondersteuning om dat doel te realiseren.

Dit moet ertoe leiden dat eind 2012 de instroom van nieuwe jeugdigen is verlaagd met 5% ten opzichte van 2009 en dat tegelijk de uitstroom van jeugdigen uit de jeugdzorg met 5% ten opzichte van 2009 is toegenomen.

Het beleid om hulpverlening sneller en dichter bij jeugd en gezin in te zetten, sluit aan bij de visies die het Kabinet in maart 2010 heeft gepubliceerd en de visie van de parlementaire werkgroep van mei 2010. Hoofddlijn van beide visies luidt dat op termijn de jeugdzorg, jeugd-LVG (zorg voor kinderen en jongeren met een licht verstandelijke handicap) en in het voorstel van de parlementaire werkgroep ook de jeugd-GGZ, overgaan naar de gemeenten (GGZ: Geestelijke gezondheidszorg).

In de beweging die de provincie maakt bij Stelstel in Balans anticiperen wij op deze landelijke beweging. In 2011 zetten we dat voort.

In het derde beleidsterrein cultuur en sport ligt de focus op de gemeenschappelijke thema's versterken van het publieksbereik, versterken van het aanbod en versterken van de Brabantse identiteit met als doel een sterke culturele infrastructuur in Brabant. Deze thema's landen in het streven, samen met de steden, naar de nominatie van BrabantStad als Culturele Hoofdstad 2018. Onze inzet en investeringen op het gebied van monumentenbeleid, Schatten van Brabant, archeologie en cultuurhistorie en versterking van de Brabantse steunfuncties zijn daarbij belangrijke dragers. Door subsidiëring van podiumkunsten zorgen wij voor een levendig en veelzijdig aanbod.

Wat wil de provincie bereiken?

Maatschappelijk doel	Vastgelegd In PS-nota	Indicator	Streefwaarde	2008 (t-3)	2009 (t-2)	2010 (t-1)	2011 (t)	2012 (t+1)	2013 (t+2)
			+ jaar	Realisatie	Realisatie	Begroot	Begroot	Begroot	Begroot
07.A Samenleving In Noord-Brabant kan iedereen meedoen aan de samenleving.	Koepelnota Samen Leven; PS 50/08	De mate waarin burgers participeren handhaven: 1.Maatschappelijke participatie 2.Cliëntparticipatie 3.Burgerparticipatie	2011 36% 2011 31% 2011 45%	36% 31% -	36% 31% 45%	36% 31% 45%	36% 31% 45%	36% 31% 45%	36% 31% 45%
07.B Jeugd De ontwikkeling- en ontplooiingskansen van jongeren in de provincie Noord-Brabant zijn goed.	Beleidskader Jeugd 2009-2012; PS 61/08	Kinderen in tel (schaal van 1 tot 12) In de vergelijking tussen provincies behoort de Provincie Noord-Brabant bij de beste 4 provincies.	10 (2010)	9	8	10	10	10	10
07.C Cultuur Noord-Brabant kent een bloeiend en boeiend cultureel leven.	Koepelnota Cultuur 2008-2012; PS 34/08	1.Publieksbereik (deelname) 1) Kengetal <u>receptieve</u> cultuurdeelname: het percentage Brabanders dat meer dan gemiddeld een bepaalde vorm van receptieve cultuur consumeert. 2) Kengetal <u>actieve</u> cultuurdeelname:	18% (2011)	18%	18%	18%	18%	20%	20%

Maatschappelijk doel	Vastgelegd In PS-nota	Indicator	Streefwaarde	2008 (t-3)	2009 (t-2)	2010 (t-1)	2011 (t)	2012 (t+1)	2013 (t+2)
			+ jaar	Realisatie	Realisatie	Begroot	Begroot	Begroot	Begroot
		het percentage Brabanders van 15 jaar of ouder dat minimaal op 1 cultuuritem bovengemiddeld actief is (meer dan 2 of 3 keer). 2. Aanbod	19% (2011)	19 % (bron: Brabantse Cultuur Monitor 2008 / Rapport PON Stuurinformatie voor Cultuur)	19%	19%	19%	20%	20%
		3. Identiteit							

Toelichting 07.A.:

Voor onze provinciale inzet is de aanname dat onze investeringen ertoe leiden dat het huidige niveau van participatie minimaal behouden blijft. De PON monitor sociale participatie, die voorjaar 2010 is gepubliceerd, laat zien dat we in Brabant op de goede weg zijn. In eerdere monitoren (1999 en 2004) was een teruggang in de participatie te zien. De monitor 2010 laat zien dat de participatie grosso modo gelijk is gebleven ten opzichte van de vorige meting.

Toelichting 07.B:

Als de ontwikkelings- en ontplooiingskansen van jongeren goed zijn, uit zich dat onder andere in minder kinderen met een leerachterstand, minder kinderen die mishandeld worden, minder kinderen die van jeugdzorg gebruik moeten maken en minder jeugdwerkloosheid. Kinderen in Tel bundelt op gemeentelijk en provinciaal niveau gegevens over het welzijn van kinderen en jongeren (in de leeftijd van 0 tot en met 17) in Nederland. Met de uitkomsten op twaalf indicatoren wordt de leefsituatie van kinderen in de ene gemeente of provincie vergeleken met een andere en geeft zo bij uitstek een beeld van de ontwikkelings- en ontplooiingskansen van de Brabantse jeugd. Zoals ook verwoord in het Beleidskader Jeugd 2009-2012 heeft 'Kinderen in Tel' een brede signaalfunctie en is de uitkomst geen resultante van de inzet van de provincie Noord-Brabant alleen.

De indicatoren hebben betrekking op armoede, speelruimte, zuigelingensterfte, schooluitval, jeugdcriminaliteit, jeugdwerkloosheid, gebruik van jeugdzorg, meldingen kindermishandeling etc. Het provinciaal beleid heeft direct invloed op de indicatoren gebruik van jeugdzorg en meldingen kindermishandeling.

Uit de rapportage 2010 (peiljaar 2008) blijkt dat er landelijk sprake is van een verbetering bij vrijwel alle indicatoren. In 2009 was er nog sprake van een daling van de overall ranking van 9 naar 8, in 2010 stijgt Noord-Brabant weer naar 9.

Kinderen in Tel verschijnt jaarlijks in het voorjaar en is gebaseerd op gegevens verstrekt over 2 jaar voorafgaand aan het lopende jaar. In 2011 worden gegevens verstrekt over 2009. In 2010 over het jaar 2008, enz.

Toelichting bij 07.C:

Een rijk cultureel leven trekt mensen aan. Mensen die willen recreëren, maar ook mensen die zich willen vestigen in een omgeving waar zij kunnen genieten van culturele activiteiten.

Versterken publieksbereik: Doel is dat veel mensen actief en passief van cultuur (kunnen) genieten. Bijvoorbeeld door cultuureducatie en het ondersteunen van amateurkunst.

Versterken aanbod: De professionele podiumkunsten in Brabant zijn van een hoog niveau. Om dat vast te houden, stimuleert de Provincie het maken en vertonen van vernieuwende

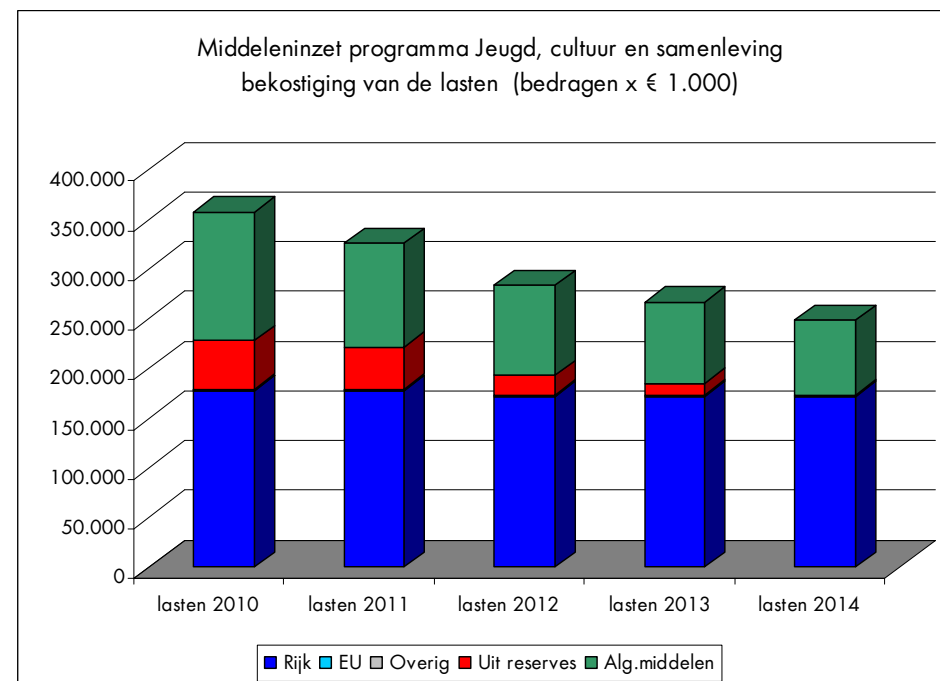
producties. Het gaat dan om de disciplines muziek, dans, theater, nieuwe media in de podiumkunsten, cross-overs en film.

Versterken identiteit: Brabant is een unieke regio met een eigen karakter. Dit komt op diverse manieren tot uiting, zoals het grote aantal monumenten, de levendige Brabantse volkscultuur en de vele verhalen. Om monumenten te behouden voor toekomstige

generaties, is het zaak deze te onderhouden. De provincie draagt hier samen met eigenaren en vrijwilligers zorg voor. De Cultuurhistorische waardenkaart is een belangrijk instrument bij onder andere ruimtelijke ordeningsvraagstukken.

Wat mag het kosten?

07 Jeugd, cultuur en samenleving						
Bedragen x € 1.000	Realisatie 2009	Raming 2010	2011	2012	2013	2014
Laasten						
Lasten uit specifieke uitkeringen	189.726	181.096	178.117	172.181	172.152	171.225
Lasten cofinanciering	0	0	0	0	0	0
Lasten wettelijke taken	15.874	16.263	16.657	16.657	16.657	16.657
Kapitaallasten	1.520	7.651	1.579	2.393	2.638	2.602
Lasten voor autonome taken	86.346	139.356	115.816	78.823	62.544	46.518
Apparaatskosten	13.523	12.961	13.416	12.901	12.035	11.316
totaal	306.990	357.328	325.585	282.956	266.026	248.319
Baten						
Rijk	175.161	177.044	177.045	172.045	172.045	172.045
Europa	39	1.052	1.072	927	912	0
Overige programmabaten	418	398	466	508	508	508
Dekking verschil lasten en baten						
Dekking uit reserves	28.843	49.225	42.519	19.111	10.852	561
Dekking uit alg.middelen	102.529	129.609	104.483	90.366	81.709	75.205
totaal	306.990	357.328	325.585	282.956	266.026	248.319
Formatieinzet in fte	112,0	106,2	104,0			
Waarvan indirecte fte:	19,3	17,4	15,8			

07.01 Samenleving

Wat gaat de provincie daarvoor doen?

Maatschappelijk doel	Relevante beleidsnota's	Vastgesteld PS-nummer	Evaluatie in jaar	Rol Provincie	Mogelijkheid tot beïnvloeding
07.A In Noord-Brabant kan iedereen meedoen aan de samenleving	Kaderstellende notitie leefbare dorpen	PS 21/08	2010	Verspreiden 'best practices' en signaleren van trends, lacunes en knelpunten; registreren en stimuleren van innovatie door partijen (overheden, maatschappelijke organisaties, bedrijfsleven) bij elkaar te brengen en uitvoeren van wettelijke taken WMO ¹ en ambulancezorg	Bestuurlijke en ambtelijke afspraken met gemeenten. (Co)financiering Inbreng deskundigheid Actieve kennisdeling
	Kaderstellende notitie leefbare wijken	PS 22/08	2010		
	Koepelnota Samen Leven Uitvoeringsnotitie Slimme zorg	PS 50/08	2011		

¹ WMO: Wet Maatschappelijke Ondersteuning

Toelichting

Rol van de provincie en beïnvloedingsmogelijkheden

De provinciale inzet in het kader van Samenleving is een combinatie van wettelijke taakuitvoering (Wet Maatschappelijke Ondersteuning, WMO) en autonome bestuurszorg. Het maatschappelijk doel, "Iedereen kan meedoen!" is ook het hoofddoel van de WMO. In het kader van deze wet hebben wij de taak ondersteuning te verlenen aan gemeenten, die primair voor de uitvoering verantwoordelijk zijn. Deze ondersteuning leveren wij onder meer door inzet van de steunfuncties Zet en Palet en de organisaties Sensor en Zorgbelang Brabant.

In de Koepelnota Samen Leven hebben wij focus aangebracht in onze inzet op sociaal terrein en in aansluiting op het bestuursakkoord "Vertrouwen in Brabant" besloten tot versnellingsimpulsen gericht op leefbare dorpen en wijken en toekomstbestendige zorg.

De toegevoegde waarde van de provinciale inzet hangt samen met het feit dat de provincie zich beweegt op het bovenlokale niveau, (sub)regionaal en provinciaal. Vanuit die positie signaleren wij lacunes en knelpunten, stimuleren wij innovatie en bevorderen wij regionale samenwerking ter oplossing van knelpunten die niet puur lokaal kunnen worden opgelost. Wij doen dit in nauwe samenwerking met gemeenten en andere partijen, door het creëren van nieuwe netwerken en door het delen van kennis. We kunnen zo via maatwerk (subsidies, kennisdeling, regie, inzet accountmanagement,

verspreiden "best practices" en/of actief registreren van de innovatie) de afgesproken inzet realiseren.

Beleidsprestatie	Indicator	Streefwaarde jaar	2009	2010	2011	2012	2013
07.A.1 Autonoom							
Vernieuwen van de sociale infrastructuur op het terrein van zorg, leefbaarheid en maatschappelijke ontwikkeling (bijvoorbeeld slimme zorg)	Aantal vernieuwende experimenten binnen slimme zorg en leefbaarheid en het percentage daarvan dat voor uitrol in aanmerking komt.	60 (in 2010, niet cumulatief)	50 10%	60 15%	40 15%		
07.A.2 Autonoom							
Versnellen van ontwikkelingen binnen de sociale infrastructuur op het terrein van zorg, leefbaarheid en maatschappelijke ontwikkeling	Gehonoreerde aanvragen tot ontwikkeling van IDOP's (cumulatief)	40 (2010)	15	70			
	gehonoreerde aanvragen tot uitvoering van IDOP's (cumulatief)	26 (2010)	12	33			
	aantal IDOP's dat in uitvoering is (cumulatief)	17 (2010)	6	32	33	33	
07.A.3 Autonoom/Wettelijk							
Onderhouden van de sociale infrastructuur op het terrein van zorg, leefbaarheid en maatschappelijke ontwikkeling.	aantal kleinschalige woonzorginitiatieven	25 (in 2010, niet cumulatief)	25	25	25		
	het aantal klanten, dat door de steunfuncties bereikt wordt. Index = 100	115 (2010)	110	115	120		
	de mate van tevredenheid van de bereikte klanten: gemiddeld cijfer voor klanttevredenheid	6,8 (2010)	6,7	6,8	6,9		

IDOP's: Integrale Dorps Ontwikkelings Plannen

Toelichting

07.A.1 Vernieuwende activiteiten, stimuleren van innovatie:

Onze prioriteit in de provinciale inzet voor sociale innovatie ligt bij de versnellingsimpulsen Leefbare Dorpen en Wijken en Toekomstbestendige Zorg/Slimme Zorg. Beide zijn programmalijnen uit Perspectiefrijk Brabant, die in 2011 in het stadium van afronding komen. Beide komen uit op een hoger aantal projecten in uitvoering dan bij de start van het programma werd verwacht:

- Slimme Zorg: 16 (in plaats van de vooraf geraamde 10 projecten)
- Leefbare Wijken: 14 samenwerkingsprojecten met de 7 middelgrote Brabantse gemeenten (eerder geraamd op 7).

Positief ontwikkelt zich ook het project Kleurrijk Brabant, met zijn deelprojecten Kleurrijk Brabant Onderneemt. Leert, Werkt, Zorgt en Ontmoet (5).

Het aantal innovatieve projecten ouderen komt in 2011 op 5 nieuwe projecten.

Dat wij desalniettemin het aantal vernieuwde experimenten naar beneden hebben bijgesteld, komt vanwege de bezuiniging die met ingang van 2010 is doorgevoerd op het budget "Vernieuwen en Versnellen".

07.A.2 Versnellen van ontwikkelingen:

De provinciale inzet gericht op versterking van de leefbaarheid in dorpen en kleine kernen bestaat uit twee programmalijnen:

Ontwikkelen Integrale Dorps Ontwikkelingsplannen: deze inzet is bijzonder succesvol. De indicator werd in voorgaande jaren al naar boven bijgesteld en dat is ook het geval voor de verwachte resultaten 2010. Naar verwachting komt in 2010 het totaal aantal ontwikkelde IDOP's op 70.

Uitvoeren Integrale Dorps Ontwikkelingsplannen: ook deze regeling is zeer populair, zowel wat betreft de verwachte resultaten voor de leefbaarheid als voor de versnelling van andere revitaliseringsdoelstellingen. Op het moment van opstellen van de Begroting 2011 is het aantal toegekende beschikkingen 33 (uitvoeren IDOP's). Alle IDOP's zijn in 2012 gereed.

07.A.3 Onderhouden sociale infrastructuur:

Conform de Koepelnota Samen Leven sturen wij de provinciale steunfuncties Zet en Palet in deze bestuursperiode aan op prioriteiten uit de Koepelnota en het bestuursakkoord.

Voor de aansturing zijn sturingskaders opgesteld, aangepast aan de principes van "good governance", voor de jaren 2010-2011. Zo is 25% van de inzet van Zet gericht op ondersteuning maatschappelijke (vrijwilligers)organisaties. Ca 50% van de inzet van Palet

is gericht op onderwijs en arbeid. De provincie is met de sturingskaders van een beheers- en procesmatige rol opgeschoven naar een sturende rol, vanuit het provinciale beleid en de behoefte van het veld.

De besluitvorming over de Agenda van Brabant en Afronding Kerntakendiscussie wordt verwerkt in de meerjarenbegroting voor de steunfuncties 2012-2015. Het jaar 2011 wordt benut ter voorbereiding. Op basis van de besluitvorming zal ook het sturingskader voor 2011 worden aangepast.

(*) Het bereik van de steunfuncties is hier met een geïndexeerd cijfer aangegeven. Het absolute bereik wisselt immers per geleverde dienst of ondersteuning. Enkele voorbeelden: Steunfunctie Zet bereikt in 2010 met zijn toegankelijkheidsbeleid 100% van de Brabantse gemeenten (was in 2009 33%), met het verspreiden van het woonzorgserviceconcept ó subregio's en met de steunpunten voor mantelzorg heel Brabant. Palet stimuleert in samenwerking met het Ministerie van Volkshuisvesting Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer, de Integratieagenda in 22 gemeenten, bereikt met Kleurrijk Brabant Leert 900 leerlingen verspreid over 45 scholen (basis en voortgezet onderwijs) en start Kleurrijk Brabant Zorgt in West Brabant.

Wat mag het kosten?

Bedragen x € 1.000 (exploitatie)	Realisatie 2009	Raming 2010	2011	2012	2013	2014
Lasten uit specifieke uitkeringen	39	1.052	1.072	927	912	0
Lasten cofinanciering	0	0	0	0	0	0
Lasten wettelijke taken	0	0	0	0	0	0
Kapitaallasten	0	0	0	0	0	0
Lasten voor autonome taken	25.366	50.374	42.790	23.219	14.423	9.152
Lasten	25.405	51.426	43.862	24.146	15.335	9.152

Bedragen x € 1.000 (exploitatie)		Realisatie 2009	Raming 2010	2011	2012	2013	2014
Herkomst middelen							
Rijk		0	0	0	0	0	0
EU		39	1.052	1.072	927	912	0
Overige baten		23	0	0	0	0	0
Baten		62	1.052	1.072	927	912	0
Saldo lasten en baten		-25.343	-50.374	-42.790	-23.219	-14.423	-9.152
Bijdr.res reg.structuurverst.		2.560	7.077	8.669	4.028	0	0
Bijdr.res.cofinanciering Europese programma's		40	316	316	316	301	0
Bijdr.reserve IDOP's			12.378	12.821	4.975		
Bijdrage uit alg. middelen		22.743	30.602	20.984	13.900	14.122	9.152
Stand reserve per 31 december		2009	2010	2011	2012	2013	2014
Res.Cofinanciering Europese programma's		22.986	29.673	18.391	16.171	14.455	15.244
Res.Regionale structuurversterking		145.830	83.718	11.189	-5.941	-26.941	-26.941
Formatie-inzet in fte		26,7	25,9	25,1			

Toelichting

De lasten laten in 2011 ten opzichte van 2010 een daling zien van € 7,6 mln. ten opzichte van 2010. Dit wordt hoofdzakelijk verklaard door een afname in de uitgaven van € 5,5 mln. in verband met het uitvoeren van IDOP's. Inmiddels is geconstateerd dat door late toekenning van subsidies het hoogtepunt van de uitvoering IDOP's niet in 2010 maar in 2011 ligt. Bij najaarsbrief 2010 zal een voorstel opgenomen worden te schuiven van 2010 naar 2011. Voor wijken is in € 2,6 mln. minder beschikbaar dan in 2010. Ook hiervoor zal echter bij najaarsbrief 2010 een voorstel gedaan worden om € 0,7 mln. door te schuiven naar 2011 vanwege de samenwerkingsprojecten met de 7 middelgrote Brabantse gemeenten. Vanwege de bezuinigingen is 0,6 miljoen minder beschikbaar voor "vernieuwen en versnellen". De projecten die in het kader van Samen Investeren zijn

beschikt, laten in 2011 een stijging in de lasten zien van € 1,6 mln. Daarnaast is in 2011 door de bezuinigingen voor diverse subsidieregelingen een bedrag van € 0,5 mln. minder beschikbaar.

Reserves

Uit de reserve regionale structuurversterking wordt € 1,6 mln. meer onttrokken vanwege de hogere uitgaven van projecten die in het kader van samen investeren beschikbaar zijn gesteld aan de B5.

De bijdrage uit de reserve IDOP's laat een daling zien van € 5,5 mln. Deze raming is echter niet meer actueel en zal bij de najaarsbrief 2010 worden aangepast. PS hebben bij VJN 2010 immers bepaald dat de extra beschikbaar gestelde middelen pas na

besluitvorming in het najaar van 2010 kan worden beschikt. Uitvoer van deze projecten zal in 2011 en later plaatsvinden.

Meerjarig perspectief

De lagere lasten in 2012 worden veroorzaakt door het wegvallen van de bestuursakkoordgeldten voor Slimme Zorg (afname van € 2,5 mln.) en een afname in de uitgaven voor IDOP's (afname van € 7,8 mln.) en Samen Investeren (€ 4,6 mln.). In 2013 vervallen de middelen voor IDOP's (afname van € 5 mln.) en Samen investeren (afname van € 4 mln.) in zijn geheel. De eerste korting in verband met de bezuinigingen op diverse steuninstellingen op het gebied van zorg vindt in 2014 plaats. Daarnaast vervallen in dat jaar de POP-gelden voor leefbaarheid (zowel lasten als baten).

07.02 Jeugd

Wat gaat de provincie daarvoor doen?

Maatschappelijk doel	Relevante beleidsnota's	Vastgesteld PS-nummer	Evaluatie in jaar	Rol Provincie	Mogelijkheid tot beïnvloeding
07.B De ontwikkelings- en ontplooiingskansen van jongeren in de provincie Noord-Brabant zijn goed.	- Beleidskader Jeugd 2009-2012	PS 61/08	2011	Provincie is verantwoordelijk voor wettelijk recht op jeugdzorg. De provincie voert deels zelf uit. Ze regisseert uitvoering van anderen en samenwerking met anderen. In de keten heeft de provincie bovendien een stimulerende rol, onder andere door op regionaal niveau betere samenwerking en afstemming tussen de verschillende partijen te bewerkstelligen	Subsidiëring van bureau Jeugdzorg en inkoop van jeugdzorg; uitvoering van gezamenlijke verbeteragenda en convenanten met gemeenten en in regionaal verband; facilitering van pilots en invullen adviesrol richting partners.
	- Notitie Financiering Jeugdzorg 2009-2012	ZWC 0671, PS 56/08			
	- Kaderstellende notitie Centrum voor Jeugd en Gezin 2008-2011	ZWC 0639			
	- Kaderstellende notitie Maatschappelijke stages	PS 17/08			
	- Uitvoeringsnotitie Voortijdig schoolverlaten	ZWC 0674			
	- Notitie 18plus problematiek	ZWC 0747			
	- Subsidieverordening Jeugd	PS 15/09a			
	Statenvoorstel evaluatie jeugdzorgbeleid.	PS 09/10a			
	Toelichting ontwikkeling productie en wachtlijsten jeugdzorg in 2009	ZWC-0813			
	Evaluatie Operatie Reset Bureau Jeugdzorg.	ZW-0837			
	Bijstelling provinciale beleidsinzet jeugdzorg	ZWC- 838			
	Uitwerking amendement "intensivering lokaal hulpaanbod jeugd"	ZWC-0828			
	Aanvulling Uitwerking amendement "intensivering lokaal hulpaanbod jeugd"	ZWC 0836			

ToelichtingRol van de provincie en beïnvloedingsmogelijkheden

De provincie streeft ernaar de ontwikkelings- en ontplooiingskansen van jongeren zo groot mogelijk te maken. De ontwikkelings- en ontplooiingskansen van kinderen worden bepaald door de mogelijkheden die kinderen hebben om gezond en veilig op te groeien en een steentje te kunnen bijdragen aan de maatschappij. Zij moeten de mogelijkheid hebben om hun talenten te ontwikkelen om zich goed voor te bereiden op de toekomst. Soms liggen de belemmeringen om gezond en veilig op te groeien in de kinderen zelf, doordat er sprake is van een ontwikkelingsstoornis of hechtingsproblematiek. Geïndiceerde jeugdzorg biedt deze kinderen de noodzakelijke zorg. Ook kunnen zich belemmeringen voordoen in de omgeving van de kinderen. Daarbij is een aantal belangrijke risicofactoren aan te geven zoals armoede, wonen in achterstandswijken, voortijdig schoolverlaten en ouders met psychiatrische of verslavingsproblematiek. Deze omgevingsfactoren geven een verhoogde kans dat er een beroep gedaan wordt op de Jeugdzorg.

Vanuit de Wet op de Jeugdzorg is de provincie er verantwoordelijk voor dat de aanspraak op de jeugdzorg kan worden verzilverd. De provincie heeft daarnaast volgens de wet een regierol in de keten: de provincie is verantwoordelijk voor de aansluiting van de gespecialiseerde jeugdzorg op het preventief én justitieel jeugdbeleid. De provincie zorgt samen met gemeenten, die de regie hebben over het preventief jeugdbeleid, voor effectieve samenwerking tussen de hulp/zorginstanties in de keten rondom jeugd en gezin (exclusief jeugd-GGZ en zorg voor licht verstandelijk gehandicapten). Dit is van belang

om te voorkomen dat kinderen tussen wal en schip vallen. Jongeren, ouders, zorginstellingen, Bureau Jeugdzorg, ketenpartners, scholen, gemeenten en werkgevers spelen hierbij een rol.

De provincie ondersteunt gemeenten bij het opzetten van een Centrum voor Jeugd en Gezin, zoals vastgelegd in de programmaliijn Perspectiefrijk Brabant. Daarnaast streeft de provincie sinds 2010 samen met gemeenten in regionaal verband naar terugdringing van de behoefte aan gespecialiseerde jeugdzorg. Enerzijds door de focus in de totale keten te richten op het versterken van de eigen kracht van jongeren en ouders; anderzijds door opvoedondersteuning en ambulante hulp sneller beschikbaar te stellen in het preventieve domein. De provincie stelt subsidie beschikbaar van € 11 miljoen voor de periode 2010 t/m 2012. Met deze middelen en de inzet van gemeenten wordt gezamenlijk gewerkt aan de realisatie van een basisaanbod aan preventieve hulp. Doordat gemeenten hun preventieve hulp uitbreiden kan de, dure, gespecialiseerde jeugdzorg op termijn kleiner worden. Dit moet ertoe leiden dat eind 2012 de instroom van nieuwe jeugdigen is verlaagd met 5% ten opzichte van 2009 en dat tegelijk de uitstroom van jeugdigen uit de jeugdzorg met 5% ten opzichte van 2009 is toegenomen.

De provincie heeft hierbij de rol van gebiedsautoriteit vanwege de sturing op regionale ontwikkelingen en vanwege de verbindende rol ten aanzien van het gezamenlijke belang van gemeenten onderling en in relatie met de provincie. De provincie agendeert en stimuleert.

Beleidsprestatie	Indicator	Streefwaarde jaar	2009	2010	2011	2012	2013
07.B.1 Wettelijk							
Jongeren en ouders die ondersteuning en/of jeugdzorg nodig hebben worden goed en efficiënt geholpen.	Aantal cliënten dat het recht op zorg niet kan verzilveren. Streefwaarde is dat alle cliënten binnen 9 weken in zorg zijn (dwz géén wachtlijsten).	35 (2010)	42	35	35	35	35
	Index is 2007 = 100 = 512 unieke cliënten op de wachtlijst > langer dan 9 weken zonder zorg.						

Beleidsprestatie	Indicator	Streefwaarde jaar	2009	2010	2011	2012	2013
	Cliënten van bureau jeugdzorg zijn tevreden over de dienstverlening. (0-meting in 2009)	7 (2011)	Nulmeting: 6,8	Geen meting	7	Geen meting	7
	Cliënten van zorgaanbieders zijn tevreden over de geleverde (jeugd-) zorg (0-meting in 2009 = 100)	7,5 (2010)	7,3	7,5	7,5	7,5	7,5
07.B.2 Wettelijk De geprognosticeerde benodigde capaciteit aan Jeugdzorg en daarvoor beschikbare budgetten matchen	Realisatie van de ingezette capaciteit is gelijk aan de inkoop o.b.v. het beschikbare budget.	Streven is dat realisatie en inkoop voor minimaal 98% aansluiten	>95	>95	>95	>95	>95
07.B.3 Wettelijk Het stelsel voor jeugdhulp en jeugdzorg is in balans	Het aantal unieke jeugdigen dat voor het eerst een beroep op provinciale jeugdzorg doet, daalt op termijn Index: 2008 = 100 = 4.622	2008 = 100 (4.622)	89	90	87	85	85
	Het aantal unieke jeugdigen dat gedurende het jaar uitstroomt en niet binnen 6 maanden terugkeert, daalt op termijn Index: 2010 = 100	2012 = 95		Nulmeting	98	95	95
07.B.4 Autonoom In elke Brabantse gemeente is een Centrum voor Jeugd en Gezin (Cjg) actief, met een effectieve aansluiting van Bureau jeugdzorg (Bjz)	Aantal gemeenten met een Centrum voor Jeugd en Gezin	67 (2011)	33	51	67	67	67
	Het percentage meldingen bij Bureau Jeugdzorg dat leidt tot terugverwijzing naar een voorliggende voorziening wordt teruggebracht Indexjaar = 2010 = nulmeting	90 (2012)		Vaststellen verbeterde indicator en nulmeting	95	90	90

Beleidsprestatie	Indicator	Streefwaarde jaar	2009	2010	2011	2012	2013
07.B.5 Autonom/Wettelijk							
Maatschappelijke stages zijn ingevoerd op Brabantse scholen	Het aantal scholen met knelpunten op het gebied van de invoering van maatschappelijke stages. (Jaarlijks onderzoek via Zet) Index = jaar 2007 = 100)	90 (2010)	95	90	Project is in 2010 afgerond.		
07.B.6 Autonom							
Voortijdig schoolverlaten wordt teruggedrongen	Het aantal jeugdigen dat de school verlaat zonder startkwalificatie daalt. Index 2006 = 7.924 = 100	In 2011 is het aantal voortijdig schoolverlaters met 40% afgenomen t.o.v. het aantal in schooljaar 2005-2006	88	70	60	60	60

Toelichting

07.B.1 Het aantal cliënten dat het recht op zorg niet kan verzilveren, met als doel dat alle cliënten binnen 9 weken in zorg zijn (dwz géén wachtlijsten).

Kwalitatief wachtlijstonderzoek door de provincie heeft uitgewezen dat er altijd een aantal cliënten vrijwillig wacht. Zolang landelijk geen afspraken zijn gemaakt om de wachtlijst voor dergelijk 'bewust wachtenden' te schonen, zal het aantal wachtenden voor Noord-Brabant ongeveer 150 – 200 cliënten bedragen. Dit betekent een indexcijfer van 35% t.o.v. de uitgangswaarde 2007. Uitgangspunt is dat er geen jeugdige op de wachtlijst staat als gevolg van capaciteitsgebrek.

Cliënten van Bureau Jeugdzorg zijn tevreden over de dienstverlening

Bureau Jeugdzorg meet de tevredenheid over de dienstverlening via een cliënttevredenheidsonderzoek. Dit onderzoek vindt 2-jaarlijks plaats en is gestart in 2009. De uitkomst van het eerste cliënttevredenheidsonderzoek heeft de vorm van een nulmeting.

Cliënten van zorgaanbieders zijn tevreden over de geleverde (jeugd-) zorg

Door zorgaanbieders zijn in 2009 de afgesproken cliënttevredenheidsonderzoeken (C-toetsen) gehouden. Als indicator wordt in 2011 tot en met 2013 de uitkomst van deze toetsen gebruikt. Het te behalen cliënttevredenheidscijfer ligt op een schaal van 1 tot en met 10.

07.B.2 Realisatie van de ingezette capaciteit is gelijk aan de inkoop op basis van het beschikbare budget.

Uitgangspunt bij de inkoop is dat geen enkele jeugdige langer dan negen weken op de wachtlijst staat als gevolg van onvoldoende beschikbare capaciteit. Om dit te bereiken, is het van belang dat het Rijk voldoende middelen beschikbaar stelt. Het streven is de beschikbare middelen zo goed mogelijk in te zetten door de zorg in te kopen bij zorgaanbieders die in staat zijn de beoogde productie te realiseren. Na afloop van het jaar mogen er geen (langere) wachtlijsten ontstaan zijn, doordat van de gesubsidieerde middelen een deel onbenut blijkt te zijn. Doel (en indicator van de kwaliteit van de

subsidieverlening) is dus dat de inkoop en realisatie aansluiten. Streefcijfer is uiteraard een index van 100%. Kleine verschillen zijn echter mogelijk op individueel aanbiederniveau, op provinciaal niveau is daarom bepaald dat de score minimaal 95% moet zijn.

07.B.3 Het aantal unieke jeugdigen dat voor het eerst, of minimaal na 1 jaar, een beroep op provinciale jeugdzorg doet, daalt op termijn

Om het totale stelsel van jeugdzorg in balans te brengen is een sterke, goed functionerende eerstelijnszorg nodig. Voldoende, tijdige en effectieve preventieve of eerstelijns hulp aan jeugd en gezin kan instroom in de geïndiceerde jeugdzorg beperken. De provincie heeft hierbij geconstateerd dat de focus leggen op alleen de instroom te beperkt is. Het aantal nieuwe jeugdigen in de jeugdzorg daalt, maar het totaal aantal jeugdigen dat een beroep doet op jeugdzorg neemt nog steeds toe. Dit doordat de zorgduur en zorgintensiteit per jeugdige toeneemt en er jeugdigen binnen een jaar na uitstroom opnieuw een beroep op jeugdzorg doen.

Om deze toename van de vraag naar dure, geïndiceerde jeugdzorg een halt toe te roepen, hebben we besloten meer nadruk te leggen op preventieve jeugdzorg en eerstelijns hulp aan jeugd en gezin.

Provinciale Staten hebben € 11 miljoen beschikbaar gesteld voor de periode 2010 – 2012 (merendeel middelen is beschikbaar in de periode 2011 en 2012) om het eerstelijns aanbod te versterken. Doel is dat het beroep op de geïndiceerde zorg afneemt. Om het effect van de maatregelen zichtbaar te maken, wordt in dit kader een nieuwe indicator toegevoegd: het aantal unieke jeugdigen dat gedurende het jaar uitstroomt en niet binnen 6 maanden terugkeert in de jeugdzorg.

07.B.4 Het percentage meldingen bij Bureau Jeugdzorg dat leidt tot terugverwijzing naar een voorliggende voorziening wordt teruggebracht

Bureau Jeugdzorg (BJZ) ontvangt jaarlijks een aantal onterechte verwijzingen vanuit het voorliggend veld. Deze jeugdigen worden terug verwezen naar een voorliggende voorziening wat tijd en middelen vergt. De verwachting is dat deze meldingen in toenemende mate via het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) verlopen. Door betere samenwerking tussen CJG en BJZ dient het percentage onterechte verwijzingen vanuit gemeentelijke instellingen voor lichte hulp (CJG's, zorg- en adviesteams in het onderwijs) af te nemen, zodat BJZ zich meer op haar hoofdtaak kan richten.

Op dit moment wordt de aansluiting tussen voorliggend veld en BJZ als volgt gemeten; jaarlijks ontvangen wij rapportages van Bureau Jeugdzorg met betrekking tot het aantal zorgmeldingen. Dit zijn meldingen aan BJZ van professionals uit het voorliggende veld over vermoedens van kindermishandeling.

Omdat de inspanningen in het voorliggend veld intensiveren is de verwachting dat het aantal verwijzingen naar BJZ (onder andere door de CJG's) de komende jaren toeneemt. In 2010 leidt de stijging van het aantal verwijzingen nog niet tot meer indicaties, maar wel tot een stijging van het aantal terugverwijzingen door BJZ naar een voorliggende voorziening. Deze terugverwijzingen moeten de komende jaren minder worden doordat lokale opvoedingsondersteuning verder wordt versterkt en er, naast signaleren en verwijzen ook daadwerkelijk (meer) hulp wordt geboden.

07.B.4 Aantal gemeenten met een Centrum voor Jeugd en Gezin

In voorgaande jaren bedroeg het totaal aantal Brabantse gemeenten 68. Door het samengaan van de gemeenten Oss en Lith in 2011 is het totaal bijgesteld naar 67.

07.B.6 Het aantal jeugdigen dat de school verlaat zonder een startkwalificatie daalt

Landelijk is de doelstelling om het voortijdig schoolverlaten in de periode 2008-2011 met 40 % te verminderen ten opzichte van het aantal schoolverlaters in het schooljaar 2005/2006. De provincie stelt zich ondersteunend, verbindend en versterkend op richting de primair verantwoordelijke partijen: Rijk, gemeenten en onderwijsinstellingen. Om ook voor Brabant een dergelijke vermindering te realiseren, onder meer met een subsidieregeling die onderwijsinstellingen in staat stelt hun zorgstructuur te versterken en deze aan te sluiten op het CJG.

De indicator "Het percentage jeugdigen dat de school verlaat zonder startkwalificatie, daalt" wordt berekend op basis van het aantal geregistreerde schoolverlaters in Brabant uit de registratie van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap via de InformatieBeheerGroep. Gegevens die hierbij beschikbaar komen zijn steeds van het voorafgaande jaar.

Wat mag het kosten?

Bedragen x € 1.000 (exploitatie)	Realisatie 2009	Raming 2010	2011	2012	2013	2014
Lasten uit specifieke uitkeringen	189.761	180.044	177.044	171.255	171.240	171.225
Lasten cofinanciering	0	0	0	0	0	0
Lasten wettelijke taken	0	0	0	0	0	0
Kapitaallasten	962	6.786	0	0	0	0
Lasten voor autonome taken	14.085	20.030	17.589	13.308	6.611	6.264
Lasten	204.808	206.859	194.633	184.563	177.851	177.489
Herkomst middelen						
Rijk	175.161	177.044	177.045	172.045	172.045	172.045
EU	0	0	0	0	0	0
Overige baten	0	0	0	0	0	0
Baten	175.161	177.044	177.045	172.045	172.045	172.045
Saldo lasten en baten	-29.647	-29.815	-17.589	-12.518	-5.806	-5.444
Bijdrage risicoreserve	14.600					
Bijdr.res reg.structuurverst.	2.418	5.762	4.463	1.000	0	0
Bijdrage uit alg. middelen	12.629	24.053	13.126	11.518	5.806	5.444
Stand reserve per 31 december	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Risicoreserve	107.809	119.855	123.300	123.300	123.300	123.300
Res.Regionale structuurversterking	145.830	83.718	11.189	-5.941	-26.941	-26.941
Formatie-inzet in fte	22,7	24,5	23,9			

Toelichting

De lasten met betrekking tot jeugd laten in 2011 ten opzichte van 2010 in totaal een afname zien van € 12,2 mln.

PS hebben in 2010 eenmalig via een amendement nog € 3 mln. ter beschikking gesteld om de bezuinigingen geleidelijker te laten verlopen. Deze middelen vervallen in 2011. Overigens is inmiddels duidelijk welke bedragen het Ministerie van Volksgezondheid,

Welzijn en Sport voor het jaar 2011 ter beschikking stelt. Een begrotingswijziging voor het budget 2010 en 2011 vindt bij najaarsbrief 2010 plaats.

Daarnaast laten de beschikbare bestuursakkoordgelden voor de Centra voor Jeugd en Gezin, maatschappelijke stages en voortijdig schoolverlaten een afname zien van € 4,1 mln. Vanwege de bezuinigingen is er € 1,3 mln. minder beschikbaar voor zorgvernieuwing en algemeen jeugdbeleid. Op het budget van begrotingsjaar 2010 heeft voor opvoedingsondersteuning eenmalig een korting van plaatsgevonden van € 3 mln.

PS hebben bij de Voorjaarsnota 2010 – mede op advies van de accountant – besloten tot balansverkortings. Hierdoor treedt er een verschil op tussen de begrotingscijfers 2010 en 2011 van € 6,8 miljoen. Dit wordt veroorzaakt door lagere kapitaallasten.

Reserves

Voor de projecten in het kader van Samen Investeren wordt door een lagere raming van de uitgaven minder budget beschikbaar gesteld aan de B5. De bijdrage uit de reserve regionale structuurversterking daalt daarom met € 1,3 mln.

Meerjarig perspectief

De baten nemen per 2012 structureel met bijna € 5 mln. af aangezien de bijdrage uit de transitorische post doeluitkering jeugd dan vervalt. De lasten nemen in verband hiermee met eenzelfde bedrag af. Daarnaast neemt de autonome bijdrage aan de keten af met € 4,6 mln. vanwege het aflopen van de bestuursakkoordgelden voor voortijdig schoolverlaten en Centra voor Jeugd en Gezin. In 2013 worden de lasten verlaagd met € 6,7 miljoen door het wegvallen van de gelden voor opvoedingsondersteuning en Samen Investeren Centra voor Jeugd en Gezin.

07.03 Cultuur en sport

Wat gaat de provincie daarvoor doen?

Maatschappelijk doel	Relevante beleidsnota's	Vastgesteld PS-nummer	Evaluatie in jaar	Rol Provincie	Mogelijkheid tot beïnvloeding
07.C.1 Noord-Brabant kent een bloeiend en boeiend cultureel leven	Koepelnota Cultuur 2008-2012	PS 34/08	2011	De provincie biedt ondersteuning, regisseert en stimuleert. Provincie heeft een wettelijke verantwoordelijkheid mbt archeologie, monumentenzorg en omroep Brabant. Provincie geeft financiële bijdragen.	Verstrekken van financiële bijdragen in de vorm van subsidies. Inbreng deskundigheid De provincie brengt partijen bij elkaar.
	Kaderstellende notitie Podiumkunsten 2009-2012	PS 23/08			
	Kaderstellende notitie Erfgoed 2008-2011	PS 11/08			
	Kaderstellende notitie Archeologie en Beeldende Kunst en Vormgeving	PS 34/08			
	Omroep Brabant	PS 67/07			
	Museumbeleid	PS 24/08			
	Kaderstellende notitie 'Sport in beeld'	PS 46/07 PS 25/08			

Toelichting

Rol van de provincie en beïnvloedingsmogelijkheden

Het streven om BrabantStad in 2018 Culturele Hoofdstad te laten zijn is mede leidend voor onze provinciale inzet. Het geeft focus en stimulans om samen met onze bestuurlijke partners de culturele infrastructuur in Noord-Brabant hoogwaardig te maken en te houden. Een krachtig interstedelijk netwerk staat ons daarbij voor ogen. Maar we stimuleren ook de verbindingen vanuit de steden naar omliggende regio's. Omgekeerd onderkennen en versterken we de culturele betekenis van de regio's voor het geheel van 'Mozaïekmetropool Brabant'.

In 2008 hebben wij de beleidskaders voor cultuur op de meeste onderdelen vernieuwd. Voor het geheel stelden we de Koepelnota vast. Naast de beleidsprogramma's zoals 'Dynamisch Brabant' of 'Perspectiefrijk Brabant' en naast boven geschetste focus op

BrabantStad Culturele Hoofdstad biedt ook de Koepelnota samenhang in onze beleidsontwikkeling. Zo zijn de gemeenschappelijke thema's:

- versterken van het publieksbereik;
- versterken van het aanbod;
- versterken van de Brabantse identiteit.

Binnen de podiumkunsten maken wij ook in de komende jaren veel aanbod van instellingen en festivals mede mogelijk. In 2011 werken we ook aan een nieuw podiumkunstenplan. Wij dragen bij aan een versterkte bovenregionale uitstraling van het Noordbrabants Museum en ontwikkelen plannen met de stedelijke partners om Brabant sterker als designprovincie te profileren. Met onder meer Schatten van Brabant, ontsluiting van archeologische vondsten, de Cultuurhistorische Waardenkaart en de Nieuwe Hollandse Waterlinie en der Zuiderwaterlinie versterken we de Brabantse identiteit. De

impulsen die wij geven aan de restauratie van monumenten versterken dat nog eens.

Beleidsprestatie	Indicator	Streefwaarde jaar	2009	2010	2011	2012	2013
07.C.1 Autonoom							
Versterking van (actieve en passieve) cultuurparticipatie (publieksbereik)							
Meer 'genieters': zoveel mogelijk inwoners van Noord-Brabant laten genieten en profiteren van cultuur	% van de Brabanders dat aan één van de receptieve cultuuractiviteiten heeft deelgenomen.	98% (2012)	98%	98%	98%	98%	98%
	Actieve cultuurdeelname % van de Brabanders (min 2x):	45% (2012)	45%	45%	45%	45%	45%
	Aantal bezoekers Brabantse musea per jaar	1,6 miljoen (2011)	1,5 miljoen		1,6 miljoen		
07.C.2 Autonoom							
Een compleet, kwalitatief goed en geografisch gespreid aanbod van cultuur (versterken van het culturele aanbod)	Spreiding aanbod: aantal amateurkunst-verenigingen, instellingen en clubs die actief zijn in Noord-Brabant.	4.600 (handhaven)	4.600	4.600	4.600	4.600	4.600
- versterken van dynamiek in het Brabantse cultureel leven door in te zetten op de ontwikkeling van talent en kwaliteit;	Diversiteit van het aanbod: In 2009 vindt 62% van de Brabanders dat Nbr. een zeer divers cultuuraanbod kent.	62% handhaven	62%	62%	62%	62%	62%
- meer actieve participatie: zoveel mogelijk inwoners van Noord-Brabant de kans geven zelf cultuur te maken	Cultureel aanbod: In 2009 zijn in Noord-Brabant 44 theaters, 140 musea, 15 bioscopen en 5 filmhuizen	Handhaven 44 theaters, 140 musea, 15 bioscopen en 5 filmhuizen	44 theaters, 140 musea, 15 bioscopen en 5 filmhuizen	44 theaters, 140 musea, 15 bioscopen en 5 filmhuizen	44 theaters, 140 musea, 15 bioscopen en 5 filmhuizen	44 theaters, 140 musea, 15 bioscopen en 5 filmhuizen	44 theaters, 140 musea, 15 bioscopen en 5 filmhuizen
	Aantal (mede) door de provincie gesubsidieerde instellingen voor podiumkunsten	25 (2009)	25	25	25	25	25
	Aantal nieuwe producties podiumkunsten en film met provinciale ondersteuning	40 (2009)	40	40	40	40	40
	Aantal gemeenten dat in marktplaats participeert (cultuur en onderwijs)	90% (2011)	75% van de Brabantse gemeenten	90% van de Brabantse gemeenten	90% van de Brabantse gemeenten		

Beleidsprestatie	Indicator	Streefwaarde jaar	2009	2010	2011	2012	2013
	Het aantal Brabantse digitale bibliotheken – aantal stelsels voor bibliotheektarieven	In 2012: 1 Brabantse digitale bibliotheek en 1 stelsel voor bibliotheektarieven in Brabant	23 23			1 1	1 1
07.C.3 Autonom/Wettelijk							
Versterking van de Brabantse identiteit betere staat van onderhoud erfgoed: duurzame instandhouding van de Brabantse schatten uit het verleden meer ruimtelijke kwaliteit: het Brabantse erfgoed en beeldende kunst inzetten voor het vormgeven van de leefomgeving van vandaag en de toekomst	Aantal restauraties van monumenten	45 (2011) (cumulatief)	9	39	45		
het <u>verleden</u> meer verbinden aan de <u>actualiteit</u> : Brabanders laten zien dat ze meer met hun verleden hebben dan ze denken	Aantal publieksactiviteiten per jaar onder de vlag van Schatten van Brabant	40 (In 2010)	28	40	10		
	Handhaven waarderingscijfers voor tv radio en internet van Omroep Brabant	Waarderingscijfer voor TV 7,2 ; voor radio 7,3 en voor internet 7,3.	handhaven	handhaven	handhaven	handhaven	handhaven
07.C.4 Autonom							
Vergroten van de deelname aan sport	% Brabanders dat minimaal 1x per week sport Aantal toptalenten dat ondersteund wordt Aantal (top)sportevenementen per jaar dat ondersteund wordt	42% (2011) 2.400 (2016) 10 per jaar	40 2.000 10	41 2.050 10	42 2.100 10		
Brabant Culturele Hoofdstad 2018 (zie ook programma 6)	-percentage van de gemeenten dat participeert in een BCH-initiatief (2010) - percentage van de structureel gesubsidieerde instellingen dat een BCH2018-paragraaf heeft opgenomen in het werkplan	30% (2010) 50% (2010)		30% 50%			

Toelichting

De drie thema's met hun onderliggende doelen uit de Nota Cultuur 2008 – 2012, hebben als uitgangspunt gefungeerd. Het betreft de volgende thema's en onderliggende doelstellingen.

Het eerste thema richt zich op het versterken van het publieksbereik:

- meer 'genieters': zoveel mogelijk inwoners van Noord-Brabant laten genieten en profiteren van cultuur;
- meer divers publiek: een zo breed mogelijk publiek bereiken.

Een voorbeeld is de diversiteit van receptieve en actieve cultuurdeelname bij laag en hoog opgeleiden Brabanders. Cijfers wijzen uit dat laag-opgeleiden zijn ondervertegenwoordigd, met name bij de receptieve cultuurdeelname. Het streven is dat de cultuurdeelname groeit en dat het verschil tussen laag en hoog opgeleiden Brabanders in 2012 is afgenomen.

Het tweede thema heeft tot doel het aanbod te versterken:

- versterken van dynamiek in het Brabantse cultureel leven door in te zetten op de ontwikkeling van talent en kwaliteit;
- meer actieve participatie: zoveel mogelijk inwoners van Noord-Brabant de kans geven zelf cultuur te maken.

Het derde thema is het versterken van de Brabantse identiteit:

- betere staat van onderhoud erfgoed: duurzame instandhouding van de Brabantse schatten uit het verleden;
- meer ruimtelijke kwaliteit: het Brabantse erfgoed en beeldende kunst inzetten voor het vormgeven van de leefomgeving van vandaag en de toekomst;
- het verleden meer verbinden aan de actualiteit: Brabanders laten zien dat ze meer met hun verleden hebben dan ze denken.

Wat mag het kosten?

Bedragen x € 1.000 (exploitatie)	Realisatie 2009	Raming 2010	2011	2012	2013	2014
Lasten uit specifieke uitkeringen	-74	0	0	0	0	0
Lasten cofinanciering	0	0	0	0	0	0
Lasten wettelijke taken	15.874	16.263	16.657	16.657	16.657	16.657
Kapitaallasten	557	865	1.579	2.393	2.638	2.602
Lasten voor autonome taken	41.938	62.200	47.904	36.497	36.795	26.704
Lasten	58.296	79.328	66.140	55.548	56.090	45.963
Herkomst middelen						
Rijk	0	0	0	0	0	0
EU	0	0	0	0	0	0
Overige baten	395	398	466	508	508	508
Baten	395	398	466	508	508	508
Saldo lasten en baten	-57.901	-78.931	-65.674	-55.040	-55.582	-45.456

Bedragen x € 1.000 (exploitatie)	Realisatie 2009	Raming 2010	2011	2012	2013	2014
Bijdr.res.instandhouding onroerend erfgoed	740	7.370	11.128	7.042	3.276	561
Bijdr.res. Brabant 2050	6.410	5.356	2.221	0	0	0
Bijdr.res reg.structuurverst.	2.075	10.965	2.901	1.750	7.275	0
Bijdrage uit alg. middelen	48.676	55.240	49.424	46.248	45.031	44.895
Stand reserve per 31 december	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Res.instandhouding onroerend erfgoed	27.207	19.821	9.225	2.725	0	0
Reserve Brabant 2050	104.734	46.375	-1.029	-1.029	-1.029	-1.029
Res.Regionale structuurversterking	145.830	83.718	11.189	-5.941	-26.941	-26.941
Bedragen x € 1.000 (investerings)	Realisatie 2009	Raming 2010	2011	2012	2013	2014
Verbouwing Noordbrabants Museum	600	8.512	10.215	4.256	0	0
Onvoorzien Noordbrabants museum		900	1.080	450	0	0
Formatie-inzet in fte	38,6	33,5	34,1			

Toelichting

Toelichting op de begroting in relatie tot de prestaties

De lasten nemen in 2011 ten opzichte van 2010 af met in totaal € 13,2 mln. Deze lagere lasten worden voor een groot deel veroorzaakt door een afname aan uitgaven aan restauratie van monumenten aangezien de restauratie van een aantal monumenten (nagenoeg) is afgerond. De middelen die hiervoor beschikbaar zijn gesteld laten een daling zien van € 6,2 mln. Daarnaast neemt het beschikbare bedrag voor Brabant Culturele Hoofdstad 2018 af met € 4,2 mln. Een begrotingswijziging om een gedeelte van de middelen 2010 over te hevelen naar 2011 wordt gedaan bij najaarsbrief 2010. De daling wordt daarnaast veroorzaakt door het wegvallen van de bestuursakkoordmiddelen voor Schatten van Brabant € 0,9 mln. en de diverse kleine bezuinigingen voor € 1,3 miljoen. Daarnaast zullen de uitgaven aan de steuninstellingen

cultuur in 2011 nog met € 1,25 mln. aangevuld worden met middelen die op een stelpost onder productgroep 07.04 staan. De kapitaallasten stijgen met € 0,7 mln. aangezien de verbouwing van het Noordbrabants Museum in volle gang is.

Reserves

De onttrekking aan de reserve instandhouding onroerend erfgoed is in 2011 € 3,7 miljoen hoger dan in 2010. Deze stijging wordt veroorzaakt doordat het zwaartepunt van de renovaties die in 2009 zijn beschikt in 2011 wordt verwacht. De onttrekking uit de reserve Brabant 2050 is in 2011 € 3,1 mln. lager begroot dan in 2010 aangezien deze renovaties die in 2008 zijn beschikt in 2010 al gedeeltelijk zijn afgerond. De renovaties die in het kader van Samen Investeren uitgevoerd worden, kennen in 2010 een piek in de

uitvoering. De uitgaven laten een daling van € 9 mln. zien en daarmee ook de onttrekking uit de reserve.

Investerings

Nadat begin 2010 al was begonnen met de verbouwing van het waterstraatcomplex, is per 1 juli 2010 begonnen met alle bouwactiviteiten. De activiteiten zullen in 2011 volop bezig zijn waarbij het waterstraatcomplex in 2011 wordt opgeleverd en de overige activiteiten in 2012 worden afgerond. De uitgaven stijgen daardoor in 2011 met € 1,9 mln. ten opzichte van 2010.

Meerjarig perspectief

De lasten nemen in 2012 verder af met € 10,6 mln. Dit wordt veroorzaakt door het wegvallen van de gelden die bij najaarsbrief 2008 beschikbaar zijn gesteld voor beeldende kunst en vormgeving, cultuurparticipatie en amateurkunst, archeologie en sport van € 2,5 mln. per jaar. Daarnaast vervallen de bestuursakkoordmiddelen voor renovatie monumenten, Verhalen van Brabant, sportnota, BrabantStad culturele hoofdstad en museumbeleid. Deze verklaren een afname van € 8,9 miljoen. De kapitaallasten nemen met € 0,8 toe vanwege de renovatie van het Noordbrabants Museum. In 2014 laten de lasten een flinke daling zien van € 10 mln. Deze wordt veroorzaakt doordat in 2013 alle deze bestuursperiode beschikbaar gesteld bedragen voor renovatie van monumenten (waaronder die in verband met Samen Investeren) gerealiseerd moeten zijn.

07.04 Sociale en culturele ontwikkeling

Wat gaat de provincie daarvoor doen?

Deze productgroep is gericht op activiteiten die ondersteunend zijn aan maar vaak ook cruciaal zijn voor de andere productgroepen van het programma 07 Jeugd, Cultuur en Samenleving. Te denken valt daarbij aan communicatie, onderzoek en advies. De maatschappelijke doelen en beleidsprestaties waaraan deze bijdragen, staan daarom verwoord onder de overige drie productgroepen binnen dit programma.

Taken die binnen deze ondersteunende productgroep vallen zijn onder andere het programmamanagement van Perspectiefrijk Brabant en het project Inzicht & Overzicht van deze programmalijn.

Inzicht & Overzicht richt zich op het stroomlijnen en verbeteren van monitoringsactiviteiten, het beter toegankelijk maken van gegevens en het toepassen en delen van opgedane kennis. Voorbeelden zijn de kennisdelingsactiviteiten bij Slimme Zorg, die zeer belangrijk

zijn voor de vorming van de nieuwe netwerken rond zorg en bedrijfsleven en, vanuit gebruikersperspectief, innovatieve ICT-toepassingen in de zorg. Bij Leefbare Dorpen worden de effecten van de provinciale inzet in de ontwikkeling en realisatie van IDOP's gemeten. En bij Leefbare Wijken zorgt kennisdeling tussen gemeenten ervoor dat zij hun aanpak op het gebied van leefbaarheid kunnen optimaliseren.

In het kader van Inzicht & Overzicht hebben we het PON opdracht gegeven om een planbureau te ontwikkelen waarmee wij onze provinciale rol rond signaleren, attenderen en agenderen beter kunnen invullen. In dat kader voert het PON, op basis van een structurele subsidie, een groot aantal onderzoeks- en adviesactiviteiten uit ter ondersteuning van de ontwikkeling, uitvoering en evaluatie van provinciaal beleid.

Wat mag het kosten?

Bedragen x € 1.000 (exploitatie)	Realisatie 2009	Raming 2010	2011	2012	2013	2014
Lasten uit specifieke uitkeringen	0	0	0	0	0	0
Lasten cofinanciering	0	0	0	0	0	0
Lasten wettelijke taken	0	0	0	0	0	0
Kapitaallasten	0	0	0	0	0	0
Lasten voor autonome taken	4.957	6.752	7.533	5.798	4.716	4.398
Lasten	4.957	6.752	7.533	5.798	4.716	4.398
Herkomst middelen						
Rijk	0	0	0	0	0	0
EU	0	0	0	0	0	0
Overige baten	0	0	0	0	0	0
Baten	0	0	0	0	0	0
Saldo lasten en baten	-4.957	-6.752	-7.533	-5.798	-4.716	-4.398

Bedragen x € 1.000 (exploitatie)	Realisatie 2009	Raming 2010	2011	2012	2013	2014
Bijdrage uit alg. middelen	4.957	6.752	7.533	5.798	4.716	4.398
Formatie-inzet in fte	4,7	5,0	5,0			

Toelichting

Begroting 2011

In de begroting 2011 is het bedrag van € 1,25 mln. dat bij najaarsbrief 2008 beschikbaar is voor de steuninstellingen cultuur nog niet verdeeld over de drie instellingen. In de cijfers 2010 is dit bedrag al opgenomen onder productgroep 07.03 cultuur. Daarnaast is vanwege de bezuinigingen voor inzicht en overzicht in 2011 € 0,5 mln. minder beschikbaar.

Meerjarig perspectief

Na 2011 vervallen de bestuursakkoordmiddelen voor inzicht en overzicht (€ 0,4 mln. in 2011) en fusiekosten steunfunctie cultuur € 0,375 mln. in 2011). Daarnaast wordt vanwege de bezuinigingen het budget voor aanbesteding van steunfunctietaken structureel met € 0,9 mln. gekort. Na 2012 vervalt het bedrag van € 1,25 mln. uit de najaarsbrief 2008 voor de extra impuls steuninstellingen cultuur. Het PON wordt in 2014 met een bedrag van € 0,4 mln. gekort.

Ruimtelijke ontwikkeling

Algemeen	184
08.01 Ruimtelijke ontwikkeling	186

Algemeen

Portefeuillehouder:

R.A.C. van Heugten

Inleiding

De provincie heeft 'samenwerken aan kwaliteit' als sturingsfilosofie in de Ontwerp Structuurvisie RO benoemd. Samen met andere overheden, marktpartijen en maatschappelijke organisaties vormgeven aan een duurzame ruimtelijke ontwikkeling van Brabant, waarbij ieders rol (subsidiariteitsbeginsel) wordt gerespecteerd.

De provincie onderscheidt vanuit dit beginsel vijf rollen die zij inzet om een zorgvuldig gebruik van de Brabantse ruimte te bereiken. Te weten: ontwikkelen, ordenen, beschermen, regionaal samenwerken en stimuleren. Bij elk van deze rollen horen specifieke instrumenten. In dit programma wordt beschreven welke instrumenten de provincie inzet om zorgvuldig gebruik van de Brabantse ruimte te bereiken. De inhoudelijke doelen, effecten en prestaties op het gebied van water, landbouw, milieu, natuur, landschap, welzijn en cultuurhistorie zijn in de betreffende programma's van de begroting beschreven.

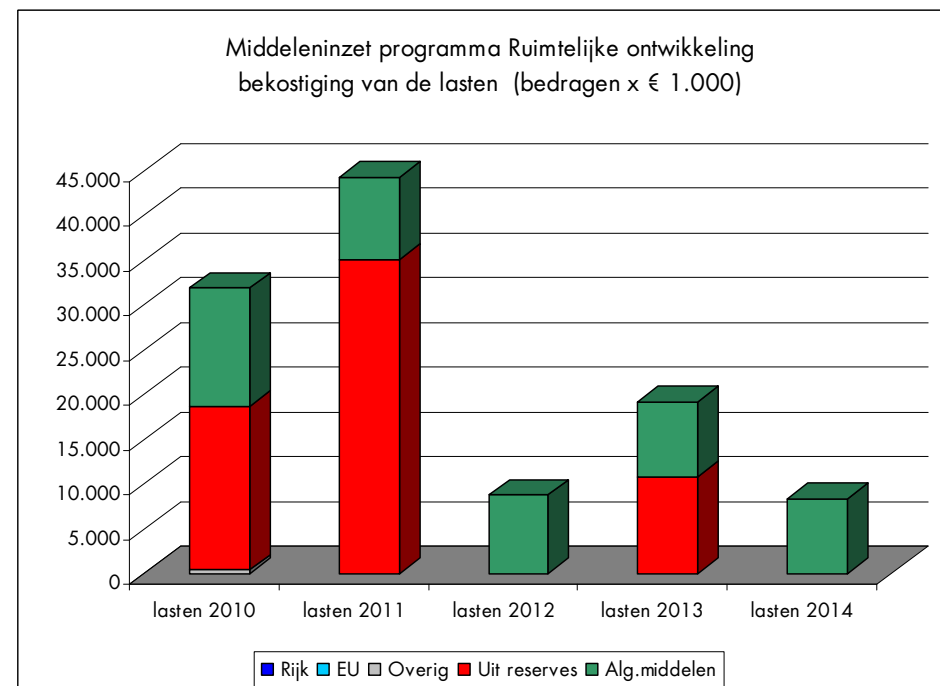
Wat wil de provincie bereiken?

Het maatschappelijk doel ten aanzien van ruimtelijke ontwikkeling is zorgvuldig ruimtegebruik van de Brabantse ruimte. Dit wil de provincie bereiken door:

1. Ontwikkelen: Daar waar een veelvoud aan thematische opgaven in het fysieke domein in een gebied samenkomen deze als ontwikkelaar oppakken.
2. Ordenen: Definiëren van de provinciale ruimtelijke structuur om vooraf duidelijkheid te bieden over waar functies (en combinaties daarvan) kunnen plaatsvinden.
3. Beschermen: Beschermen van waarden in gebieden die van provinciaal belang zijn. Enerzijds door ontwikkeling van functies in een gebied te beperken. Anderzijds door gebieden te behouden voor specifieke functies.
4. Regionaal samenwerken: Ingrepen in de fysieke ruimte door individuele gemeenten hebben invloed op elkaar. De noodzaak voor afstemming komt met name op het regionale niveau tot uitdrukking.
5. Stimuleren: Door kennisoverdracht, communicatie, overleg en samenwerking met partijen in het fysieke domein de consequenties en mogelijkheden van ruimtelijke ingrepen doorgronden.

Wat mag het kosten?

08 Ruimtelijke ontwikkeling						
Bedragen x € 1.000						
	Realisatie	Raming				
	2009	2010	2011	2012	2013	2014
<u>Lasten</u>						
Lasten uit specifieke uitkeringen	0	0	0	0	0	0
Lasten cofinanciering	0	0	0	0	0	0
Lasten wettelijke taken	1.143	1.256	857	132	132	133
Kapitaallasten	0	0	0	0	0	0
Lasten voor autonome taken	4.711	21.872	33.962	357	10.976	229
Apparaatskosten	9.091	8.732	9.431	8.284	8.048	7.992
totaal	14.944	31.860	44.249	8.773	19.157	8.353
<u>Baten</u>						
Rijk	0	0	0	0	0	0
Europa	0	0	0	0	0	0
Overige programmabaten	442	385	5	5	5	5
Dekking verschil lasten en baten						
Dekking uit reserves	4.488	18.227	34.985	0	10.750	0
Dekking uit alg.middelen	10.015	13.248	9.260	8.768	8.401	8.348
totaal	14.944	31.860	44.249	8.773	19.157	8.353
Formatieinzet in fle	67,3	71,6	73,1			
Waarvan indirecte fle:	5,0	8,6	9,1			

08.01 Ruimtelijke ontwikkeling

Wat gaat de provincie daarvoor doen?

Maatschappelijk doel	Relevante beleidsnota's	Vastgesteld PS-nummer	Evaluatie in jaar	Rol Provincie	Mogelijkheid tot beïnvloeding
08.A.1 Zorgvuldig ruimtegebruik	Structuurvisie Ruimte Verordening Ruimte Programma Mooi Brabant	dd. 12/12/08 PS 52/07		Ontwikkelen Ordenen Beschermen Regisseren/ regionaal samenwerken Stimuleren	Ontwikkelen Juridische instrumenten Subsidies Overleg en bestuurlijke afspraken Communicatieve instrumenten

Toelichting:

Er zijn 8 projecten waarbij de provincie zelf het initiatief neemt als gebiedsautoriteit/regisseur, om samen met betrokken partijen te komen tot integrale gebiedsontwikkeling. Het gaat hier om de Brabantse Wal, Oostelijke Langstraat, Groene Woud, Levende Beerze, Brainport oost, Grenscorridor N69, Waterpo(o)rt en De Peel.

Via de Regionale Ruimtelijke Overleggen (RRO) willen wij samen met de gemeenten en de waterschappen komen tot een regionale ruimtelijke gebiedsagenda en daaraan gekoppeld een uitvoeringsprogramma. Minimaal 2 keer per jaar vindt een RRO plaats in elk van de 4 regio's.

De agenda bevat de ruimtelijke opgaven van een regio. Die ruimtelijke opgaven hebben betrekking op provinciale en gemeentelijke belangen op regionaal niveau. De agenda bevat tevens een uitvoeringsprogramma: wie (gemeente, provincie, derde partij) staat waarvoor en wanneer aan de lat en hoe worden de kosten gedekt!

Daarnaast hebben de bestuurlijke afspraken in RRO verband in ieder geval betrekking op de woningbouwprogrammering en de planning van bedrijventerreinen. Ook wordt extra inzet gepleegd om op regionaal niveau tot afspraken te komen over het thema landschap. De in de Structuurvisie opgenomen gebiedspaspoorten vormen hierbij het referentiekader.

In de RRO's van december 2010 willen wij de verschillende regionale agenda's vaststellen, zodat in 2011 uitvoering centraal staat. Die uitvoering heeft niet alleen betrekking op het concreet uitvoering geven aan de afspraken die per regio gemaakt zijn over woningbouwprogrammering, bedrijventerreinen en landschap, maar ook over de in de Structuurvisie opgenomen gebiedsopgaven en projecten waarmee provinciale belangen gediend zijn.

In 2011 wordt de Verordening Ruimte fase 2 en 3 vastgesteld. De Verordening Ruimte is leidend bij het houden van toezicht op gemeentelijke plannen. Hierbij staat de vraag centraal of de provinciale belangen voldoende zijn geborgd. De provincie reageert vooral op de via de gebruikelijke kanalen aangeboden gemeentelijke plannen, van voorontwerp tot vastgesteld plan. Daarbij worden de wettelijke instrumenten (reactie, zienswijze en reactieve aanwijzing) ingezet indien het provinciale belang dat noodzakelijk maakt. Tevens worden de uit de planbeoordeling voortkomende afspraken gecontroleerd (bv natuurcompensatie).

Beleidsprestatie	Indicator	Streefwaarde + jaar	2009	2010	2011	2012	2013
08.A.1 Autonom/wettelijk							
Gebiedsontwikkeling	Brabantse Wal Oostelijke Langstraat Groene Woud Levende Beerze Brainport oost Grenscorridor N69 Waterpo(o)rt De Peel						
Programma Mooi Brabant: saneren van lelijk Brabant							
- Saneren MOB-complexen	- Aantal terreinen	13 in 2011	5	5	3		
- Mijn Mooi Brabant	- Aantal locaties	6 in 2011		3	3		

Toelichting:

Brabantse Wal

De integrale gebiedsopgave Brabantse Wal wordt gevormd door onderstaande trajecten:

- Provinciaal Landschap de Brabantse Wal (Schoon Brabant);
- Nationaal park 'de Zoom Kalmthoutse Heide'/ grensoverschrijdend park;
- Brabantse Wal/ revitalisering Brabantse Delta (PLG)
- Aviolanda;
- Natura 2000 voor Brabantse Wal en Markiezaat;
- Belvédère: Cultuurhistorisch landschap de Brabantse Wal.

Opgave voor de gebiedsontwikkeling is om versterking van de economische betekenis van de Brabantse Wal te verbinden met de ontwikkeling van één samenhangend natuur- en recreatiegebied. Inzet is dat de economische ontwikkelingen bijdragen aan ontsnippering en dat ze de landschappelijke, hydrologische en natuurwaarden en tevens de leefbaarheid van het gebied versterken. De provincie wil op de bestaande aanpak - zoals in de revitalisering van het landelijk gebied, het provinciaal landschap en de gebiedsontwikkeling 'Aviolanda Woensdrecht' - aansluiten.

Beleidsprestaties 2011

- Definitieve uitwerking gebiedsopgave structuurvisie;
- Versterking organisatiestructuur Brabantse Wal;
- Actualisatie gebiedsmeerjarenprogramma Brabantse Wal;
- Brabantse Wal-projectenlijst 2011.

Oostelijke Langstraat

Het project bestaat uit de ruimtelijke ontsnippering van het gebied van Waalwijk tot 's-Hertogenbosch, door de functies verkeer & vervoer, hoogwaterbescherming, landbouw, ecologie & landschap, recreatie en wonen, werken & welzijn op te waarderen en met elkaar te verweven. Dit alles in samenwerking met een 18-tal organisaties en instellingen die op deze terreinen actief zijn, waaronder gemeenten, diverse natuur- en terreinbeherende organisaties, waterschap en belangenorganisaties op gebied van recreatie, bedrijvigheid en transport.

Concreet:

1. Verkeer & vervoer: per saldo drie van de negen onvolledige op- en afritten schrappen, de resterende op- en afslagen vervolmaken en het completeren van de deels bestaande parallelstructuur. Hiermee wordt de capaciteit van de A59 opgehoogd zonder dat er extra rijstroken nodig zijn.
2. Hoogwaterbescherming: de door het waterschap Aa en Maas geplande 'groene rivier' in zuidwestelijke richting rondom Den Bosch ter hoogte van de A59 voorzien van een ecologisch-recreatieve onderdoorgang.
3. Landbouw: verbetering van de kavelstructuur en concrete afspraken maken omtrent agrarisch natuurbeheer.
4. Ecologie & landschap: realisatie van EVZ's tussen a) Dommel-Beerzebeekdal en Maas, b) Loonse en Drunense Duinen en Maas en c) betere ontsluiting van de Diezemonding.
5. Recreatie: bestaande mogelijkheden beter toegankelijk maken en onderling verbinden (fiets- en wandelroutes).
6. Wonen, werken & welzijn: ontsnippering van het gebied en verbetering van de infrastructuur leidt tot een aantrekkelijker en beter bereikbaar gebied: rondwegen rondom dorpskernen in plaats van transitverkeer door de centra. Dit is een noodzakelijke voorwaarde voor de ontwikkeling van woningbouw en bedrijventerreinen

Beleidsprestaties 2011

- Met 18 partijen tot nadere uitwerking komen;
- Uitkomsten opnemen in de bestemmingsplannen van Den Bosch, Waalwijk en Heusden;
- Financiering rondkrijgen, afspraken tussen rijk en regio.

Groene Woud

In het kader van de uitwerking van de provinciale structuurvisie wordt begin 2011 de verkenning naar de gebiedsontwikkeling Het Groene Woud definitief vastgesteld en de vervolgacties (inhoudelijk en organisatorisch) opgepakt. Dan wordt ook het uitvoeringsprogramma voor het nationaal landschap Het Groene Woud, aansluitend op de vaststelling van de begrenzing, vastgesteld en bij VROM ingediend. Tevens wordt jaarlijks het gebiedsmeerjarenprogramma voor Het Groene Woud en De Meierij geactualiseerd (conform de P&C-cyclus PLG).

Aan het einde van de huidige provinciale bestuursperiode lopen een aantal afspraken af. In 2011 zullen deze opnieuw worden geagendeerd ten behoeve van de voortzetting ervan in de volgende bestuursperiode. Het betreft: de voor wat hoort wat contracten/programmafinanciering met gemeenten, provinciale Leader en de provinciale exploitatiebijdrage in het Streekhuis Het Groene Woud en De Meierij.

Levende Beerze

De gebiedsopgave De Levende Beerze behelst een integraal programma dat moet leiden tot een in alle opzichten vitaler stroomgebied van de Beerze. De Robuuste Verbinding betekent 1.150 hectare extra nieuwe natuur en agrarisch natuurbeheer en combineert dat met een zo volledig mogelijk herstel van het watersysteem. Deze opgave is een dusdanige, dat de provincie Noord-Brabant heeft besloten tot een verbrede aanpak: een integrale gebiedsontwikkeling.

De aanpak kent drie sporen: De Beerze Leeft (Planet), Werkt (Profit) en Bruist (People), gesymboliseerd in het Beerzerad. Wij hebben deze aanpak neergelegd in de Structuurvisie De Levende Beerze (vastgesteld op 23 maart 2010). Samen met waterschap De Dommel, 9 gemeenten, de ZLTO, de terreinbeheerders, bewoners van het gebied en de reconstructiecommissies maken en realiseren we concrete plannen in 8 deelgebieden.

De totale investeringen van De Levende Beerze ramen wij op ca € 96 miljoen. Hiervan is ca € 74 miljoen gekoppeld aan het ILG. Vanuit Mooi Brabant investeren wij € 6,1 miljoen. Daarnaast zijn er jaarlijkse kosten ad € 1,4 miljoen, die grotendeels gekoppeld zijn aan ILG. Een klein deel (betrekking hebbend op de Grondbank De Beerze) dekken wij af binnen de provinciale begroting. De realisatieperiode belooft tot na 2018. De doorlooptijd is in belangrijke mate afhankelijk van de beschikbaarheid van ILG-gelden. De hier genoemde bedragen zijn additioneel op de investeringen vanuit realisatie EHS, realisatie waterdoelen en andere doelstellingen uit het pMJP zoals leefbaarheid (iDOPs).

Beleidsprestaties 2011

In 2011 loopt de uitvoering van de deelprojecten Essche Stroom, Kleine Beerze, Baest en Pielis integraal door. Dit leidt in dat jaar nog zeer beperkt tot volledig gerealiseerde Robuuste Verbinding, dit valt grotendeels in de jaren daarna. Grondverwerving vindt alleen plaats in de Essche Stroom en de Kleine Beerze. In de Essche Stroom komen 2

à 3 uitvoeringsprojecten in de uitvoeringsfase. Voor Baest is een ontwikkelagenda gereed en worden afspraken gemaakt over de realisatie. In de Kleine Beerze wordt een kavelruil voorbereid en mogelijk in uitvoering genomen. In de Pielis is de agrarische natuurvereniging ANV de Pielis gestart met de realisatie van de Robuuste Verbinding via agrarisch natuurbeheer onder inzet van de Grondbank. Verspreid door het gehele gebied vinden kleinschalige projecten plaats op basis van de bestaande grondpositie van provincie, BBL en waterschap, meestal in samenhang met private initiatieven als nieuwe landgoederen. Ook in 2011 vindt actieve communicatie plaats via het Beerzemagazine en internet. Ondersteund door de participatie in Nederland Boven Water zoeken we naar vernieuwingen in de uitvoering, die leiden tot een maatschappelijk efficiënter realiseren van onze beleidsdoelen.

Brainport Oost

De gebiedsontwikkeling Brainport Oost betreft het oostelijk deel van de regio Eindhoven-Helmond, ook wel de Brainport regio genoemd. De Brainport is naast de Mainports Schiphol en de Rotterdamse Haven de derde motor van de nationale economie, gericht op kennisintensieve bedrijvigheid.

De gebiedsontwikkeling Brianport Oost heeft als doel een integrale ruimtelijke ontwikkeling tot stand te brengen met daarin opgenomen:

1. Het verbeteren van de bereikbaarheid door de aanleg van de Noordoostcorridor (T-structuur bestaande uit het opwaarderen N279 Veghel - Helmond en een oostwest verbinding Helmond - Ekkersrijt)
2. Het versterken en verder ontwikkelen van een groen en recreatief gebied tussen Eindhoven en Helmond, genaamd Rijk van Dommel en Aa.
3. Het ontwikkelen van stedelijke functies (wonen en werken) rondom Helmond

Brainport Oost is een samenwerking tussen de provincie, het SRE en Rijkspartijen vertegenwoordigd door het Rijksvastgoed- en ontwikkelbedrijf (RVOB). De provincie heeft de taak de regie te voeren over de gehele gebiedsontwikkeling en is verantwoordelijk voor de aanleg van de Noordoostcorridor.

Beleidsprestaties 2011

- Partiele herziening provinciale structuurvisie; Provinciale Staten stellen een partiele herziening vast. Daarin wordt de voorkeursvariant voor de T-structuur

vastgelegd en de keuzes ten aanzien van de verstedelijkingsopgaven in het oostelijke deel van de regio (MEROS)

- Startdocument besluitMER Noordoostcorridor; Gedeputeerde Staten stellen het startdocument voor de volgende fase van de Noordoostcorridor vast. Daarin staan de te onderzoeken alternatieven en de onderzoeksvragen die in de besluitMER behorende bij het Provinciaal Inpassingsplan voor de Noordoostcorridor worden meegenomen.
- Concept-businesscase; de provincie, het SRE en het RVOB moeten in het voorjaar van 2012 een sluitende businesscase voor de gehele gebiedsontwikkeling gereed hebben. In 2011 worden tussenproducten opgesteld, waaronder een globale businesscase en een grondverwervingsstrategie.
- Ruimtelijk beeld Brainport Oost; een ruimtelijk perspectief voor de gehele gebiedsontwikkeling op de langere termijn.

Grenscorridor N69

De gebiedsopgave Grenscorridor N69 houdt in dat gezocht wordt naar een gebiedsimpuls, waarmee de ruimtelijke en functionele kwaliteiten van de Grenscorridor integraal worden versterkt. Concreet houdt dit in het oplossen van de bereikbaarheids- en leefbaarheidsproblematiek op en rond de N69 en het verbeteren van de kwaliteiten van landschap, natuur, water, wonen, werken en recreëren.

Beleidsprestaties 2011

- Gebiedsakkkoord, inhoudende een breed gedragen akkoord over een integraal voorkeurspakket van maatregelen met daar aan gekoppeld afspraken over de uitvoering van deze maatregelen;
- Plan-MER, hierin staan de resultaten beschreven van de onderzochte maatregelpakketten om te komen tot een voorkeurspakket van maatregelen;
- Herziening van de Structuurvisie RO, de grootschalige infrastructurele en ruimtelijke maatregelen uit het voorkeurspakket worden ruimtelijk planologisch verankerd middels een partiele herziening van de provinciale Structuurvisie RO.

Waterpoort

De hoofdoopgave is het creëren van een robuust zoetwatersysteem waardoor de waterkwaliteit kan worden verbeterd (omvormen tot zoutwatersysteem) en het geschikt

gemaakt wordt voor hoogwaterberging. Deze wateropgave wordt door alle partijen gezien als essentieel en onomkeerbaar. Met deze gebiedsontwikkeling doet de Provincie Noord-Brabant mee aan de 9^e EO Wijersprijsvraag, waarbij het onderwerp “energietransitie en krimp” is.

Beleidsprestaties 2011

Eind 2010 zal er een go/no go-moment zijn op basis van een visie- en kansenkaart. Afhankelijk van de uitkomst van het go/no go-moment zal in 2011 (verkenningfase) de prijsvraagopgave verder worden uitgewerkt en zal er worden gewerkt aan een inrichtingsplan met marktpartijen en coalities. Er zullen partners worden gezocht die willen meewerken aan de uitwerking van deze gebiedsontwikkeling.

De Peel

De opgave voor De Peel is de ontwikkeling van een robuust landschappelijk kader voor een agribusinesscomplex.

Beleidsprestaties 2011

Het jaar 2010 (voorverkenningfase) staat voor de gebiedsontwikkeling De Peel in het teken van het formuleren van de opgave. Hierbij vindt afstemming plaats met de aanbevelingen van de TOP-commissie over de toekomst van de agro-food-sector in Noord-Brabant. Begin 2011 zal er een go/no go-moment zijn op basis van een visie- en kansenkaarten.

Afhankelijk van de uitkomst van het go/no go-moment zal in 2011 (verkenningfase) de ontwerp-/inrichtingsopgave verder worden uitgewerkt in een programma samen met marktpartijen en coalities. Er zullen partners worden gezocht die willen meewerken aan de uitwerking van deze gebiedsontwikkeling.

Mooi Brabant

Binnen de programmaliijn Mooi Brabant wordt met de uitvoering van 14 projecten gewerkt aan concrete praktijkvoorbeelden die bijdragen aan het maatschappelijk doel van zuinig ruimtegebruik. De 14 projecten zijn in te delen op basis van 4 thema's: creëren van nieuwe landschappen en versterken identiteit van dorp en stad (zie hiervoor programma 9), herstructureren bedrijventerreinen (zie hiervoor programma 6) en stedelijke (spoor-) zones en het saneren van lelijk Brabant.

Voor de stedelijke (spoor) zones zal in 2011 het volgende plaatsvinden:

Op basis van de in de afgelopen jaren afgegeven beschikkingen zullen de B 5-gemeenten de voorbereidingen voor de uitvoering gaan treffen en/of de uitvoering ter hand nemen en/of een aantal projecten afronden zoals de Groene Delta en de Ponte Palazzo in 's-Hertogenbosch; Striip S in Eindhoven en sloopactiviteiten in de spoorzone Tilburg. Naar verwachting zullen de andere beschikkingen m.b.t. de B5-steden per 1/1/2011 aan de voorwaarden voldoen.

In 2011 zullen de laatste 3 Mobilisatie-complexen worden gesaneerd. Ook zullen in 2011 de laatste 3 van de 6 locaties vanuit Mijn Mooi Brabant zijn gesaneerd c.q. gerenoveerd.

Wat mag het kosten?

Bedragen x € 1.000 (exploitatie)	Realisatie 2009	Raming 2010	2011	2012	2013	2014
Lasten uit specifieke uitkeringen	0	0	0	0	0	0
Lasten cofinanciering	0	0	0	0	0	0
Lasten wettelijke taken	1.143	1.256	857	132	132	133
Kapitaallasten	0	0	0	0	0	0
Lasten voor autonome taken	4.711	21.872	33.962	357	10.976	229

Bedragen x € 1.000 (exploitatie)	Realisatie 2009	Raming 2010	2011	2012	2013	2014
Lasten	5.854	23.128	34.819	489	11.109	361
Herkomst middelen						
Rijk	0	0	0	0	0	0
EU	0	0	0	0	0	0
Overige baten	442	385	5	5	5	5
Baten	442	385	5	5	5	5
Saldo lasten en baten	-5.412	-22.743	-34.814	-484	-11.103	-356
Bijdr. uit res. reg. structuurverst.	0	6.252	31.748	0	10.750	0
Bijdr. res. Brabant 2050	4.488	11.975	3.237	0	0	0
Bijdrage uit alg. middelen	924	4.516	-171	484	353	356
Stand reserve per 31 december	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Res. compensatie natuur en landschapswaarden	225	0	0	0	0	0
Res. Regionale structuurversterking	145.830	83.718	11.189	-5.941	-26.941	-26.941
Reserve Brabant 2050	104.734	46.375	-1.029	-1.029	-1.029	-1.029
Formatie-inzet in fte	62,3	63,0	64,0			

Toelichting

Toelichting verschillen begroting 2011 en 2010

Het verschil tussen de totale lasten 2010 en 2011 à € 11,7 mln kan verder worden verklaard:

- In 2011 wordt ten opzichte van 2010 € 15,5 mln. meer uitgegeven binnen het programma Mooi Brabant. Het betreft hier bijdragen in 2011 aan de vernieuwing van stedelijke zones in Tilburg (spoorzone: € 15 mln.) en Eindhoven (spoorzone: € 10 mln., Strijp S: € 5 mln.) ten opzichte van een investering van € 15 mln. in 2010 in de

ontwikkeling van de spoorzone in Breda. Dekking van deze uitgaven vindt plaats conform de bij voorjaarsnota 2010 vastgestelde bestedingsplannen van de reserves en voorzieningen.

- In 2010 is een eenmalige subsidie à € 3,1 mln. verstrekt voor het project Brainport Avenue.
- In 2010 is € 0,4 mln. besteed aan het digitaliseren van processen voortvloeiende uit de nieuwe Wet Ruimtelijk Ontwikkeling.

Revitalisering landelijk gebied

Algemeen	194
09.01 Zonering Landelijk Gebied	196
09.02 Creëren van nieuwe landschappen	200
09.90 Regievoering	202

Algemeen

Portefeuillehouder: R.A.C. van Heugten

Inleiding

Een vitaal landelijk gebied, tevens achtertuin van de steden, is van groot belang voor het vestigingsklimaat in onze provincie. Daarom is de regie op de plattelandsontwikkeling een kerntaak in de Agenda van Brabant. De provincie vervult hierbij de rollen van gebiedsautoriteit, opdrachtgever van de uitvoering en toezichthouder. De revitalisering van het landelijk gebied wordt uitgevoerd door middel van het Programma Landelijk Gebied (PLG). De uitvoering vindt plaats door een integrale aanpak van de thema's natuur & landschap, water, landbouw en leefbaarheid, recreatie en toerisme. Door een taakverdeling, die aansluit bij de primaire verantwoordelijkheden van de diverse partners in de keten (rijk-provincie-waterschappen en gemeenten), vindt synergie plaats in de uitvoering. De focus van de provincie ligt op de regie van het totaal (programmering, monitoring en evaluatie) en op de uitvoering van grote integrale projecten op het gebied van natuur-water en landbouw. Dit wordt in de gebieden gestimuleerd door gebiedscommissies, die aanvullend ook projecten stimuleren op het gebied van sociaal-economie en leefbaarheid. Dit versterkt de gebiedsidentiteit in de regio's.

Het PLG bestaat uit de organisatie van het proces (regie, netwerk met partners, uniform subsidieproces) en uit de prestaties om de inhoudelijke doelen en maatschappelijke effecten te realiseren. Het doel en de middelen voor het proces staan in programma 9. De inhoudelijke doelen, effecten en prestaties op het gebied van water, landbouw, milieu, natuur, landschap, welzijn en cultuurhistorie, en ruimtelijke ordening zijn in de betreffende programma's van de begroting beschreven (programma 3, 4, 5, 7, 8 en 9.01 en 9.02).

In dit programma wordt een toelichting gegeven op de onderdelen 'Zonering landelijk gebied' (09.01), Creëren van nieuwe landschappen (09.02) en regie (09.90). De specifieke inzet van 09.01 heeft betrekking op het herschikken van functies in het landelijk gebied, zodat de ruimtelijke voorwaarden voor de reconstructiedoelen worden bereikt. In 09.02 staan de middelen voor het verbeteren van landschappelijke kwaliteiten in het buitengebied, die ook in het kader van de programmaliijn Mooi worden uitgevoerd. 09.90 heeft betrekking op de totaalregie van de inspanningen op het landelijk gebied.

In 2011 richt PLG zich op:

- het (doen) uitvoeren van de plattelandsontwikkeling op grond van Provinciaal Meerjarenprogramma (PMJP, jaarschijf 2011) en gebiedsmeerjarenprogramma's (GMJP's) door de reconstructie- en gebiedscommissies, gemeenten, terreinbeheerders, waterschappen en private partners.
- Hierin is de focus gericht op:
- In samenwerking met de gemeenten stimuleren van de afwaartse beweging van intensieve veehouderijen vanaf dorpen en natuur, in combinatie met de ontwikkeling van landbouwontwikkelingsgebieden (LOG's). De LOG's worden ontwikkeld ten behoeve van bestaande locaties. Als gevolg van de besluitvorming van PS is nieuwvestiging niet meer aan de orde, alleen voor afronding van lopende zaken. Ten behoeve van een geïntegreerde uitvoering van de afwaartse beweging wordt de inzet van de instrumenten BIV en VIV geoptimaliseerd (BIV: Beëindiging intensieve veehouderij/VIV verplaatsing intensieve veehouderij). De inzet wordt met name gericht op prioritaire bedrijven met een groot maatschappelijk effect, zoals piekbelasters Natura 2000 of een hoge mate van geurhinder.
 - Verder invullen van de afrondende aankopen voor de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) binnen de natte natuurgebieden en het voorbereiden van de inrichting EHS en het hydrologisch herstel van de natte natuurgebieden.
- het actualiseren van het Provinciaal Meerjarenprogramma Landelijk Gebied (op grond van de uitkomst van de onderhandelingen met het Rijk over de Midterm Review- ILG, de Agenda van Brabant en het Bestuursakkoord)
 - het opstarten van de herziening van de reconstructieplannen, waarin de begrenzing van de LOG's wordt aangepast overeenkomstig de besluitvorming van PS over het Burgerinitiatief megastallen. Afronding van dit traject is voorzien in 2012.

Als gevolg van voortschrijdend inzicht (en beleidswijzigingen) moet de raming van de uitvoering en bijbehorende begroting worden aangepast, met name op de onderdelen logs/afwaarts, sanering glastuinbouw en agrarische structuurversterking. Een

geactualiseerde begroting zal worden opgesteld en verwerkt in het kader van de Najaarsbrief. Dit speelt vooral in 09.01.

Wat wil de provincie bereiken?

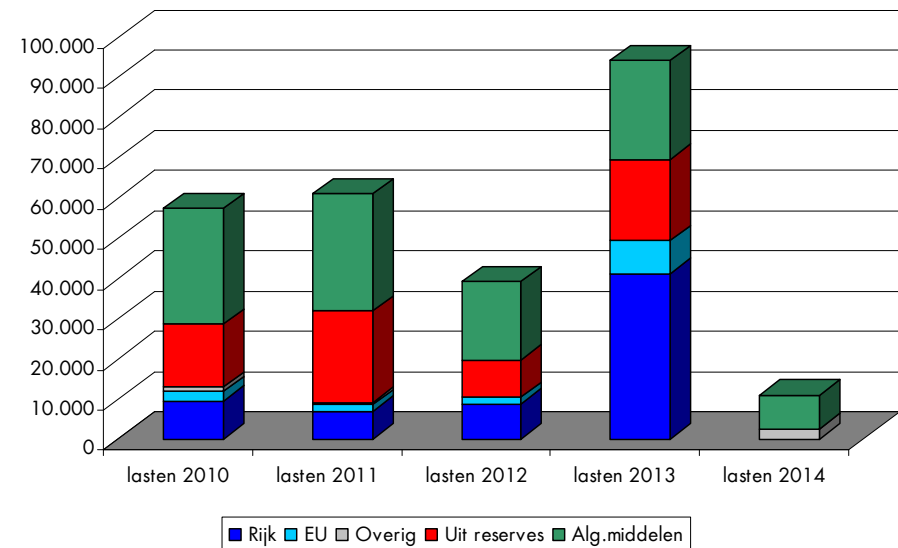
Maatschappelijk doel	Vastgelegd In PS-nota	Indicator	Streefwaarde	2008 (t-3)	2009 (t-2)	2010 (t-1)	2011 (t)	2012 (t+1)	2013 (t+2)
			+ jaar	Begroot Realisatie	Begroot Realisatie	Begroot	Begroot	Begroot	Begroot
9.A Een Brabants platteland waar het goed wonen, werken en recreëren is	25/05i 61/06 en 65/06	Ca. 60 PMJP - doelen ¹	100% (2013)	Begroot	Begroot 15%	Begroot 25%	Begroot 50%	Begroot 75%	Begroot 100 %

1 De Ca. 60 doelen in het Provinciaal Meerjaren Programma moeten als totaalprogramma worden benaderd. Het ene doel kan meer dan 100% worden gerealiseerd, een ander doel minder dan 100%. De gebiedsgerichte benadering op programmaniveau gaat ervan uit dat doelen – zij het in beperkte mate – uitwisselbaar zijn.

Wat mag het kosten?

09 Revitalisering Landelijk Gebied						
Bedragen x € 1.000	Realisatie 2009	Raming 2010	2011	2012	2013	2014
Lasten						
Lasten uit specifieke uitkeringen	4.961	11.381	8.418	10.281	49.229	0
Lasten cofinanciering	2.251	4.144	4.111	5.628	17.111	0
Lasten wettelijke taken	274	188	188	0	0	0
Kapitaallasten	150	953	1.063	1.100	1.100	1.100
Lasten voor autonome taken	19.452	30.380	37.685	13.101	17.895	1.611
Apparaatskosten	11.308	10.257	9.443	8.942	8.687	8.245
totaal	38.395	57.302	60.907	39.052	94.022	10.957
Baten						
Rijk	3.511	9.326	6.893	8.756	41.041	0
Europa	1.072	2.474	1.525	1.525	8.188	0
Overige programmabaten	1.020	1.083	569	49	49	2.403
Dekking verschil lasten en baten						
Dekking uit reserves	5.329	15.670	22.730	9.285	20.182	157
Dekking uit alg.middelen	27.463	28.749	29.190	19.437	24.562	8.397
totaal	38.395	57.302	60.907	39.052	94.022	10.957
Formatieinzet in fle	77,5	84,1	73,2			
Waarvan indirecte fle:	6,0	10,1	10,2			

Middeleninzet programma Revitalisering landelijk gebied
bekostiging van de lasten (bedragen x € 1.000)

09.01 Zonering Landelijk Gebied

Wat gaat de provincie daarvoor doen?

Maatschappelijk doel	Relevante beleidsnota's	Vastgesteld PS-nummer	Evaluatie in jaar	Rol Provincie	Mogelijkheid tot beïnvloeding
09.A Een Brabants platteland waar het goed wonen, werken en recreëren is	Reconstructie en gebiedsplannen	25/05	2013	Gebiedsautoriteit, opdrachtgever van de uitvoering en toezichhouder.	De provincie rapporteert de voortgang op het totaal (o.a. dmv barometer), signaleert knelpunten en agendeert deze met de partners.
	PMJP (ILG-deel) ^{1,2}	61/06	2013	Toelichting: De provincie is verantwoordelijk, voert regie op het totaal en voert deels zelf uit of is opdrachtgever van de uitvoering. Gemeenten spelen daarnaast een grote rol, m.n. op het gebied van bestemmingsplannen, afwaartse beweging van veehouderijbedrijven, vanaf woonkernen, intrekken lege vergunningen, saneren van glastuinbouwbedrijven en ontwikkelen van landbouwontwikkelingsgebieden,	In het merendeel van het hier ingezet instrumentarium vindt aankoop op privaatrechtelijke basis plaats, bijv. aankoop van gronden voor natuur of aankoop en beëindiging van intensieve veehouderijbedrijven dichtbij natuur. In andere gevallen wordt er (publiekrechtelijk) een subsidie verstrekt.
	Provinciale cofinanciering ILG	65/06	2013		
	Samenwerkingsovereenkomst Ruimte voor Ruimte	52/05			
	Beleidsnota Glastuinbouw, R&M 0961				
	Duurzaamheidsimpuls: kernteam LOG's ³ RM-0766				

¹ PMJP: Provinciaal Meerjarenprogramma landelijk gebied

² ILG: Investeringsbudget landelijk gebied

³ LOG: Landbouwontwikkelingsgebied

Beleidsprestatie	Indicator	Streefwaarde + jaar	2009	2010	2011	2012	2013
09.A.7 Wettelijk Afname van intensieve veehouderijbedrijven in extensiveringsgebieden natuur	Aantal intensieve veehouderijbedrijven in extensiveringsgebieden natuur (verplaatsters en beëindigers)	BIV*: 88/2012	1	17	70	PM	PM
	Aantal ondertekende beëindigingsovereenkomsten	t/m 2011: 97	7	42	30		

Beleidsprestatie	Indicator	Streefwaarde + jaar	2009	2010	2011	2012	2013
	Aantal verplaatste intensieve veehouderijbedrijven in extensiveringsgebieden	VIV*: 80/2013	15	10	5	15	25
	Gepasseerde aankoopakte	t/m 2012: 96	5	15	10	10	
	Getekende koopovereenkomst akte niet gepasseerd	t/m 2011: 134	3	15	5		
09.A.8 Wettelijk Het zich kunnen ontwikkelen van intensieve veehouderijbedrijven in landbouwontwikkelingsgebieden (LOG's)	Aantal operationele LOG's;	32/2013	t/m 2009: 8	0	5	9	10
09.A.9 Wettelijk Het zich kunnen ontwikkelen van glastuinbouwbedrijven in concentratiegebieden	Aantal ontwikkelde ha in projectvestigingsgebieden Overige concentratiegebieden (ha)	t/m 2011: 305 ha t/m 2011: 25	10	5	10	220 (AFC Dinteloord)	85 (Deurne)
09.A.10 Wettelijk Afname van glastuinbouw in kwetsbare gebieden	Aantal ha te saneren en eventueel verplaatsen uit kwetsbaar gebied (Groene hoofdstructuur en Agrarische hoofdstructuur-landschap).	Tot 2011 ca 30 ha	5 ha	15 ha	10 ha	0 ha	
Landbouwkundige structuurverbetering	Aantal ha kavelruil	22.000 ha/2013	2000	2000	2000	2000	

*Op basis van de besluitvorming van PS op 19 maart 2010 wordt het beleid momenteel aangepast. Op basis van huidig inzicht in de uitwerking hiervan is de begroting aangepast.

BIV: Beëindiging intensieve veehouderij / VIV: Verplaatsing intensieve veehouderij

Toelichting

Beëindiging intensieve Veehouderij (BIV)

De BIV is van 14 maart t/m 26 april 2010 voor de tweede keer opengesteld. Ruim 40 aanmeldingen zijn in behandeling genomen. Naar verwachting zullen met het voor deze openstelling beschikbaar gestelde budget zo'n 35 bedrijven daadwerkelijk worden beëindigd.

Verplaatsing intensieve Veehouderij (VIV)

Tot en met 2009 zijn in totaal 23 bedrijven verplaatst. Verwacht wordt dat op basis van het huidige aantal van 68 potentiële bedrijven in de periode 2010-2013 nog 57 verplaatsingen worden afgerond, waarmee het totaal op 80 komt.

Landbouwontwikkelingsgebieden (LOG's)

In 2010 heeft voor de uitvoering van de LOG's een aantal belangrijke wijzigingen plaatsgevonden. In afwachting van de afhandeling lopende inplaatsingstrajecten en de onderzoeken naar mogelijke gezondheidsrisico's van de intensieve veehouderij is in veel

gemeenten het ontwikkelingsproces van de LOG's vertraagd of stilgezet. De LOG's worden ontwikkeld ten behoeve van bestaande locaties. Als gevolg van de besluitvorming van PS is nieuwvestiging niet meer aan de orde, alleen voor afronding van lopende zaken.

PS hebben besloten om de maximale omvang van bedrijven in de LOG's te beperken en geen nieuwvestiging meer toe te staan. Ook hebben PS aan GS opgedragen om na te gaan welke LOG's ontwikkeld kunnen worden binnen bestaand ruimtelijk beleid. Door deze besluiten ontstaat een nieuw beeld van de geschiktheid van LOG's.

Het beeld is dat de eerder bepaalde doelstelling van 32 LOG's reëel en haalbaar is. Het eindbeeld verandert wel. Naar verwachting zullen 8 van de 32 LOG's ongewijzigd blijven, en zal voor de overige 24 mogelijk de begrenzing worden aangepast.

Glastuinbouw

Van de projectvestiging in Dinteloord is de verwachting dat die in 2012 operationeel is. De projectvestiging Deurne heeft sterk vertraging opgelopen. De investeringsbereidheid in de glastuinbouw is momenteel erg gering. De participerende glastuinbouwers in Deurne hebben op de rem getrapt. De verwachting is nu dat deze projectvestiging niet eerder dan in 2013 operationeel zal zijn. Ook in de overige concentratiegebieden zal het aantal hectares glastuinbouw minder toenemen. De verwachting is tot en met 2011 bijgesteld van 55 naar 25 ha.

Landbouwkundige structuurverbetering

Na analyse is gebleken dat de opgave ca. 22.000 ha. bedraagt. In de eerdere opgave van 30.000 ha. zijn delen van toen reeds op handen zijnde landinrichtingsprojecten meegenomen.

Wat mag het kosten?

Bedragen x € 1.000 (exploitatie)	Realisatie 2009	Raming 2010	2011	2012	2013	2014
Lasten uit specifieke uitkeringen	4.858	10.332	7.493	9.356	48.239	0
Lasten cofinanciering	2.211	3.682	3.648	5.165	16.649	0
Lasten wettelijke taken	0	0	0	0	0	0
Kapitaallasten	150	953	1.063	1.100	1.100	1.100
Lasten voor autonome taken	7.270	14.460	23.090	8.150	13.525	150
Lasten	14.489	29.426	35.294	23.771	79.513	1.250
Herkomst middelen						
Rijk	3.511	9.326	6.893	8.756	41.041	0
EU	1.063	1.100	600	600	7.198	0
Overige baten	581	964	520	0	0	2.354
Baten	5.155	11.390	8.013	9.356	48.239	2.354
Saldo lasten en baten	-9.334	-18.036	-27.281	-14.415	-31.274	1.104

Bedragen x € 1.000 (exploitatie)	Realisatie 2009	Raming 2010	2011	2012	2013	2014
Bijdr.res.sanering glastuinbouw en sloop bebouwing buitengebied	0	0	0	0	0	0
Bijdr.res.cofinanciering Europese programma's	201	0	0	0	0	0
Bijdr.reserve Brabant 2050	233	6.455	9.312	0	0	0
Bijdr.res.investeringsbudget landelijk gebied	1.360	3.682	3.648	5.165	16.649	0
Bijdrage uit alg. middelen	7.540	7.899	14.321	9.250	14.625	-1.104
Stand reserve per 31 december	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Reserve Brabant 2050	104.734	46.375	-1.029	-1.029	-1.029	-1.029
Res.cofinanciering Europese programma's	22.986	29.673	18.391	16.171	14.455	15.244
Res.investeringsbudget landelijk gebied	27.839	28.272	29.169	24.254	4.090	4.090
Formatie-inzet in fte	10,5	10,0	10,0			

Toelichting

Toelichting verschillen begroting 2011 en 2010

Het verschil à € 5,8 mln. tussen de begroting 2010 en 2011 kan als volgt worden verklaard:

- De uitgaven aan de beëindigingsregeling intensieve veehouderij lopen ten opzichte van 2010 van € 6,5 mln. (20 beëindigingen) met € 2,9 mln. op tot een bedrag van € 9,3 mln. in 2011 (35 beëindigingen). Oorzaak hiervan is de tweede openstelling in de eerste helft van 2010. De gehonoreerde aanvragen uit deze openstelling zullen met name in 2011 tot uitbetaling komen.

- In 2011 is € 1,8 mln. meer gepland aan saneringen in de glastuinbouw,
- Voor de lopende verplichtingen in log's is € 2,6 mln. doorgeschoven naar 2011. Deze zijn in 2010 in gang gezet, maar leiden in 2011 tot uitgaven.

- Voor de projectvestiging Deurne is in 2010 een bedrag geraamd van € 2 mln. (Rijksbijdrage) de daarmee corresponderende 85 te ontwikkelen ha worden echter pas in

2011 gerealiseerd, bij Najaarsbrief zullen middelen en prestaties in overeenstemming gebracht worden.

09.02 Creëren van nieuwe landschappen

Wat gaat de provincie daarvoor doen?

Maatschappelijk doel	Relevante beleidsnota's	Vastgesteld PS-nummer	Evaluatie in jaar	Rol Provincie	Mogelijkheid tot beïnvloeding
09.A Een Brabants platteland waar het goed wonen, werken en recreëren is.	a. Programmaplan Mooi Brabant	Cie R-1222	2010	Stimulerende en uitvoerende rol	

Beleidsprestatie	Indicator	Streefwaarde + jaar	2009	2010	2011	2012	2013
09.A.11 Autonom							
Mooie dingen toevoegen:							
- creëren nieuwe landschappen:	Landgoederen:						
	- Realisatie inrichtingsontwerp van nieuwe landgoederen in 2011	2(3)			2(3)		
	Ruimtelijke kwaliteit Landbouwontwikkelingsgebieden						
	- nieuw agrarische landschappelijke inpassing in een drietal LOG's en vernieuwende bedrijfsontwerpen	0(3)			0(3)		
	Ontwerp voor Ruimte voor Ruimte- locaties zijn gereed	5 3			5 3		
- versterken identiteit dorp + stad	Ontwerp infocentrum thema Water ihkv. Dommel door Eindhoven	1	1				
	Ontwikkelen van een (kwaliteits-) ontwerp van 3 dorpse woonmilieus	3	2		1		

LOG's: Landbouwontwikkelingsgebieden

Toelichting

Onder creëren van nieuwe landschappen vallen:

- nieuwe landgoederen;
- Ruimtelijke kwaliteit landbouwontwikkelingsgebieden;
- Agro Food Cluster Dinteloord (AFC).

Naast in bovenstaand overzicht genoemde prestaties vindt in 2011 het volgende plaats:

- het project nieuwe landgoederen is van 3 naar 2 teruggebracht. Reden hiervoor is dat er onvoldoende initiatiefnemers op de markt zijn om een nieuw landgoed te

ontwikkelen. Voor de twee resterende initiatieven is de verwachting dat hiervoor in

2011 de planvorming en de planologische procedures zijn doorlopen;

- voor het project AFC Dinteloord staat 2011 in het teken van de afronding van de planologische procedures en de start in 2012 van de aanleg van het AFC terrein;
- De oorspronkelijke bedoeling om 3 landbouwontwikkelingsgebieden in te richten is achterhaald door de discussie m.b.t. de Megastallen, desondanks zal naar aanleiding van de ALFA-Bouw en het ontwerpboek Stallen in het Landschap in 2011 een 5-tal agrarische bedrijfsgebouwen worden gebouwd, die een voorbeeldwerking kunnen en zullen hebben.

Wat mag het kosten?

Bedragen x € 1.000 (exploitatie)	Realisatie 2009	Raming 2010	2011	2012	2013	2014
Lasten uit specifieke uitkeringen	0	0	0	0	0	0
Lasten cofinanciering	0	0	0	0	0	0
Lasten wettelijke taken	0	0	0	0	0	0
Kapitaallasten	0	0	0	0	0	0
Lasten voor autonome taken	536	1.532	1.173	0	0	0
Lasten	536	1.532	1.173	0	0	0
Herkomst middelen						
Rijk	0	0	0	0	0	0
EU	0	0	0	0	0	0
Overige baten	208	92	0	0	0	0
Baten	208	92	0	0	0	0
Saldo lasten en baten	-328	-1.440	-1.173	0	0	0
Bijdr.Alg.res.ORR	0	0	0	0	0	0
Bijdrage uit alg. middelen	328	1.440	1.173	0	0	0
Formatie-inzet in fte	4,0	4,0	2,0			

09.90 Regievoering

Wat gaat de provincie daarvoor doen?

Maatschappelijk doel	Relevante beleidsnota's	Vastgesteld PS-nummer	Evaluatie in jaar	Rol Provincie	Mogelijkheid tot beïnvloeding
09.A Een Brabants platteland waar het goed wonen, werken en recreëren is.	Reconstructie en gebiedsplannen	25/05i	2013	Gebiedsautoriteit, opdrachtgever van de uitvoering en toezichthouder Provincie is verantwoordelijk, voert deels zelf uit en regisseert uitvoering door anderen, zoals Rijk/gemeenten/Waterschappen/maatschappelijke organisaties . Hierbij wordt subsidieverlening ingezet, programmafinanciering en bestuurlijke afspraken Handhaving en toezicht vindt wordt georganiseerd (bijv. bij uitvoering landinrichting, functioneren luchtwassers)	Provincie heeft gekozen voor 6 regionale reconstructie, 1 streekraad- en 2 gebiedscommissies. Dit zijn adviescommissies van GS. Voor programmering van de uitvoering in hun regio en sommige budgetten is sprake van een zwaarwegend advies. Uitvoering gebeurt door individuele partijen of in samenwerking, evt. in de vorm van bestuurscommissies. De waterschappen en de gemeenten zijn hierbij de meest in het oog springende partners
	PMJP (ILG-deel).	61/06	2013		
	Provinciale cofinanciering ILG	65/06	2013		

PMJP: Provinciaal meerjarenprogramma / ILG: investeringsbudget landelijk gebied

Toelichting

2011 is voor de regievoering binnen het Programma Landelijk Gebied een belangrijk jaar. In 2011 zullen de onderhandelingen in het kader van de MidTerm Review van de bestuursovereenkomst Investeringsbudget Landelijk Gebied worden afgerond. Pas dan wordt duidelijk hoe het financieel kader is, dat het rijk definitief stelt en welke prestaties daar definitief tegenover dienen te staan.

Op basis van de uitkomsten van de onderhandeling met het Rijk over de Mid-term review-ILG en op basis van de Agenda van Brabant zal in 2011 ook de vertaling van de vervolgperiode 2011 – 2015 van het Programma Landelijk Gebied in het nieuwe bestuursakkoord, gekoppeld aan de Investeringsagenda van Brabant plaatsvinden. Dit wordt vertaald in het Provinciaal MeerJaren Programma (PMJP).

Grosso modo is hierbij een onderscheid te maken in een aantal doelen dat zich uiteindelijk richt op fysieke inrichting in het kader van water-, natuur- of landbouwbeleid en een aantal doelen dat zich richt op de lokale en regionale gebiedsontwikkeling, gericht op de versterking van gebiedsidentiteit.

In 2011 wordt de uitvoering van de jaarschijf 2011 op basis van het Provinciaal Meerjaren programma (PMJP) gecontinueerd. De voortgang wordt in beeld gebracht met behulp van de barometer, zodat knelpunten gesignaleerd en geagendeerd kunnen worden met onze partners.

De uitvoering van lopende zaken is zowel op het gebied van een aantal afrondende aankopen gericht, zodat inrichting van overwegend natte natuurparels kan plaatsvinden, alsook op het gebied van de verdere voorbereiding van de inrichting en in een aantal gevallen de inrichting zelf gericht op het hydrologisch herstel van natte natuurparels, de inrichting van de Ecologische hoofdstructuur en het verbeteren van de landbouwkundige structuur.

Ook wordt ingezet op de regie op de afwaartse beweging van intensieve veehouderijbedrijven, vanaf natuur en dorpen, in combinatie met de ontwikkeling van landbouwonwikkelingsgebieden op basis van het bijgestelde beleid naar aanleiding van de besluitvorming van PS op 19 maart 2010. .

Wat mag het kosten?

Bedragen x € 1.000 (exploitatie)	Realisatie 2009	Raming 2010	2011	2012	2013	2014
Lasten uit specifieke uitkeringen	103	1.049	925	925	990	0
Lasten cofinanciering	39	463	463	463	463	0
Lasten wettelijke taken	274	188	188	0	0	0
Kapitaallasten	0	0	0	0	0	0
Lasten voor autonome taken	11.645	14.388	13.422	4.951	4.370	1.461
Lasten	12.061	16.087	14.997	6.339	5.822	1.461
Herkomst middelen						
Rijk	0	0	0	0	0	0
EU	9	1.374	925	925	990	0
Overige baten	231	27	49	49	49	49
Baten	240	1.401	974	974	1.039	49
Saldo lasten en baten	-11.821	-14.686	-14.023	-5.365	-4.784	-1.412
Bijdr.res.cofinanciering Europese programma's	460	2.826	2.770	620	620	157
Bijdr.res.uitvoeringsimpuls reconstructie	3.075	2.708	7.000	3.500	2.914	0
Bijdrage uit alg. middelen	8.286	9.152	4.253	1.245	1.250	1.255
Stand reserve per 31 december	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Res.cofin.Europese progr.	22.986	29.673	18.391	16.171	14.455	15.244
Res.uitvoeringsimpuls reconstructie	17.664	13.414	6.414	2.914	0	0
Formatie-inzet in fte	57,0	60,0	51,0			

Toelichting verschillen begroting 2011 en 2010

De geraamde uitgaven zijn in 2011 € 1 mln. lager dan in 2010, dit wordt veroorzaakt doordat:

- De werkbudgetten van de gebieden in 2011 € 50.000 p/gebied lager zijn (totaal € 450.000)

- Provinciale Leader -bijdrage in 2011 naar verwachting € 2,5 mln. lager zal zijn

Deze lagere kosten in 2011 worden grotendeels gecompenseerd door hogere uitgaven in 2011, de geraamde uitgaven t.l.v. UitvoeringsImpuls zullen naar verwachting met € 2 mln. toenemen.

10 Wonen

Algemeen	206
10.01 Subsidies en projecten	208

Algemeen

Portefeuillehouders

R.A.C. van Heugten

Inleiding

'Het wonen' is een thema in het provinciale beleid. Het is van provinciaal belang, dat de (regionale) woningmarkt goed functioneert. Dit betekent, dat er voldoende woningen worden gebouwd (kwantitatief doel), dat er een gevarieerd en aantrekkelijk aanbod is van woningen en woonmilieus die aansluiten op de vraag van de woonconsument en dat er oog is voor kwaliteitsverbetering van de bestaande woningvoorraad en woonomgeving (kwalitatieve doelen).

Op het vlak van de woningbouw is de laatste jaren het nodige in gang gezet. De provincie speelt hierbij een centrale rol, vooral als het gaat om informatievoorziening, kennisuitwisseling, monitoring en onderzoek met betrekking tot 'het wonen'. Zo volgt, analyseert en agendeert de Provincie Noord-Brabant actief thema's rond (de voortgang van) de woningbouw en is ze hierover voortdurend 'in gesprek' met gemeenten, veelal ook in regionaal verband. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om het afstemmen van gemeentelijke plancapaciteiten, het maken van regionale woningbouwafspraken en het bevorderen dat vraag en aanbod op de regionale woningmarkt voldoende (blijven) aansluiten. Maar ook de effecten van de kredietcrisis op de woningbouw, het tijdig inspelen op (aanstaande) situaties van bevolkingskrimp en de opgaven op het vlak van wonen met zorg en welzijn zijn onderwerpen voor de regionale agenda.

Stimuleringsmaatregelen woningbouwproductie € 250 miljoen

Voor de stimulering van de woningbouw als onderdeel van het Maatregelenpakket economische recessie is € 250 miljoen vermogen beschikbaar gesteld. In lijn met de Agenda van Brabant behoort de woningbouwstimulering niet (langer) tot de kerntaken van de provincie.

Vanuit dat perspectief ligt het afbouwen van deze stimuleringsactiviteiten voor de hand. Tegelijkertijd constateren wij dat de effecten van de crisis voor de woningbouw in Brabant nog steeds fors zijn en juist nu meer en meer zichtbaar worden in de bouwpraktijk van

alledag. Het abrupt stoppen met onze activiteiten ter stimulering van de woningbouw zou hiermee moeilijk te rijmen zijn.

Wij hebben daarom een strategie ontwikkeld die recht doet aan onze nieuwe inzichten in de taken en rollen van de provincie, zonder de huidige woningbouwsituatie en ons uitgesproken commitment voor de ondersteuning van de woningbouwproductie uit het oog te verliezen.

Dit alles leidt er toe dat wij eerder afbouwen dan gepland met de stimuleringsmaatregelen en dat wij onze doelstellingen bijstellen. Wij zullen de stimuleringsmaatregelen op korte, maar verantwoorde termijn en op een verantwoorde wijze beëindigen.

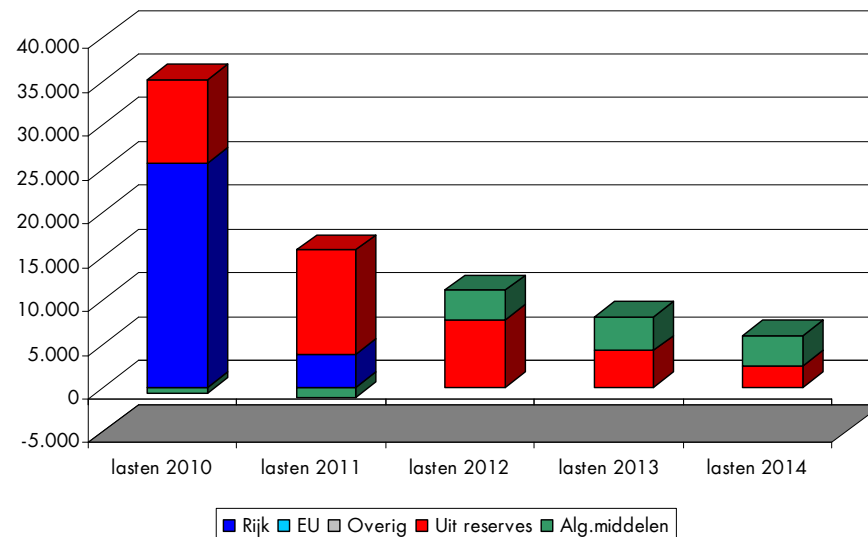
Wat mag het kosten?

10 Wonen

Bedragen x € 1.000

	Realisatie 2009	Raming 2010	2011	2012	2013	2014
Laaten						
Laaten uit specifieke uitkeringen	12.102	25.244	3.449	0	0	0
Laaten cofinanciering	0	0	0	0	0	0
Laaten wettelijke taken	0	0	0	0	0	0
Kapitaallasten	352	1.250	1.946	3.178	3.531	2.707
Laaten voor autonome taken	9.147	7.321	7.990	6.587	3.289	1.980
Apparaatskosten	1.021	693	1.238	1.315	1.277	1.269
totaal	22.623	34.508	14.624	11.080	8.097	5.955
Baten						
Rijk	13.560	25.680	3.766	0	0	0
Europa	0	0	0	0	0	0
Overige programmabaten	0	0	0	0	0	0
Dekking verschil lasten en baten						
Dekking uit reserves	9.408	9.480	11.949	7.771	4.223	2.498
Dekking uit alg.middelen	-345	-652	-1.091	3.309	3.874	3.457
totaal	22.623	34.508	14.624	11.080	8.097	5.955
Formatieinzet in fle	7,0	5,7	9,6			
Waarvan indirecte fle:	1,0	0,7	1,6			

Middeleninzet programma Wonen
bekostiging van de lasten (bedragen x € 1.000)

10.01 Subsidies en projecten

Wat gaat de provincie daarvoor doen?

Maatschappelijk doel	Vastgelegd in PS-nota	Indicator	Streefwaarde + jaar	2008 (t-3)	2009 (t-2)	2010 (t-1)	2011 (t)	2012 (t+1)	2013 (t+2)
10.A Voldoende woningbouw in Noord-Brabant	Beleidsbrief 'Bevolkings- en woningbehoefteprog- nose Noord-Brabant, actualisering 2008'	groei van de woningvoorraad	ca. 100.000 (tussen 2008 en 2018)	Begroot realisatie 10.900 8.300	Begroot realisatie 11.100 12.200	Begroot realisatie* 10.800 7.700	Begroot realisatie* 10.900 5.200	Begroot 10.200	Begroot 9.800

* Verwachte realisatie op basis van het totaal aantal (t/m 1^e kwartaal van 2010)
in aanbouw genomen woningen.

Beleidsprestatie	Indicator	Streefwaarde + jaar	2009	2010	2011	2012	2013
10.A 1. Autonoom/Wettelijk Aantal opgeleverde / op te leveren niewbouwwoningen	Totaal aantal niewbouwwoningen		12.850	9.900	7.400		
	Aantal nieuwbouwwoningen waarvoor subsidie wordt verleend in het kader van de 'Stimuleringsregeling goedkope koopwoningen'**) - basisambitie	6.650 woningen (2007 t/m 2011)	4.600 (2007 t/m 2009)	200			
	- plusambitie	4.250 woningen (2007 t/m 2011)		800	1.400		
	Aantal nieuwbouwwoningen waarvoor subsidie wordt verleend in het kader van de 'Stimuleringsregeling collectief particulier opdrachtgeverschap' (CPO)	1.000 woningen (2008 t/m 2011)	850 (2008 t/m 2009)	200	200		

Toelichting

*De 'Stimuleringsregeling goedkope koopwoningen' is eind oktober 2008 in werking getreden, met terugwerkende kracht tot 1-1-2007 en loopt t/m 2011. Het gaat om de bouw van goedkope koopwoningen met een koopprijs van maximaal € 170.000,- (prijsspeil 2007, jaarlijks te indexeren), € 174.000,- (2008) en € 181.000,- (2009). Om voor subsidie in aanmerking te komen dienen de goedkope koopwoningen in de periode 2007 t/m 2011 opgeleverd of in aanbouw te zijn.

Naast de in tabel opgenomen prestaties dragen de volgende provinciale activiteiten eveneens bij aan het realiseren van het genoemde maatschappelijk doel:

1. Informatievoorziening aan gemeenten en (regiospecifieke) analyses met betrekking tot bevolkingsontwikkelingen en ontwikkelingen van de woningvoorraad:

- 1.1 monitor bevolking en wonen;
 - 1.2 bevolkings- en woningbehoefte-prognose;
 - 1.3 voortgangsrapportages woningbouw.
2. Subsidies en stimuleringsregelingen.

Ad 1.1 Monitor bevolking en wonen

De 'monitor bevolking en wonen' toont op provinciaal, regionaal en gemeentelijk schaalniveau een actueel beeld van de ontwikkelingen van de bevolking en de woningbouw in Noord-Brabant. Ook bevat de monitor een aantal indicatoren, die de actuele stand van zaken met betrekking tot de woningbouw illustreren. Zo geeft de 'stagnatie-indicator' aan in welke mate het geplande woningbouwprogramma daadwerkelijk wordt gerealiseerd en daarmee ook de mate waarin de woningbouw (in tijden van kredietcrisis) stagneert. De 'capaciteitsindicator' laat zien hoe het toekomstige woningbouwprogramma in plannen is opgenomen en dus of er voldoende (harde) plancapaciteit is. De 'monitor bevolking en wonen' wordt per kwartaal geactualiseerd en is te vinden op de provinciale website.

Ad 1.2 Bevolkings- en woningbehoefteprognose

Ten minste eenmaal per bestuursperiode wordt de provinciale bevolkings- en woningbehoefteprognose geactualiseerd. Dit om een actueel beeld van de toekomstige bevolkingsontwikkelingen, de veranderingen in de bevolkingssamenstelling en de hiermee samenhangende woningbehoefte te verkrijgen. Zo kan steeds tijdig worden ingespeeld op nieuwe trends en ontwikkelingen, die van invloed zijn op de omvang en samenstelling van

de bevolking en kunnen kwantitatieve en kwalitatieve effecten hiervan op de woningmarkt worden aangegeven. De huidige prognose dateert uit 2008 en wordt in 2011 geactualiseerd. De prognoseresultaten worden ter beschikking gesteld aan gemeenten en ingebracht in de regionale ruimtelijke overleggen (RRO's).

Ad 1.3 Voortgangsrapportages woningbouw (regionale woonvisies)

Via regionale 'voortgangsrapportages woningbouw' worden, naast kwantitatieve, ook de meer kwalitatieve ontwikkelingen op de woningmarkt in beeld gebracht. Samen met de Brabantse regio's voert de provincie (jaarlijks) regionale woningmarktanalyses uit. Zo bestaat steeds een actueel beeld van wat er speelt op de regionale woningmarkt, waar knelpunten zijn of dreigen en welke strategieën ingezet moeten worden om adequaat in te kunnen spelen op de dynamiek op de woningmarkt. Hierbij gaat het vooral om concrete, gerichte uitvoeringsstrategieën en regiospecifieke bestuurlijke afspraken, waarbij regionale samenhang en intergemeentelijke afstemming centraal staan.

2. Subsidies en stimuleringsregelingen

Investeringsbudget stedelijke vernieuwing

Vanaf 2010 geldt een nieuw tijdvak voor het Investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing (ISV3): 2010 t/m 2014. In vergelijking met het vorige tijdvak (2005 t/m 2009) verandert een aantal zaken. Om de regierol van rechtstreekse gemeenten en provincies te versterken komt het ISV-budget per 1 januari 2011 via een decentralisatie-uitkering in het provinciefonds. Dan komt ook de Wet stedelijke vernieuwing (Wsv) te vervallen. Provinciale Staten hebben hierop ingespeeld door in 2010 een Beleidskader ISV3 vast te stellen (Besluit 12/10B), waarin zij eigen accenten zetten bij de rijksdoelen van ISV3. Ook heeft PS een verordening vastgesteld, waarmee vanaf 2011 bijdragen aan projectgemeenten verleend kunnen worden voor bodemsanering. In 2011 is duidelijk op welke locaties een spoedeisende bodemsanering noodzakelijk is voor 2015 en wordt er begonnen met het maken van afspraken met de betreffende gemeenten om deze saneringen uit te voeren. Daarnaast kunnen projectgemeenten in 2011 ook subsidie aanvragen voor herstructurering en stadsvernieuwingsprojecten die passen binnen het Beleidskader ISV3. Hiertoe hebben Gedeputeerde Staten in 2010 een subsidieregeling vastgesteld.

Er vindt jaarlijks monitoring plaats van de gerealiseerde prestaties in de gemeenten die ISV-budget hebben ontvangen. Het betreft onder meer de in 2010 aan projectgemeenten

verleende bijdragen voor geluidsanering en de afgesproken prestaties met de programmameenten voor de periode 2010-2014, waarvoor zij in 2010 een ISV-bijdrage hebben ontvangen.
(jaarlijkse tussenevaluatie en in 2015 een eindevaluatie)

Stimuleringsregeling goedkope koop en collectief particulier opdrachtgeverschap (CPO)
Om bij te dragen aan een betere aansluiting van vraag en aanbod op de woningmarkt heeft de provincie een tweetal stimuleringsregelingen ingesteld.

De 'stimuleringsregeling goedkope koopwoningen', waarvoor oorspronkelijk €16 miljoen beschikbaar is gesteld, heeft als doel dat huishoudens met lage en middeninkomens meer kansen krijgen om wooncarrière te maken en koopstarters meer mogelijkheden te bieden om iets van hun gading te vinden tegen een betaalbare prijs. De provincie heeft in regionaal verband afspraken gemaakt met de gemeenten voor het bouwen van 10.900 goedkope koopwoningen in de periode 2007-2011. Gezien de effecten van de kredietcrisis op de woningmarkt zal naar verwachting het aantal goedkope

koopwoningen van 10.900 echter niet gehaald worden. Op basis van de (geprognosticeerde) opgaven die gemeenten elk jaar per 1 april verstrekken, is de verwachting dat we er ongeveer 7.000 zullen realiseren. Het beschikbare krediet is hiermee overeenkomstig teruggebracht naar € 10,8 mln.

Met de 'stimuleringsregeling collectief particulier opdrachtgeverschap' (CPO) wil de provincie bereiken dat er meer woningen (en m.n. voor starters) in CPO gebouwd worden. CPO draagt bij aan een betere 'match' tussen vraag en aanbod, de betaalbaarheid van het wonen en het vergroten van de sociale samenhang in straat, buurt of wijk. Kern van de regeling is een provinciale 'subsidiepot', €5 miljoen groot (waarvan €1 miljoen van het Rijk), die de 'financiële hobbels' in de beginfase van een CPO-project helpt te nemen. Tot en met juli 2010 is € 3,7 mln uitgegeven. Voor 2011 resteert nog een bedrag van € 0,8 mln.

Wat mag het kosten?

Bedragen x € 1.000 (exploitatie)	Realisatie 2009	Raming 2010	2011	2012	2013	2014
Lasten uit specifieke uitkeringen	12.102	25.244	3.449	0	0	0
Lasten cofinanciering	0	0	0	0	0	0
Lasten wettelijke taken	0	0	0	0	0	0
Kapitaallasten	352	1.250	1.946	3.178	3.531	2.707
Lasten voor autonome taken	9.147	7.321	7.990	6.587	3.289	1.980
Lasten	21.601	33.815	13.385	9.765	6.819	4.687
Herkomst middelen						
Rijk	13.560	25.680	3.766	0	0	0
EU	0	0	0	0	0	0
Overige baten	0	0	0	0	0	0
Baten	13.560	25.680	3.766	0	0	0
Saldo lasten en baten	-8.041	-8.135	-9.619	-9.765	-6.819	-4.687

Bedragen x € 1.000 (exploitatie)	Realisatie 2009	Raming 2010	2011	2012	2013	2014
Bijdr.Res.stimulering voorbereiding stedelijke vernieuwing	302	113	43	0	0	0
Bijdr.res.grondbank-woningbw	3.335	3.908	4.123	7.771	4.223	2.498
Bijdr.res.Brabant 2050	5.468	5.460	7.784	0	0	0
Bijdrage res.regionale structuurversterking	303	0	0	0	0	0
Bijdrage uit alg. middelen	-1.367	-1.345	-2.330	1.994	2.597	2.188
Stand reserve per 31 december	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Res.stimulering voorbereiding stedelijke vernieuwing	155	43	0	0	0	0
Res.regionale structuurversterking	145.830	83.718	11.189	-5.941	-26.941	-26.941
Reserve Grondbank	93.921	91.138	87.966	81.095	77.772	76.174
Formatie-inzet in fte	6,0	5,0	8,0			

Toelichting

Toelichting verschillen begroting 2011 en 2010

Het verschil van de begrote uitgaven 2011 t.o.v 2010 ad € 20,4 mln. kan verklaard worden doordat:

- Er voor 2011 geen bedragen meer geraamd zijn in het kader van Rijksbijdrage ISV 2 (€ 15,4 mln. in 2010)en Vinac (€ 4,8 mln. in 2010). In het kader van ISV 2 worden geen nieuwe beschikkingen meer afgegeven, wel zal de uitvoering van de projecten nog enkele jaren doorlopen. Vinac is in 2010 volledig afgerond.

Algemeen financieel beleid

Algemene dekkingsmiddelen

214

Stelposten

215

Algemeen financieel beleid

Portefeuillehouder:
mr.A.M. Essed

De exploitatiebegroting van de provincie bestaat naast de tien programma's uit het onderdeel algemeen financieel beleid. Tot het algemeen financieel beleid worden de algemene dekkingsmiddelen en de stelposten gerekend.

Algemene dekkingsmiddelen

Elk programma heeft in de begroting naast de lasten van dat programma, ook baten die direct tot dat programma behoren. Deze baten zijn meestal niet toereikend om de lasten te kunnen dekken. Tegenover de nadelige saldi op de programma's staan de algemene dekkingsmiddelen die op het onderdeel algemeen financieel beleid zijn geraamd.

Tot de algemene dekkingsmiddelen worden gerekend:

De opbrengst opcenten motorrijtuigenbelasting;

De uitkering uit het provinciefonds;

De dividenden

Het saldo van de financieringsfunctie

De overige algemene dekkingsmiddelen.

De in omvang belangrijkste algemene dekkingsmiddelen van de provincie bestaan uit de inkomsten van de provinciale opcenten op de hoofdsom van de motorrijtuigenbelasting.

Daarnaast staan diverse overige algemene inkomsten waaronder de dividendopbrengsten en bespaarde rente door interne financiering. De algemene inkomsten dragen bij aan:

Het waarborgen van de zelfstandige financiële positie van de provincie.

Het handhaven van een reëel sluitende begroting op korte en middellange termijn.

- Het verzekeren van een evenwichtige inkomstenontwikkeling.

Specificatie algemene dekkingsmiddelen

	Realisatie 2009	Raming 2010	2011	2012	bedragen x € 1.000	
					2013	2014
Lasten						
Bijdrage investeringsprogramma Rijk-prov '08-'11	26.500	26.500	26.500	0	0	0
Dividenden	246.624	0	0	0	0	0
Financieringsfunctie	15.688	30.774	36.155	36.278	30.317	26.628
Uitgaven BTW-verplichting	364	0	0	0	0	0
Overige algemene dekkingsmiddelen	0	0	0	0	0	0
	289.176	57.274	62.655	36.278	30.317	26.628
Baten						
Opbrengst opcenten motorrijtuigenbelasting	209.282	211.000	211.000	211.000	211.000	211.000
Uitkering provinciefonds	153.384	140.182	85.525	84.314	81.905	80.739
Dividenden	2.970.315	24.883	18.483	27.183	27.183	27.183
Financieringsfunctie	93.816	164.032	153.252	145.037	141.806	147.535
Overige algemene dekkingsmiddelen	1.874	230	36	36	36	36
	3.428.671	540.328	468.297	467.570	461.931	466.493

Toelichting

Opbrengst opcenten motorrijtuigenbelasting (€ 211 miljoen)

Op basis van de omvang en de samenstelling van het wagenpark en de hoogte van het opcententarief is de verwachte opbrengst in de begroting bepaald. Het opcententarief per 1 april 2010 bedraagt 71,6 opcenten geheven over de in de wet vastgelegde hoofdsom per gewichtscategorie. Conform het uitgangspunt bij het bestuursakkoord, wordt het opcententarief deze bestuursperiode niet verhoogd voor prijsontwikkeling en blijft het tarief dus op het zelfde niveau. (zie ook de paragraaf provinciale heffingen).

Uitkering provinciefonds (€ 85,5 miljoen)

In afwachting van een nieuw verdeelmodel voor het provinciefonds is rekening gehouden met een structureel lagere uitkering vanaf 2011.

De cijfers van de Juni-circulaire 2010 en de consequenties van de nieuwe rijksbegroting zullen zoals gebruikelijk betrokken worden bij de financiële actualisering in de Najaarsbrief.

Dividenden (€ 18,4 miljoen)

De dividendopbrengsten betreffen de dividenden van:

- Nederlandse Waterschapsbank NV,

- NV Bank Nederlandse Gemeenten,
- Loyalis FS Rentepiusfonds Europa,
- Delta NV
- Enexis Holding NV
- Attero Holding NV

Financieringsfunctie

Het batige saldo van de financieringsfunctie (baten -/- lasten) bedraagt voor het jaar 2011 € 117,1 miljoen en betreft enerzijds de kosten van de financieringsfunctie en anderzijds de kapitaalopbrengst van het stamkapitaal Essent, de rentevergoeding op de verstrekte bruglening aan het netwerkbedrijf, de bespaarde rente op de reserves en voorzieningen ook de renteopbrengst van de aandelenportefeuille ten behoeve van de investeringsagenda.

Overige algemene dekkingsmiddelen

De overige algemene dekkingsmiddelen betreffen de teruggave van omzetbelasting kantine en museum.

Stelposten

In de begroting is een beperkt aantal algemene stelposten opgenomen te weten:

	Realisatie 2009	Raming 2010	2011	2012	bedragen x € 1.000	
					2013	2014
Lasten						
a. onvoorziene uitgaven	0	1.308	1.308	1.308	1.308	1.308
b. kosten van onderzoeken	0	196	208	212	216	219
c. in te zetten begrotingsruimte	0	569	359	3.344	6.178	1.688
d. uitwerking bestuursakkoord	0	0	5.345	0	0	0
e. reserveringen voorjaarsnota 2011	0	0	0	118.000	118.000	118.000
f. saldo afwikkelingsverschillen	475	0	0	0	0	0
g. kapitaallasten	0	17.460	0	1.655	1.037	1.438
h. apparaatskosten	-437	5.183	0	0	0	0
	38	24.717	7.221	124.520	126.739	122.653

	Realisatie 2009	Raming 2010	2011	2012	bedragen x € 1.000	
					2013	2014
Baten						
g. kapitaallasten	0	0	1.200	0	0	0
i. cofinanciering rijksprojecten	0	4.400	0	0	0	0
	0	4.400	1.200	0	0	0

Toelichting

a. Onvoorzien

Voor alle programma's samen, is structureel jaarlijks een bedrag van € 1,3 miljoen voor onvoorzien geraamd.

b. Kosten van onderzoeken

Voor onderzoeken is op de post kosten van onderzoeken structureel € 0,2 miljoen opgenomen.

c. In te zetten begrotingsruimte

De nog vrije in te zetten begrotingsruimte loopt op van € 0,4 miljoen in 2011 naar ca € 1,7 miljoen in 2014.

d. Uitwerking bestuursakkoord

Binnen de stelpost uitwerking bestuursakkoord is in 2011 nog € 5,3 miljoen beschikbaar.

e. Reserveringen voorjaarsnota

Deze post betreft naast de € 50 miljoen op jaarbasis voor infrastructuur, de € 50 miljoen bandbreedte per jaar voor verdere profielversterking 2012-2015 en de risicobuffer ad € 15 miljoen per jaar (o.a. indexering, krimp provinciefonds als gevolg van krimp rijksbegroting. Het betreft een absolute ondergrens voor wat betreft te verwachten aanvullende consequenties van rijkshandelingen), ook de preprioriteiten ad € 3 miljoen per jaar zoals aangegeven in de Voorjaarsnota 2010 (blz.,. 22/23).

g. Kapitaallasten

Op advies van de accountant zijn investeringsbijdragen aan derden die als vaste activa op de balans stonden voor de resterende boekwaarde in één keer ten laste van de exploitatie gebracht. In de begroting en meerjarenraming waren voor deze activa nog rente- en afschrijvingslasten opgenomen die om dubbeltellingen in de begroting te voorkomen hier worden gecorrigeerd.

i. Dit betreft de financieel-technische verwerking van het amendement bij de begroting 2010 over scenario fiets in de versnelling t.l.v. onderbesteding cofinanciering als gevolg van rijksbezuinigingen.

Paragraaf 1

Integrale veiligheid

Openbare orde en rampenbestrijding	219
Externe veiligheid	221
Sociale veiligheid	224
Water en veiligheid	226
Verkeersveiligheid	228

Integrale veiligheid

Integrale veiligheid - Openbare orde en rampenbestrijding

Portefeuillehouder: dr.W.B.H.J. van de Donk

Wat wil de provincie bereiken?

Maatschappelijk doel	Vastgelegd In PS-nota	Indicator	Streefwaarde + jaar	2008 (t-3)	2009 (t-2)	2010 (t-1)	2011 (t)	2012 (t+1)	2013 (t+2)
				Begroot Realisatie	Begroot	Begroot	Begroot	Begroot	Begroot
1.1 Brabant is optimaal voorbereid op rampen en crises	BM/0550	a. Resultaat doorlichtingsonderzoek veiligheidsregio's (Inspectie Openbare Orde en Veiligheid)	Positief oordeel CdK	Positief oordeel	Positief oordeel	Positief oordeel	Positief oordeel	Positief oordeel	Positief oordeel
		b. Kwaliteit en voortgang regionale plannen (vanaf 2010)	Positief oordeel CdK	n.v.t.	n.v.t.	Positief oordeel	Positief oordeel	Positief oordeel	Positief oordeel

Wat gaat de provincie daarvoor doen?

Maatschappelijk doel	Relevante beleidsnota's	Vastgesteld PS-nummer	Evaluatie in jaar	Rol Provincie	Mogelijkheid tot beïnvloeding
1.1	Brabant Veiliger: uitwerking van bestuursakkoord 2007-2011 voor integrale veiligheid	BM/0550	2010*	- Verbindende rol tussen veiligheidsregio's en -partners - Faciliterende rol door beschikbaar stellen middelen	- Periodiek bestuurlijk overleg CdK met voorzitters van de veiligheidsregio's - Participatie in commissies grensoverschrijdende samenwerking rampenbestrijding - Subsidieëring - Participatie in ontwikkeltraject informatieplatforms rampenbestrijding - Organiseren van themagerichte conferenties - Aanwijzingsbevoegdheid CdK

* tussenevaluatie

Beleidsprestatie	Indicator	Streefwaarde + jaar	2009	2010	2011	2012	2013
1.1.A Wettelijk							
Bevorderen van de veiligheidsregio-grensoverschrijdende samenwerking en samenwerking met andere veiligheidspartners bij de voorbereiding op de rampenbestrijding	Aantal bestuurlijke overleggen met voorzitters veiligheidsregio's	3 x per jaar	3	3	3	3	3
	Provinciale vertegenwoordiging (toehoorder) in het Algemeen bestuur van alle veiligheidsregio's	3	2	3	3	3	3
	Deelname aan regionale en multidisciplinaire oefeningen	3	3	3	3	3	3
1.1.B Wettelijk							
Bevorderen van de landsgrensoverschrijdende samenwerking rampenbestrijding	Grensoverschrijdende oefening	2010		1		1	
	Symposium	1	1	-	1	n.t.b.	n.t.b.
	Grensoverschrijdende Samenwerking bij Rampen						

Wat mag het kosten?

Rampenbestrijding	Realisatie 2009	Raming 2010	2011	2012	2013	2014
Lasten	101	141	142	79	81	82

Toelichting

Zie ook programma Bestuur, productgroep 04.01 Openbare orde, veiligheid en rampenbestrijding.

Wat wil de provincie bereiken?

Maatschappelijk doel	Vastgelegd In PS-nota	Indicator	Streefwaarde	2008 (t-3)	2009 (t-2)	2010 (t-1)	2011 (t)	2012 (t+1)	2013 (t+2)
			+ jaar	Begroot Realisatie	Begroot Realisatie	Begroot	Begroot	Begroot	Begroot
1.2 Borgen kwaliteit fysieke leefomgeving	PS 38/06 PS 52/07 PS 37/06 PS 31/08	Wettelijke normen lucht, geluid, bodem en externe veiligheid. Streefwaarden geur*	Voldoen aan wettelijke normen						

Wat gaat de provincie daarvoor doen?

Maatschappelijk doel	Relevantie beleidsnota's	Vastgesteld PS-nummer	Evaluatie in jaar	Rol Provincie	Mogelijkheid tot beïnvloeding
1.2 Borgen kwaliteit fysieke leefomgeving	Integrale Strategie Milieu Bestuursakkoord 2008 (m.n. Schoon Brabant) Kadernota mei 2006 Programma Brabant Veiliger Beleidsvisie externe veiligheid	PS 38/06 PS 52/07 PS 37/06 PS 31/08	 Jaarlijks 2010	Provincie heeft uitvoering deels in eigen hand. Betrokken partijen: bedrijven, gemeenten, rijk, regionale milieudiensten, regionale brandweer.	Consultatie en advisering, subsidiëring, bijsturing op basis van monitoring en periodieke rapportages, vergunningverlening, handhaving, zonering/ruimtelijk ordeningsinstrumentarium

Beleidsprestatie	Indicator	Streefwaarde jaar	2009	2010	2011	2012	2013
1.2A Wettelijk/Autonom							
Stimuleren van de structurele, adequate uitvoering van het externe veiligheidsbeleid en het daartoe bevorderen van de samenwerking tussen gemeenten, provincies en regionale samenwerkingsverbanden d.m.v. uitvoering Programma Brabant Veiliger*	1. Vastgesteld uitvoeringsprogramma Externe Veiligheid	Jaarlijks	1	1	1	1	1
	2. Toegekende subsidies	74 jaarlijks	74	74	74	74	74
1.2.B Wettelijk/Autonom							
Voorkómen en verminderen risico's voor de leefomgeving door aanvullende (eigen) provinciale projecten en activiteiten zoals genoemd in de Beleidsvisie Externe veiligheid*	1. Uitgevoerde projecten en activiteiten m.b.t. verantwoord vervoer gevaarlijke stoffen	14 (2011)	2	10	14		
	2. Uitgevoerde projecten en activiteiten m.b.t. verantwoorde ruimte voor risicovolle bedrijven	7 (2011)	2	5	7		
	3. Uitgevoerde projecten en activiteiten m.b.t. (interne) samenwerking aan veiligheid	4 (2011)	3	4	4		
1.2C Wettelijk							
Gegevens externe veiligheid inzichtelijk*	Vastgesteld monitoringsprogramma	1 (2010)	0	1			
1.2D Wettelijk							
Contacten met België zijn verstevigd*	Uitgevoerde uitwisselings- en samenwerkingsprojecten	4 (2013)	0	1	2	2	4
1.2.E Wettelijk							
Inzichtelijk maken van saneringssituaties*	Saneringsprogramma tranche 1 t/m 5	Vastgesteld saneringsprogramma in 2011			1		
1.2.F Wettelijk							
Implementatie verdrag van Helsinki*	Belgische Helsinki-bedrijven moeten op Nederlands grondgebied voldoen aan de kwaliteitseisen op het gebied van BEVI**	Plaatsgebonden Risico's (PR)= 0 overschrijdingen Groepsrisico (GR)= 100% vanaf 2011			0 100 %	0 100 %	0 100 %

* Gekozen indicatoren dragen bij aan een beeld van de kwaliteit van de fysieke leefomgeving maar zijn niet dekkend.

** Besluit Externe Veiligheid Inrichtingen

Programma Externe Veiligheid

Op basis van een nieuw programma EV zullen de prestaties (1.2A), indicatoren en streefwaarden in de jaren 2011 en volgende worden ingevuld. Naar verwachting zullen we met partners in principe dezelfde afspraken maken als in voorgaande jaren.

Beleidsvisie Externe Veiligheid

De beleidsvisie EV loopt t/m 2011. Begin 2011 zal de evaluatie plaatsvinden op basis waarvan het vervolg zal plaatsvinden in de jaren 2012 en volgende. De prestaties (1.2B) in de volgende jaren zijn nog niet bekend.

Wat mag het kosten?

Externe veiligheid	Realisatie 2009	Raming 2010	2011	2012	2013	2014
Lasten	4.311	7.512	1.273	134	134	134
Baten	4.028	6.810	1.076	0	0	0

Toelichting

Zie ook programma 04 Milieu, productgroep 04.02 Fysieke veiligheid.

Integrale veiligheid - Sociale veiligheid

Portefeuillehouders: mw.dr.s.S.C.van Haften-Harkema

Wat wil de provincie bereiken?

Maatschappelijk doel	Vastgelegd In PS-nota	Indicator	Streefwaarde	2008 (t-3)	2009 (t-2)	2010 (t-1)	2011 (t)	2012 (t+1)	2013 (t+2)
			+ jaar	Begroot Realisatie	Begroot Realisatie	Begroot	Begroot	Begroot	Begroot
1.3 Brabanders moeten zich veilig kunnen voelen (bestuursakkoord 2007-2011 paragraaf 8.7)	Bestuursakkoord	Veiligheidsmonitor		n.v.t.	n.v.t.	Voorjaar 2010 nulmetingen bekend van veiligheidsbeleving	n.v.t.	Voorjaar 2011 de tweede meting bekend van veiligheidsbeleving	n.v.t.

Wat gaat de provincie daarvoor doen?

Maatschappelijk doel	Relevante beleidsnota's	Vastgesteld PS-nummer	Evaluatie in jaar	Rol Provincie	Mogelijkheid tot beïnvloeding
1.3 Brabanders moeten zich veilig kunnen voelen (bestuursakkoord 2007-2011 paragraaf 8.7)	Brabant Veiliger: uitwerking van bestuursakkoord 2007-2011 voor integrale veiligheid.	BM/0550	2010	De provincie heeft geen wettelijke taken, maar bevordert vanuit een "boven de partijen" positie de gezamenlijke aanpak van veiligheid, regionaal en provinciaal. Vanuit deze positie fungeert de provincie als samenbinder, faciliteerder, aanjager en lobbyist richting het Rijk. De invloed van de provincie is indirect van aard en aanvullend op de rol en taken die andere partijen in dit domein vervullen.	- Inbreng deskundigheid in ambtelijk en bestuurlijk overleg op lokaal en regionaal niveau - Verbinding leggen tussen partijen en naar het rijk - Subsidiëring.

Beleidsprestatie	Indicator	Streefwaarde + jaar	2009	2010	2011	2012	2013
1.3A Wettelijk/Autonoom Realiseren van een Brabantbreed netwerk van (regionale) veiligheidshuizen	aantal (regionale) veiligheidshuizen	8 (2009)	8	7	7	7	7
1.3B Autonoom							

Beleidsprestatie	Indicator	Streefwaarde + jaar	2009	2010	2011	2012	2013
Bevorderen van de deelname van gemeenten aan de tweejaarlijkse veiligheidsmonitor	Het aantal B5-steden en overige gemeenten, dat deelneemt aan de veiligheidsmonitor	Alle B5 steden en tenminste 50% van de overige Noord-Brabantse gemeenten gebruiken in 2011 de veiligheidsmonitor	Alle B5-steden en 20% van de overige gemeenten gebruiken de veiligheidsmonitor	N.v.t. omdat monitor om het jaar wordt uitgevoerd	Alle B5-steden en 80% van de overige gemeenten gebruiken de veiligheidsmonitor	N.v.t. omdat monitor om het jaar wordt uitgevoerd	

Toelichting:

1.3.A Als prestatie was opgenomen de realisering van een 8^e veiligheidshuis. Alhoewel deze prestatie niet is gehaald, en in de naaste toekomst ook niet gehaald zal worden, is er toch vooruitgang geboekt in de realisering van het dekkend netwerk van veiligheidshuizen. Lange tijd is er namelijk onduidelijkheid geweest over de mogelijke realisering van een 8^e veiligheidshuis in district Oosterhout, ondermeer vanwege de territoriale incongruentie van verschillende overlegstructuren in dit gebied. In 2009 is door de betrokken gemeenten besloten dat er geen nieuw veiligheidshuis komt en dat de betrokken gemeenten zich zullen aansluiten bij respectievelijk het veiligheidshuis Tilburg en het veiligheidshuis Breda.

Verder is een belangrijk aandachtspunt bij het dekkend netwerk de aansluiting van Centra voor Jeugd en Gezin bij de Veiligheidshuizen. In 2009 zijn wij in samenwerking met het Ministerie van Justitie en de lokale partijen in Brabant een traject gestart om de ontwikkeling van Centra voor Jeugd en Gezin op een goede wijze te verbinden aan het netwerk van Veiligheidshuizen. In een provinciale conferentie is dit onder de aandacht gebracht van gemeentebestuurders en netwerkpartners en zijn resultaten van een eerste inventarisatiefase aangeboden aan minister Hirsch Ballin.

Wat mag het kosten?

Sociale veiligheid	Realisatie 2009	Raming 2010	2011	2012	2013	2014
Lasten	0	250	0	0	0	0

Toelichting:

Sociale veiligheid is onderdeel van programma 07 Jeugd, cultuur en samenleving, productgroep 07.01 Zorg en welzijn.

Integrale veiligheid - Water en veiligheid

Portefeuillehouders: mw.ir.C.W. Jacobs

Wat wil de provincie bereiken?

Maatschappelijk doel	Vastgelegd In PS-nota	Indicator	Streefwaarde	2008 (t-3)	2009 (t-2)	2010 (t-1)	2011 (t)	2012 (t+1)	2013 (t+2)
			+ jaar	Begroot Realisatie	Begroot Realisatie	Begroot	Begroot	Begroot	Begroot
1.4 Adequate bescherming van Noord-Brabant tegen overstromingen	PS-48/09 Provinciaal Waterplan 2010-2015	Mate waarin aan Landelijke hoogwatersnorm wordt voldaan	100% in 2015			0%	0%	50%	65%

Wat gaat de provincie daarvoor doen?

Maatschappelijk doel	Relevante beleidsnota's	Vastgesteld PS-nummer	Evaluatie in jaar	Rol Provincie	Mogelijkheid tot beïnvloeding
1.4 Een adequate bescherming van Brabant tegen overstromingen.	Provinciaal Waterplan 2010-2015 Nationaal Waterplan	PS-48/09	2013	Gebiedsautoriteit, systeemtoezichthouder en kwaliteitsbewaker	Goedkeuring dijkverbeteringsplannen en rapportages, planvorming en participatie in overleggen

Beleidsprestatie	Indicator	Streefwaarde + jaar	2009	2010	2011	2012	2013
1.4.A Wettelijk Toetsing van primaire waterkeringen	Zesjaarlijkse rapportage toetsing primaire waterkeringen en afvoerend vermogen van grote rivieren	Rapportage in 2016					
1.4.B Wettelijk / Autonom Rivierverruiming en bescherming tegen overstromingen	Participeren uitvoering van maatregelen PKB 'Ruimte voor de Rivier'	Vier maatregelen: gereed 2015					

Beleidsprestatie	Indicator	Streefwaarde + jaar	2009	2010	2011	2012	2013
	Implementatie van de Europese Richtlijn Overstromingsrisico's (ROR)	ROR geïmplementeerd: 2015					

PKB: Planologische kernbeslissing

Wat mag het kosten?

Water en veiligheid	Realisatie 2009	Raming 2010	2011	2012	2013	2014
Lasten	8.491	25.502	810	1.957	2.278	2.398
Baten	4.057	0	406	413	421	428

Toelichting

Water en veiligheid is onderdeel van programma 03 Water, productgroep 03.02

Hoogwaterbescherming.

De hoge lasten in 2010 hebben te maken met de balansverkorting die in 2010 is doorgevoerd, waarbij de eerder geactiveerde investeringsbijdragen voor dijken ten laste van de exploitatie zijn gebracht.

Integrale veiligheid - Verkeersveiligheid

Portefeuillehouders: Y.C.M.G. de Boer

Wat wil de provincie bereiken?

Maatschappelijk doel	Vastgelegd In PS-nota	Indicator	Streefwaarde	2008 (t-3)	2009 (t-2)	2010 (t-1)	2011 (t)	2012 (t+1)	2013 (t+2)
			+ jaar	Begroot Realisatie	Begroot Realisatie	Begroot	Begroot	Begroot	Begroot
1.5 Vergroten van de veiligheid binnen het verkeer- en vervoerssysteem	PS 53/06	Aantal verkeersdoden per jaar	Maximaal 143 (2010) 111 (2020) Planning	Max 143	Max 143	Max 143	Max 139	Max 135	Max 131
			Realisatie	137	130				

Wat gaat de provincie daarvoor doen?

Maatschappelijk doel	Relevante beleidsnota's	Vastgesteld PS-nummer	Evaluatie in jaar	Rol Provincie	Mogelijkheid tot beïnvloeding
1.5 Vergroten van de veiligheid binnen het verkeer- en vervoerssysteem	Provinciaal Verkeers- en VervoersPlan (PVVP)	PS 53/06B	2010	Provincie is verantwoordelijk voor de provinciale wegen, voert grotendeels zelf uit, en regisseert in mindere mate uitvoering door anderen.	Communicatie en educatie m.b.t. de verkeersveiligheid op wegen van alle beheerders. Infrastructurale werken uitvoeren op provinciale wegen.
	Beleidsvisie Externe Veiligheid	PS 31/08	2012	De provincie is beleidsontwikkelaar op het gebied van verkeer en vervoer (PVVP) en dat omvat ook goederenvervoer met gevaarlijke stoffen.	Participatie, ambtelijk en bestuurlijk overleg en cofinanciering. Overleg met (spoor)gemeenten via de GGA* teams en met Samenwerkingsverband Regio Eindhoven (SRE). Afstemming en prioritering van het maatregelenpakket en de uitvoering van het Programma. Door te coördineren en te regisseren heeft de provincie direct en indirect mogelijkheden tot beïnvloeding op het gebied van vervoer gevaarlijke stoffen.

* GGA: Gebieds Gerichte Aanpak
Beleidsprestatie

	Indicator	Streefwaarde + jaar	2009	2010	2011	2012	2013
1.5A Wettelijk Verbetering verkeersveiligheid op provinciale wegen	% kilometer provinciale weg dat is uitgerust met essentiële herkenbaarheidskenmerken	50% in 2010 (uit PVVP), bijgesteld naar 90% in 2010 Planning Realisatie	Begroot 65% 65%	Begroot 90%	Begroot 91%	Begroot 92%	 93%
1.5B Wettelijk Mensgerichte maatregelen t.b.v. verkeersveiligheid	Aantal verkeersdoden per jaar (1)	Maximaal 143 (2010) 111 (2020) Planning Realisatie	 Max 143 130	 Max 143	 Max 139	 Max 135	 Max 131

GGA: Gebiedsgerichte aanpak

Toelichting:

Door GS is op 8 december 2009 het Meerjarenuivoeringsprogramma Verkeersveiligheid vastgesteld, passend in het Routeplan Verkeersveiligheid Noord-Brabant uit 2007. Jaarlijks wordt ook een uitvoeringsprogramma opgesteld met daarin concrete voorstellen voor de verbetering van de Verkeersveiligheid. Beschikbare middelen worden ondermeer ingezet voor verkeers-deelnemers die als extra kwetsbaar naar voren komen, zoals jongeren tussen 16 en 25 jaar en ouderen. Het bevat maatregelen in de lijn mens-weg-

voertuig, gebaseerd op het Duurzaam Veilig-gedachtegoed. De volgende meetbare onderdelen maken deel uit van dit programma: aantal BVL-scholen, aantal inzetten BrabantVeiligVoorlichtingsteam op locaties in Brabant, aantal deelnemers Praktijkdagen Jonge Automobilisten. Aantal te meten projecten en leerdoelen via effectmeting: alle op te zetten projecten kennen geformuleerde leerdoelen en worden op effect gemeten.

Wat mag het kosten?

Verkeersveiligheid	Realisatie 2009	Raming 2010	2011	2012	2013	2014
Lasten	1.275	1.293	900	900	900	900

Verkeersveiligheid is onderdeel van productgroep 02.04.

Paragraaf 2

Bedrijfsvoering

Algemeen	232
90.01 Concernbeleid, advies en control	237
90.04 Gemeenschappelijke Diensten	240
90.05 Grondzaken	242
90.10 Personeelskosten	243

Algemeen

Portefeuillehouder:

mr.A.M. Essed, R.A.C. van Heugten

Inleiding

De paragraaf bedrijfsvoering richt zich vooral op het scheppen van voorwaarden voor- en het bijdragen aan het optimaal laten verlopen van primaire processen door het optimaliseren van management- en ondersteuningsprocessen waarbij de wettelijke kaders in acht worden genomen.

Centraal hierbij staat het borgen van een kwalitatief goede, professionele overheidsorganisatie. Dit komt tot uiting in de volgende kenmerken:

- open, transparant en toegankelijk
- betrouwbaar en integer
- klantgericht
- resultaat, effectief, efficiënt

Om deze externe doelstellingen te bereiken zetten we diverse instrumenten in. Voor een deel zijn dit instrumenten direct gericht op verbetering van dienstverlening en klantgerichtheid. Inherent aan het karakter van de bedrijfsvoering zijn er ook meer intern gerichte zaken die uiteindelijk een noodzakelijke randvoorwaarde vormen om als organisatie de genoemde doelstellingen te kunnen bewerkstelligen, bijvoorbeeld de zorg voor een goede werkomgeving en de zorg voor kwalitatief goede mensen.

Het onderdeel Één provincie uit het programma “Verbindend Brabant” komt primair terug in de paragraaf bedrijfsvoering en levert een wezenlijke bijdrage aan het realiseren van de in de paragraaf opgenomen doelstellingen. Het betreft de programma onderdelen “Relatie-in-Zicht”, “Digitaal Werken”, “Transparante bedrijfsvoering” en de “Concernbrede Veranderopgave”.

Relatie-in-Zicht en Digitaal Werken

Relatie-in-Zicht en Digitaal Werken richten zich als onderdeel van Verbindend Brabant op het scheppen van randvoorwaarden voor een klantgerichte, transparante, toegankelijke en efficiënte organisatie. Enerzijds gaat het hierbij om het van buiten naar binnen

organiseren van de relatie met klanten en de kanalen/loketten waarlangs deze tot stand komen.

Anderzijds werken we planmatig aan het vanuit klantperspectief herinrichten en digitaliseren van onze werkprocessen, zodat subsidies en vergunningen digitaal aangevraagd en verleend kunnen worden waardoor de dienstverlening voor de aanvrager verbetert.

Na de implementatie van het nieuwe documentmanagementsysteem en de afronding van het geïntegreerd digitaal werken, zal in 2011 de uitrol van deze manier van werken naar andere bureaus plaatsvinden. Verder zal het provinciebreed, uniform en geautomatiseerd subsidie workflowsysteem gekoppeld worden aan het project Sturen met Subsidies.

De nadruk in de tweede helft van 2011 ligt op het overdragen van de projecten naar de lijn aangezien het programma afloopt in december 2011.

Transparante Bedrijfsvoering

Transparante bedrijfsvoering richt zich op het inzichtelijk maken van de resultaten die de provincie realiseert. Vanuit transparante bedrijfsvoering wordt een bijdrage geleverd aan de verbetering van het planning & control instrumentarium. Vanuit de werkgroep van de Staten wordt het P&C instrumentarium verder opgeijnd opdat PS haar controlerende rol beter kan waarmaken.

In samenspraak met Werkgroep Verbetering wordt in 2011 specifiek gekeken naar de wijze waarop naast doeltreffendheid ook meer doelmatigheid van handelen terug te vinden is in de P&C cyclus.

Concernbrede Veranderopgave

De doelstellingen die de provincie nastreeft (samenwerken met partners, klantgerichte dienstverlening) vragen niet alleen inzet in termen van systemen en instrumenten, maar vragen ook een andere organisatie en medewerkers met andere competenties.

Medewerkers dienen hun werk op een andere wijze uit te voeren. Het is niet alleen van belang dat er iets gebeurt, minstens zo belangrijk is de wijze waarop het gebeurt (klantgericht, efficiënt, transparant en integer).

De veranderopgave draait om de wisselwerking tussen de organisatie en de mens in de organisatie. Hiervoor wordt ingezet op een verdere uitrol van mediation in de primaire fase, met uitloop naar 2012. Verder is de veranderopgave gefocust op het verder

ondersteunen van 2.0 (Het nieuwe werken), waarbij de relatie gelegd wordt naar de grote veranderopgave Agenda van Brabant, organisatie gericht huisvesten en Idocs.

Wat wil de provincie bereiken?

Maatschappelijk doel	Indicator	Streefwaarde	2008 (t-3)	2009 (t-2)	2010 (t-1)	2011 (t)	2012 (t+1)	2013 (t+2)
		+ jaar	Begroot Realisatie	Begroot	Begroot	Begroot	Begroot	
Een excellente organisatie zijn.								
Meer specifiek:								
90.1 Een klantgerichte organisatie	Score klantmonitor	Minimale score van een 7	-	-	Minimaal 7	-	Minimaal 7	
	Score klanttevredenheidsmeting bij bezwaarschriften	Minimale score van een 7		7,7	>7	>7	>7	>7
90.2 Een betrouwbare en integere organisatie	Belevingsonderzoek integriteit (kwalitatief onderzoek)	Minimaal score 8		Score 7		Minimaal score 8		Minimaal score 8
90.3 Een open, transparante en toegankelijke organisatie	Score webmonitor	Top 3 prov. websites	4 ^e plaats	4 ^e plaats	Top 3 prov. websites	Top 3 prov. websites	Top 3 prov. websites	
	Score Brabantmonitor (gedeelte provinciale media)	Positieve ontwikkeling t.o.v. vorige meting			Nul-meting	>2010	>2011	N.t.b.
90.4 Een resultaatgerichte, effectieve en efficiënte organisatie	Score personeelsmonitor onderdeel resultaatgericht	periodieke groei van 5%	Begroot 5% groei Realisatie 5%	Begroot 5% groei, realisatie 3%	-	5% groei		5% groei

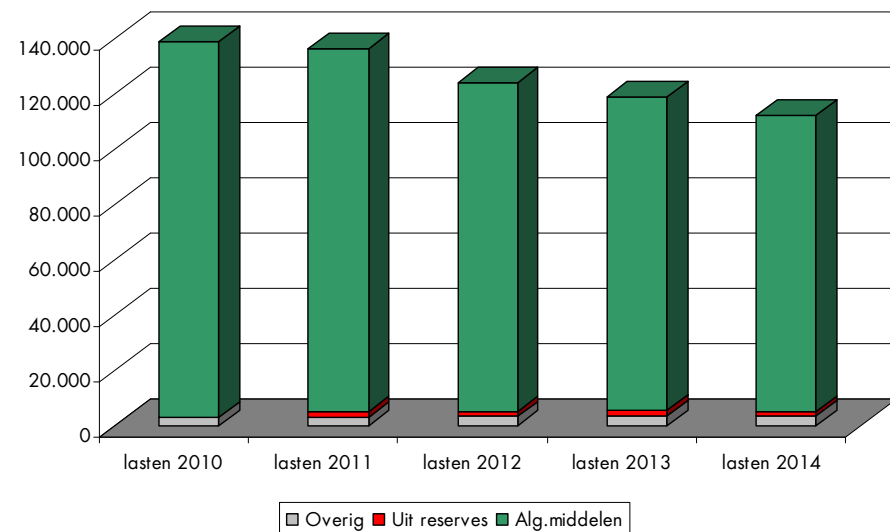
Maatschappelijk doel	Indicator	Streefwaarde	2008 (t-3)	2009 (t-2)	2010 (t-1)	2011 (t)	2012 (t+1)	2013 (t+2)
		+ jaar	Begroot Realisatie	Begroot	Begroot	Begroot	Begroot	
Een excellente organisatie zijn.								
Meer specifiek:								
	Benchmark Provincies verhouding apparaatskosten/omvang begroting % Uitputting begroting Score duurzaamheidsbalans	Bij beste 6 in vergelijking met provincies ≥ 90 % Positieve trend van de drie kapitalen	- Ecologie: 44% Economie: 48% Sociaal- cultureel: 48%	Top 6 provincie- scores 88,00 %	Top 6 provincie- scores 90,4 % > 2006	Top 6 provincie- scores ≥ 90 %	Top 6 provincie- scores ≥ 90 %	Top 6 provincie- scores ≥ 90 %
90.5 Een professionele werkomgeving en werkgever	Score 'werkgeversranglijst' Score personeelsmonitor Score intern klantonderzoek	8e plaats in 2013 Minimale score van een 7 Minimale score van een 7	7,2 Score 7 (in 2008)	21 ^{ste} plaats van de 35 non- profit deelnemers 7,6	Doelstelling 15 ^e plaats - ≥ 2008	12e Score hoger dan 7	10e - ≥ 2010	8e Score hoger dan 7
90.6								
Een communicatieve organisatie:								

Maatschappelijk doel	Indicator	Streefwaarde	2008 (t-3)	2009 (t-2)	2010 (t-1)	2011 (t)	2012 (t+1)	2013 (t+2)
		+ jaar	Begroot Realisatie	Begroot	Begroot	Begroot	Begroot	
Een excellente organisatie zijn.								
Meer specifiek:								
Brabanders weten wat de provinciale organisatie doet voor Brabant.	% Brabanders dat weet wat provinciale organisatie doet voor Brabant (onderzoek corporate communicatie)	Trendmatige groei	35%	>2008	>2009	>2010	>2010	>2010
Burgers, instellingen en bedrijven weten waarvoor ze bij de provinciale organisatie terecht kunnen (subsidies, vergunningen).	Score webmonitor	Top 3 prov. websites	4 ^e plaats	4 ^e plaats	Top 3 prov. websites	Top 3 prov. websites	Top 3 prov. websites	Top 3 prov. websites
	Score Brabantmonitor (gedeelte provinciale media)	Positieve ontwikkeling t.o.v. vorige meting			Nul-meting	>2010	>2011	N.t.b.
Brabanders waarderen wat de provinciale organisatie doet.	Waardering Brabanders (uitkomst onderzoek corporate communicatie)	Trendmatige groei	-	-	Nulmeting	>2010	>2011	>2011

Wat mag het kosten?

90 Bedrijfsvoering						
Bedragen x € 1.000	Realisatie	Raming				
	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Lasten						
Autonoom	136.800	134.715	132.520	120.138	115.022	108.232
Kapitaallasten	4.877	4.150	3.673	3.935	3.924	3.866
Totaal	141.677	138.865	136.193	124.073	118.946	112.098
Baten						
Baten bedrijfsvoering	4.471	3.053	3.418	3.507	3.597	3.773
Dekking verschil lasten en baten						
Dekking uit reserves	205	265	2.000	2.000	2.000	1.413
Dekking uit alg.middelen	137.002	135.547	130.775	118.566	113.349	106.912
Totaal	141.677	138.865	136.193	124.073	118.946	112.098
Formatieinzet in fte	327,3	312,5	335,2			
Waarvan indirecte fte:	17,3	16,6	18,6			

Middeleninzet paragraaf Bedrijfsvoering
bekostiging van de lasten (bedragen x € 1.000)

90.01 Concernbeleid, advies en control

Wat gaat de provincie daarvoor doen?

Maatschappelijk doel	Relevante beleidsnota's	Vastgesteld PS-nummer	Evaluatie in jaar	Rol Provincie	Mogelijkheid tot beïnvloeding
90.1 t/m 90.5	Programmaplan Verbindend Brabant	PS 52/07	2011	n.v.t.	n.v.t.

Beleidsprestatie	Indicator	Streefwaarde + jaar	2009	2010	2011	2012	2013
90.1a Autonoom							
De organisatie handelt naar de in overleg met de klant vastgestelde dienstverleningsnormen	% burgerbrieven tijdig beantwoord	90%	Score 66%	> 90%	> 90%	> 90%	> 90%
	% juiste facturen tijdig betaald	90%	Score 84%	> 90%	> 90%	> 90%	> 90%
	Kwaliteit telefonische bereikbaarheid	Score meting ≥8	6,7	N.t.b.	> 8	> 8	> 8
90.1b Autonoom/Wettelijk							
Gedigitaliseerde klantprocessen	Gedigitaliseerde subsidieprocessen	80% van subsidie-processen gedigitali-seerd	Start		Gereed		
90.2a Autonoom							
Een integere organisatie zijn	Uitvoering belevingsonderzoek integriteit (kwalitatief onderzoek)	Onderzoek uitgevoerd	Score 7		Streefwaarde 8		Streefwaarde 8
	Dilemmatraining provinciale medewerkers	Deelname >90%, eenmalig, daarna jaarlijks 10% herhaling	Start	>90% deelname	100% deelname	10% deelname	10% deelname
90.2b Autonoom / Wettelijk							
Financieel In control zijn	Verklaring rechtmatigheid en getrouwheid van accountant	Goedkeurende verklaring	ja	ja	ja	ja	ja

Beleidsprestatie	Indicator	Streefwaarde + jaar	2009	2010	2011	2012	2013
	Solide financiële positie	Repressief toezicht BZK	ja	ja	ja	ja	ja
90.2c Autonoom/Wettelijk Juridisch in control zijn	Score legal audit eenmaal per 4 jaar Aantal (deels) gegrond verklaarde bezwaarschriften in reguliere procedure	Positieve trend in resultaat legal audit Dalende trend		>2006 <2009			
90.3a Autonoom /Wettelijk Transparante Planning & Control-documenten	Oordeel PS;	Positief oordeel PS	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
90.4a Autonoom Effectief beleid	Geplande artikel 217a PW-onderzoeken uitgevoerd	Onderzoeks-plan uitgevoerd	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
90.4b Autonoom Realisatie efficiencytaakstelling		Taakstelling t.o.v. 2007 gerealiseerd	2%	3%	4%	n.v.t.	n.v.t.
90.5a Autonoom Intern: tevredenheid van medewerkers	Uitvoeren personeelsmonitor	Uitgevoerd onderzoek	Uitgevoerd		Uitgevoerd		Uitgevoerd
90.5b Autonoom Extern: goed werkgeverschap in relatie tot andere (overheids) organisaties	Deelname 'werkgeversranglijst'	Meting verricht	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
90.6 Autonoom							
De zichtbaarheid van de provincie te borgen en te vergroten en zorgen voor een consistente en éénduidige uitstraling.	Visie op provinciale communicatie, o.a. uitgewerkt in beleidsprogramma communicatie Onderzoek corporate communicatie	Uitvoering conform programma (2011 e.v.) Onderzoek jaarlijks uitgevoerd		Programma opgesteld Uitgevoerd	Uitvoering conform programma Uitgevoerd	Uitvoering conform programma Uitgevoerd	Uitvoering conform programma Uitgevoerd

Wat mag het kosten?

Bedragen x € 1.000 (exploitatie)	Realisatie 2009	Raming 2010	2011	2012	2013	2014
Lasten voor autonome taken	2.964	5.169	4.079	2.771	3.229	3.031
Lasten	2.964	5.169	4.079	2.771	3.229	3.031
Baten	5	1	0	0	0	0
Saldo lasten en baten	-2.959	-5.168	-4.079	-2.771	-3.229	-3.031
Bijdrage uit alg. middelen	2.959	5.168	4.079	2.771	3.229	3.031
Formatie-inzet in fte	57,0	57,0	74,2			

Toelichting

Toelichting verschillen begroting 2011 en 2010

De totale lasten dalen met € 1,1 mln t.o.v. 2010. Deze daling van de lasten wordt veroorzaakt doordat in 2010 incidentele communicatie projecten zijn uitgevoerd ter verbetering van Internet en Intranet (€ 0,7 mln). In 2010 is de oprichting van een dienstverleningsteam/concernloket voorbereid om de telefonische bereikbaarheid en de kwaliteit van dienstverlening op dat gebied te verbeteren (€ 0,3 mln).

90.04 Gemeenschappelijke Diensten

Wat gaat de provincie daarvoor doen?

Beleidsprestatie	Indicator	Streefwaarde + jaar	2009	2010	2011	2012	2013
90.5c Autonoom							
Klantgerichte ondersteuning van organisatie en individuele medewerkers	Interne klantmonitor	Score > 7 Meting iedere 2 jaar		>7		>7	

Wat mag het kosten?

Bedragen x € 1.000 (exploitatie)	Realisatie 2009	Raming 2010	2011	2012	2013	2014
Kapitaallasten	4.877	4.150	3.673	3.935	3.924	3.866
Lasten voor autonome taken	24.491	24.188	22.209	21.595	19.421	17.889
Lasten	29.368	28.338	25.881	25.529	23.345	21.755
Baten	1.592	656	19	19	19	19
Saldo lasten en baten	-27.776	-27.682	-25.862	-25.510	-23.326	-21.736
Bijdr.res.kantoorinnovatie	205	265	2.000	2.000	2.000	1.413
Bijdr.res.egalisatie overhead	0	0	0	0	0	0
Bijdrage uit alg. middelen	27.571	27.417	23.862	23.510	21.326	20.323
Stand reserve per 31 december	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Res.kantoorinnovatie	3.578	3.313	5.413	3.413	1.413	0
Bedragen x € 1.000 (investerings)	Realisatie 2009	Raming 2010	2011	2012	2013	2014
Provinciehuis	1.489	529	3.664	0	0	0

Bedragen x € 1.000 (exploitatie)	Realisatie 2009	Raming 2010	2011	2012	2013	2014
Beveiliging	22	235	0	0	0	0
Formatie-inzet in fte	243,0	226,9	230,4			

Toelichting

Toelichting verschillen begroting 2011 en 2010

De totale lasten binnen de productgroep 'Gemeenschappelijke dienst' dalen met € 2,5 mln. Dit komt door de volgende mutaties.

- 2010 stond in het teken van de besluitvorming rond 'Het huis van de provincie'. Na goedkeuring van dit project zal in 2011 gestart worden met de ontwerpfase. Dit zorgt voor een stijging van € 1,7 mln in het geraamde budget.
- Het project 'IDOCs/ Document Management Systeem' is in 2010 afgerond. Dit leidt tot een daling van € 3,1 mln euro in het geraamde budget. Daarnaast wordt in 2011 minder provinciale hardware vervangen dan in 2010 (€ 0,8 mln).

De totale baten dalen met € 0,6 mln, vanwege de verkoop van een provinciaal kantoorpand te Heeswijk-Dinther in 2010.

De investeringen in het provinciehuis stijgen met € 3,1 mln t.o.v. 2010. Dit heeft als oorzaak, dat in 2011 de herinrichting van het rekencentrum en de vervanging van de sprinklerinstallaties zijn gepland.

90.05 Grondzaken

Wat gaat de provincie daarvoor doen?

Zie paragraaf 8 grondbeleid.

Wat mag het kosten?

Bedragen x € 1.000 (exploitatie)	Realisatie 2009	Raming 2010	2011	2012	2013	2014
Lasten voor autonome taken	400	340	348	354	360	366
Lasten	400	340	348	354	360	366
Baten	93	81	83	84	86	87
Saldo lasten en baten	-307	-259	-265	-269	-274	-279
Bijdrage uit alg. middelen	307	259	265	269	274	279
Formatie-inzet in fte	10,0	12,0	12,0			

Toelichting

Toelichting verschillen begroting 2011 en 2010

De verschillen tussen 2010 en 2011 zijn zowel voor de lasten als de baten gering.

90.10 Personeelskosten

Wat mag het kosten?

Bedragen x € 1.000 (exploitatie)	Realisatie 2009	Raming 2010	2011	2012	2013	2014
Lasten voor autonome taken	108.945	105.017	105.885	95.419	92.011	86.945
Lasten	108.945	105.017	105.885	95.419	92.011	86.945
Baten	2.781	2.314	3.316	3.404	3.491	3.667
Saldo lasten en baten	-106.165	-102.703	-102.569	-92.015	-88.520	-83.279
Bijdrage uit alg. middelen	106.165	102.703	102.569	92.015	88.520	83.279

Toelichting formatie en personeelskosten

Formatie(-ontwikkeling) Na de formatie-reductie (van 10%) in de vorige bestuursperiode is de basisformatie voor de huidige bepaald op 1.340 fte (waarvan 1.260 fte structureel ingevuld en 80 fte flexibel).

In de uitwerking van het nieuwe Bestuursakkoord (BA) zijn ook nieuwe formatie-beslissingen genomen, alsmede in de Voorjaarsnota 2010.

Een en ander geeft het volgende meerjarig beeld te zien:

maximale formatiecapaciteit (afgerond op 0,1 fte's)	(1 januari) 2010	(1 juli) 2010	(1 januari) 2011	(1 januari) 2012	(1 januari) 2013	(1 januari) 2014
structureel gefinancierd	1.260,0	1.260,0	1.260,0	1.260,0	1.260,0	1.260,0
flexibel gefinancierd ¹	80,0	80,0	80,0	80,0	80,0	80,0
Basisformatie BA 2007-2011	1.340,0	1.340,0	1.340,0	1.340,0	1.340,0	1.340,0
'insourcing' taken ²⁾	13,2	13,2	13,2	13,2	13,2	13,2
Uitgangformatie BA 2007-2011	1.353,2	1.353,2	1.353,2	1.353,2	1.353,2	1.353,2
uitbreiding wettelijke taken ³⁾	9,7	9,7	9,7	4,5	4,5	4,5
"25 fte infra" ³⁾	25,0	25,0	25,0	25,0	25,0	20,0
leer-werk-banen	4,0	4,0	4,0	4,0	4,0	4,0
overbruggingscapaciteit ⁴⁾	50,0	43,0	43,0			

maximale formatiecapaciteit (afgerond op 0,1 fte's)	(1 januari) 2010	(1 juli) 2010	(1 januari) 2011	(1 januari) 2012	(1 januari) 2013	(1 januari) 2014
4% efficiencykorting 2008-2011 ⁵⁾	-22,9	-22,9	-35,9	-48,9	-48,9	-48,9
outsourcing muskusrattenbestrijding	-35,7	-35,7	-35,7	-35,7	-35,7	-35,7
overige uitbreidingen ⁶⁾	4,0	4,0	4,0	4,0	4,0	4,0
budgetneutrale wijzigingen ⁶⁾	-6,5	-6,5	-6,5	-6,5	-6,5	-6,5
max. personeelsformatie	1.380,8	1.373,8	1.360,8	1.299,6	1.299,6	1.294,6

Toelichting

- ¹⁾ Dekking voor flexibele formatie is geregeld voor de huidige bestuursperiode (=t/m 2011), en deels in de Voorjaarsnota 2010 verlengd t/m ultimo 2015.
- ²⁾ Kadernota 2006, t.b.v. Energiebureau, VIV-regeling/grondportefeuille landelijk gebied; t/m 2008.
- ³⁾ Voorjaarsnota 2008, en grotendeels verlengd in de Voorjaarsnota 2010 tot ultimo 2015
- ⁴⁾ Voorjaarsnota 2008 gedurende anderhalf jaar, en in de Voorjaarsnota 2010 voor 43 fte met een jaar verlengd.
- ⁵⁾ De nieuwe Efficiency-taakstelling wordt ingevuld door een combinatie van formatiereductie en overige efficiencymaatregelen binnen de apparaatskosten. De taakstelling voor (eind) 2008 wordt deels ingevuld met formatiereductie, nl. met 9,9 fte, deels door besparing op de huisvestingslasten van de districten. Daarna per jaar met een formatiereductie van 13 fte.
- ⁶⁾ Voorjaarsnota 2010; betreft 2,0 fte voor milieumetingen luchtkwaliteit + 2,0 fte treasury a.g.v. verkoop Essent.

In het kader van de 'Agenda van Brabant' vindt er vanaf 2012 een extra reductie plaats van de personeelsformatie, waarvan het financiële voordeel al wel in de meerjarenraming is opgenomen, maar formatief nog niet. Het zou daarbij gaan om een reductie per ultimo 2015 van naar schatting 165 fte.

Externe inhuur (van arbeidscapaciteit)

Naast het aanwezige eigen personeel wordt voor arbeidscapaciteit ook gebruik gemaakt van inhuur. Deze wordt deels ten laste gebracht van het P-budget binnen de apparaatskosten, nl. voor zover dat te maken heeft met vervanging van eigen personeel. Het merendeel van de inhuur vindt echter direct plaats ten laste van programma-gelden. Voor 2011 worden de volgende bestedingen geraamd:

inhuur in € 1.000	raming 2010	raming 2011
ten laste P-budget inhuur	4.670	3.740
ten laste van programma-gelden	14.060	10.413
	18.730	14.153

De bestedingen ten laste van programma-gelden is als volgt verdeeld over de programma's:

inhuur in € 1.000	raming 2010	raming 2011
programma 1	320	350
programma 2	1.100	1.140
programma 3	200	200
programma 4	2.006	1.708
programma 5	575	310
programma 6	549	575
programma 7	30	30
programma 8	0	0

inhuur <i>in € 1.000</i>	raming 2010	raming 2011
programma 9	800	400
programma 10	0	100
bedrijfsvoering (excl. Pibudget inhuur)	6.980	5.300
onvoorzien	1.500	300
	14.060	10.413

Toelichting inhuur 2011

- De geraamde inhuur bij programma 2 'verkeer en vervoer' heeft vooral betrekking op projectleiders en ondersteuning voor openbaar vervoer, dynamisch verkeersmanagement en fiets in de versnelling.
- De geraamde inhuur bij programma 'milieu' is vooral gericht op de uitvoering van bodembeheer, AbdK, en handhaving waarbij het gaat om projectmanagement en juridische ondersteuning.
- De geraamde inhuur bij programma 6 'sociaal economische zaken' heeft vooral betrekking op onderzoeken maatregelenpakket kredietcrisis en investeringen bedrijventerreinen.
- De geraamde inhuur bedrijfsvoering heeft vooral betrekking op ICT projecten en ondersteuning.

Paragraaf 3

Provinciale heffingen

Provinciale heffingen

Portefeuillehouder: mr.A.M. Essed

De provincie kent verschillende bronnen van inkomsten. Eén van die bronnen betreft de provinciale heffingen waarvan de heffing opcenten op de motorrijtuigenbelasting de hoogste inkomst genereert.

De provincie kent geen kwijtscheldingsbeleid voor provinciale heffingen.

Opcenten motorrijtuigenbelasting

Op grond van artikel 222 van de Provinciewet worden provinciale opcenten geheven. Door het Rijk wordt elk jaar het maximumniveau van de opcentenheffing vastgesteld. De provincie bepaalt zelf in hoeverre zij de vrije capaciteit (verschil wettelijk maximum -/- provinciaal opcenten niveau) wil benutten. De ingangsdatum van tariefaanpassingen is wettelijk bepaald op 1 april. De raming van de opcentenopbrengst is rekeninghoudend met de volumegroei gebaseerd op de aantallen auto's en motoren per 1-1-2009.

Provinciale lastendruk m.b.t. opcenten motorrijtuigenbelasting

Het door het Rijk vastgestelde maximale opcentenniveau bedraagt per 1 april 2010: 116,7 en per 1 april 2011: 119,4. Noord-Brabant heft per 1 april 2009 71,6 aan opcenten. Tot en met de begroting 2007 werd het opcententarif jaarlijks geïndexeerd voor inflatie. In het nieuwe bestuursakkoord is gekozen voor bevrozing van het opcententarif.

De bepaling van het maximale opcentenniveau door het Rijk geschiedt op basis van een vierjaarlijks voortschrijdend gemiddelde van de gerealiseerde nominale ontwikkeling van het nationale inkomen.

Voor het oordeel over de lastendruk is van belang hoe de lastendruk van de provincie Noord-Brabant zich verhoudt tot die in de andere provincies.

		Vastgesteld tarief per per 1 apr-2010	Voorgenomen tarief per per 1 apr-2011 *	Onbenutte belastingcapaciteit uitgedrukt in percentages per 1 apr-2010
1	Zuid-Holland	95,0	95,0	20,4%
2	Limburg	83,6	85,3	28,6%
3	Drenthe	82,3	83,6	30,0%
4	Friesland	81,7	83,0	30,5%
5	Groningen	79,1	83,0	30,5%
6	Gelderland	82,7	82,7	30,7%
7	Overijssel	78,5	78,5	34,3%
8	Flevoland	75,7	76,6	35,8%
9	Utrecht	72,6	72,6	39,2%
10	Noord-Brabant	71,6	71,6	40,0%
11	Zeeland	69,3	69,3	42,0%
12	Noord-Holland	67,9	67,9	43,1%
	Gemiddeld tarief	78,3	79,1	
	Maximaal tarief	116,7	119,4	

*) In deze kolom zijn de voorgenomen tarieven per 1 april 2011 opgenomen die nog door Provinciale Staten van de respectievelijke provincies moeten worden vastgesteld.

In de rangorde van opcentenheffing van hoog naar laag komt de provincie Noord-

Brabant – rekening houdend met de voorgenomen tarieven voor 2011 van de overige provincies uit op een 10e plaats.

Opcententarief	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Noord-Brabant	68,3	69,7	71,6	71,6	71,6	71,6	71,6
Landelijk gemiddelde	69,3	70,7	72,6	75,9	77,6	78,3	79,1
Wettelijk maximum	99,0	102,4	105,0	107,9	111,9	116,7	119,4

Met het ongewijzigde opcententarief blijft de lastendruk m.b.t. de opcenten op de motorrijtuigenbelasting in relatieve zin, net als voor de begroting 2010 onder het landelijk gemiddelde.

Op basis van het opcententarief per 1 april 2011 van 71,6 bedraagt de in de begroting geraamde opbrengst € 211 miljoen.

Onbenutte belastingcapaciteit

De onbenutte belastingcapaciteit is het verschil tussen de theoretische opbrengst op basis van het wettelijk vastgestelde maximumtarief en de opbrengst gebaseerd op het tarief van de provincie.

De theoretisch maximale opbrengst voor 2011 bij een maximaal tarief van 119,4 opcenten komt uit op € 349,9 miljoen. De onbenutte belastingcapaciteit bedraagt zodoende € 349,9 miljoen -/- € 211 miljoen = € 138,9 miljoen.

Er is een relatie tussen de opcentenheffing (omvang wagenpark in aantallen en gewicht) en de algemene uitkering uit het Provinciefonds. In het verdeelmodel van het fonds telt de belastingcapaciteit (tegen een algemeen rekentarief) mee als een (negatieve) inkomstenmaatstaf. Anders gezegd: een relatief grotere belastingcapaciteit (zoals in Noord-Brabant) leidt tot een naar verhouding lagere provinciefondsuitkering.

Overige heffingen

De provincie kent voorts nog een aantal heffingen en leges, die als volgt te specificeren:

Inkomsten uit heffingen		Bedragen x € 1.000					
Product- nummer	Heffingen	Jaarrekening 2009	Begroting 2010	2011	2012	2013	2014
030401	Grondwaterheffing	4.542	5.311	5.311	5.232	5.232	5.232
040603	Nazorgheffing in kader leemtewet	1.313	888	888	888	888	888

Grondwaterheffing

De grondwaterheffing wordt geheven over de hoeveelheid onttrokken grondwater en dient als vergoeding van in de Grondwaterwet aangeduide kosten van onderzoek, metingen en schadevergoedingen in verband met de onttrekking van grondwater. De financiële verantwoording verloopt via de voorziening grondwaterheffing. De geraamde inkomsten grondwaterheffing zijn voor 2011 geraamd op: € 5.311.000. De heffing vindt plaats op grond Grondwaterheffingsverordening die voor het laatst gewijzigd is op 22 april 2005.

Nazorgheffing in kader Leemtewet

Op grond van de Leemtewet bodemsanering is de provincie verantwoordelijk voor de nazorg van alle stortplaatsen die op de peildatum 1 september 1996 nog niet waren gesloten. Om het eeuwigdurend milieuhygiënisch beheer door de Provincie van deze stortplaatsen te verzekeren is een Nazorgfonds (een aparte rechtspersoon) ingesteld. Aan de stortplaatsbeheerders wordt een heffing opgelegd die in het fonds wordt gestort. Hiermee is in april 2000 een start gemaakt. In 2011 gaat het om een bedrag van € 888.000. De Provincie fungeert als ontvanger voor het Nazorgfonds. De gelden worden beheerd door een externe vermogensbeheerder conform het vastgestelde

beleggingsstatuut. De beleggingsresultaten worden verrekend met de te betalen heffingen, zodanig dat voldoende vermogen wordt opgebouwd om de zorg op de stortplaatsen uit te kunnen voeren. Het Nazorgfonds heeft een eigen begroting die door het algemeen bestuur van het fonds wordt vastgesteld.

De heffing vindt plaats op grond van de vastgestelde verordening Nazorgheffing Noord-Brabant die voor het laatst is gewijzigd op 9 december 2005.

Leges

Leges zijn vergoedingen door derden voor het verlenen van individuele diensten door de provincie aan particulieren en bedrijven. Deze diensten zijn vooral de verlening van vergunningen en ontheffingen. De tarieven zijn in principe kostendekkend en staan vermeld in de legesverordening provincie Noord-Brabant die voor het laatst is gewijzigd op 9 juli 2010.

De navolgende tabel geeft een overzicht van de diverse legesinkomsten.

Legesopbrengsten		Bedragen x € 1.000					
Product-nummer	Leges	Jaarrekening 2009	Begroting 2010	2011	2012	2013	2014
041001	wet hygiëne en veiligheid zweminrichtingen	1	0	0	0	0	0
030402	grondwateronttrekking	152	168	168	168	168	168
040304	wet geluidhinder	1	0	0	0	0	0
04.01.06	Vergunningverlening WABO VPA	0	379	1.518	1.518	1.518	1.518
040602	ontgrondingenwet	208	250	470	470	470	470
070102	wet ambulancevervoer	23	0	0	0	0	0
050103	groene wetten	2	0	0	0	0	0
020602	vergunningen/ontheffingen wegenverordening	110	82	82	82	82	82
080103	bestemmingsplannen	0	5	5	5	5	5
Totaal		497	883	2.242	2.242	2.242	2.242

Paragraaf 4

Weerstandsvermogen

Inleiding	252
I Beleidsrisico's	252
II Bedrijfsrisico's	260
III Weerstandscapaciteit	263

Weerstandvermogen

Portefeuillehouder:
mr.A.M. Essed

Inleiding

Het weerstandsvermogen brengt tot uitdrukking in hoeverre de provincie in staat is financiële tegenvallers op te vangen zonder dat dit dwingt tot beleidsombuigingen en/of bezuinigingen.

In het BBV (Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten) wordt het weerstandsvermogen gedefinieerd als de verhouding tussen:

- a. de weerstandscapaciteit, zijnde de middelen en voorzieningen waarover de provincie beschikt om niet begrote kosten te dekken;
- b. alle risico's waarvoor geen (dekkings-)maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie.

Deze paragraaf brengt in kaart wat de belangrijkste risico's zijn en hoe we daarmee omgaan. Daarbij richten we ons hoofdzakelijk op de uitgavenkant van de begroting. Risico's m.b.t. de inkomstenontwikkelingen, zoals bezuinigingen door het rijk, het verloop van de belastinginkomsten en renterisico's in relatie tot onze vermogenspositie blijven hier buiten beschouwing en komen aan bod in de budgettaire nota's, zijnde de voorjaarsnota en de bij deze begroting behorende najaarsbrief.

De uitgangspunten voor het risicobeleid zijn in 2003-2004 vastgelegd. Daarbij is een onderscheid gemaakt tussen twee typen risico's:

- beleidsrisico's zijn de risico's die door Provinciale Staten uitdrukkelijk zijn aanvaard – en overwogen – als consequenties van bepaald functioneel beleid, waarbij tevens en tegelijk de dekking dient te worden aangewezen;
- bedrijfsrisico's zijn alle risico's die zijn verbonden aan de jaarlijkse reguliere begrotingsuitvoering en bedrijfsvoering.

Voor zover risico's zich voordoen en niet worden afgedekt d.m.v. voorzieningen of verzekeringen, dienen deze te worden gedekt uit (in volgorde):

1. specifiek met het beleid gemoeide begrotingsposten en meerjarenraming;
2. desbetreffende (bestemmings-)reserves;
- 3a. beleidsrisico's uit de Risicoreserve en/of specifieke risicoafdekkingen;
- 3b. bedrijfsrisico's uit het genormeerde gedeelte van de algemene reserve, dat voor dit doel wordt gesteld op 3% van onze netto exploitatieomvang.

Ad 3a Twee specifieke risicoafdekkingen naast de (algemene) Risicoreserve zijn de Dividendreserve en de Reserve grondbank.

- De Dividendreserve is bedoeld om schommelingen (c.q. tegenvallers) in de dividendopbrengsten op te vangen. Met de verkoop van de aandelen Essent is de grondslag van deze reserve veranderd. In de begroting is per 31 december 2011 een buffer van € 20 miljoen opgenomen om tegenvallers te kunnen opvangen in de nieuwe kapitaalinkomsten.
- De Reserve grondbank (ingesteld in 2008) staat ten dienste van het provinciale ontwikkelbedrijf dat zich bezig houdt met het verwerven, beheren en verkopen van gronden ten behoeve van het provinciale ruimtelijke beleid (zie begrotingsparagraaf 8 over grondbeleid).

I Beleidsrisico's

Onze dekkingsregels t.a.v. beleidsrisico's komen in hoofdlijnen erop neer dat:

- deelname in aandelenkapitaal voor 100% dient te worden afgedekt;
- in geval van samenwerking met en/of afhankelijkheid van derden of van marktomstandigheden wordt uitgegaan van een zekere risicokans;
- m.b.t. het eigen provinciaal beleid een risicokans van 0% wordt aangehouden.

Navolgend wordt een toelichting gegeven op de beleidsrisico's die zijn opgenomen in bijgaand risicoprofiel (onderverdeeld in 7 rubrieken).

1. Deelnemingen

De nominale waarde van de aandelen per eind 2011 bedraagt € 62.529.984. Tot en met 2006 werd de nominale waarde van de aandelen binnen de meerjarenraming afgedekt. Met ingang van 2007 worden nieuw aan te schaffen aandelen (zowel nominale waarde als agio) geactiveerd en volledig afgedekt binnen de risicoreserve. Voor een bedrag van € 54.893.915 (€ 55.463.596 -/- €555.881/-€13.800) wordt de nominale waarde van de aandelen afgedekt binnen de meerjarenraming. De aandelen van Eindhoven Airport zijn voor de helft (€555.881) volgestort en afgedekt. De nominale waarde van de aandelen NWB (€ 22.195) is voor € 8.395 volgestort en afgedekt. Afdekking binnen de risicoreserve voor de nominale waarde bedraagt:

Deelnemingen	Nominale waarde
BHB BV:	49.167
BOM BV:	6.981.409
Enexis Holding BV:	334
CBL Vennootschap B.V.	6.170
Vordering Enexis B.V.	6.170
Verkoop vennootschap B.V.	6.170
Claim Staat Vennootschap B.V.	6.170
Business Park Aviolanda B.V	10.800
Totaal	7.066.390

Alle agiostortingen worden afgedekt binnen de risicoreserve en bedragen € 51.348.698

Kapitaalverstrekkingen aan NV's, BV's en CV's worden aangemerkt als financiële vaste activa. Omdat aan deelnemingen per definitie risico's zijn verbonden (risicodragend kapitaal, risicokans 100%) zijn/worden alle deelnemingen volledig afgedekt. In de toelichting op de balans worden de nominale waarden vermeld plus het eventuele agio (extra storting bovenop de nominale waarde). Een overzicht van de deelnemingen is opgenomen in bijlage 9a en in de paragraaf 7 verbonden partijen.

- a De Brabantse Herstructureringsmaatschappij Bedrijventerreinen BV (BHB) is een joint venture van de provincie (87%) en NV BOM (13%). Het kapitaal bestaat uit een (nog niet opgenomen) lening van de BOM van € 4,5 mln. en gestort agio door de provincie. In de periode 2005-2009 heeft de provincie in totaal € 24.650.000 aan aandelenkapitaal en agio gestort. Tot het einde van de bestuursperiode (2011) is een

aanvullende storting van ca € 14,65 mln in de begroting opgenomen. De tweede reguliere storting voor 2008-2011 is afgedekt in de begroting 2010 en zal daadwerkelijk tot een storting in de jaren 2010 en 2011 leiden.

- b. Agro & Co Kapitaalfonds BV is een samenwerkingverband van provincie, NCB Participaties BV en Rabobanken Brabant, ieder voor 1/3-deel. De provinciale inbreng bedraagt op dit moment € 2,3 miljoen. Naast het kapitaalfonds staat een ontwikkel- en adviespoot in de vorm van de Stichting Agro & Co waaraan een jaarlijks exploitatiesubsidie wordt verstrekt. De subsidie aan de stichting zal na 2012 niet meer worden gecontinueerd.
- c. In het bestuursakkoord 2007-2011 is afgesproken om € 10 miljoen extra bij te dragen aan het participatiekapitaal van de NV BOM d.m.v. een omzetting van een bestaande converteerbare lening naar aandelen. De financiële dekking hiervoor komt uit Reserve Brabant 2050. De onderhandelingen over de conversie met de grootaandeelhouder, minister van Economische Zaken, konden in december 2009 worden afgerond. Op 5 februari 2010 hebben Provinciale Staten een positief besluit genomen.
- De lening is in 2009 vertrekt en is in 2010 geconverteerd.
- d. Uit de vervreemding van Essent vloeit een aantal nieuwe deelnemingen voort:
- d1 Verkoop Vennootschap B.V.

In het kader van de transactie met RWE hebben de verkopende aandeelhouders een aantal garanties en vrijwaringen gegeven aan RWE. Het overgrote merendeel van deze garanties en vrijwaringen is door de verkopende aandeelhouders op het moment van verkoop van Essent PLB aan RWE overgedragen aan deze deelneming, die vanaf het moment van oprichting dus ook aansprakelijk is mochten één of meer van deze garanties onjuist blijken te zijn. Ter verzekering van de betaling van eventuele schadeclaims heeft RWE bedongen dat een deel van de verkoopopbrengst door de verkopende aandeelhouders gedurende een bepaalde tijd in escrow wordt gehouden. Buiten het bedrag dat in escrow zal worden gehouden, zijn de verkopende aandeelhouders niet verder aansprakelijk voor inbreuken op garanties. Het provinciaal aandeel van deze escrow bedraagt € 246.623.651 en is als voorziening op de balans van de provincie opgenomen.

- d2 CBL Vennootschap B.V. (CBL: Cross Border Lease)
- De functie van deze CBL Vennootschap BV is dat zij de Verkopende Aandeelhouders zal vertegenwoordigen als medebeheerder (naast RWE, Enexis en Essent) van het

CBL Fonds en in eventuele andere relevante CBL-aangelegenheden en zal fungeren als "doorgeefluik" voor betalingen namens aandeelhouders in en uit het CBL Fonds. Voor zover na beëindiging van alle CBLs en de betaling uit het CBL Fonds van de daarmee corresponderende voortijdige beëindigingsvergoedingen nog geld overblijft in het CBL Fonds, wordt het resterende bedrag weer in de verhouding 50%-50% verdeeld tussen RWE AG en Verkopende Aandeelhouders (het provinciaal aandeel in het nominale aandelenkapitaal in de CBL Vennootschap B.V. bedraagt € 6.164). Het provinciaal deel in de Escrow CBL is pm als voorziening op de balans van de provincie opgenomen.

d3 Vordering Enexis B.V.

Essent heeft eind 2007 een herstructurering doorgevoerd waarbij de economische eigendom van de gas- en elektriciteitsnetten binnen de Essent-groep zijn verkocht en overgedragen aan Enexis tegen de geschatte fair market value. Omdat Enexis B.V. over onvoldoende contante middelen beschikte om de koopprijs hiervoor te betalen is deze onverschuldigd gebleven en omgezet in een lening van Essent Nederland B.V. In de Wet Onafhankelijk Netbeheer staat opgenomen dat het niet wenselijk is dat na splitsing financiële kruisverbanden blijven bestaan en omdat het op dat moment niet mogelijk was om de lening extern te financieren is derhalve besloten om de lening (vordering) niet mee te verkopen aan RWE, maar over te dragen aan de aandeelhouders. Op het moment van overdracht bedroeg de vordering € 1,8 miljard. De aflossing hiervan is vastgelegd in een leningsovereenkomst, bestaande uit verschillende looptijden (tot en met 10 jaar). Het rentepercentage dat op deze leningen wordt vergoed bedraagt gemiddeld 4,65%. Het aandeel van de provincie Noord-Brabant in deze leningen aan Enexis bedraagt € 554.903.214. De leningen aan Enexis zijn ondergebracht in de Vordering op Enexis B.V. Het provinciaal aandeel in het nominale aandelenkapitaal van deze B.V. bedraagt € 6.166. Op basis van de Aanwijzing van de Minister van Economische Zaken is voor de gezamenlijke aandeelhouders een bedrag van € 350 miljoen geormerkt als achtergesteld ten behoeve van mogelijke toekomstige conversie naar het eigen vermogen van Enexis.

d4 Claim Staat Vennootschap B.V.

In februari 2008 zijn Essent N.V. en Essent Nederland B.V., met toestemming van de publieke aandeelhouders, een procedure begonnen tegen de Staat der Nederlanden

waarin zij een verklaring voor recht vragen dat bepaalde bepalingen van de splitsingwetgeving onverbindend zijn. Als gevolg van deze, in de ogen van Essent, onverbindende splitsingwetgeving (en de als gevolg daarvan doorgevoerde splitsing) lijden haar aandeelhouders schade. De Rechtbank te 's-Gravenhage heeft de vordering van Essent N.V. en Essent Nederland B.V. afgewezen. Essent N.V. en Essent Nederland B.V. zijn tegen deze uitspraak in hoger beroep gegaan. Vanwege praktische moeilijkheden met betrekking tot de overdracht van deze procedure aan de verkopende aandeelhouders is in de SPA bepaald dat de onderliggende (declaratoire) procedure over de vraag of (delen van) de splitsingswetgeving onverbindend zijn, ook na afronding van de transactie met RWE AG door Essent N.V. en Essent Nederland B.V. zal worden gevoerd. Essent N.V. en Essent Nederland B.V. hebben de eventuele schadevergoedingsvordering van Essent N.V. en Essent Nederland B.V. op de Staat der Nederlanden die zou kunnen voortvloeien uit deze procedure gecedeerd aan Claim Staat Vennootschap B.V. (zodat deze vordering niet achterblijft binnen de Essent groep). Het provinciaal aandeel in het nominale aandelenkapitaal in de Claim Staat Vennootschap B.V. bedraagt € 6.166. Bij de verkoop van Essent aan RWE AG maakte Essent Milieu geen deel uit van de overeenkomst. Separate verkoop van Essent milieu bleek niet mogelijk. Als gevolg van gewijzigde marktomstandigheden staan de resultaten van Essent Milieu de komende jaren onder druk.

Business Park Aviolanda B.V.

De agiostorting is vooralsnog afgedekt binnen de reserve groundbank. In het streven naar eenduidige afdekking van de deelnemingen vanuit de risicoreserve zal bij de najaarsbrief 2011 de dekking vanuit de reserve groundbank worden overgeheveld naar de risicoreserve.

2. Revitalisering landelijk gebied

In aanvulling op de deelnemingen (uit de vorige rubriek) in de ORR (Ontwikkelingsmaatschappij Ruimte voor Ruimte) en TOM (Tuinbouwontwikkelingsmaatschappij) plaatsen wij in deze rubriek de overige risico's m.b.t. de revitalisering van het landelijk gebied.

In 2001 is de provincie met een aantal private partijen een samenwerkingsovereenkomst (SOK/pact van Brakkesteyn) aangegaan voor de

Ruimte voor Ruimte-regeling die tot doel heeft de sloopvergoedingen terug te verdienen in relatie tot de Regeling Beëindiging Veehouderijtakken (Rbv) (uitbetaald door de Dienst Regelingen, voorheen Laser). De uitvoering behelst o.a. de voorfinanciering van sloopvergoedingen en het verwerven en ontwikkelen van woningbouw kavels. Hiertoe is de ontwikkelingsmaatschappij (ORR) opgericht waarin de provincie voor 28% aandeelhouder is. De ORR BV is beherend vennoot, terwijl de feitelijke projectuitvoering in handen is van de CV.

- a) De balanswaarde per 31-12-2009 van de ORR bedraagt circa € 50,5 miljoen. De provincie garandeert de integrale uitvoering van de ruimte-voor-ruimteregeering conform het pact van Brakkesteijn. Het afbreukrisico dat het provinciale beleid de uitvoering in de weg staat en de provincie alle geleden schade aan de ORR BV zou moeten vergoeden, stellen wij op 0 % als afgeleide van "eigen beleid".
- b) Voor de 1^e projectfase SOK1 is aan de ORR CV een achtergestelde lening meegegeven van maximaal € 15 miljoen (aandeel provincie maximaal € 4,2 miljoen). In 2008 is de gehele lening afgelost, maar blijft opvraagbaar door de ORR. Het risico wordt – sinds de kavelverkoop daadwerkelijk zijn gaan lopen en ook omdat er veel eigen en vreemd vermogen in de onderneming zit en er goede infolijnen zijn – ingeschat op maximaal € 1,75 miljoen. In 2008 is voor de uitvoering van de SOK2 aanvullend een achtergestelde lening toegezegd van € 5 miljoen, waarvan € 1,4 miljoen door de provincie; dit is voor 100% afgedekt. Per 1 juli 2010 heeft de ORR € 910.000 van de achtergestelde lening opgevraagd, waardoor nog een toezegging van € 490.000 resteert.
- c) Met de sloopvergoedingen van SOK1 is een volume gemoeid van circa € 84,5 miljoen; bij SOK2 inclusief de verbrede aanpak Ruimte voor Ruimte gaat het om een terug te verdienen volume van minimaal € 138,2 miljoen, opgebouwd uit:
 - € 81,7 miljoen: door de provincie betaalde sloopvergoedingen in het kader van de Rbv2;
 - € 44,5 miljoen: € 13 miljoen subsidies en aankoopkosten voor sanering glastuinbouwbedrijven in kwetsbare gebieden, € 9 miljoen voor sloop overige ongewenste bebouwing in het buitengebied en € 22,5 miljoen voor sanering voormalige militaire terreinen (mobilisatiecomplexen; € 15 miljoen out-of-pocketkosten en € 7,5 miljoen rentekosten);

- € 2,8 miljoen: reeds betaald voor de aankoop/sanering glastuinbouwbedrijven;

Overall gezien spelen verder de volgende risico's:

1. sloopvergoeding en vergoeding verbrede aanpak ruimte voor ruimte kunnen door de ORR niet worden terugverdiend;
2. ORR kan risicodragend vermogen niet terugbetalen;
3. ORR kan geen 20% rendement halen op het risicodragend vermogen.

Met behulp van de Monte Carlo-analyse* is een inschatting gemaakt van het financiële effect van de risico's. In het meest negatieve scenario wordt een verlies van € 7 miljoen ingeschat. Rekeninghoudend met het deelnemingsvermogen van € 5,75 miljoen resteert een restrisico van € 1,3 miljoen dat binnen de risicoreserve wordt afgedekt. De analyse geeft verder aan dat er een reële kans is van 95% dat de ORR een positief resultaat behaalt. De resultaten in de eerste helft van 2009 laten geen significante terugval van het aantal ontwikkelde en verkochte Ruimte-voor-Ruimte locaties zien. Daaruit kan worden geconcludeerd dat de ORR voorlopig geen last heeft van een terugval op de woningmarkt als gevolg van de economische recessie.

*) De Monte Carlo-analyse is een simulatietechniek waarbij door vele herhaalde berekeningen, elke keer met een andere startwaarde, een verdelingsfunctie wordt verkregen van de kans dat een risico gaat optreden.

- d) In 2002 hebben de provincie en de Zuidelijke Land- en Tuinbouworganisatie (ZLTO) samen de TOM CV/BV opgericht, die tot doel heeft het (her-)ontwikkelen van duurzame vestigingslocaties voor glastuinbouw en het saneren van bedrijven in de Groene hoofdstructuur-landbouw en de Agrarische Hoofdstructuur-landschap. Door beide partijen is aan de TOM CV een garantie verstrekt van € 7 miljoen. Hiervoor geldt een garantieafdekking van 50% (Kadernota 2006).
- g) Bij de realisering van de locatie Brandevoort II heeft de gemeente Helmond een exploitatietekort van € 5,5 miljoen i.v.m. het moeten aankopen en slopen van een aantal intensieve veehouderijen met een milieucirkel over de bouwlocatie. Voor de dekking van dit tekort mag de gemeente 40 ruimte-voor-ruimte-kavels ontwikkelen. De provincie heeft toegezegd (PS 73/06) dat in geval de opbrengst hiervan onvoldoende is, garant te staan voor de helft van het tekort tot een maximum van € 2,75 miljoen. Deze garantie wordt voor 50% afgedekt via de risicoreserve. In 2009

heeft de gemeente Helmond bericht dat de provinciale garantie kan worden verlaagd naar maximaal 2,6 miljoen.

3. Projecten

Een derde risicocategorie betreft enkele majeure projecten:

- a) Het maatregelenpakket economische recessie voorziet in een volume van € 333 miljoen aan participaties en leningen. Daarvan heeft € 250 miljoen betrekking op de stimulering van de woningbouwproductie waarvoor de Reserve grondbank als buffer dient. De overige € 83 miljoen betreft € 25 miljoen voor het MKB-innovatiefonds, € 50 miljoen voor de stimulering van energiebesparende maatregelen en € 8 miljoen voor monumentenrestauraties. In relatie tot deze € 83 miljoen wordt een risicoservering aangehouden van € 25 miljoen.
- b) In 2006 is de onderhoudsfase (15 jaar) van de PPS-A59 van start gegaan. In deze fase is de opdrachtnemer verantwoordelijk voor een goed beheer en onderhoud van de weg. Risico's voor de provincie betreffen o.a. niet verhaalbare en niet aan de opdrachtnemer verwijtbare schade groter dan € 1 miljoen; indexeringsverschil tussen inkomsten en uitgaven, renteverschuif tussen begrote rekenrente van 5% en de actuele rekenrente. Mogelijke financiële gevolgen van optredende risico's waarvoor de provincie verantwoordelijk is, komen ten laste van het risicofonds PPS-A59.
- c) In 2005 is aan de gemeente Bergen op Zoom een bijdrage van € 10 miljoen verstrekt voor het project Bergse Haven, onder de conditie dat in het geval de grondexploitatie uiteindelijk gunstiger uitvalt dan begroot, de gemeente is verplicht tot terugbetaling. Met de gemeente zijn afspraken vastgelegd over tussentijdse financiële verantwoordingen, inclusief een accountantsverklaring.
- d) De rentekosten t/m 2018 van de sanering mobilisatiecomplexen (MOB) bedragen € 7,5 miljoen en moeten worden terugverdiend via ORR/SOK2 (zie ook 2c).
- e) Investeringsagenda: De beleggingsstrategie van de provincie is o.a. gericht op het bereiken van een investeringsagenda van € 1 miljard (zie ook paragraaf Treasury). Aan het bereiken van die € 1 miljard ligt een aantal vooronderstellingen ten grondslag waaronder:

- de verkoop van EPZ is uiterlijk 1 juli 2014 gerealiseerd;
- de Escrow komt voor 50% tot uitkering;
- de herbeleggingsrente blijft constant;
- de investeringsuitgaven vinden gelijkmatig over de jaren plaats met ingang van 2012 t/m 2026.

Afwijkingen van deze vooronderstellingen leiden ertoe dat mogelijk het niveau van € 1 miljard niet of pas later wordt gerealiseerd. Het risico wordt vooralsnog pm ingeschat.

4. Garanties

- a1) Overige garantieverstrekkingsvormen anders dan m.b.t. RLG (zie rubriek 2) betreffen de gewaarborgde geldleningen van het Groenfonds. Deze belopen per 1 januari 2011 in totaal € 88,4 miljoen, waarvan circa € 17,0 miljoen voor rekening komt van de provincie Noord-Brabant. Het risico betreft de hoofdsom en rentelasten over de door het Groenfonds afgesloten leningen. Het restrisico is per saldo nihil omdat bij faillissement van het Groenfonds in de provinciale begroting het jaarlijkse rente- en aflossingsbedrag aan het Groenfonds van € 1,5 miljoen wegvalt. Dit budget is dan beschikbaar en gemiddeld genomen voldoende om de gegarandeerde rente en aflossingen te dekken.
- a2) Betreft twee garantstellingen aan het Nationaal Groenfonds ten behoeve van de voorfinanciering van de provinciale subsidieregeling particulier natuurbeheer Noord-Brabant. De eerste garantstelling wordt verleend voor de betalingsverplichtingen die voortvloeien uit de leningen die het Nationaal Groenfonds aantrekt voor de voorfinanciering van de subsidieregeling. De tweede garantstelling wordt verleend in het geval de subsidiegrondslag tussen de afzonderlijke deelnemer aan de subsidieregeling en de provincie Noord-Brabant komt te vervallen. De garantstellingen bedragen gezamenlijk maximaal € 23.136.300. De garantiestellingen zullen in 2042 worden beëindigd PS(29/08).
- b) Het Havenschap Moerdijk is een gemeenschappelijke regeling met als deelnemers de provincie en de gemeente Moerdijk (ieder voor 50%). In de gemeenschappelijke regeling (artikel 48 van de herziening 1997) is vastgelegd dat t.a.v. door het Havenschap als geldnemer te sluiten overeenkomsten van geldleningen, elk der deelnemers naar rato instaat voor de betaling van rente en aflossingen zonder dat daarvoor een afzonderlijk besluit is vereist. Momenteel is in de risicosreserve circa €

4,5 miljoen begrepen voor het risico van de garantstelling aan het Havenschap. In 2008 heeft de statencommissie EMG het principebesluit genomen de voorbereidingen tot verzelfstandiging van het Havenschap tot Naamloze Vennootschap van start te laten gaan. Wanneer het Havenschap daadwerkelijk is omgevormd tot een NV wordt het risicobedrag opnieuw afgewogen.

- c) Vanaf 2008 past de provincie Brabant prognosefinanciering toe. Dit wil zeggen dat er zorg wordt ingekocht op basis van de verwachte zorgvraag. Omdat het Rijk meestal pas laat helderheid verschaft over de hoogte van de doeluitkering voor een komend jaar, betekent prognosefinanciering vaak dat de provincie voorfinanciering dient toe te passen.
- Eind 2009 heeft het Rijk, in het kader van een afsprakenkader met provincies, de hoogte van de doeluitkering 2010 én 2011 aangegeven. De provincie heeft eind 2009 extra middelen aan de Brabantse jeugdzorg toegekend voor 2010, onder voorwaarde dat vanaf 2011 zorgaanbieders en Bureau jeugdzorg uit zouden komen met de middelen van de doeluitkering. In 2011 is dus geen voorfinanciering van de provincie benodigd en loopt de provincie in dit kader geen risico.

5. Leningen

- 5a De NV Monumenten Fonds Brabant is opgericht om de instandhouding van monumenten te ondersteunen. Aan de NV wordt in totaal een converteerbare achtergestelde lening verstrekt van € 4 miljoen. Tegelijk wordt in acht jaar via de reserve monumentenfonds een buffer gevormd van € 4 miljoen. Zodra een conversie (omzetting in aandelen) van de lening wordt toegepast, geldt dat er 100% moet worden afgedekt.
- 5b In 2009 hebben GS besloten € 950.000 subsidie toe te kennen aan Stichting Streekrekening "Het Groene Woud" als cofinanciering voor de uitvoering van het Deltaplan voor het landschap, pilot Moerenburg-Heukelom. Deze subsidie is in de vorm van een renteloze lening verstrekt en gestort op Streekrekening Het Groene Woud voor een periode van 30 jaar.
- 5c In het kader van het maatregelenpakket kredietcrisis is aan Arriva een

overbruggingskrediet verstrekt van € 780.000 voor de aanschaf van elektrische openbaar vervoer busjes met de busjes als onderpand. Het risico op deze lening is pm ingeschat. Conform de overeenkomst zal het krediet eind 2011 volledig zijn terugbetaald.

- 5d Onderdeel van de Essentdeal is een leningsovereenkomst bestaande uit een viertal leningen met verschillende looptijd waarbij de gezamenlijke aandeelhouders op het moment van overdracht aan RWE een vordering hebben op Enexis van in totaal € 1,8 miljard. Op basis van aanwijzing van de Minister van Economische Zaken is een bedrag van € 350 miljoen geoormerkt als achtergesteld ten behoeve van mogelijke toekomstige conversie naar het eigen vermogen van Enexis. Het provinciaal aandeel in die verstrekte geldleningen aan Enexis bedraagt € 554.903.214. (zie de jaarstukken 2009 bijlage 12). Het risico van deze lening wordt pm ingeschat.

6. Voorfinancieringen

Behoudens enkele voorfinancieringen via de Algemene reserve, zijn er op dit moment geen voorfinanciering die een risicoafdekking vereisen.

7. BTW-risico naar aanleiding van boekenonderzoek

In een notitie van augustus 2008 hebben wij de Rekeningcommissie (RC-0118) geïnformeerd over de uitkomsten van de controle door de Belastingdienst m.b.t. het BTW-compensatiefonds en over de afspraak m.b.t. de PPS-A59. Ten aanzien van de PPS A59 is overeengekomen om de verschillende standpunten voor te leggen aan de belastingrechter. Hierbij draait het om een geschilpunt van € 16 miljoen. Zolang deze zaak nog niet is beslecht, wordt dit risico afgedekt in de Risicoreserve.

Totaal rubrieken 1 t/m 7

Een cijfermatig overzicht van de rubrieken 1 t/m 7 wordt gegeven in het risicoprofiel. Het totaal van de (rest-)risico's komt uit op € 112,7 miljoen. In deze optelling zijn de risico's afzonderlijk gewogen. De tweede weging betreft het totaal van de risico's. De kans dat alle risico's zich gelijktijdig in volle omvang voordoen, is klein. In dat verband heeft de Zuidelijke Rekenkamer in haar rapport uit 2007 aanbevolen om uit te gaan van een bepaald zekerheidspercentage waarmee de risico's moeten worden afgedekt. Dit percentage stellen wij op 80%, naar analogie van het percentage dat is gehanteerd bij

de overprogrammering van het B5-programma en bij de aftopping van de bestemmings-reserves (voorjaarsnota 2009). De derde weging betreft de gewenste verhouding tussen de gekwantificeerde omvang van de risico's (benodigde weerstandscapaciteit) en de beschikbare weerstandscapaciteit. Deze verhouding komt aan de orde in paragraaf III.

8. Reserve grondbank

Bij Najaarsbrief 2009 is ten behoeve van het provinciale ontwikkelbedrijf een investeringskrediet van € 250 miljoen gevoteerd. Naast grondexploitaties is uit dit krediet ook de deelneming in Business Park Aviolanda Holding gefinancierd. De risico's samenhangende met dit investeringskrediet worden afgedekt binnen de reserve grondbank. Dat geldt ook voor de gedane garantstellingen aan de gemeente Deurne voor het projectgebied glastuinbouw Deurne en de gemeenten Aalburg, Werkendam en Woudrichem voor de realisatie van een regionaal bedrijventerrein. Meer informatie over de risicoafdekking van deze projecten is opgenomen in de voortgangsrapportage van het ontwikkelbedrijf.

Beleidsrisico's die worden afgedekt door de risicoreserve

bedragen x € 1.000

		PS-nr.	Financiële omvang risico x € 1.000	Risico- aandeel provincie	Percentage af te dekken	Benodigde dekking a	Dekking binnen mjr. b	Restrisico binnen Risicores. c=a-b	Toelichting
1. Deelnemingen (begrotingsbijlage 9a)									
nominale waarde NV's, BV's en CV's per 31 dec.2011	-		62.530	62.530	100%	62.530	55.464	7.066	De aandelen Eindhoven Airport zijn voor de helft (€ 555.881) volgestort en afgedekt
extra kapitaalbreng (agio): per 31 dec.2011			51.349	51.349	100%	51.349	6.477	44.871	De agiostorting aviolanda wordt vooralsnog gedekt uit de reserve grondbank
overige kapitaalverstrekking aan deelnemingen			246.624	246.624	100%	246.624	246.624	0	Dekking via de voorziening Escrow
Subtotaal deelnemingen						360.502	308.565	51.937	
2. Revitalisering landelijk gebied									
a ORR	101/01		53.000	53.000	0%	0	0	0	niet gedekt, is zaak van goed beleid, 0 % risicoschatting
b1 ORR CV	KN2005		4.200	4.200	25%/50%	1.750	0	1.750	rentelasten worden in rekening gebracht bij ORR
b2 ORR CV	KN2005		1.400	490	100%	490	0	490	zie Kadernota '05, per 1-7-'10 heeft ORR € 910.000 van de achtergestelde lening opge
c1 RvR / SOK1	69/00		84.500	0	0%	0	0	0	contract-ORR; 1e tranche is geheel overgedragen
c2 RvR / SOK2	23/02		129.100	0	0%	0	0	0	
c3 Rendementsrisico RLG	-		7.000	1.300	100%	1.300	0	1.300	maximaal risicobedrag volgens vastgestelde risicoanalyse SOK2
d TOM	104/01		7.000	7.000	50%	3.500	0	3.500	dekking verhoogd van 10% naar 50% bij Kadernota 2006
e/f B-sec en glastuinbouw	53/05		22.000	7.000	100%	7.000	7.000	0	afgedekt via kapitaallasten binnen algemene middelen
g Overeenkomst ontw.locatie Helmond	73/06		2.750	2.600	50%	1.300	0	1.300	afgedekt bij begroting 2008
vervallen of overgeheveld naar Reserve grondbank:									
- Overeenkomst verplaatsingentraject Graspeel	58/08		2.200	2.200	100%	2.200	2.200	0	afgedekt binnen Reserve grondbank
- Herontwikkeling KVLterrein Oisterwijk	??		5.000	5.000	100%	5.000	5.000	0	afgedekt binnen Reserve grondbank
Subtotaal RLG						22.540	14.200	8.340	
3. Projecten									
a Maatregelen ec.recessie (excl.stimulering woningbouw)	VJN2009		83.000	83.000	div.	25.000	0	25.000	zie najaarsbrief 2009
b PPS A59	02/03		-	0	0%	0	0	0	risico's afgedekt in pps-contract en Voorziening PPS A59
c Bergse Haven	-		10.000	10.000	100%	10.000	10.000	0	investeringsbijdrage t.l.v. Reserve Brabant 2050
d Saneren MOB-complexen	BA		22.500	7.500	100%	7.500	7.500	0	rentekosten worden geactiveerd en terugverdiend via ORR/SOK2
e Investeringsagenda € 1 miljard					pm	pm	pm	pm	
Subtotaal projecten						42.500	17.500	25.000	
4. Garanties									
a1 Groenfonds (gemeensch.gewaarborgde geldleningen)	-		11.580	11.580	10%	1.158	1.158	0	i.g.v. faillissement komt risico t.l.v. begroot jaarlijks subsidie
a2 Groenfonds	29/08		23.136	23.136	0%	0	0	0	
b Havenschap Moerdijk	-		17.800	8.900	50%	4.450	0	4.450	
c1 Jeugdzorg 2010	NJN2009		8.000	6.000	50%	3.000	0	3.000	Bedrag van € 3.000 wordt uit risicoreserve onttrokken bij Najaarsbrief 2010
Subtotaal garanties						10.808	1.158	7.450	
5. Leningen									
a NV Monumentenfonds Brabant	-		4.000	4.000	100%	4.000	1.000	3.000	overheveling uit Res. monumentenfonds (resterende € 1,0 mln volgt in 2010-2011)
b Renteloze lening streekrekening Het Groene Woud			950	950	100%	950	0	950	
c Arriva			780	780	0%	0	0	0	Risico wordt pm ingeschat. Lening aan Arriva is verstrekt met busjes als onderpand
d Lening Enexis			554.903	554.903	0%	0	0	0	
Subtotaal leningen						4.950	1.000	3.950	
6. Voorfinancieringen									
7. BTW-verplichting	-		16.000	16.000	100%	16.000	0	16.000	zie notitie aan Rekeningcommissie d.d. augustus 2008 (RC-0118)
Totaal beleidsrisico's en restrisico's						456.350	342.423	112.677	
Normering op 80%-niveau								90.142	normniveau risico's op 80% omdat niet alle risico's zich gelijktijdig zullen voordoen
Stand risicoreserve								119.855	stand risicoreserve per 1-1-2011
surplus (+) of tekort (-)								29.713	Verschil risicoreserve en normniveau risico's

II Bedrijfsrisico's

Bedrijfsrisico's zijn inherent aan onze beleidsuitvoering en bedrijfsvoering en kunnen sterk uiteenlopen. Voor zover al een complete opsomming mogelijk is, biedt dat echter weinig meerwaarde. Binnen de planning & control-cyclus wordt de vinger aan de pols gehouden en wordt geprobeerd tijdig adequate maatregelen te treffen in het geval zich financiële knelpunten voordoen. De Staten worden daarover geïnformeerd via de financiële nota's en bestuursrapportages. Binnen dit begrotingskader beperken we ons tot de aanduiding van drie hoofdcategorieën en enkele actuele risico-elementen. De indeling is als volgt:

1. juridische en procesrisico's;
2. risico's voortvloeiend uit rijksbeleid en wetgeving;
3. risico's voortvloeiend uit samenwerking met derden (voor zover niet meegenomen bij de beleidsrisico's).

Voor de afdekking van deze risico's wordt (conform de 3^e Nota Kapitaaldienst) aanvullend op de reguliere meerjarenraming en de desbetreffende reserves binnen de algemene reserve een buffer gereserveerd van 3% van onze netto exploitatieomvang.

1. Juridische en procesrisico's

1.1 Risico's in het kader van juridische procedures

Met juridische procedures worden de civielrechtelijke procedures bedoeld waar de provincie als partij bij betrokken is. Het betreft zowel gevallen waarin de provincie door derden in een juridische procedure wordt betrokken (dagvaarding, aansprakelijkheidsstelling, derdenbeslag etc.) als gevallen waarbij de provincie zelf jegens derden een juridische procedure start (aansprakelijkheidsstelling, dagvaarding, faillissementsaanvraag etc.). In veel juridische procedures is de inschakeling van externe juridische deskundigheid verplicht. Het financiële risico is moeilijk van te voren in te schatten. De kosten voor (verplichte) externe juridische bijstand, alsmede proceskosten, kunnen naarmate de procedure vordert fors oplopen. De begrotingspost kent daardoor een fluctuerend verloop. Kleine bijstellingen kunnen op de reguliere marap-momenten plaatsvinden op basis van uitputting en inschatting van lopende procedures. Bij eventuele forse overschrijdingen die niet opgevangen kunnen worden binnen de productgroep, zal zo nodig de risicobuffer worden aangesproken.

1.2 Risico's in het kader van aansprakelijkheid

De risico's die de provincie loopt in de vorm van aansprakelijkheidsstellingen door derden zijn enerzijds gelegen in civielrechtelijke schadeclaims, waarbij valt te denken aan aansprakelijkheid uit hoofde van contract, uit onrechtmatige daad of uit hoofde van rechtmatig overheidshandelen (dat door het feit dat geen schaderegeling is getroffen, onrechtmatig kan worden). Anderzijds is het risico gelegen in de bestuursrechtelijke schadeclaims die door derden tegen de provincie worden ingediend. Het kan daarbij gaan om wettelijke schadevergoedingen (bijvoorbeeld de Onteigeningswet), wettelijke nadeelcompensatie (art. 49 WRO, art. 15.20 Wm en art. 3:4 Awb) of schadeclaims op basis van een door de bestuursrechter vernietigd besluit. Er is een trend waarneembaar dat in aanbestedingen de provincie in kort geding gedagvaard wordt door de partij die de aanbesteding niet heeft gewonnen.

1.3 Risico's i.r.t. verzekeringen

Per 1 januari 2007 is de provincie niet meer verzekerd voor de aansprakelijkheid en is dus vanaf dat moment eigen risicodragers geworden. Omdat de verhouding tussen de explosief stijgende premie en de maximaal verzekerde sommen gecombineerd met een hoog eigen risico steeds verder uit balans raakte, was het continueren van de aansprakelijkheidsverzekering financieel niet meer verantwoord. Ook juridisch zaten er de nodige haken en ogen aan de verzekering. Zo dekde de verzekering niet alle schadegevallen. Belangrijkste uitsluitingen waren: bewust in strijd met de wet genomen beslissingen, schade in verband met rechtmatige overheidsdaad (planschade en nadeelcompensatie), schade veroorzaakt door niet nagekomen toezeggingen, schade samenhangend met privaatrechtelijke overeenkomsten. Bovendien vielen de schades die voortvloeien uit bodemsaneringsprojecten niet onder de algemene aansprakelijkheidsverzekering. Daartoe wordt nog steeds per project een zogenaamde CAR (construction all risk)-verzekering afgesloten.

Na twee jaar zonder aansprakelijkheidsverzekering te hebben gewerkt, kan – zij het met het nodige voorbehoud – geconcludeerd worden dat het beëindigen van de aansprakelijkheidsverzekering een goede beslissing is geweest. De totale kosten zijn verminderd en er is meer regie gekomen op de afhandeling van de schadeclaims. Verder is de juridische kwaliteit van werken provinciebreed toegenomen waardoor er minder schadeclaims lijken te worden ingediend. Daarnaast mag het werken volgens de andere aanpak (pre-mediation) niet onvermeld blijven.

2. Risico's voortvloeiend uit rijksbeleid en wetgeving

2.1 Leemtewet bodembescherming

In 1998 is de Nazorgregeling Wet Milieubeheer in werking getreden. Op grond van deze wet zijn de provincies eindverantwoordelijk voor de nazorg van de stortplaatsen waar op of na 1 september 1996 nog afvalstoffen werden of worden gestort. Nazorg betreft het eeuwigdurend voortzetten van milieubescherming op een stortplaats nadat deze formeel door het bevoegd gezag gesloten is verklaard. De provincies hebben de bevoegdheid om aan vergunninghouders van stortplaatsen bij belastingverordening een nazorgheffing op te leggen ter dekking van de kosten van de nazorgwerkzaamheden. Deze gelden stromen in een provinciaal nazorgfonds waaruit alle nazorgwerkzaamheden worden betaald. In 1999 is door Provinciale Staten een verordening vastgesteld en in 2004 herzien. Aan de uitvoering van de Nazorgregeling kleven voor de provincie verschillende risico's in termen van rendement, kostenontwikkeling, aansprakelijkheid, etc.

2.2 Openbaar vervoer

In 2006 zijn de OV-concessies aanbesteed voor de periode 2007 t/m 2014. Eén van de uitgangspunten van het programma van eisen (onderdeel van het bestek) is dat de provincie verantwoordelijk is en daarmee het risico draagt van tegenvallende opbrengsten. De opbrengstenbronnen zijn: reizigersopbrengsten (inclusief studentenkaartopbrengsten) en de Brede doeluitkering verkeer en vervoer (BDU). Door adequaat (financieel) concessiebeheer en eventueel te treffen maatregelen zal het risico tot een minimum beperkt worden. Door een opgebouwde risicoreserve binnen de BDU en door jaarlijks een bedrag binnen de BDU te reserveren, worden eventuele financiële tegenvallers opgevangen.

In de vier Brabantse regiotaxiprojecten (Collectief Vraagafhankelijk Vervoer; CVV) is de provincie één van de deelnemende partijen, met een aandeel van tussen 10 en 20%. Voor het vrije reizigers-deel draagt de provincie het gebruikersrisico: hoe meer (vrije) reizigers gebruik maken van het CVV-systeem, hoe meer de provincie dient te subsidiëren. Door het tariefinstrument en de beschikbare bedragen voor de regiotaxiprojecten uit de Brede Doeluitkering verkeer en vervoer wordt het risico beheerst en opgevangen. Begin 2011 worden nieuwe convenanten van kracht waarin de samenwerking tussen provincie en regio's op het gebied van CVV is geregeld.

2.3 Wet bodembeheer

Het Wbb-programma in de periode 2005 t/m 2009 is succesvol afgesloten. De geplande bodemprestaties, uitgedrukt in BPE (een maat voor de hoeveelheid grond en grondwater die is gesaneerd) zijn gerealiseerd. Bovendien is het beschikbare budget in de Wbb-periode nagenoeg volledig tot besteding gekomen (98%). Binnen Actief bodembeheer de Kempen (AbdK) en Bodem heeft een kleine overbesteding (€ 2 mln) respectievelijk onderbesteding (€ 4,6 mln) plaatsgevonden. Daarnaast zijn in 2009 voor zowel Bodem als ABdK de nodige verplichtingen aangegaan voor de jaren 2010 en volgende (totaal circa € 13 mln). In de WBB-periode 2010 t/m 2014 (WBB: Wet Bodembescherming) is voor WBB-projecten een bedrag van € 52,4 mln in het kader van de Decentrale Uitkering Bodem beschikbaar en een bedrag van € 13,4 mln in het kader van ISV-3/Decentrale Uitkering Stedelijke Vernieuwing. Het Rijk keert deze bedragen jaarlijks uit in gelijke delen, hetgeen in 2010 resulteert in een rijksbijdrage in het kader van de Decentrale Uitkering Bodem van € 10,48 mln. Rekening houdend met de aangegane verplichtingen, de rijksbijdrage en de inkomsten van derden is bij de Jaarrekening 2009 gesteld dat in 2010 een kastekort kan ontstaan. In overleg met het Rijk is gezocht naar mogelijkheden om rijksinkomsten uit de jaren 2011 en volgende naar voren te halen. Het Rijk heeft het kasritme deels aangepast en een resterend deel van de middelen kan worden voorgefinancierd ten laste van de Decentrale Uitkering Bodem, waardoor in 2010 geen kastekort zal ontstaan en de uitvoering van de bodemsaneringsprojecten niet zal stagneren.

3. Risico's voortvloeiend uit samenwerking met derden

3.1 Stimulus

De provincie Noord-Brabant is beheerautoriteit voor twee operationele programma's in het kader van Europese structuurfondsen. Het betreft zogenaamde doelstelling-2 programma's in Zuid-Nederland, te weten EPD 2000-2006 en OP-Zuid 2007-2013. Stimulus Programmamanagement in Eindhoven is de uitvoeringsorganisatie van deze programma's en valt daarmee onder de verantwoordelijkheid van de beheersautoriteit.

Voor beide programma's heeft de provincie Noord-Brabant een beschikking ontvangen van de Europese Commissie. De provincie draagt formeel de eindverantwoordelijkheid voor de correcte uitvoering van de programma's en daarmee voor de juiste wijze van inzet en afrekening van Europese middelen. De provincie Noord-Brabant heeft daarnaast

als beheersautoriteit met het rijk en de provincies Limburg en Zeeland convenanten afgesloten om een aantal taken en verantwoordelijkheden vast te leggen.

Voor beide operationele programma's is een Comité van Toezicht ingesteld dat onder voorzitterschap van de Commissaris van de Koningin toezicht houdt op het beheer en uitvoering van de programma's.

3.2 Bestuursovereenkomst m.b.t. reconstructiewet

In 2005 is de "Bestuursovereenkomst ingevolge de Reconstructiewet tussen Gedeputeerde Staten en gemeenten" voor de uitvoeringsperiode ondertekend. De overeenkomst komt er kort gezegd op neer, dat gemeenten zich zullen inspannen dat binnen 4 jaar de bestemmingsplannen worden aangepast aan de reconstructieplannen. De provincie biedt hierbij de nodige (financiële) ondersteuning. Daarnaast is afgesproken dat gemeenten middels planologische maatregelen trachten ongewenste ontwikkelingen voor de reconstructie te voorkomen. Eventuele bijbehorende kosten en planschade komen voor rekening van de provincie. Ook voor West-Brabant is planschade van gebiedsplannen geregeld in de bestuursovereenkomst; er ligt hier geen Reconstructiewet aan ten grondslag. Planschade als gevolg van het gebiedsplan of een vertaling daarvan in het bestemmingsplan, is planschade in de zin van de Wet RO en behoort tot de bevoegdheid van de gemeente. In de bestuursovereenkomst is geregeld dat deze schade door de provincie wordt vergoed indien deze voortkomt uit het gebiedsplan.

III Weerstandscapaciteit

De beleidsrisico's worden in principe ondervangen door de Risicoreserve.

De beleidsrisico's stimulering woningbouw die voortkomen uit het maatregelenpakket economische recessie ad € 50 miljoen worden opgevangen binnen de reserve grondbank.

De bedrijfsrisico's worden gekwantificeerd op 3% van onze netto exploitatieomvang en afgedekt door de Algemene reserve (het zogenoemde genormeerde gedeelte).

Het totaaloverzicht van deze risico's is opgenomen in onderstaande tabel.

Tabel Risicoprofiel

Bedragen in € miljoen	Risiko's	
	Maximum	Normniveau*
1. Beleidsrisico's	112,7	90,1
2. Bedrijfsrisico's (3% netto exploitatieomvang)	24,2	19,3
3. Maatregelenpakket economische recessie, stimulering woninbouwproductie	50,0	50,0
4. Overprogrammering B5 programma	74,0	37,0
5. Nieuw dividendniveau	43,7	20,0
Totaal risicoprofiel	304,5	216,5

ad 1 De vermelde beleidsrisico's zijn de risico's die worden afgedekt uit de risicoreserve.

ad 2 De omvang van de bedrijfsrisico's wordt geschat op 3% van de omvang van de exploitatie 2011 exclusief de stortingen in de reserves en exclusief de lasten die worden gedekt uit specifieke uitkeringen van het Rijk en de EU.

*Omdat de beleids- en bedrijfsrisico's zich niet allemaal tegelijk zullen voordoen wordt een normniveau aangehouden van 80%.

ad 4 Voor het risico van de overprogrammering van het B5-programma ad € 74 miljoen wordt een normniveau aangehouden van 50%.

Ad 5 Het risico van het nieuwe dividendniveau is genormeerd op € 20 miljoen.

Voor de afdekking van deze risico's wordt gebruik gemaakt tussen de incidentele en structurele weerstandscapaciteit. Met het eerste wordt bedoeld het vermogen om calamiteiten en andere eenmalige tegenvallers op te kunnen vangen zonder dat dit invloed heeft op de voortzetting van taken op het geldende niveau. Tot de structurele

weerstandscapaciteit behoren de middelen die permanent kunnen worden ingezet.

Een tweede onderscheid is dat tussen de financieel-technische weerstandscapaciteit (maximumniveau) en de politiek-bestuurlijke weerstandscapaciteit (reëel niveau) die begrensd wordt door de afspraken uit het Bestuursakkoord en andere Statenbesluiten. Zo zijn bestemmingsreserves feitelijk vastgelegd en geldt voor de opcenten motorrijtuigenbelasting dat deze conform de afspraak in het Bestuursakkoord niet verder verhoogd zullen worden.

Ook de kapitaalopbrengst van de verkoop aandelen Essent blijft daarbij buiten beschouwing; deze is immers niet bedoeld om tekorten op te vangen. Een substantieel deel van de kapitaalopbrengst is bestemd om duurzaam te investeren in Brabant (vermogen moet vermogen blijven) en het overige deel wordt renderend opzij gezet (met alleen renterisico) om de wegvallende dividendinkomsten te kunnen compenseren.

Tabel Weerstandscapaciteit (per 1 jan.2011)

Bedragen in € miljoen	Politiek-bestuurlijke weerstandscapaciteit
a. risicoreserve	119,9
b. genormeerd gedeelte algemene reserve	18,2
c. reserve grondbank, compartiment risico stimulering woningbouwproductie	50,0
d. reserve dividend Essent	20,0
e. Bestemmingsreserves en stille reserves	pm
Subtotaal incidenteel	208,0
f. onbenutte belastingcapaciteit	pm
g. post onvoorzien	1,3
Subtotaal structureel op jaarbasis	1,3

ad a t/m c betreft de stand van de reserves zoals opgenomen in bijlage 10.

Zoals in de Voorjaarsnota is aangegeven is in voorgaande jaren de normering van de algemene reserve steeds evenredig verhoogd met de omvang van de begroting. Bij de voorjaarsnota 2010 is besloten deze buffer niet verder op te trekken in het licht van de bezuinigingen (de begrotingsomvang zal dalen) en de aangekondigde herijking van risicopositie/risicobeleid.

Ad e Zolang geen verplichtingen zijn aangegaan, kunnen PS besluiten om gereserveerde middelen in te zetten anders dan voor een bestemming die eerder voor ogen stond. Gezien de vastgelegde bestemmingen en bestedingen is de vrije ruimte nihil. De bestedingsplannen van de reserves zijn geactualiseerd bij de voorjaarsnota 2010.

Ad f De onbenutte belastingcapaciteit betreft het verschil tussen het aantal opcenten (begroot tarief 2011: 71,6 opcenten) en het wettelijk maximum (119,4 opcenten) op de hoofdsom van de motorrijtuigenbelasting vermenigvuldigd met de opbrengst per (extra) opcent. Dit staat gelijk aan een theoretische en structurele meeropbrengst van € 138,9 miljoen op jaarbasis (zie ook paragraaf 3 provinciale heffingen). De politieke vrije zoom is echter nihil omdat in het bestuursakkoord is afgesproken niet over te gaan tot lastenverzwaring en het opcententarief gedurende deze bestuursperiode te bevriezen op het niveau 2007.

Ad g De post onvoorzien is bedoeld voor de afdekking van onvoorziene incidentele uitgaven en van de kosten van overgehevelde beleidstaken van vorig jaar, voor zover hiermee in de begroting nog geen rekening is gehouden. De post onvoorzien kent een structureel niveau van afgerond € 1,3 miljoen.

Risicoprofiel versus weerstandscapaciteit.

Het normniveau van het risicoprofiel wordt ingeschat op € 216,5 miljoen. Hier staat op korte termijn een weerstandscapaciteit tegenover van € 208 miljoen.

De ontwikkeling van de weerstandscapaciteit in relatie tot het risicoprofiel wordt nauwlettend gevolgd.

Gezien de stand van de reserves is er thans geen reden om de weerstandscapaciteit te verhogen.

Onderhoud kapitaalgoederen

Paragraaf 5

Onderhoud wegen	266
Onderhoud provinciale gebouwen en installaties	270
Onderhoud vaarwegen	272

Onderhoud kapitaalgoederen

Onderhoud wegen

Portefeuillehouder:

Y.C.M.G. de Boer

Wat wil de provincie bereiken?

De provincie Noord-Brabant heeft een wegennet in beheer en onderhoud met een totale weglengte van 568 km (1 april 2010). Dat wegennet verkeert in goede staat; er is geen sprake van achterstallig onderhoud. De provincie wil haar wegen in goede staat houden zodat daarvan op veilige wijze gebruik gemaakt kan worden en de vlotte doorstroming van het verkeer zoveel mogelijk wordt gewaarborgd, waarbij het milieu en de leefbaarheid van de omgeving in acht worden genomen. Dat wil de provincie bereiken door planmatig onderhoud, dat op een veilige, klantgerichte, milieuvriendelijke, integrale en kostenbewuste wijze wordt uitgevoerd.

De zorgplicht die de provincie voor haar wegen heeft, is vastgelegd in de Wegenwet en de Wegenverkeerswet, terwijl daarnaast het provinciaal beleid op het gebied van Verkeer en Vervoer daarvoor leidend is. De provincie verricht het onderhoud aan haar wegen en de daarbij horende voorzieningen conform de nota "Provinciale wegzorg in uitvoering" die in juli 2008 door Gedeputeerde Staten is vastgesteld. In die nota zijn als effectdoelen vastgelegd 'betere doorstroming', 'toename verkeersveiligheid', en 'verbetering van milieu en leefbaarheid'.

Wat gaat de provincie daarvoor doen?

Onderhoud omvat het uitvoeren van preventieve en correctieve maatregelen om een object gedurende de levensduur in goede staat te houden of te brengen (op een vooraf vastgesteld kwaliteitsniveau), zodat het object naar behoren kan functioneren en een bepaalde representativiteit behoudt. Het betreft het onderhoud van verhardingen van rijbanen en fietspaden, kunstwerken (viaducten, tunnels, bruggen, en duikers), verkeersvoorzieningen (verkeersregelinstallaties, openbare verlichting, pompen, elektronische snelheidbeheersingssystemen, bebording, geleiderails, bewegwijzering), en

groenvoorzieningen. De kosten van onderhoud komen in de begroting als lasten op de gewone dienst tot uitdrukking.

In de nota "Provinciale wegzorg in uitvoering" wordt met het nieuwe onderhoudsbeleid de nadruk gelegd op het dienen van de belangen die met het provinciaal wegennet verbonden zijn. Dit belanggestuurd onderhoud opent de weg naar onderhoudsstrategieën waarbij de belangrijkste wegen met het uitvoeren van onderhoudsmaatregelen voorrang krijgen boven minder belangrijke wegen. Hiermee wordt differentiatie in de onderhoudstoestand van de provinciale wegen toegestaan, vanzelfsprekend binnen de wettelijke normen voor veiligheid en leefbaarheid. In 2010 zijn de belangen die met de verschillende wegen zijn gemoeid gekwantificeerd. Op basis van de gekwantificeerde belangen en het beleid geformuleerd in "Provinciale wegzorg in uitvoering" worden beheerplannen, onderhoudsplannen en onderhoudsbestekken opgesteld en uitgevoerd, waarbij de volgende speerpunten gelden:

Speerpunt wetten: Onderhoudshandelingen die voortkomen uit wettelijke verplichtingen worden altijd uitgevoerd.

Speerpunt veilig werken: Aannemers en medewerkers worden contractueel verplicht te werken conform de Arbo-wet, (Arbo: arbeidsomstandigheden) het Arbo-besluit en Arbo-regelingen. Verkeersmaatregelen worden uitgevoerd conform de vigerende CROW-publicaties waaronder 96, 96a en 96b. Alternatieve veiliger werkwijzen voor inspecties en onderhoudswerkzaamheden worden gestimuleerd.

Speerpunt belanggestuurd onderhoud: De provincie past belanggestuurd onderhoud toe omdat daarmee beter de belangen gediend zijn en omdat het beter aansluit bij de provinciale (mobiliteits)doelstellingen en regelstrategieën van de GGA*-gebieden (GGA:Gebiedsgerichte aanpak).

Speerpunt preventieve maatregelen: De provincie neemt maatregelen voor het terugdringen van te snelle slijtage van de provinciale wegen veroorzaakt door onder andere te zware aslasten. Daardoor zal minder onderhoud aan de wegen nodig zijn. Dit komt de mobiliteit ten goede. Preventief onderhoud wordt uitgevoerd indien de vervangingswaarde van het object hoog is of indien de belangen bij het functioneren van het object groot zijn.

Speerpunt Mobiliteit, Veiligheid en Leefbaarheid: Na de wettelijke verplichtingen en randvoorwaarden rond veiligheid en milieu staan de onderhoudswerkzaamheden vooral ten dienste aan de mobiliteit en economie. Vervolgens komen in aflopende prioriteit aanvullende maatregelen rond veiligheid en leefbaarheid (milieu) aan bod.

Onderhoudsactiviteiten worden op die prioriteitsvolgorde afgestemd.

Speerpunt onderhoudscriteria en -normen: Onderhoudscriteria en -normen worden per onderhoudsthema vastgesteld. Hierbij wordt aangesloten bij nationaal geaccepteerde richtlijnen. Indien deze niet beschikbaar zijn wordt aangesloten op wat in de praktijk gangbaar is.

Speerpunt energiebesparing: De provincie voert bij onderhoudswerken een energiebeleid dat gericht is op zuinig en bewust energiegebruik.

Om de eerder vermelde effectdoelen te bereiken onderneemt de provincie de volgende activiteiten.

a. Betere doorstroming.

De provincie plant de onderhoudswerkzaamheden slim en voert deze integraal uit. Daardoor wordt verkeershinder verminderd.

In de onderhoudsbestekken wordt het gebruik van duurzame materialen voorgeschreven. Toepassing daarvan resulteert in een lagere frequentie van onderhoudswerkzaamheden.

Het aantal aslastmeetpunten op de provinciale wegen wordt verhoogd met als doel schade door te zware aslasten terug te dringen, waardoor minder vaak onderhoud aan het wegdek nodig is. Een plan hiervoor is in 2010 opgesteld.

b. Toename verkeersveiligheid.

Werkzaamheden worden zoveel mogelijk gebundeld, waardoor niet alleen minder vaak werkzaamheden op de wegen worden uitgevoerd, maar ook minder verkeersmaatregelen nodig zijn, hetgeen een positief effect heeft op de verkeersveiligheid.

Essentiële Herkenbaarheidskenmerken (= nieuwe wegbelijning) worden via onderhoudsprojecten op de wegen aangebracht. Daardoor ontstaat een uniform en rustiger wegbeeld met afname van het aantal verkeersongelukken tot gevolg. In 2010 is ca. 90% van de provinciale wegen voorzien van de nieuwe wegmarkeringen.

Nalevering van arbo-wetten, -reglementen en -richtlijnen wordt in de onderhoudsbestekken voorgeschreven. Ongelukken bij onderhoudswerkzaamheden worden daarmee zoveel mogelijk voorkomen.

c. Verbetering van milieu en leefbaarheid.

Milieuvriendelijke en werkmethoden en het gebruik van biologisch afbreekbare middelen bij de uitvoering van het onderhoud worden in de onderhoudscontracten voorgeschreven, en ecologische doelstellingen worden in het onderhoudsbeleid geïntegreerd. (Toepassing van biologische middelen en biologisch geteeld plantmateriaal, terugdringen fijn stof en stikstofdioxide-uitstoot, bijdrage aan realiseren van Brabants Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit).

Om geluidsbelasting te verminderen vindt waar mogelijk toepassing plaats van stille deklagen.

Energiezuinige werkmethoden en duurzame materialen zoals aluminium (licht)masten, belijningen van Thermoplast, betonnen wegen met asfalt deklaag worden toegepast.

In de nota "Provinciale wegzorg in uitvoering" zijn voor Mobiliteit, Veiligheid en Leefbaarheid prestatiedoelen en -effecten opgenomen. Deze hebben vooral betrekking op het volgen van de effectiviteit van het onderhoudsbeleid. In het kader van de begroting wordt hier gekozen voor vermelding van de indicatoren die de grootste invloed hebben op de kosten, en een directe relatie hebben met de weggebruiker. Het gaat dan om de onderhoudstoestand van de weg, de onderhoudstoestand van de fietspaden en de onderhoudstoestand van verkeersregelinstallaties (VRI).

Beleidsprestatie	Indicator	Streefwaarde + jaar	2009	2010	2011	2012	2013
02.A.10 / B.4 Veilig wegennet en veilig weggebruik	Percentage van de rijbaanverharding dat aan onderhoud toe is	Max. 8,5%	7,3%	Max. 8,5%	Max. 8,5%	Max. 8,5%	Max. 8,5%
	Percentage van de fietspadverharding dat aan onderhoud toe is	Max. 5%	13,8%	Max. 5%	Max. 5%	Max. 5%	Max. 5%

Beleidsprestatie	Indicator	Streefwaarde + jaar	2009	2010	2011	2012	2013
	Percentage van de VRI-installaties dat aan onderhoud toe is (gebaseerd op een levensduur van 15 jaar)	Gem. 6 %	2%	7%	6%	4%	4%

Toelichting

De vermelding dat een wegvak aan onderhoud toe is betekent niet dat sprake is van achterstallig onderhoud. Het geeft slechts aan dat het wegvak voor planmatig onderhoud aan de beurt is. Dreigend achterstallig onderhoud wordt te allen tijde door onmiddellijke maatregelen voorkomen.

Het relatief hoge percentage van de fietspaden dat aan onderhoud toe is, houdt verband met de vertraagde gunning in 2008 van het meerjarige onderhoudsbestek. In 2009 is ca.

40 km (ca. 7%) fietspad verbeterd waarmee een groot deel van het onderhoud is ingelopen. Het hogere percentage VRI-installaties dat in 2010 aan onderhoud toe is, vindt zijn oorzaak in het feit dat in 1995 veel nieuwe installaties zijn geplaatst en nu deels aan vervanging toe zijn. Overigens blijkt uit permanente monitoring dat deze installaties nog goed functioneren.

Wat mag het kosten?

Bedragen x € 1.000	Jaarrekening 2009	Raming 2010	Raming 2011	Raming 2012	Raming 2013	Raming 2014
Verhardingen, groen en kunstwerken	7.532	6.692	6.645	6.768	6.737	6.708
Verkeersregelinstanties, wegverlichting, DVM, en overige verkeersvoorzieningen	1.915	1.643	1.671	1.693	1.716	1.740
Totaal	9.447	8.335	8.316	8.461	8.453	8.448

Ontwikkelingen

Duurzaam veilige inrichting wegen

Door de aanleg van bredere bermen, vrijliggende fietspaden en nieuwe markeringen ten behoeve van de veiligheid zal de hoeveelheid onderhoud door deze maatregelen ook toenemen. Er moet daarom rekening gehouden worden met verhoging van de onderhoudskosten per km weg.

Aslasten

Overbelaste assen van vrachtwagens en landbouwverkeer veroorzaken ca. 30% van de schadekosten aan provinciale wegen. Door toename van het vrachtverkeer (2 á 3 % /jaar) zullen deze kosten toenemen. In plaats van alleen correctief onderhoud te plegen wil de provincie inzetten op het voorkómen van schade door bijvoorbeeld voorlichtingscampagnes, waarschuwborden in combinatie met weegpunten, en/of door handhaving in samenwerking met de politie. Inmiddels is een aantal aslastmeetpunten aangebracht om inzicht te krijgen in de omvang van het probleem. Er vindt kennisuitwisseling plaats met Rijkswaterstaat, andere provincies, vervoerders en verladers.

Stil asfalt

Op 24 juli 2007 zijn de geluidbelastingkaarten voor de drukste provinciale wegen vastgesteld. Deze verplichting tot vaststelling komt voort uit de EU-richtlijn omgevingslawaaï welke is opgenomen in de Wet geluidhinder. Op basis van deze kaarten worden geluidsreducerende maatregelen voorbereid. De aanleg van stil asfalt op provinciale wegen waar veel geluidsoverlast is geconstateerd, is één van de belangrijkste bronmaatregelen. Er wordt tussen de 10 tot 20 km stil asfalt per jaar op de provinciale wegen aangelegd. Stille deklagen gaan gemiddeld 40% minder lang mee dan het gebruikelijke dicht asfaltbeton (DAB) of steenmastiek asfalt (SMA). De onderhoudskosten van asfaltwegen zullen daarom in de loop van de jaren geleidelijk toenemen.

Informatiesystemen

De provincie werkt hard aan de ontwikkeling van GIS-systemen en beheersystemen om daarin alle gegevens van de objecten op te nemen. Daarmee wordt het mogelijk (onderhouds)gegevens actueel te houden en deze beschikbaar te maken voor onderhoudsgerelateerde werkprocessen. De beheermodule groenvoorzieningen is inmiddels operationeel. Ook het WION-project functioneert sedert medio 2010; dat betreft het geautomatiseerde meldingssysteem via het Kadaster met betrekking tot de kabels en leidingen (WION: Wet informatie-uitwisseling ondergrondse netten).

Energie en milieu

Openbare verlichting en verkeersregelinstanties verbruiken van de verkeersvoorzieningen de grootste hoeveelheid energie. De provincie gaat er toe over om energiezuinige lampen te plaatsen die ook tweemaal langer meegaan. Dit zal resulteren in lagere onderhoudskosten van de verlichting en minder sterk stijgende energiekosten. Het nieuwe onderhoudsbeleid pleit voor het toepassen van milieuvriendelijke werkwijzen en het toepassen van milieuvriendelijke materialen. Deze keuze brengt soms hogere kosten met zich mee. Dit wordt voor een deel gecompenseerd door civieltechnische (weg)ontwerpen die minder onderhoud vergen.

Onderhoud provinciale gebouwen en installaties

Portefeuillehouder: mr.A.M.Essed

Provinciehuis en Noordbrabants Museum

Wat wil de provincie bereiken?

Het provinciehuis aan de Brabantlaan biedt onderdak aan het provinciaal bestuur en het ambtelijk apparaat. De provincie streeft naar een schone, open en transparante werkplek met een flexibele invulling.

Daarnaast biedt het gebouwencomplex accommodatie aan bezoekers van vergaderingen, rondleidingen en diverse evenementen.

Het onderhoud van de provinciale gebouwen en installaties is erop gericht de bestaande voorzieningen op een doelmatig en op een veilige manier in stand te houden. Begin 2008 is dit beleidsuitgangspunt in de nota Onderhoud Provinciehuis en Noordbrabants Museum voor 10 jaar vastgesteld.

De gebouwen van het museum zijn eigendom van de provincie en worden verhuurd aan de Stichting Noordbrabants Museum. De ombouw van het museum in combinatie met een aantal omringende panden tot één complex is gestart in 2010 en zal enkele jaren in beslag nemen.

Onderhoudsboeken

Het naar verwachting benodigde onderhoud is vastgelegd in meerjarenplanningen, de zogenaamde onderhoudsboeken. Er zijn verschillende onderhoudsboeken voor o.a. hoofdgebouw, nieuwbouw Noordbrabants Museum, audiovisuele middelen en kunst.

De meerjarenplanningen bevatten een inschatting van het beoogde onderhoud op basis van vermoedelijke levensduur van onderdelen, een inschatting van de benodigde uitvoeringstijd, eigen ervaringen en de verwachte kosten van materialen en lonen. In 2008 zijn de onderhoudsboeken geactualiseerd. Van achterstallig onderhoud is geen sprake. De geactualiseerde onderhoudsboeken hebben een horizon tot 2017.

Onderhoudsboek hoofdgebouw en onderhoudsboek nieuwbouw

Het onderhoud voor 2011 bestaat voor een belangrijk deel uit onderhoudscontracten met een uitvoeringscyclus van één jaar (bijvoorbeeld onderhoud van de liftinstallaties).

In verband met de aanstaande bezuinigingen worden de onderhoudsplannen op dit moment herijkt. Vervangingsinvesteringen en grote onderhoudsuitgaven zullen, daar waar mogelijk, in de tijd verder naar de toekomst worden verschoven. Het effect van de aanpassing van de onderhoudsplannen op de onderhoudsvoorziening is nog niet in de cijfers verwerkt.

Onderhoudsboek museum

Het Noordbrabants Museum aan de Verwerstraat te 's-Hertogenbosch is provinciaal eigendom. De Stichting Noordbrabants Museum huurt het gebouwcomplex van de provincie. In het onderhoudsboek zijn alleen de werkzaamheden opgenomen voor de provincie (eigenaarsdeel). De ombouw van het museumcomplex in combinatie met een aantal panden in de Waterstraat is in 2009 gestart en loopt naar verwachting nog door tot 2012. Enkele grootschalige onderhoudswerkzaamheden worden gecombineerd met de renovatie. Per 1 juli 2011 zal het technisch beheer door het bureau huisvesting worden stopgezet.

Wat gaat de provincie daarvoor doen?

Beleidsprestatie	Indicator	Streefwaarde + jaar	2009	2010	2011	2012	2013
uitvoeren meerjaren onderhoudsplan	onderhoudsboek	100%*			100%*		

* meerjarig gemiddelde

Wat mag het kosten?

Bedragen x € 1.000	Jaarrekening	Raming				
	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Provinciehuis	2.266	1.860	1.860	1.860	1.860	1.860
Kunstwerken	106	30	30	30	30	30
Audiovisueel	114	60	60	60	60	60
Noordbrabants museum	145	231	335	0	0	0
Totaal uitgaven	2.631	2.181	2.285	1.950	1.950	1.950

Onderhoud vaarwegen

Portefeuillehouders: O.Hoes

Wat wil de provincie bereiken?

Maatschappelijk doel	Relevante beleidsnota's	Vastgesteld PS-nummer	Evaluatie in jaar	Rol Provincie	Mogelijkheid tot beïnvloeding
03.C Noord-Brabant heeft de juiste hoeveelheden water (niet te veel en niet te weinig)	Provinciaal Waterplan 2010-2015	PS-48/09	2013	Gebiedsautoriteit, opdrachtgever voor de uitvoering, systeemtoezichthouder en kwaliteitsbewaker	Doelen vaststellen, uitvoering, stimulering derden, ruimtelijke reserveringen

Wat gaat de provincie daarvoor doen?

Beleidsprestatie	Indicator	Streefwaarde + jaar	2009	2010	2011	2012	2013
03.C.8 Nautisch - & vaarweg beheer en -onderhoud (gemandateerd aan Waterschap Brabantse Delta)	Percentage onderhoud conform bestuursafpraak	100%: jaarlijks		100%	100%	100%	100%

Wat mag het kosten?

Bedragen x € 1.000	Realisatie 2009	Raming 2010	2011	2012	2013	2014
Onderhoudsbijdrage aan waterschap	1.357	1.645	1.682	1.283	1.306	1.329

Paragraaf 6

Treasury

Treasury

Portefeuillehouder:
mr.A.M.Essed

Inleiding

De treasuryfunctie omvat alle activiteiten die zich richten op het sturen en beheersen van, het verantwoorden over en het toezicht houden op de financiële vermogenswaarden, de financiële stromen, de financiële posities en de daaraan verbonden risico's. De doelstellingen van treasury richten zich op toegang tot vermogensmarkten, beheersing van risico's, minimaliseren van kosten en optimaliseren van rendementen.

De belangrijkste ontwikkelingen en activiteiten in 2009 en 2010 zijn onder meer:

- de op 30 september 2009 ontvangen opbrengsten uit verkoop van de aandelen Essent, groot € 2,045 miljard, inclusief terugontvangen dividendbelasting, aan RWE;
- het geleidelijk omzetten van de verkoopopbrengsten Essent naar middellang- en langlopende obligaties in de maanden november en december van 2009 en de maand januari van 2010;
- het verder ontwikkelen van het systeem voor de liquiditeitsplanning over de periode van de begroting en meerjarenraming;
- het nieuwe Treasury Statuut wordt in 2010 in twee fasen vastgesteld.

Treasury Statuut

De voorschriften in het Treasury Statuut in de eerste fase, vastgesteld door Gedeputeerde Staten op 23 maart 2010 en goedgekeurd door Provinciale Staten op 11 juni 2010, staan borg voor een zeer voorzichtig en verantwoord beleid.

In het Treasury Statuut in de eerste fase:

- wordt het Treasury bouwwerk geïntroduceerd inclusief een jaarlijks terugkerend Treasury Jaarplan en Treasury Jaarverslag;
- worden de positie in de organisatie en de taken en bevoegdheden van de Treasury Commissie opgenomen;
- worden de bevoegdheden van Gedeputeerde Staten in overeenstemming gebracht met de wijzigingen in de Provinciewet;

- worden de regels bij uitzettingen aangescherpt. Deze regels zijn in overeenstemming gebracht met de Wet Fido en Ruddo;
- wordt een algemeen beleidskader vastgelegd inzake het verstrekken van geldleningen door de provincie.

In het Treasury Statuut dat in de tweede fase wordt voorgelegd zal sprake zijn van een beleidskader dat meer specifiek is toegesneden op de huidige vermogenspositie en de doelstellingen die daarbij horen. De Provincie Noord-Brabant is door de verkoop van de aandelen Essent vanaf september 2009 in een totaal andere vermogenspositie terecht gekomen. Het beheer van dit vermogen en de doelen die met dit vermogen bereikt moeten worden stellen aanvullende eisen aan een Treasury Statuut.

Treasury beheer

De komende jaren zal het belang van de treasuryfunctie toenemen. Enerzijds door de verwachte bezuinigingen die (in)direct effect zullen hebben op de ontwikkeling van de kasstromen en anderzijds door de beleggingsportefeuilles opgebouwd na ontvangst van de Essentmiddelen.

De Essentmiddelen zijn in het derde kwartaal van 2009 en in het eerste kwartaal 2010 langjarig belegd. Het doel van deze beleggingen is er voor te zorgen dat eeuwigdurend de jaarlijkse beleggingsopbrengsten het wegvallen van het dividend van het productiebedrijf van Essent en de inflatie hierop met de grootst mogelijke zekerheid worden gecompenseerd. Een tweede doel is het bereiken van een investeringsagenda van € 1 miljard. Voor de investeringsagenda is € 1 miljard beschikbaar indien de beoogde verkoop van EPZ (kerncentrale in Borssele) doorgaat. Hierover speelt nog een juridische procedure.

Indien de verkoop niet doorgaat, behoudt de provincie de aandelen en zal in plaats van de verkoopopbrengst jaarlijks een dividend ontvangen, tot en met 2033. Daarna wordt de centrale gesloten.

Het totale effect van het niet doorgaan van de verkoop van EPZ op de beschikbaarheid van middelen van de investeringsagenda is doorgerekend en bedraagt ongeveer € 200 miljoen. Dat betekent dat voor de investeringsagenda dan een bedrag van € 800 miljoen als uitgangspunt zal gelden.

Twee belangrijke uitgangspunten bij de wijze van belegging, de beleggingsstrategie, zijn dat het beleggen op prudente wijze dient te gebeuren en dat de inrichting van het beleggingsproces binnen de Provincie Noord Brabant vorm wordt gegeven in een goed beheersbare omgeving.

De ontwikkelde beleggingsstrategie is gebaseerd op een korte en een lange termijn beleggingsstrategie. Voor het beheer van het vermogen, op de lange termijn, wordt een nieuw aanbestedingstraject opgestart. Dit traject zal naar verwachting in het eerste kwartaal van 2011 afgerond zijn.

De beleggingsstrategie voor de korte termijn, gericht op het behalen van een kapitaalmarktrente (lange termijn), is afgerond in het 1ste kwartaal van 2010. De beleggingsportefeuilles zijn op een zodanige wijze ingericht dat na afronding van het aanbestedingstraject de transitie naar eventueel de nieuwe vermogensbeheerders en bewaarder efficiënt verloopt.

De lange termijn beleggingsstrategie wordt bepaald door de lange beleggingshorizon. De beleggingsopbrengsten van Essent dienen voldoende te zijn om jaarlijks continu het wegvallende dividend te compenseren, zo mogelijk inclusief inflatie. Op basis van de lange termijn liquiditeitsprognose wordt een beleggingsmix (beleggingscategorieën in hoofdlijnen) opgesteld. Uitgangspunt is ook hierbij prudentie: minimalisatie van de risico's door voldoende spreiding van partijen en producten.

In 2010 wordt door de treasury organisatie binnen de provincie Noord Brabant extra aandacht besteed aan het verder professionaliseren van de interne treasury rapportages, waaronder in het bijzonder de (management) rapportages voor de beleggingen.

Bij de verschillende stappen gedurende het aanbestedings- en beleggingstraject wordt steeds de Treasury Commissie van de provincie betrokken.

Treasury Jaarplan

Begin 2010 is het Treasury Jaarplan 2010 opgesteld gebaseerd op de definitieve begroting voor het komende kalenderjaar en de meerjarenraming (2010-2014). In het bijzonder is in het plan aandacht besteed aan de effecten van de begroting en de meerjarenraming op de korte- en lange termijn liquiditeitsprognose en de ontwikkeling van de op te bouwen beleggingsportefeuille.

Daarnaast zijn in het Treasury Jaarplan 2010 actiepunten geformuleerd voor het kalenderjaar 2010. De actiepunten zijn onder meer de volgende:

- In 2010 wordt mogelijk een aanbestedingsprocedure gestart voor het selecteren van een vermogensbeheerder voor de tweede fase;
- In 2010 wordt het beleggingsbeleid verder uitgewerkt voor het definitief inrichten van de beleggingsportefeuilles;
- Het is van belang dat de korte termijn liquiditeitsprognose (12 maanden) en de lange termijn liquiditeitsprognose (2010-2014) op frequente basis, bij voorkeur op maandbasis, geactualiseerd worden;
- In 2010 zal het Treasury Jaarplan 2011 opgeleverd worden uiterlijk begin januari 2011 op basis van de meest recente begroting.

Wettelijke verplichtingen

De Wet Fido, die met ingang van 1 januari 2001 in werking is getreden, stelt twee concrete normen aan het financieringsbeleid van de provincie, te weten de kasgeldlimiet en de renterisiconorm.

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet bepaalt het bedrag dat de provincie maximaal als gemiddelde nettovlootende schuld per kwartaal mag hebben. Dat bedrag is een percentage van de jaarlijkse begroting. Voor de provincies is dat percentage vastgesteld op 7,0%. Voor 2010 bedraagt de kasgeldlimiet van de provincie 7,0% van € 1.211,2 miljoen. Dit komt neer op € 84,8 miljoen (afgerond).

Renterisiconorm

Om een evenwichtige opbouw van de leningenportefeuille tot stand te brengen, stelt de Wet Fido normen om het renterisico op de vaste schuld te beheersen. In de Wet Fido

wordt het renterisico omschreven als de mate waarin het saldo van de rentelasten en -baten wordt beïnvloed door wijzigingen in het rentepercentage.

Het renterisico is afhankelijk van:

- voor welk deel van de vaste schuld de geldnemer een wijziging van de rente op basis van de leningvoorwaarden niet kan beïnvloeden (renteherziening);
- welk deel van de portefeuille aan vaste schuld in enig jaar geherfinancierd moet worden uit het aangaan van nieuwe leningen (herfinanciering).

De nieuwe renterisiconorm, van kracht per 1 januari 2009, stelt dat de jaarlijkse verplichte aflossingen en renteherzieningen niet meer dan 20% van de begroting mogen bedragen. Het maximumpercentage van 20% moet voor de komende drie jaar worden berekend op basis van de begroting voor het komende jaar.

Concreet betekent dit dat het deel van de vaste schuld dat voor herfinanciering of voor renteherziening in aanmerking komt niet meer dan € 242,2 miljoen (20% van € 1.211,2 miljoen) mag bedragen. Of anders gezegd: over maximaal € 242,2 miljoen mag een renterisico worden gelopen. Aangezien de komende drie jaar geen herfinanciering zal plaatsvinden en er ook geen sprake zal zijn van renteherzieningen op lopende vaste geldleningen zal de renterisiconorm niet worden overschreden.

Derivaten

Foreward renteswap

De provincie heeft in juni 2004 een forward renteswap afgesloten bij de Rabobank ter volledige afdekking van het rente fluctuatierisico dat zich voordeed bij het project PPS-A59. De looptijd van de forward renteswap is van 1 januari 2006 tot 1 januari 2021. Het project PPS-A59 waarin de provincie samenwerkt met het consortium Poort van Den Bosch heeft tot doel het aanleggen en beheren van een deel van de autosnelweg A59. Het gebruik van een renteswap ter beperking van financiële risico's past binnen de voorwaarden die het treasury statuut stelt en het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties heeft met deze werkwijze ingestemd. Het renterisico is met de forward renteswap voor de gehele looptijd volledig afgedekt.

Paragraaf 7

Verbonden partijen

Verbonden partijen

Portefeuillehouder:

mw.ir.C.W. Jacobs, Y.C.M.G. de Boer, R.A.C. van Heugten ,
mr.A.M.Essed

Verbonden partijen zijn privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisaties waarin de provincie een bestuurlijk en een financieel belang heeft.

Onder bestuurlijk belang wordt verstaan: een zetel in het bestuur of het hebben van stemrecht. Met een financieel belang wordt bedoeld dat de provincie middelen ter beschikking heeft gesteld die ze kwijt is in geval van faillissement van de verbonden partij en/of als financiële problemen bij de verbonden partijen kunnen worden verhaald op de provincie.

Een partij die jaarlijks een subsidie krijgt, maar waaraan geen andere financiële verplichtingen zitten met een juridische afdwingbaarheid door derden, is geen verbonden partij.

Visie en beleid ten aanzien van verbonden partijen

De provincie Noord-Brabant streeft ernaar om een bestuurlijk en financieel belang te houden in die organisaties die een bijdrage leveren aan het openbaar belang en waarvan de activiteiten aansluiten bij het beleid zoals dat door de provincie wordt gevoerd.

In 2009 is gestart met het opstellen van een kaderstellende nota "governance beleid", die in 2010 zal worden afgerond. In deze nota zal ook het beleid ten aanzien van verbonden partijen worden uitgewerkt.

Een afzonderlijke nota verbonden partijen heeft de provincie niet, wel is enkele jaren geleden de Nota Nutsvoorzieningen uitgebracht waarin werd ingegaan op algemene ontwikkelingen en voorgenomen beleid ten aanzien van de nutssectoren voor elektriciteit, gas, water, openbaar vervoer en afval. Verder zijn in 2003 uitgangspunten vastgelegd over de coördinatie van aandeelhouderschappen (BM-0016) en zijn op 2 juni 2006 door Provinciale Staten afspraken over de benoeming van provinciale commissarissen

vastgesteld.

Beleidswijzigingen voor specifieke verbonden partijen worden voor zover nodig of wenselijk afzonderlijk aan Provinciale Staten voorgelegd. Via periodieke evaluatie wordt bezien of de verbonden partijen nog in voldoende mate bijdragen aan de realisatie van de provinciale doelstellingen.

Aan de provincie Noord-Brabant verbonden partijen

De verbonden partijen van de provincie Noord-Brabant bestaan uit de provinciale deelnemingen, de gemeenschappelijke regelingen waaraan wordt deelgenomen en publiekrechtelijke rechtspersonen waarmee een financieel en bestuurlijk belang zijn gemoeid.

Het financiële risico van de verbonden partijen is gelijk aan de omvang van de deelneming (zie ook de paragraaf weerstandsvermogen), danwel gelijk aan de (jaarlijkse) bijdrage die de verbonden partij van de provincie ontvangt.

De provincie ontvangt dividend uit haar deelnemingen de Nederlandse Waterschapsbank, de Bank van Nederlandse Gemeenten, Delta Nutsbedrijven, Enexis Holding NV en Attero Holding NV. Het dividend dat de provincie ontvangt wordt als algemeen dekkingsmiddel in de begroting opgenomen.

Op 27 mei 2009 hebben GS besloten de aandelen in het commercieel deel van Essent te verkopen aan energiebedrijf RWE. De provincie blijft voor 30,8% aandeelhouder van Enexis, het netwerkbedrijf en Attero Holding NV.

Een overzicht van de verbonden partijen van de provincie Noord-Brabant is in de tabel op de volgende pagina opgenomen.

Een nadere specificatie van de deelnemingen is opgenomen in bijlage 9a bij de begroting 2010.

Deelnemingen	Vestigings- plaats	Aandelen- kapitaal	Bedragen x € 1.000			Bestuurlijk belang
			Waarde per 31 dec.2011			
			Nominale waarde	Agio	Gestort	
1a Enexis Holding NV	's-Hertogenbosch	30,8%	46.144		46.144	Stemrecht / Lidmaatschap RvC
1b CBL Vennootschap BV	's-Hertogenbosch	30,8%	6		6	Stemrecht / Lidmaatschap RvC
1c Vordering Enexis BV	's-Hertogenbosch	30,8%	6		6	Stemrecht / Lidmaatschap RvC
1d Verkoop Vennootschap BV	's-Hertogenbosch	30,8%	6		6	Stemrecht / Lidmaatschap RvC
1e Claim staat vennootschap BV	's-Hertogenbosch	30,8%	6		6	Stemrecht / Lidmaatschap RvC
1f Attero Holding NV	's-Hertogenbosch	30,8%	PM		PM	Stemrecht / Lidmaatschap Alg.vergadering van Aandeelhouders /Aandeelhouders commissie
1g Publiek Belang Elektriciteitsproductie	's-Hertogenbosch	30,8%	PM		PM	Stemrecht
2 NV Brabant Water	's-Hertogenbosch	31,5%	88		88	Stemrecht / Lidmaatschap RvC
3 Eindhoven Airport NV	Eindhoven	24,5%	1.112		556	Stemrecht / Lidmaatschap RvC
5 NV BOM	Tilburg	42,4%	14.087	3.019	17.106	Stemrecht / Lidmaatschap RvC
6 BV ORR	's-Hertogenbosch	28,0%	8		8	Stemrecht / Lidmaatschap RvC
6a CV ORR I	's-Hertogenbosch	27,0%	203		203	Stemrecht / Commanditair vennoot
6a CV ORR II	's-Hertogenbosch	27,0%	203		203	Stemrecht / Commanditair vennoot
7 BV TOM	's-Hertogenbosch	50,0%	9		9	Stemrecht / Lidmaatschap RvC
7a CV TOM	's-Hertogenbosch	49,8%	448		448	Commanditaire vennoot /stemrecht
8 BV Brabantse herstructureringsmaatschappij bedrijventerreinen	Tilburg	92,0%	62	39.525	39.587	Stemrecht / Lidmaatschap RvC
9 BV Agro & co kapitaalfonds	Tilburg	33,3%	6	2.327	2.333	Stemrecht / Lidmaatschap RvC Lidmaatschap in-vesteringscommissie
10 Bussiness Park Aviolanda Holding B.V.	Woensdrecht	60,0%	11	6.477	6.488	Stemrecht
11 NV Waterschapsbank	Den Haag	<0,1%	22		8	Stemrecht
12 NV Bank voor Nederlandse Gemeenten	Den Haag	<0,1%	100		100	Stemrecht
13 Delta NV	Middelburg	0,0538%	4		4	Stemrecht
		Totaal	62.530	51.349	113.309	

Gemeenschappelijke regelingen, verenigingen en stichtingen	Vestigingsplaats
Havenschap Moerdijk	Moerdijk
Stichting Moerdijkse Hoek	Moerdijk
Recreatieschap Nationaal Park de Biesbosch	Den Bosch
Interprovinciaal overleg IPO	Den Haag
Zuidelijke Rekenkamer	Eindhoven
INPA Huis van de Nederlandse Provincies	Brussel
Kleinschalig collectief vervoer West-Brabant	Breda
Kleinschalig collectief vervoer Brabant Noord-oost	Uden
Publiekrechtelijke rechtspersoon	
Nazorgfonds	's-Hertogenbosch

-1 Verkoop aandelen Essent (programma 6 Sociaal economische zaken)

Op 27 mei 2009 hebben GS besloten de aandelen in het Productie- en Leveringsbedrijf van Essent te verkopen aan energiebedrijf RWE. Uit de verkoop aan RWE vloeien de deelnemingen zoals genoemd onder 1a t/m 1g voort. De provincie is voor 30,8% aandeelhouder in deze deelnemingen.

1a Enexis Holding BV (programma 6 Sociaal Economische Zaken)

Doelstelling

Enexis beheert het energienetwerk in Noord-, Oost- en Zuid-Nederland voor de aansluiting van ongeveer 2,5 miljoen huishoudens, bedrijven en overheden. Als gevolg van de invoering van de Wet Onafhankelijk Netbeheer (WON) in Nederland diende Essent uiterlijk vòòr 1 januari 2011 gesplitst te worden in een Netwerkbedrijf en een Productie- en Leveringsbedrijf. Deze verplichte splitsing is echter al doorgevoerd per 30 juni 2009. Op basis van de wet zijn de publieke aandeelhouders van Essent N.V. voor exact hetzelfde aandelenpercentage aandeelhouder geworden van Enexis. De vennootschap heeft ten doel:

- het (doen) distribueren en het (doen)transporteren van energie, zoals elektriciteit, gas, warmte en (warm) water;
- het instandhouden, (doen) beheren, (doen) exploiteren en (doen) uitbreiden van distributie en transportnetten met annexen voor energie;
- het doen uitvoeren van alle taken die ingevolge de Elektriciteitswet 1998 en de Gaswet zijn toebedeeld aan een netbeheerder zoals daarin bedoeld;
- het binnen de wettelijke grenzen ontplooien van andere operationele en

ondersteunende activiteiten.

De provincie tracht met haar aandeelhouderschap de publieke belangen te behartigen.

Provinciaal risico

Het risico voor de aandeelhouders is relatief gering in relatie tot de waarde van het Netwerkbedrijf. Het nominaal aandelenkapitaal van deze vennootschap bedraagt € 149.682.196,-. Daarmee zijn op grond van de wet (art 2.:81 BW) de verplichtingen en daarmee de aansprakelijkheid van de aandeelhouders in totaliteit jegens Enexis Holding N.V. ook beperkt tot dit bedrag. Waar het gaat om de wettelijk geregelde ratio van minimaal 40% eigen vermogen, bevindt Enexis zich op dit moment zelfs boven de 50% eigen vermogen. Gecombineerd met de achtergestelde status van de 'vordering op Enexis vennootschap' (zie 1c), levert dit een laag risico op voor de aandeelhouders van Enexis N.V.

Toekomstige verwachting

Enexis Holding N.V. opereert in een gereguleerde markt, onder toezicht van de Energiekamer. Op basis van de businessplannen wordt voor de komende jaren een relatief bescheiden winst verwacht.

De Minister van Economische Zaken heeft in haar Aanwijzing bij het splitsingsplan aangegeven dat de dividend pay-out ratio over de boekjaren 2009 en 2010 maximaal 30% mag bedragen. Voor de jaren erna is dit vastgesteld op 50%. Dit is als zodanig ook vastgelegd in de statuten.

Enexis Holding BV	per 1 jan 2009	per 31 dec 2009
Eigen vermogen	€ 2.236 mln	€ 2.849,1 mln
Vreemd vermogen	€ 3.344,6 mln	€ 2.610,6 mln
Financieel resultaat 2009	€ 263,1 mln	

1b CBL Vennootschap B.V (programma 6 Sociaal Economische Zaken)

Doelstelling

De functie van deze CBL Vennootschap BV is dat zij de Verkopende Aandeelhouders zal vertegenwoordigen als medebeheerder (naast RWE, Enexis en Essent) van het CBL Fonds en in eventuele andere relevante CBL-aangelegenheden en zal fungeren als "doorgeefluik" voor betalingen namens aandeelhouders in en uit het CBL Fonds (CBL: cross border lease). Voor zover na beëindiging van alle CBL's en de betaling uit het CBL Fonds van de daarmee corresponderende voortijdige beëindigingvergoedingen nog geld overblijft in het CBL Fonds, wordt het resterende bedrag weer in de verhouding 50%-50% verdeeld tussen RWE en Verkopende Aandeelhouders.

Naast het feit dat deelname in CBL Vennootschap BV de noodzakelijke randvoorwaarden creëert voor maximalisatie van de verkoopopbrengst van Essent en een optimale (financiële) risicoafdekking voor eventuele aansprakelijkheid van de publieke aandeelhouders, is het deelnemen door de Verkopende Aandeelhouders in CBL Vennootschap BV om de volgende redenen in het openbaar belang:

- Redenen waarom het medebeheer van het CBL Fonds en de vertegenwoordiging inzake CBL aangelegenheden door de Verkopende Aandeelhouders wordt gebundeld in CBL Vennootschap BV en niet individueel wordt gedaan door alle aandeelhouders zijn gelegen in argumenten van flexibiliteit, eenvoudiger coördinatie en beheersbaarheid. Het is in de praktijk vrijwel ondoenlijk om met alle partijen het (mede)beheer te voeren over een fonds. Ook in de context van communicatie over, en besluitvorming met betrekking tot, de onderliggende CBL's zelf, is het efficiënter, sneller en goedkoper om met één partij van doen te hebben in plaats van met alle aandeelhouders. Deze argumenten van eenvoudiger coördinatie en efficiëntie gelden niet alleen in de relatie tussen de aandeelhouders onderling, maar zijn ook aspecten die door Essent, Enexis en RWE als van wezenlijk belang voor de toekomstige verhouding worden beschouwd.
- Hoewel niet te maken hebbend met CBL Vennootschap BV, maar met het CBL Fonds, is het openbaar belang ook bijzonder gediend met het bestaan van het CBL Fonds

omdat dit (i) het risico van de aandeelhouders jegens de wederpartijen van de CBL's deels beperkt en (ii) leidt tot een heldere en eenvoudige (namelijk 50%-50%) aansprakelijkheidsverdeling (althans voor het bedrag dat in het CBL Fonds zit) van CBL risico's tussen Verkopende Aandeelhouders en RWE.

Provinciaal risico

- Het risico en daarmee de aansprakelijkheid voor de aandeelhouders is relatief gering en beperkt tot de hoogte van het nominale aandelenkapitaal van deze vennootschap (ongeveer € 20.000), art 2.:81 BW).
- Daarnaast lopen de verkopende aandeelhouders van Essent het risico dat het gecreëerde CBL fonds ontoereikend kan zijn voor mogelijke CBL claims, waarbij de koopovereenkomst met RWE spreekt van een maximale begrenzing van het risico dat gelijk is aan de koopprijs. De kans dat dit risico zich voordoet wordt zeer onwaarschijnlijk geacht.

Toekomstige verwachting

De verwachting bestaat dat de komende jaren praktisch alle CBL contracten vervroegd zijn afgelost, waardoor naar verwachting een overschot resteert in de CBL Vennootschap B.V. die voor 50% ten goede komt aan de aandeelhouders.

CBL vennootschap BV	per 1 jan 2009	per 31 dec 2009
Eigen vermogen	0	\$ 22.466.233
Vreemd vermogen	0	\$ 137.539.974
Financieel resultaat 2009		\$ 6.233

1c Vordering Enexis B.V.(programma 6 Sociaal Economische Zaken)

Doelstelling

Als gevolg van de invoering van de Wet Onafhankelijk Netbeheer (WON) in Nederland diende Essent uiterlijk vóór 1 januari 2011 gesplitst te zijn in een Netwerkbedrijf en een Productie- en Leveringsbedrijf. Deze verplichte splitsing is echter al doorgevoerd per 30 juni 2009. Essent heeft eind 2007 een herstructurering doorgevoerd waarbij de economische eigendom van de gas- en elektriciteitsnetten binnen de Essent-groep zijn verkocht en overgedragen aan Enexis tegen de geschatte fair market value. Omdat Enexis B.V. over onvoldoende contante middelen beschikte om de koopprijs hiervoor te betalen is deze onverschuldigd gebleven en omgezet in een lening van Essent Nederland B.V. In

de Wet Onafhankelijk Netbeheer staat opgenomen dat het niet wenselijk is dat na splitsing financiële kruisverbanden blijven bestaan en omdat het op dat moment niet mogelijk was om de lening extern te financieren is derhalve besloten om de lening (vordering) niet mee te verkopen aan RWE, maar over te dragen aan de aandeelhouders. Op het moment van overdracht bedroeg de vordering € 1,8 miljard. De aflossing hiervan is vastgelegd in een leningsovereenkomst, bestaande uit verschillende looptijden (tot en met 10 jaar). Het rentepercentage dat op deze lening wordt vergoed bedraagt ongeveer 4,65%. Op basis van de Aanwijzing van de Minister van Economische Zaken is een bedrag van € 350 miljoen geormerkt als achtergesteld ten behoeve van mogelijke toekomstige conversie naar het eigen vermogen van Enexis.

Provinciaal risico

Het risico en daarmee de aansprakelijkheid voor de aandeelhouders is relatief gering en beperkt tot de hoogte van het nominale aandelenkapitaal van deze vennootschap (ongeveer € 20.000), art 2.:81 BW.

Daarnaast loopt Vordering Enexis B.V. beheerst geachte risico's op Enexis Holding B.V. voor de niet-tijdige betaling van rente en/of aflossing en, in het ergste geval, faillissement van Enexis Holding N.V.

Toekomstige verwachting

De vordering is vastgelegd in een leningovereenkomst bestaande uit vier tranches (3, 5, 7 en 10 jaar). Dit houdt in dat de komende jaren een stabiele inkomstenstroom van rente zal ontstaan.

Daarnaast zal Vordering Enexis B.V. samen met Enexis Holding N.V. ernaar streven, mede afhankelijk van de condities op de kapitaalmarkt, na verloop van tijd, (een deel van) de Vordering op Enexis te herfinancieren op de kapitaalmarkt, al dan niet via de uitgifte van obligaties.

Vordering op Enexis BV	per 1 jan 2009	per 31 dec 2009
Eigen vermogen	0	€ 99.628
Vreemd vermogen	0	€ 1.828.389.388
Financieel resultaat 2009		- € 372

1d Verkoop vennootschap BV (programma 6 Sociaal Economische Zaken)

Doelstelling

In het kader van de transactie met RWE hebben de verkopende aandeelhouders een aantal garanties en vrijwaringen gegeven aan RWE. Het overgrote merendeel van deze garanties en vrijwaringen is door de verkopende aandeelhouders op het moment van verkoop van Essent PLB aan RWE overgedragen aan deze Verkoop Vennootschap, die vanaf het moment van oprichting dus ook aansprakelijk is mochten een of meer van deze garanties onjuist blijken te zijn. (PLB:Productie en leveringsbedrijf) Ter verzekering van de betaling van eventuele schadeclaims heeft RWE bedongen dat een deel van de verkoopopbrengst door de verkopende aandeelhouders gedurende een bepaalde tijd in escrow wordt aangehouden. Buiten het bedrag dat in escrow zal worden gehouden, zijn de verkopende aandeelhouders niet boven het bedrag in escrow aansprakelijk voor inbreuken op garanties en vrijwaringen.

Daarmee is de functie van Verkoop Vennootschap B.V. dus tweërlei. Als vennootschap die vrijwel alle garanties en vrijwaringen onder de verkoopovereenkomst heeft overgenomen van de verkopende aandeelhouders zal zij eventuele garantieclaim procedures voeren tegen RWE. Daarnaast treedt Verkoop Vennootschap B.V. op als vertegenwoordiger van de verkopende aandeelhouders met betrekking tot het geven van instructies aan de escrow-agent wat betreft het beheer van het bedrag dat in escrow is gestort.

Provinciaal risico

Het risico en daarmee de aansprakelijkheid voor de aandeelhouders is relatief gering en beperkt tot de hoogte van het nominale aandelenkapitaal van deze vennootschap (ongeveer € 20.000), art 2.:81 BW)

Toekomstige verwachting

De looptijd van deze vennootschap is afhankelijk van de periode dat claims, door RWE, onder deze escrow kunnen worden ingediend en afgewikkeld (naar verwachting 6 jaar). Op het beheerde geld zal een rentevergoeding worden uitgekeerd en een eventueel overschot op het einde komt geheel ten goede aan de Verkopende aandeelhouders.

Verkoop Vennootschap BV	per 1 jan 2009	per 31 dec 2009
Eigen vermogen	0	€ 800.451.926
Vreemd vermogen	0	€ 417.021

Financieel resultaat 2009	- € 98.704
---------------------------	------------

1e Claim Staat Vennootschap BV.(programma 6 Sociaal Economische Zaken)

Doelstelling

In februari 2008 zijn Essent en Essent Nederland B.V., met toestemming van de publieke aandeelhouders, een procedure begonnen tegen de Staat der Nederlanden waarin zij een verklaring voor recht vragen dat bepaalde bepalingen van de splitsingwetgeving onverbindend zijn. Als gevolg van deze, in de ogen van Essent, onverbindende splitsingwetgeving (en de als gevolg daarvan doorgevoerde splitsing) lijden haar aandeelhouders schade. Inmiddels heeft de Rechtbank te 's-Gravenhage de vordering van Essent afgewezen. Essent is tegen deze uitspraak in hoger beroep gegaan. Vanwege praktische moeilijkheden met betrekking tot de overdracht van deze procedure aan de individuele aandeelhouders van Essent N.V., hebben Essent en RWE afgesproken dat de onderliggende (declaratoire) procedure over de vraag of (delen van) de splitsingswetgeving onverbindend zijn, ook na afronding van de transactie met RWE door Essent blijft worden gevoerd. Essent en RWE zijn echter overeengekomen dat de eventuele schadevergoedingsvordering van Essent op de Staat der Nederlanden die zou kunnen ontstaan als de rechter inderdaad van oordeel is dat (delen van) de splitsingswetgeving onverbindend zijn, wordt gecedeerd aan de aandeelhouders (en dus niet achterblijft binnen de Essent groep), die deze vordering gebundeld zullen gaan houden via de deelneming (de "Claim Staat Vennootschap BV").

Naast het feit dat deelname in Claim Staat Vennootschap BV de noodzakelijke randvoorwaarden creëert voor maximalisatie van de verkoopopbrengst van Essent en een optimale (financiële) risico-afdekking voor eventuele aansprakelijkheid van de publieke aandeelhouders, is het deelnemen door de aandeelhouders in Claim Staat Vennootschap BV in het openbaar belang om redenen van flexibiliteit, eenvoudiger coördinatie en beheersbaarheid. Het spreekt voor zich dat het voor de aandeelhouders (en ook voor RWE) eenvoudiger, beter en goedkoper is om gezamenlijk via de band van Claim Staat Vennootschap BV te procederen dan dit ieder voor zich te moeten doen (met alle kosten en moeilijkheden die met de onderlinge afstemming dan gepaard zouden gaan).

Provinciaal risico

Het risico en daarmee de aansprakelijkheid voor de aandeelhouders is relatief gering en beperkt tot de hoogte van het nominale aandelenkapitaal van deze vennootschap

(ongeveer € 20.000) bedragen (art 2.:81 BW)

Toekomstige verwachting

Essent is tegen de uitspraak van de Rechtbank in 's Gravenhage in beroep gegaan.

Claim Staat vennootschap BVt	per 1 jan 2009	per 31 dec 2009
Eigen vermogen	0	€ 100.031
Vreemd vermogen	0	0
Financieel resultaat 2009		€ 31

1f Attero Holding N.V.(programma 6 Sociaal Economische Zaken)

Doelstelling

Attero Holding N.V. is houdstermaatschappij van Attero B.V. Aangezien Attero geen deel uitmaakte van de verkoop van Essent N.V. aan RWE, is onderzocht of een separate verkoop van Attero mogelijk was. De uiteindelijke resultaten van het verkoopproces waren teleurstellend waarna de Raad van Bestuur van Essent N.V. heeft besloten het verkoopproces stop te zetten. De aandeelhouders van Essent N.V., waren al indirect aandeelhouder van Attero, maar zijn nu rechtstreeks aandeelhouder van Attero Holding N.V. Attero Holding N.V. heeft onder andere ten doel: het deelnemen in vennootschappen die werkzaam zijn op het gebied van de afvalverwijdering en -verwerking (waaronder in het bijzonder logistieke activiteiten), recycling/verwerking en het geschikt maken van afval tot producten voor hergebruik en energieopwekking.

Provinciaal risico

Het risico en daarmee de aansprakelijkheid voor de aandeelhouders beperkt zich tot de hoogte van het nominale aandelenkapitaal van deze vennootschap (ongeveer € 1.496.822) (art 2.:81 BW)

Toekomstige verwachting

De resultaten van Attero zullen de komende jaren onder druk komen te staan als gevolg van gewijzigde marktomstandigheden. Het strategisch plan en besluitvorming over dividenduitkeringen is vastgesteld door de (nieuwe) aandeelhouders.

Attero Holding NV	per 1 jan 2009	per 31 dec 2009
-------------------	----------------	-----------------

Eigen vermogen	€ 177.284.000	€ 240.664.000
Vreemd vermogen	€ 775.741.000	€ 681.559.000
Financieel resultaat 2009	€ 37.216.000	€ 59.362.000

1g Publiek belang elektriciteitsproductie BV (PBE) (programma 6 Sociaal Economische Zaken)

Doelstelling

Onderdeel van Essent was het 50% aandeel in N.V. Elektriciteits Productiemaatschappij Zuid-Nederland (EPZ), o.a. eigenaar van de kerncentrale in Borssele. Het bedrijf Delta NV uit Zeeland heeft de verkoop van dit bedrijfsonderdeel van Essent aan RWE bij de rechter aangevochten. Er lopen zowel een kort gedingprocedure als bodemprocedure. Deze zijn nog niet afgerond. Uit de gerechtelijke uitspraken tot nu toe blijkt dat noch het economisch noch het juridisch eigendom verkocht mag worden. PBE heeft het 50% belang in EPZ bij Energy Resources Holding (ERH) ondergebracht.

Provinciaal risico

PBE is op 1 oktober 2009 van start gegaan. De belangrijkste activiteiten van PBE zijn, via de dochter Energy Resources Holding het handelen in elektriciteit, het kopen van grondstoffen en afnemen van elektriciteit die door EPZ geproduceerd wordt. De dividenden van EPZ worden via ERH aan PBE uitgekeerd.

De elektriciteitsprijzen zijn marktgevoelig, door het afsluiten van langetermijncontracten worden schommelingen zoveel mogelijk voorkomen.

Het provinciale aandeel in PBE is 30,8 %.

Toekomstige verwachting

Er loopt een cassatie in het kort geding en een bodemprocedure, waarvan de uitkomst onzeker is, om ERH alsnog te kunnen verkopen aan RWE.

Publiekbelang electriciteitsproductie BV	per 1 jan 2009	per 31 dec 2009
Eigen vermogen		€ 167.876.000
Vreemd vermogen		€ 192.000
Financieel resultaat 2009		

1h Essent Sustainability Development Foundation.(programma 6 Sociaal Economische Zaken) (voornemen tot oprichting)

Doelstelling

Tussen RWE en Essent is een zogenaamd duurzaamheidscontract gesloten, met hierin bindende afspraken over onder meer: opwekking van betaalbare en duurzame energie, investeringen gericht op de productie van duurzame energie en reductie van CO₂-emissies, investeringen in innovatie en excellente service aan klanten tegen een concurrerende prijs. De taken van de stichting bestaan uit het bewaken van de uitvoering van het Ontwikkelingsplan en het uitvoeren van toezicht op de naleving hiervan. De stichting kent een bestuur, een Sustainability Development Council (SDC) en een Vendors Council (VC). Het bestuur zal op dezelfde wijze gaan functioneren als de huidige Aandeelhouderscommissie. De SDC bestaat uit 6 leden, waarvan 3 worden benoemd door de verkopende aandeelhouders en 3 worden benoemd door RWE en Essent. In de VC heeft elke verkopende aandeelhouder een vertegenwoordiger met stemrechten conform het aandelenbelang in Essent NV. dat de verkopende aandeelhouder ten tijde van lozing had.

Provinciaal risico

Het risico dat eerder gemaakte afspraken ten aanzien van duurzaamheid niet worden nagekomen (wanprestatie), waarop een boete door RWE/Essent zal moeten worden betaald.

Toekomstige verwachting

Het duurzaamheidscontract, de opgerichte stichting die de naleving van het contract moet bewaken, met adequate corporatie gouvernante en boeteclausule geven voldoende comfort dat de vastgelegde publieke doelstellingen gerealiseerd zullen worden.

-2 NV Brabant Water (programma 6 Sociaal Economische Zaken)

Brabant Water verzorgt de drink- en industriewatervoorziening aan 2,2 miljoen inwoners en het bedrijfsleven in Noord-Brabant. De provincie Noord-Brabant heeft 31,5% van de aandelen Brabant Water in bezit. De provincie heeft het recht twee commissarissen te benoemen. De provincie Noord-Brabant heeft in overeenstemming met het Kabinetsstandpunt uitgesproken dat (drink)water-leidingbedrijven in handen dienen te

blijven van publiekrechtelijke lichamen.

Er bestaan geen voornemens veranderingen aan te brengen in de deelneming in Brabant Water.

NV Brabant Water	per 1 jan 2009	per 31 dec 2009
Eigen vermogen	€ 313.550.000	€ 322.226.000
Vreemd vermogen	€ 353.531.000	€ 394.674.000
Financieel resultaat 2009	€ 32.955.000	€ 8.676.000

-3 Eindhoven Airport (programma 6 Sociaal economische zaken)

Eindhoven Airport wil als regionale luchthaven een bijdrage leveren aan het vergroten van de bereikbaarheid van de omliggende regio door het winstgevend en duurzaam exploiteren van een luchthaven die reizigers direct of indirect toegang geeft tot bestemmingen over de hele wereld. In haar bedrijfsvoering streeft de luchthaven ernaar de belangen van alle betrokkenen zo optimaal mogelijk te behartigen en respecteert zij de ruimtelijke en milieutechnische kwaliteit van de omgeving.

De provincie heeft 24,5% van de aandelen in bezit.

Eindhoven Airport	per 1 jan 2009	per 31 dec 2009
Eigen vermogen	€ 24.166.000	€ 26.129.000
Vreemd vermogen	€ 31.788.000	€ 28.937.000
Financieel resultaat 2009	€ 2.733.000	€ 2.192.000

-4.BV Administratiekantoor Gasnetwerk Oost-Brabant (programma 6 Sociaal economische zaken)

Als oud-aandeelhouder van Obragas is de provincie Noord-Brabant momenteel nog lid van de samenwerkingsovereenkomst oud-aandeelhouders Obragas.

-5.Brabantse ontwikkelingsmaatschappij (BOM) (programma 6 Sociaal economische zaken)

De NV Brabantse Ontwikkelingsmaatschappij (BOM) stelt zich ten doel de sociaal-economische structuur van de provincie Noord-Brabant duurzaam te versterken via vier Kerntaken. De kerntaken zijn Ontwikkeling & Innovatie (O&I, stimuleren samenwerking

bedrijfsleven & kennisinstellingen m.n. in Piekensectoren), Investeringsbevordering (IB, het actief werven en verankeren van nieuwe bedrijven die bijdragen aan de versterking van de economische structuur van de provincie), Bedrijventerreinen (BT, het herstructureren van bedrijventerreinen om de kwaliteit van bestaande bedrijventerreinen op peil te brengen en te houden) en Participatie en Beheer (P&B, het investeren van risicodragend kapitaal aan innovatieve en snelgroeiende ondernemingen in Brabant). De provincie heeft 32,62% van de aandelen in bezit. In het Bestuursakkoord is € 10 miljoen gereserveerd (in reserve Brabant 2050) als Investeringsuitgave 2008-2011 voor uitbreiding van het participatiefonds van de BOM.

Per ultimo 2009 was de eigendomsverhouding aandelen BOM tussen de twee aandeelhouders Rijksoverheid (i.c. Ministerie van Economische Zaken) en de provincie respectievelijk 67,4% en 32,6%.

De provincie Noord-Brabant heeft conform Bestuursakkoord haar kapitaal inzet in de BOM vergroot met € 10 miljoen. In eerste instantie in de vorm van een achtergestelde, converteerbare rentedragende (3%) lening. Het ministerie van Economische Zaken heeft een achtergestelde lening van € 6,4 mln. verricht. In 2010 zijn beide leningen geconverteerd. Dit heeft de aandelenverhouding tussen provincie en rijk gewijzigd van 32,6%- 67,4% in 42,5%-57,6%.

-6.Ontwikkelingsmaatschappij Ruimte voor Ruimte (ORR) (programma 9 Revitalisering landelijk gebied)

Deze ontwikkelingsmaatschappij waarin de provincie samen met private partijen participeert, is opgericht voor de uitvoering van de regeling Ruimte voor Ruimte. Die regeling vereist voorfinanciering en het verwerven en ontwikkelen van locaties. Dienst Regelingen (voorheen LASER) van het Ministerie van LNV draagt zorg voor de uitbetaling van de vergoedingen aan de boeren. De door Dienst Regelingen voorgefinancierde vergoedingen worden door de provincie terugbetaald. Deze uitbetaling van sloopvergoedingen van de eerste tranche kan de provincie op haar beurt weer in rekening brengen bij de ORR.

In 2008 heeft de oprichting plaatsgevonden van ORR II CV voor de uitvoering van de afspraken zoals die door de deelnemende partijen zijn overeengekomen in de vervolgsamenwerkingsovereenkomst (SOK2). Na de oprichting zijn de betreffende

activiteiten voortgezet in de ORR II CV. Het deelnemingskapitaal van ORR I CV is hiervoor gesplitst en voor 50% als deelnemingskapitaal ingebracht in ORR II CV.

In de begroting zijn geen specifieke kosten opgenomen voor de ORR en de activiteiten. Wel is de provincie verantwoordelijk voor het aandragen van voldoende (minimaal 150) kavels. Hiervoor is jaarlijks tot en met 2011 een bedrag van € 150.000 beschikbaar.

ORR CV I	per 1 jan 2009	per 31 dec 2009
Eigen vermogen	€ 9.577.000	€ 12.912.000
Vreemd vermogen	€ 33.411.000	€ 24.874.000
Financieel resultaat 2009	€ 5.008.000	€ 3.335.000

ORR CV II	per 1 jan 2009	per 31 dec 2009
Eigen vermogen	€ 689.000	-/- € 93.000
Vreemd vermogen	€ 4.319.000	€ 12.501.000
Financieel resultaat 2009	-/- € 61.000	-/- € 782.000

ORR BV	per 1 jan 2009	per 31 dec 2009
Eigen vermogen	€ 164.000	€ 211.000
Vreemd vermogen	€ 192.000	€ 140.000
Financieel resultaat 2009	€ 75.000	€ 47.000

-7. Tuinbouwontwikkelingsmaatschappij (TOM) (programma 9 Revitalisering landelijk gebied)

De TOM CV/BV houdt zich bezig met het ontwikkelen van glastuinbouwgebieden. De Provincie Noord-Brabant en ZLTO (NCB-Ontwikkeling) nemen ieder voor 50% deel in het (aandelen)kapitaal van de TOM BV, terwijl de deelneming in TOM CV is bepaald op ieder 49,75%. Het restant (0,5%) is in handen van TOM BV.

In de begroting 2010 en volgende jaren zijn geen specifieke kosten gemaakt voor de activiteiten van de Tuinbouwontwikkelingsmaatschappij.

TOM CV	per 1 jan 2009	per 31 dec 2009
--------	----------------	-----------------

Eigen vermogen	-/- € 2.104.079	-/- € 1.503.366
Vreemd vermogen	€ 17.877.930	€ 12.459.297
Financieel resultaat 2009	-/- € 2.067.284	€ 600.713

TOM BV	per 1 jan 2009	per 31 dec 2009
Eigen vermogen	€ 8.543	€ 18.000
Vreemd vermogen	€ 46.666	€ 155.864
Financieel resultaat 2009	-/- € 4.762	€ 9.454

-8. BV Brabantse herstructureringsmaatschappij bedrijventerreinen (programma 6 Sociaal economische zaken)

De Brabantse aanpak bestaat uit 2 onderdelen: BOM bedrijventerreinen (onderdeel van de BOM NV), een kennis- en expertise-unit en de Brabantse Herstructureringsmaatschappij voor Bedrijventerreinen (BHB), een participatiefonds. De kennis- en expertise-unit maakt het mogelijk dat tot 2010, 37 herstructureringsplannen worden opgeleverd. De gemeenten en projectontwikkelaars participeren financieel in deze herstructureringsprojecten om de gemaakte plannen uit te kunnen voeren.

De Brabantse Herstructureringsmaatschappij Bedrijventerreinen BV (BHB) participeert in herontwikkelingsprojecten. Het daarvoor benodigde kapitaal wordt door de aandeelhouders geleverd, met name door agiostortingen door de provincie. De agiostortingen worden gefinancierd uit het herstructureringsbeleid (€ 30 mln over de periode 2005-2015), intensiveringsbeleid bestuursakkoord (2007-2011) en het maatregelenpakket kredietcrisis (2009-2010). Deze kapitaalstortingen gaan gepaard met uitbreiding van het aandelenbezit van de provincie in de BHB. De aandelenverhouding is op 8 juni 2010 92% (PNB) versus 8% (BOM) geworden.

BHB bv	per 1 jan 2009	per 31 dec 2009
Eigen vermogen	€ 14.322.973	
Vreemd vermogen	€ 72.928	
Financieel resultaat 2009	€ 409.070	

Het financieel jaarverslag 2009 van de BHB is nog niet vastgesteld.

-9. Agro & Co kapitaalfonds BV (programma 6 Sociaal economische zaken)

Agro & Co kapitaalfonds B.V. is de 'participatiepoot' van Agro & Co, de ontwikkelingsorganisatie op het vlak van nieuwe, perspectievolle, agro-gelieerde bedrijvigheid, met als doel bevordering van de dynamiek en duurzaamheid van het Brabantse landelijk gebied.

Doel van het Kapitaalfonds is deelname in activiteiten in de vorm van risicodragend kapitaal. Het Kapitaalfonds heeft de goedkeuring verkregen van de Europese Commissie en is officieel november 2005 van start gegaan. Medeoprichters van Agro & Co zijn de ZLTO (NCB Participaties) en de gezamenlijke Brabantse Rabobanken. De drie partijen nemen voor dezelfde bijdrage en op dezelfde voorwaarden deel in het Kapitaalfonds. In 2006 is de bijdrage van € 7 miljoen volgestort door de drie partijen; iedere partij heeft een aandeel betaald van € 2.333.333,-. Op 12 december 2008 hebben PS ingestemd met het GS-voorstel om voor de periode tot juli 2012 te blijven participeren in Agro & Co (zowel Kapitaalfonds als Stichting). Met de overige aandeelhouders is afgesproken dat vooralsnog niet tot een 2^e-tranche storting aandelenkapitaal wordt overgegaan.

Naast het Kapitaalfonds B.V. bestaat Agro & Co ook uit een 'ontwikkel- en adviespoot' in de vorm van een stichting: de Stichting Agro & Co Brabant.

Agro& co	per 1 jan 2009	per 31 dec 2009
Eigen vermogen	€ 6.324.253	€ 5.420.779
Vreemd vermogen	€ 89.731	€ 102.163
Financieel resultaat 2009	-/- € 681.876	-/- € 903.474

-10 Business Park Aviolanda Holding B.V. (programma 6 Sociaal economische zaken)

De provincie neemt deel in een onderneming die eigenaar is van het bedrijventerrein van Stork/Fokker bij de vliegbasis te Woensdrecht (PS 45/09 A). Deze onderneming (joint-venture) is samen met de gemeente Woensdrecht, de Brabantse Herstructureringsmaatschappij Bedrijventerreinen en Stork opgericht. De joint-venture bestaat uit een holding en twee dochtermaatschappijen ('beheer' en 'ontwikkeling'), alsmede uit een ontwikkelingsmaatschappij (CV/BV). Het doel is ruimte ter beschikking te stellen voor de nieuwvestiging van hoofdzakelijk luchthavengebonden bedrijven. In eerste

instantie gaat het hierbij om 4,7 ha. Later kan daar nog eens 1,1 ha bijkomen. Laatstbedoelde grond is thans bebouwd en in gebruik bij Fokker Aircraft Services.

Risico's die de onderneming van de joint-venture bedreigen zijn:

- De belangstelling voor de vestiging van bedrijven valt tegen;
- Stork/Fokker trekt weg uit Woensdrecht;
- Ruimtelijke ordenings-, milieu- en natuurbeschermingsregels staan de uitoefening van de gewenste bedrijfsactiviteiten in de weg;
- De joint venture heeft teveel voor het terrein en de opstallen betaald;
- Bedrijven worden afgeschrikt door de beperkte openstellingstijden van de start- en landingsbaan;
- Onverwachte grote bodemverontreiniging treedt aan het licht.

Bij behandeling van het Statenvoorstel (PS 45/09 A) voor de oprichting van de joint-venture is geconstateerd dat bovengenoemde risico's aanvaardbaar zijn voor de provincie. In de voortgangsrapportage over het provinciale ontwikkelbedrijf treft u een nadere toelichting aan over de huidige stand van zaken.

Joint-venture Aviolanda	per 1 juli 2010
Eigen vermogen	€ 12.147.400
Vreemd vermogen	€ 17.263.457
Financieel resultaat 2009	-

-11.t/m 13. Overige deelnemingen (algemeen financieel beleid)

De provincie brengt via de deelnemingen in NV Waterschapsbank en NV Bank voor Nederlandse Gemeenten een stukje provinciale betrokkenheid tot uitdrukking bij financiële instellingen die gericht zijn op de lagere overheid.

Het uit deze deelnemingen ontvangen dividend wordt als algemeen dekkingsmiddel in de begroting ingezet.

De deelneming in Delta Water Bedrijf NV komt voort uit het belang dat de provincie had in het voormalige waterleidingbedrijf Zuid-West Nederland.

Havenschap Moerdijk (programma 6 Sociaal economische zaken)

Het Havenschap Moerdijk is een gemeenschappelijke regeling met als doel het doen

aanleggen en exploiteren van complexe industrieterreinen en -havens. Deelnemers zijn de provincie en de gemeente Moerdijk (ieder voor 50%).

De portefeuillehouder Mobiliteit en infrastructuur van de provincie is lid en voorzitter van het dagelijks bestuur en lid en voorzitter van de Raad van Bestuur.

In de Raad van Bestuur hebben voorts twee PS-leden en nog een lid van Gedeputeerde Staten zitting. De provincie deelt mee in de overschotten en tekorten die bij de gronduitgiften van het schap ontstaan alsmede in de exploitatieresultaten.

Havenschap Moerdijk	per 1 jan 2009	per 31 dec 2009
Eigen vermogen	€ 26.248.016	€ 31.985.824
Vreemd vermogen	€ 106.519.081	€ 131.786.056
Financieel resultaat 2009	€ 6.375.426	20.031.037€

Stichting Moerdijkse Hoek (programma 6 Sociaal economische zaken)

In december 1998 is de stichting Moerdijkse Hoek opgericht. De stichting heeft als doelstelling: 'de totstandkoming van een grootschalig vernieuwend duurzaam bedrijventerrein in de gemeente Moerdijk te bevorderen'. Werkzaamheden om de stichting op te heffen zijn in gang gezet.

Natuur- en recreatieschap Nationaal Park de Biesbosch (programma 5 Natuur, bos en landschap)

Het Natuur- en recreatieschap Nationaal Park de Biesbosch is een gemeenschappelijke regeling waarin naast de provincie ook twee gemeenten deelnemen met als doel de bescherming en de ontwikkeling van de natuur, de bewaring en de ontwikkeling van het landschap en de zorg voor en de ontwikkeling van de recreatie in dit gebied.

De provincie draagt jaarlijks voor de helft bij in de kosten van het schap.

Per 1 januari 2006 is de bestuursstructuur aangepast. Bestuurlijk is de provincie vertegenwoordigd met de gedeputeerde voor Natuur en Landschap.

De provincie draagt € 62.500 bij in de begroting van het schap die totaal € 125.000 bedraagt.

Natuur en recreatieschap	per 1 jan 2009	per 31 dec 2009
Eigen vermogen	€ 106.000	€ 64.000

Vreemd vermogen	-	
Financieel resultaat 2009	€ 3.300-	(€ 5.500)

IPO (programma 1 Bestuur)

Het interprovinciaal overleg is een vereniging waarin alle provincies zijn vertegenwoordigd en die tot doel heeft de belangen te behartigen van de provincies bij het Rijk. De provincie Noord-Brabant betaalt naar rato mee in de kosten van het IPO-secretariaat en in de kosten van de diverse projecten en programma's. De geraamde bijdrage aan het IPO voor 2011 bedraagt: € 885.490.

Zuidelijke Rekenkamer (programma 1 Bestuur)

De Zuidelijke Rekenkamer is de gemeenschappelijke rekenkamer van de provincies Limburg en Noord-Brabant. Op grond van artikel 183 van de Provinciewet onderzoekt zij de doeltreffendheid, de doelmatigheid en de rechtmatigheid van het door het provinciebestuur gevoerde bestuur.

Het bestuur van de Zuidelijke Rekenkamer is voor de duur van zes jaar benoemd door Provinciale Staten van beide provincies.

Beide provincies dragen jaarlijks bij in de kosten van de rekenkamer. De geraamde bijdrage van de provincie Noord-Brabant aan de Zuidelijke Rekenkamer voor 2011 bedraagt € 343.269.

INPA huis der provincies in Brussel (programma 1 Bestuur)

INPA dient een algemeen bestuurlijke belang voor wat betreft de invloed van de provincie(s) in de Europese Unie. INPA (International Non-Profit Association) huis der provincies is een vereniging naar Belgisch recht. In INPA huis der provincies zijn de Nederlandse provincies als leden van de vereniging vertegenwoordigd. De provincie Noord-Brabant heeft een eigen vertegenwoordiger in Brussel.

Kleinschalig Collectief Vervoer (programma 2 Verkeer en vervoer)

Samenwerking

De provincie werkt sinds 2000 met de gemeenten waarvoor zij de vervoersautoriteit is, samen in vier regio's aan de ontwikkeling en instandhouding van de Regiotaxi. Daartoe zijn convenanten aangegaan. In 2010 is een nieuwe samenwerkingsovereenkomst tot stand gekomen tussen de provincie en de 48 gemeenten, samenwerkend in vier regio's.

De afspraken zijn geactualiseerd in verband met nieuwe wetgeving en nieuwe provinciebrede financiële afspraken. De afspraken gaan in per 2011.

Doel van de afspraken is samenwerking in wederzijds belang ten behoeve van aanbesteding, beheer en ontwikkeling van de Regiotaxi en de transitie van gehandicapte reizigers uit de Regiotaxi naar het toegankelijke OV.

De samenwerkingsovereenkomst regelt de jaarlijkse besteding van ca. € 12,4 miljoen, uit te geven aan exploitatiekosten regiotaxi, contractbeheer, (toegankelijk) OV en onderzoek. In de nieuwe samenwerkingsovereenkomst worden afspraken gemaakt over een effectievere besteding van de middelen. Daartoe behoort ook een afname van een provinciale bijdrage vanuit de Brede Doeluitkering Verkeer en Vervoer die nu wordt ingezet voor de bekostiging van vervoer op basis van de Wet maatschappelijke ondersteuning. De vier regio's zijn KCV West-Brabant, KCV Noord-Oost Brabant, KCV Midden-Brabant en KCV Den Bosch & Meierij.

Gemeenschappelijke regelingen

Voor de regio's West-Brabant en Noordoost Brabant zijn gemeenschappelijke regelingen aangegaan. Deze regelingen hebben rechtspersoonlijkheid. Voor de regio's Midden Brabant en Den Bosch zijn geen gemeenschappelijke regelingen gemaakt en geldt alleen de samenwerkingsovereenkomst.

Gemeenschappelijke regeling Kleinschalig Collectief Vervoer West-Brabant

Deze gemeenschappelijke regeling met rechtspersoonlijkheid stelt zich ten doel:

- om de zorg, die elke gemeente zelf heeft voor het sociale en recreatieve vervoer van mensen die beperkingen ondervinden bij het verplaatsen buitenshuis, in gezamenlijkheid doelmatig en effectief te organiseren en te realiseren. Hiertoe wordt een vervoerssysteem in stand gehouden met de gezamenlijke intentie dit systeem te optimaliseren;
- om de zorg in het algemeen voor de bereikbaarheid en leefbaarheid binnen het verzorgingsgebied in afstemming en intensieve samenwerking verder vorm te geven door een systeem van collectief vraagafhankelijk vervoer;
- om de verdere ontwikkelingen van het kleinschalig collectief vervoer af te stemmen met de ontwikkelingen binnen het gehele collectieve personenvervoer, in overleg met andere zich daarmee bezighoudende bestuurlijke overlegtafels.

Jaarlijkse bijdrage: € 7.900.000 (uit de Brede Doeluitkering Verkeer en Vervoer).

Gemeenschappelijke regeling Kleinschalig Collectief Vervoer Brabant Noord-Oost

Het betreft gemeenschappelijke regeling met rechtspersoonlijkheid met 14 gemeenten met als doel het tot stand brengen, ontwikkelen en instandhouden van een stelsel van kwalitatief hoogwaardig kleinschalig collectief vervoer.

Jaarlijkse bijdrage: € 2.200.000 (uit de Brede Doeluitkering Verkeer en Vervoer).

Financieel overzicht.

KCV West-Brabant	per 1 jan 2009	per 31 dec 2009
Eigen vermogen	€ 473.636	Nog niet bekend
Vreemd vermogen	€ 1.714.971	Nog niet bekend
Financieel resultaat 2009	€ 166.671	Nog niet bekend

De jaarlijkse bijdrage is € 9.503.726 (uit de Brede Doeluitkering Verkeer en Vervoer)

KCV Brabant Noord-Oost	per 1 jan 2009	per 31 dec 2009
Eigen vermogen	€ 209.825	Nog niet bekend
Vreemd vermogen	€ 1.937.433	Nog niet bekend
Financieel resultaat 2009	€ 27.891	Nog niet bekend

De jaarlijkse bijdrage is € 1.299.796 (uit de Brede Doeluitkering Verkeer en Vervoer)

KCV Midden Brabant	per 1 jan 2009	per 31 dec 2009
Eigen vermogen	€ 981.995	Nog niet bekend
Vreemd vermogen	€ 3.123.227	Nog niet bekend
Financieel resultaat 2009	€ 365.855	Nog niet bekend

De jaarlijkse bijdrage is € 1.666.384 (uit de Brede Doeluitkering Verkeer en Vervoer)

KCV 's-Hertogenbosch	per 1 jan 2009	per 31 dec 2009
Eigen vermogen	€ 1.331.814	Nog niet bekend
Vreemd vermogen	€ 537.133	Nog niet bekend
Financieel resultaat 2009	€ 445.174	Nog niet bekend

De jaarlijkse bijdrage is € 914.667 (uit de Brede Doeluitkering Verkeer en Vervoer)

De gegevens over Eigen- en Vreemd vermogen en Financieel Resultaat zijn nog niet bekend. De jaarrekeningen 2009 van de regio's zijn nog niet beschikbaar.

Fonds nazorg gesloten stortplaatsen Provincie Noord-Brabant (programma 4 Milieu)

Op 1 april 1998 is de Nazorgregeling Wet Milieubeheer (Leemtewet bodembescherming) werking getreden. In deze wet is de verantwoordelijkheid voor een eeuwigdurende nazorg voor stortplaatsen, waar na 1 september 1996 afvalstoffen zijn of worden gestort, neergelegd bij de provincies.

Doel van de wetgever is te voorzien in een zodanig beheer van stortplaatsen dat na sluiting de grootst mogelijke bescherming wordt geboden tegen nadelige gevolgen. Om hiervoor de benodigde financiële middelen aan te trekken is de nazorgheffing ingesteld die wordt opgelegd aan stortplaatseigenaren. De opbrengst van de heffing wordt in het nazorgfonds gestort. Het nazorgfonds wordt naast de heffingen ook gevoed door beleggingsopbrengsten. Het fonds is van rechtswege een rechtspersoon. Het algemeen bestuur wordt gevormd door het college van GS. In het dagelijks bestuur hebben de portefeuillehouders Bestuur en Middelen en Ecologie zitting.

Tot het moment van sluiting van een stortplaats is het financiële risico van belegde nazorggelden voor de vergunninghouders. Na sluiting is dat risico voor de provincie Noord-Brabant.

Het gaat dan om de volgende provinciale risico's:

- te weinig rendement op het belegde vermogen, na sluiting;
- de financiële gevolgen ten gevolge van calamiteiten door bijv. aardbevingen, overstromingen of het neerstorten van vliegtuigen;
- het hoger uitvallen van de kosten van nazorg door niet voorziene prijsstijgingen van de

te nemen nazorgmaatregelen en niet voorziene aanvullende maatregelen;

- de mogelijkheid dat de provincie aansprakelijk wordt gesteld voor schade aan derden door of als gevolg van de stortplaats;
- het voortijdig falen van aangebrachte voorzieningen.

Voor het verzorgen van de financiële administratie, coördinatie en secretariële ondersteuning worden salariskosten (inclusief 50% overhead) door de directies Middelen en Ecologie doorberekend. Volgens het Jaarverslag 2009 van het Nazorgfonds is € 91.047 door de provincie bij het Nazorgfonds in rekening gebracht. In verband met de kredietcrisis is de waarde van de aandelen en daarmee het vermogen van het Nazorgfonds in de loop van 2008 aanmerkelijk gedaald. In 2009 was sprake van een duidelijk herstel.

Nazorgfonds	per 1 jan 2009	per 31 dec 2009
Eigen vermogen	p.m.	p.m.
Vreemd vermogen	-	
Financieel resultaat 2009	-/- € 17.849 mln.	€ 12.440 mln.

Paragraaf 8

Grondbeleid

Grondbeleid

Portefeuillehouder:

R.A.C. van Heugten

Wat wil de provincie bereiken?

Actief en passief grondbeleid

Grondbeleid is één van de instrumenten om provinciaal beleid te realiseren. Actief grondbeleid houdt in dat de provincie zelf gronden (en opstallen) verwerft, beheert, eventueel ontwikkelt en verkoopt. Van passief grondbeleid is sprake als de provincie wel regulerend optreedt ten aanzien van het grondgebruik, maar de aankoop, het beheer en de eventuele exploitatie van de grond overlaat aan private partijen.

De uitgangspunten van het provinciale grondbeleid zijn vastgelegd in het besluit van Provinciale Staten van 7 december 2007, PS 111/01, op basis van de notitie "Passend en gepast vooruit, Grondbeleid als instrument voor ontwikkelingsgericht handelen". Deze uitgangspunten zijn nader ingevuld in de door Gedeputeerde Staten op 26 augustus 2008, respectievelijk 17 februari 2009 vastgestelde notities RM-1311 over de Provinciale grondbank en RM-1393 over het Ontwikkelbedrijf provincie Noord-Brabant. Voor de activiteiten van het provinciaal ontwikkelbedrijf zijn spelregels vastgelegd in het Beheersstatuut Ontwikkelbedrijf provincie Noord-Brabant, vastgesteld door Provinciale Staten op 23 april 2010 (PS 14/10 E).

Met het actieve provinciale grondbeleid beoogt de provincie tegen aanvaardbare prijzen tijdig gronden beschikbaar te krijgen voor de realisering van door haar beoogde ruimtelijke doelen. Actief grondbeleid voert de provincie reeds jarenlang voor de aanleg van infrastructuur (wegen) en de handhaving en uitbreiding van natuurgebieden (ecologische hoofdstructuur). Relatief recente doelen waarvoor de provincie actief grondbeleid voert zijn de revitalisering van het landelijke gebied en het teruggeven van ruimte aan de rivieren. Ook het sluiten van overeenkomsten met grondeigenaren over bodemsanering wordt tot het actieve grondbeleid gerekend.

De laatste jaren heeft de provincie zich intensiever dan voorheen op de grondmarkt begeven. Een aantal aankoopkansen dat zich voor heeft gedaan in het landelijk en

stedelijk gebied is benut, in overleg met de betrokken gemeenten. Hierdoor is de grondvoorraad gegroeid. Deze lijn zal worden doorgezet in 2011. Op die manier wordt een belangrijke voorwaarde geschapen om de ontwikkelende aanpak van ruimtelijke opgaven te verwezenlijken.

Wat gaat de provincie daarvoor doen?

Het bureau Vastgoed verwerft en ontwikkelt namens de provincie gronden in opdracht van beleidsdirecties. In 2011 zal Vastgoed uitvoering geven aan de volgende opdrachten:

Grondverwerving programma landelijk gebied

De grondverwerving binnen het Programma Landelijk Gebied is grotendeels gericht op de realisatie van de ecologische hoofdstructuur en de robuuste verbindingen. Grondverwerving voor deze doelen gebeurt voor het grootste deel door de Dienst Landelijk Gebied van het Ministerie van LNV (DLG), overeenkomstig de door de provincie met haar gesloten prestatieovereenkomsten. De aansturing van DLG op dit punt wordt verzorgd door het provinciale bureau Vastgoed. Het provinciaal Meerjarenprogramma Landelijk Gebied 2007 – 2013 (PMJP) is de basis voor de verwerving van gronden voor de ecologische hoofdstructuur en voor robuuste verbindingen.

Provinciale wegen

Het Brabants MIT (meerjarenprogramma infrastructuur en transport) is het uitvoeringsprogramma van het Provinciaal Verkeers- en Vervoerplan: "Verplaatsen in Brabant", (PVVP, PS 53/06, 12 sept 2006). Het MIT wordt jaarlijks vastgesteld en is een bijlage van de provinciale begroting. In het meerjaren investeringsprogramma wordt aangegeven welke infrastructurele projecten de komende vijf jaar naar verwachting uitgevoerd zullen worden.

In 2011 zal het bureau Vastgoed voor circa € 3 miljoen aan gronden verwerven voor de provinciale wegen. De belangrijkste projecten waarvoor aankopen zullen plaatsvinden zijn:

Omleiding Baarle – Nassau (N639)
 Reconstructie N620, Baarle – Belgische grens
 Reconstructie N261, Tilburg – Waalwijk
 Verbreding N279, Veghel - Helmond

Ontwikkelbedrijf

De activiteiten van het Ontwikkelbedrijf, onderdeel van het bureau Vastgoed, zijn gericht op de feitelijke realisering van ruimtelijke projecten van provinciaal belang. Welke projecten dit zijn wordt met name bepaald aan de hand van de provinciale structuurvisie. Het Ontwikkelbedrijf verricht in hoofdzaak twee activiteiten: het op bedrijfsmatige wijze deelnemen in grondexploitaties en het anticiperend of strategisch verwerven van grond en opstallen. Met de vaststelling van het beheersstatuut (PS 23 april 2010, 14/10 E), is het organisatorische en financiële kader voor de uitoefening van de activiteiten door het Ontwikkelbedrijf gegeven. Gedeputeerde Staten verschaffen Provinciale Staten twee maal per jaar, tegelijk met de begroting en jaarstukken, een rapportage waarin de stand van zaken is opgenomen van elk door het Ontwikkelbedrijf in exploitatie genomen project en de anticiperende en strategische grondverwerving (aan- en verkopen) door het Ontwikkelbedrijf.

Wat mag dat kosten?

De grondverwerving ten behoeve van programma landelijk gebied worden gefinancierd uit de budgetten uit het provinciaal meerjarenprogramma voor het landelijk gebied. De grondverwerving ten behoeve van de aanleg van provinciale infrastructuur worden gefinancierd uit de MIRT gelden (MIRT:Meerjarenprogramma infrastructuur, ruimte en transport).

Voor investeringen van het Ontwikkelbedrijf (projecten, anticiperende en strategische verwervingen) is een krediet beschikbaar van € 250 miljoen; de risico's worden gedekt door de Reserve Grondbank. Deze reserve heeft in totaal een omvang van € 101 miljoen, onderverdeeld in € 50 miljoen voor de dekking van risico's van het project Stimuleren woningbouw en € 51 miljoen voor de risico's van het Ontwikkelbedrijf.

Financiële begroting

Financiële begroting

Het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten schrijft voor dat de financiële begroting dient te bestaan uit het overzicht van lasten en baten en een uiteenzetting van de financiële positie met daarbij een toelichting die ingaat op a. de gronden waarop de ramingen zijn gebaseerd en b de belangrijkste verschillen t.o.v. de vorige begroting.

Gronden waarop de ramingen zijn gebaseerd.

De begroting 2011 bestaat uit de oorspronkelijke ramingen van ongewijzigd beleid met daarbij de ramingen van de doorwerking van PS-besluiten en GS-besluiten t/m 20 juli 2010 inclusief Voorjaarsnota 2010.

Basis voor de begroting 2011 zijn de ramingen uit de jaarschijven van de meerjarenraming 2011-2014.

De provinciale meerjarenbegroting wordt jaarlijks bijgesteld voor de nominale ontwikkelingen. Daarbij wordt uitgegaan van de cijfers van het Centraal Planbureau (CPB) zoals gepubliceerd in de Macro Economische Verkenning (MEV). In onderstaande tabel zijn de percentages aangegeven voor 2011 e.v. waarmee in de begroting 2011 is rekening gehouden.

Financieel-technische uitgangspunten	2010	2011 e.v.
Rekenrente (gebaseerd op lange renteprognose)	3,5%	3,5%
Prijsontwikkeling	1,25%	1,75%
Loonkostenontwikkeling	1,25%	1,75%
Index bruto overheidsinvesteringen	1,0%	1,5%

Rente

De rekenrente is gebaseerd op de verwachte lange rente of kapitaalmarktrente, zijnde de rente voor langlopend krediet (meer dan twee jaar). Als ijkpunt hiervoor dient de CPB-prognose uit de Macro Economische Verkenning (MEV), in combinatie met de renteverwachting van de Bank van Nederlandse Gemeenten. In dat perspectief is het logisch om voor 2011 e.v. – de nieuwe meerjarenraming strekt tot en met 2014 – een rekenrente aan te houden van 3,5%.

Het rente-omslagpercentage is berekend op 5,04% (zie bijlage 5).

In de jaren 2011 t/m 2014 wordt rekening gehouden met een gelijkblijvend rentepercentage.

Op de reserves wordt geen rente bijgeschreven.

Kapitaallasten

In de raming van de kapitaallasten is rekening gehouden met de nieuwe investeringen op grond van het meerjarige investeringsschema zoals opgenomen in de Voorjaarsnota en in de begroting opgenomen in bijlage 16. De kapitaallasten voor de jaren 2011 t/m 2014 zijn in de begroting verwerkt.

In het accountantsrapport bij de jaarstukken 2009 heeft de provinciale accountant geadviseerd de bijdragen aan investeringen van derden niet langer te activeren, maar meteen als last in de exploitatie te nemen. In vervolg hierop is bij de voorjaarsnota 2010 door PS besloten de desbetreffende boekwaarden van deze activa vervroegd af te schrijven waarbij de lasten van deze vervroegde afschrijving worden gedekt met een beroep op de algemene reserve component Essent-middelen. In de begroting 2011 is deze vervroegde afschrijving geëffectueerd in de jaarschijf 2010.

Formatie

In het nieuwe bestuursakkoord zijn als aanvulling op de 10% efficiencyoperatie uit de vorige bestuursperiode additionele efficiëncymaatregelen opgenomen. Voor deze bestuursperiode is een taakstelling afgesproken van 4% binnen de totale personeels- en apparaatskostenbegroting, oplopend van 1% in 2008 tot 4% in 2011. Bij de Voorjaarsnota 2010 is de toegestane formatie - rekening houdend met de noodzaak tot ombuigingen/inkrimping van het takenpakket enerzijds en anderzijds de afronding van het bestuursakkoord, de investeringsimpuls infrastructuur en het maatregelenpakket economische crisis - bepaald op 1.360,8 fte per 1 januari 2011 (zie ook de paragraaf bedrijfsvoering blz. 244).

Salariskosten

De structurele salariskosten zijn gebaseerd op de toegestane formatiesterkte op basis van een 36-urige werkweek. In de raming is rekening gehouden met een normatieve onderbezetting van de personeelsformatie van 0%.

De collectieve arbeidsovereenkomst voor de sector provincies loopt tot 1 juni 2011.

Voor een toelichting op de toedeling van de apparaatslasten vanuit de paragraaf bedrijfsvoering over de 10 programma's in de begroting wordt verwezen naar bijlage 3.

Uitkering provinciefonds

De raming van de uitkering uit het provinciefonds 2011 t/m 2014 is gebaseerd op de cijfers en uitgangspunten van de september-circulaire 2009. De cijfers van de juni-circulaire 2010 zullen zoals gebruikelijk samen met de consequenties van de nieuwe rijksbegroting worden betrokken bij de financiële actualisering in de Najaarsbrief.

Opcenten motorrijtuigenbelasting

Conform de afspraak in het nieuwe bestuursakkoord is het opcententarief voor de periode 2007-2011 bevroren op het niveau van 71,6 opcenten.

In het programmaplan zijn per programma de gerealiseerde lasten en baten van het jaar 2009 opgenomen alsmede de geraamde lasten en baten voor de jaren 2010 t/m 2014 inclusief toelichting. De algemene dekkingsmiddelen, de post onvoorzien en de overige stelposten zijn toegelicht in het onderdeel algemeen financieel beleid van het programmaplan.

In het overzicht van lasten en baten (blz. 298 t/m 301) staan de ramingen 2011 van de programma's, van de algemene dekkingsmiddelen, van de post onvoorzien en van de overige stelposten. De ramingen uit het overzicht van lasten en baten komen overeen met de ramingen zoals opgenomen in het programma's (jaarschijf 2011) en worden hier niet verder toegelicht.

Activa

De 3^e Nota Kapitaaldienst vormt de grondslag voor de indeling van de vaste activa en de methodiek van afschrijven. Voor de diverse soorten activa is in die nota zowel de wijze van afschrijven als de afschrijvingstermijn vastgelegd.

In afwijking van 3^e Nota zijn met het PS-besluit bij voorjaarsnota 2010 de geactiveerde bijdragen aan investeringen van derden vervroegd afgeschreven en zullen geen nieuwe investeringsbijdragen aan derden worden geactiveerd.

Mutaties in reserves en voorzieningen

Het eigen vermogen van de provincie bestaat uit de algemene reserve en uit de bestemmingsreserves.

Op blz.301/303 zijn de geraamde stortingen en onttrekkingen van de bestemmingsreserves en de algemene reserve opgenomen. De ramingen zijn gebaseerd op de instellingsbesluiten van de reserves zoals die door PS zijn vastgesteld. PS besluiten over de mutaties in de reserves en kunnen ook een andere bestemming aan de gelden in de reserves geven.

Overzicht van lasten baten

In het overzicht van lasten en baten (zie de volgende pagina's) worden de lasten, de baten en het saldo van elke productgroep gerecapituleerd. In dit overzicht is aangegeven tot welke bedragen Provinciale Staten, het college hebben geautoriseerd door het vaststellen van de begroting.

Een meerjarig gedetailleerd overzicht van de lasten en baten in de begroting is opgenomen in bijlage 1.

Overzicht van lasten en baten begroting 2011		Bedragen x € 1.000		
		Lasten	Baten	Saldo
Programma 1 Bestuur				
01.01	Provinciebestuur, CdK en Griffie	6.630	364	-6.265
01.03	Borging kwaliteit bestuursstructuur	128		-128
01.04	Openbare orde, veiligheid en rampenbestrijding	142		-142
01.05	BrabantStad / Grote stedenbeleid	2.937	425	-2.512
	Apparaatskosten	7.973		-7.973
	Totaal programma	17.810	789	-17.021
Programma 2 Verkeer en Vervoer				
02.90	Openbaar vervoer	129.989	122.035	-7.954
02.01	Goederenvervoer	5.693		-5.693
02.02	Auto bereikbaarheid Brabant(stad)	69.549	30.745	-38.804
02.03	Regionale bereikbaarheid Gebiedsgerichte aanpak	51.835	21.055	-30.780
02.04	Regionale bereikbaarheid provinciale wegen/bouwen	39.233	2.300	-36.933
02.05	Regionale bereikbaarheid provinciale wegen/onderhoud en vervanging	16.332	754	-15.578
02.06	OV-netwerk BrabantStad	41.500	12.500	-29.000
02.07	Provinciaal verkeers- en vervoersplan	7.899	2.646	-5.253
	Apparaatskosten	28.524		-28.524
	Totaal programma	390.553	192.035	-198.518
Programma 3 Water				
03.01	Water algemeen	1.974	46	-1.928
03.02	Hoogwaterbescherming	810	406	-404
03.03	Oppervlaktewaterkwantiteit en -inrichting	11.641	2.381	-9.259
03.04	Grondwaterkwantiteit	8.086	7.479	-607
03.05	Waterkwaliteit	3.824	800	-3.024

Overzicht van lasten en baten begroting 2011

		Bedragen x € 1.000	
	Lasten	Baten	Saldo
Apparaatskosten	6.763		-6.763
Totaal programma	33.098	11.112	-21.986
Programma 4 Milieu			
04.01 Ecologie algemeen	8.767	3.017	-5.750
04.02 Fysieke veiligheid	1.273	1.076	-197
04.03 Lucht / geluid / klimaat	7.637	4.595	-3.043
04.04 Bodem	17.216	17.656	439
04.05 Landbouw	2.191	505	-1.687
04.06 Afval- en grondstoffenbeheer	3.777	2.819	-958
04.10 Handhaving	8.471	1.368	-7.103
04.11 Proeftuinen	1.813		-1.813
Apparaatskosten	36.971		-36.971
Totaal programma	88.118	31.036	-57.082
Programma 5 Natuur, Bos en landschap			
05.01 Algemeen natuur, bos en landschap	2.518	183	-2.335
05.02 Natuur	66.682	46.595	-20.087
05.03 Landschap	13.802	1.526	-12.276
Apparaatskosten	9.560		-9.560
Totaal programma	92.562	48.305	-44.257
Programma 6 Sociaal Economische Zaken			
06.01 Beroepsbevolking met talent en ondernemerschap	4.324		-4.324
06.02 Brabant bruist	24.162		-24.162
06.03 Slimme, schone en concurrerende economie	15.254	571	-14.683
06.04 Economie, algemeen en uitvoering	14.849	1.777	-13.072
06.06 Europees beleid	8.594		-8.594
Apparaatskosten	6.608		-6.608
Totaal programma	73.792	2.348	-71.444
Programma 7 Jeugd, cultuur en samenleving			
07.01 Samenleving	43.862	1.072	-42.790
07.02 Jeugd	194.633	177.045	-17.589

Overzicht van lasten en baten begroting 2011		Bedragen x € 1.000	
	Lasten	Baten	Saldo
07.03 Cultuur en sport	66.140	466	-65.674
07.04 Sociale en culturele ontwikkeling	7.533		-7.533
Apparaatskosten	13.416		-13.416
Totaal programma	325.585	178.583	-147.002
Programma 8 Ruimtelijke ontwikkeling			
08.01 Ruimtelijke ontwikkelingspolitiek	34.819	5	-34.814
Apparaatskosten	9.431		-9.431
Totaal programma	44.249	5	-44.244
Programma 9 Revitalisering Landelijk Gebied			
09.01 Zonering Landelijk Gebied	35.294	8.013	-27.281
09.02 Creëren van nieuwe landschappen	1.173		-1.173
09.90 Regievoering	14.997	974	-14.023
Apparaatskosten	9.443		-9.443
Totaal programma	60.907	8.987	-51.920
Programma 10 Wonen			
10.01 Subsidies en projecten	13.385	3.766	-9.619
Apparaatskosten	1.238		-1.238
Totaal programma	14.624	3.766	-10.858
Algemeen financieel beleid			
31.02 Algemene dekkingsmiddelen	62.655	468.297	405.642
31.03 Onvoorzien	1.308		-1.308
31.03 Stelposten	5.913	1.200	-4.713
Totaal algemeen financieel beleid	69.876	469.497	399.620
Totaal lasten en baten	1.211.173	946.461	
Geraamd resultaat vóór bestemming			-264.711
Stortingen in reserves	110.888		-110.888
Onttrekkingen aan reserves		375.599	375.599
Geraamd resultaat ná bestemming			0

* Een meerjarig overzicht van de stortingen in en onttrekkingen aan de reserves per programma is bij elk programma opgenomen onder de vraag "Wat mag het kosten?"

Een overzicht van het meerjarige verloop van alle reserves met toelichting is opgenomen in bijlage 10.

In onderstaande tabel zijn de mutaties in de reserves voor het jaar 2011 gespecificeerd.

Overzicht geraamde resultaatbestemming per programma

Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	Bedragen x € 1.000		
	Storting	Onttrekking	Saldo mutatie
Programma 1 Bestuur			
Reserve Rekenkamer	317	317	
Reserve regionale structuurversterking (Alg.res.)		2.333	
Programma 2 Verkeer en Vervoer			
Reserve BMIT	237	30.815	-30.577
Reserve herhuisvesting districten		300	-300
Reserve vernieuwing OV		5.462	-5.462
Reserve N69	195		195
Algemene reserve component Essent		75.650	-75.650
Programma 3 Water			
Reserve uitvoering WHP		2.000	-2.000
Reserve PWP	9.997	10.372	-375
Algemene res. component industrielaai PWP		200	-200
Reserve investeringsbudget landelijk gebied		2.079	-2.079
Programma 4 Milieu			
Reserve regionale structuurversterking (Alg.res.)		5.204	-5.204
Reserve luchtkwaliteit		250	-250
Reserve investeringsbudget landelijk gebied		241	-241
Reserve decentralisatieuitkering bodem	10.489		
Programma 5 Natuur, Bos en landschap			
Reserve revitalisering landelijk gebied		5.728	-5.728
Reserve regionale structuurversterking (Alg.res.)		8.198	-8.198
Algemene reserve component Essent		500	-500

Overzicht geraande resultaatbestemming per programma

Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves		Bedragen x € 1.000	
	Storting	Onttrekking	Saldo mutatie
Reserve groene geleidingszone HSL		623	-623
Reserve investeringsbudget landelijk gebied		571	-571
Programma 6 Sociaal Economische Zaken			
Reserve TIPP 4e tender			
Reserve TIPP 1e en 2e tender			
Reserve pieken in de Delta	150	5.000	-4.850
Reserve regionale structuurversterking (Alg.res.)		13.893	-13.893
Reserve investeringsbudget landelijk gebied		585	-585
Reserve Brabant 2050		7.656	-7.656
Reserve cofinanciering Europese programma's	1.000	9.197	-8.197
Programma 7 Jeugd, cultuur en samenleving			
Reserve cofinanciering Europese programma's		316	-316
Reserve instandhouding onroerend erfgoed	532	11.128	-10.596
Reserve Brabant 2050		2.221	-2.221
Reserve IDOPS	6.375	12.821	
Reserve regionale structuurversterking (Alg.res.)		16.032	-16.032
Programma 8 Ruimtelijke ontwikkeling			
Reserve Compensatie natuur en landschapswaarden			
Reserve Brabant 2050		3.237	-3.237
Reserve regionale structuurversterking (Alg.res.)		31.748	-31.748
Programma 9 Revitalisering Landelijk Gebied			
Reserve revitalisering landelijk gebied	4.624		4.624
Reserve Brabant 2050		9.312	-9.312
Reserve cofinanciering Europese programma's		2.770	-2.770
Reserve uitvoeringsimpuls reconstructie		7.000	-7.000
Reserve Investeringsbudget Landelijk gebied	8.022	3.648	4.373
Programma 10 Wonen			
Reserve voorbereiding stedelijke vernieuwing		43	-43
Reserve Grondbank	950	4.123	-3.173
Reserve Brabant 2050		7.784	-7.784
Algemene reserve component Vinex			

Overzicht geraamde resultaatbestemming per programma

Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	Bedragen x € 1.000		
	Storting	Onttrekking	Saldo mutatie
Algemeen financieel beleid			
Algemene reserve voorfinanciering	9	3.264	-3.254
Algemene reserve overhevelingen	15.879		15.879
Algemene reserve doorgeschoven ruimte	10.000	23.778	-13.778
Reserve Brabant 2050	9.307	26.500	-17.193
Reserve dividend Essent (Alg.res.)		20.000	-20.000
Algemene Reserve component Essent	11.579		11.579
Reserve kantoorinnovatie	4.100	2.000	2.100
Reserve regionale structuurversterking	4.881		4.881
Reserve uitvoeringsktn agenda van Brabant	8.800	700	
Risicoreserve (Alg.res.)	3.446		3.446
Totaal resultaatbestemming	<u>110.888</u>	<u>375.599</u>	<u>-274.520</u>
Totaal lasten en baten	<u>1.211.173</u>	<u>946.461</u>	
Totaal lasten/baten incl.resultaatbestemming	<u>1.322.061</u>	<u>1.322.061</u>	
Geraamd resultaat ná bestemming			<u>0</u>

Incidentele lasten en baten

De in de begroting opgenomen lasten en baten bevatten een incidentele component. Onder incidentele lasten en baten worden die lasten en baten verstaan die zich maximaal drie jaar in de begroting voordoen. Daarbij is geabstraheerd van de apparaatslasten, de kapitaallasten en de mutaties in de reserves. Van de in de begroting 2011 opgenomen lasten ad € 1.211,2 miljoen is tot een bedrag van € 371,2 miljoen als incidenteel aan te merken. Van de totale baten ad € 946,5 miljoen is € 31,2 miljoen incidenteel. Voor een gedetailleerd overzicht van de in de begroting opgenomen incidentele lasten en baten wordt verwezen naar bijlage 15. Een recapitulatie van de incidentele lasten en baten per programma is in onderstaande tabel opgenomen.

Recapitulatie van incidentele lasten en baten per programma					
Lasten en baten x € 1.000					
Programma	2010	2011	2012	2013	2014
Bestuur					
incidentele lasten	4.491	220	0	0	0
incidentele baten	425	425	0	0	0
Verkeer en vervoer					
incidentele lasten	113.259	133.082	114.309	74.862	21.732
incidentele baten	29.810	31.389	11.750	32.159	21.600
Water					
incidentele lasten	5.367	3.576	12.223	5.130	1.568
incidentele baten	2.250	46	8.553	1.361	0
Milieu					
incidentele lasten	36.929	20.254	4.665	1.522	0
incidentele baten	18.314	9.835	1.696	399	0
Natuur, bos en landschap					
incidentele lasten	60.689	17.840	2.123	7.090	418
incidentele baten	480	100	0	2.050	0
Sociaal economische zaken					
incidentele lasten	54.985	44.895	5.999	4.235	1.235
incidentele baten	4.976	590	397	3.000	0
Jeugd, cultuur en samenleving					
incidentele lasten	67.820	50.645	17.955	34	77
incidentele baten	140	161	15	0	0
Ruimtelijke ontwikkeling					
incidentele lasten	22.405	34.460	130	10.750	0
incidentele baten	380	0	0	0	0
Revitalisering landelijk gebied					
incidentele lasten	22.763	26.188	0	1.065	0
incidentele baten	3.505	520	0	1.065	2.354
Wonen					
incidentele lasten	29.037	8.149	0	0	0

Recapitulatie van incidentele lasten en baten per programma					
Lasten en baten x € 1.000					
Programma	2010	2011	2012	2013	2014
incidentele baten	25.680	3.766	0	0	0
Alg. fin. Beleid					
incidentele lasten	26.500	31.845	0	151	274
incidentele baten	7.594	3.658	1.504	600	7.200
Tot. incidentele lasten	444.245	371.155	157.405	104.838	25.304
Tot. incidentele baten	93.555	50.489	23.916	40.634	31.154

Nieuw beleid in de begroting

Op 9 juli 2010 is de Voorjaarsnota 2010 door PS vastgesteld. Daarbij is ingestemd met additionele gelden in de begroting voor het provinciaal waterplan, de ecologische hoofdstructuur, en de integrale dorpsontwikkelingsplannen.

Voorts is bij de behandeling van de Voorjaarsnota de bezuiniging met betrekking tot biodiversiteit ongedaan gemaakt met als dekking de post energiebesparende maatregelen.

Doeluitkeringen van het Rijk en Europees geld

Naast de algemene uitkering uit het provinciefonds ontvangt de provincie ook specifieke uitkeringen van het Rijk. Verreweg de grootste doeluitkering die de provincie ontvangt is die voor de jeugdzorg. Andere in omvang belangrijke doeluitkeringen zijn de brede doeluitkering verkeer en vervoer, voor investeringen landelijk gebied, Stadsvernieuwing/locatie gebonden subsidies en bodemsanering.

Totaal ontvangt de provincie in 2011 € 399 miljoen aan doeluitkeringen van het Rijk (zie specificatie in bijlage 17) en voor € 5,9 miljoen subsidies vanuit Brussel (zie bijlage 18).

Doeluitkeringen	Jaarrek.	Begroting				Bedragen x € 1.000	
		2009	2010	2011	2012	2013	2014
BDU-verkeer en vervoer		74.436	134.210	123.033	109.961	91.791	70.871
Bodemsanering		19.906	15.311	12.960	10.881	11.287	10.895
Jeugdzorg		175.161	177.044	177.045	172.045	172.045	172.045

Doeluitkeringen	Jaarrek.	Begroting				Bedragen x € 1.000	
		2009	2010	2011	2012	2013	2014
Invest.landelijk gebied		35.462	44.988	60.452	60.203	145.408	0
ISV/BLS/Vinac		13.560	25.680	3.766	0	0	0
Overige doeluitkeringen		44.032	36.571	22.636	30.675	50.738	38.727
Totaal doeluitkeringen		362.557	433.805	399.891	383.765	471.269	292.538

	Jaarrek.	Begroting				Bedragen x € 1.000	
		2009	2010	2011	2012	2013	2014
Europese middelen		8.721	9.932	5.935	5.818	17.632	0

Arbeidskosten gerelateerde verplichtingen

In het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) is bepaald dat de arbeidskostengerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume een onderdeel van de uiteenzetting over de financiële positie in de begroting zijn.

Bedragen zijn exclusief indexering.

Vakantiegeld

Het vakantiegeld wordt in de exploitatie verantwoord voor zover dat daadwerkelijk is uitbetaald. Uitbetaling geschiedt in de maand mei, zodat aan het eind van het jaar een verplichting ontstaat van 7 maanden vakantiegeld. Dat komt neer op een totaalbedrag van ca. € 3,1 miljoen. In verband met verdere formatie-reductie zal de verplichting naar verwachting de komende jaren iets teruglopen.

Meerjarig is het beeld van deze verplichtingen:

Bedragen x € 1.000	2011	2012	2013	2014
vakantiegeld	3.089	3.089	3.089	3.089

Wachtgelden en aanvullende uitkeringen invaliditeit

De wachtgelduitkeringen worden structureel in de begroting opgenomen. Voor 2011 moet rekening worden gehouden met een totaal volume van ca. € 148.000 voor de provinciale organisatie en ca. € 45.000 voor de oud-medewerkers van het ETIN; totaal € 193.000. In de loop van de jaren lopen deze verplichtingen verder af.

Deze verplichtingen zijn meerjarig als volgt weer te geven:

Bedragen x € 1.000	2011	2012	2013	2014
wachtgelden	191	161	149	75

Werkloosheidsuitkeringen

Sinds 2001 is ingeval van werkloosheid ook voor ambtenaren de WW van toepassing. Omdat de Provincie eigen risicodragers is, worden de kosten van de uitkeringen en arbeidsrechtelijke aanvullingen, alsmede uitvoeringskosten van de aanvullingen door de uitvoeringsorganen bij de provincie in rekening gebracht. Deze kosten worden structureel in de begroting opgenomen.

Voor 2011 moet rekening worden gehouden met een totaal volume van ca. € 166.000, alsmede met de uitvoeringskosten die het UWV in rekening brengt van ca. € 5.000.

Deze verplichtingen zijn meerjarig als volgt weer te geven:

Bedragen x € 1.000	2011	2012	2013	2014
uitkeringen	166	166	166	166
uitvoeringskosten	5	5	5	5

Vroegpensioen (FPU) en 57+-regeling

Tot en met 2006 konden medewerkers vervroegd met pensioen, met de zgn. FPU. (Voor bepaalde leeftijdsgroepen staat die mogelijkheid overigens nog steeds open.) In bepaalde situaties komt een deel van de kosten ten laste van de provincie.

Daarnaast is in het kader van de personeelsreductie eind 2005 aan medewerkers die op 31-12-2005 57 jaar of ouder waren de gelegenheid geboden vervroegd uit te treden onder FPU-regime met een extra suppletie van provinciewege.

Voor 2011 worden de kosten van de FPU-uitkeringen en de suppleties die voor rekening komen van de provincie geraamd op € 1.908.000 en de uitvoeringskosten die het ABP in rekening brengt op € 157.000.

De verplichtingen zijn meerjarig als volgt weer te geven:

Bedragen x € 1.000	2011	2012	2013	2014
FPU + suppletie	1.908	1.648	1.388	1.125
uitvoeringskosten ABP	15	13	11	9

Verplichtingen inzake wachtgeld van (voormalig) gedeputeerden

Op grond van hun rechtspositie hebben gedeputeerden na beëindiging van het GS-lidmaatschap recht op een wachtgeld-uitkering, waarvan de duur o.m. gerelateerd is aan de duur van het lidmaatschap.

Op dit moment maken 3 GS-leden gebruik van de wachtgeldregeling.

Uitgaande van de actuele verplichtingen, is rekening te houden met de volgende meerjarige consequenties:

Bedragen x € 1.000	2011	2012	2013	2014
wachtgeld voormalige GS-leden	42	42	39	18

Uitgaande van een scenario van een wisseling bij de 4-jaarlijkse verkiezingen van 3 zetels, en in de jaren daarna elk jaar 1 tussentijdse wisseling, zijn de meerjarige risico's (excl. verrekening met inkomsten) als volgt weer te geven:

Bedragen x € 1.000	2011	2012	2013	2014
wachtgeld voormalige GS-leden	158	262	324	393

Verplichtingen inzake pensioenen van (voormalig) gedeputeerden

Op grond van hun rechtspositieregeling bouwen gedeputeerden tijdens hun bestuursperiode pensioenrechten op. Die rechten worden niet ondergebracht bij een pensioenverzekeraar. Dat betekent dat iemand die in het verleden gedeputeerde van Noord-Brabant is geweest, bij het bereiken van de 65-jarige leeftijd recht heeft op pensioen ten laste van de provincie.

Sinds een aantal jaren kan er bij verandering van werkkring geopteerd worden voor overdracht van pensioenkapitalen. Door verschillende gedeputeerden is van die mogelijkheid gebruik gemaakt, zowel overdracht van de provincie naar elders als van overdracht van elders naar de provincie.

Overigens is er een wettelijke verplichting op komst om ook voor bestuurders de pensioenverzekering onder te brengen in een pensioenfonds. Ter voorbereiding daarop zullen alle aanspraken in beeld moeten worden gebracht van alle voormalige gedeputeerden die in de toekomst enig recht op pensioen ten laste van de Provincie kunnen doen gelden.

Rekening houdend met een verplichting tot het 95^e levensjaar, geven de bestaande pensioenuitkeringen in meerjarenperspectief het volgende uitgaven-beeld te zien:

Bedragen x € 1.000	2011	2012	2013	2014
pensioenen voormalige GS-leden	560	560	560	560

Hierbij is geen rekening gehouden met de verplichtingen die voortkomen uit toekomstige verzoeken om een pensioenuitkering van voormalig GS-leden op het moment dat zij de 65-jarige leeftijd bereiken.

Verplichtingen inzake wachtgeld van (voormalige) statenleden

Op grond van hun rechtspositie hebben ook Statenleden na beëindiging recht op een wachtgeld-uitkering, tot maximaal 2 jaar.

Er zijn op dit moment 3 lopende verplichtingen. De meerjarige consequenties daarvan zijn:

Bedragen x € 1.000	2011	2012	2013	2014
wachtgeld voormalige PS-leden	14	3		

Ook hier is geen rekening is gehouden met toekomstige situaties. In de praktijk kunnen die zich wel voordoen.

De wachtgeldregeling is echter dermate versoberd, dat de omvang van de uitkeringen zeer beperkt zal zijn. (Alle inkomsten uit arbeid die uitgaan boven het minimum loon worden dan met de uitkering verrekend.)

Uitgaande van een jaarlijkse zetel-wisseling waarvan één met wachtgeldverplichting en het ontstaan van 5 wachtgeldverplichtingen bij de nieuwe verkiezingen in 2011, geeft dit risico het volgende beeld:

Bedragen x € 1.000	2011	2012	2013	2014
wachtgelden voormalige PS-leden	39	54	28	20

Geprognosticeerde balans

Vaste activa

In de meerjarenbegroting 2011 tot en met 2014 zijn de boekwaarden van de vaste activa als volgt geraamd:

bedragen x € 1.000					
Omschrijving	Stand per 1-jan-2011	Stand per 31-dec-2011	Stand per 31-dec-2012	Stand per 31-dec-2013	Stand per 31-dec-2014
Immateriële vaste activa	219.073	198.307	177.738	157.667	138.165
Materiële vaste activa					
Inv. met economisch nut	57.339	72.329	74.653	71.347	67.579
Inv. met maatschappelijk nut	300.614	325.202	325.718	359.516	385.639
Financiële vaste activa	2.695.700	2.735.837	2.761.838	2.730.665	2.701.395
Totaal activa	3.272.726	3.331.675	3.339.946	3.319.195	3.292.777

Een gespecificeerd overzicht van het verloop van de boekwaarde van de vaste activa gedurende de periode 2011-2014, inclusief de daarbij gehanteerde afschrijvingsmethodiek zoals vastgelegd in de 3^e Nota Kapitaaldienst, is opgenomen in de bijlagen 7 t/m 9.

Een gedetailleerd overzicht van de nieuwe investeringen in vaste activa is opgenomen in bijlage 16.

Financiering

Voor de financiering van de vaste activa zijn de volgende geraamde middelen beschikbaar:

bedragen x € 1.000					
Omschrijving	Stand per 1-jan-2011	Stand per 31-dec-2011	Stand per 31-dec-2012	Stand per 31-dec-2013	Stand per 31-dec-2014
Algemene reserve	2.416.360	2.277.908	2.174.891	2.112.915	2.137.701
Reserves	596.568	470.309	425.053	392.138	411.534
Voorzieningen	18.446	16.713	13.016	2.664	559
Opgenomen vaste geldleningen					
- reeds aangegaan	(136.453)	(132.756)	194.728	368.000	445.993
- nog op te nemen	0	337.278	189.906	97.309	(54.425)
Transitoria	200.000	200.000	200.000	200.000	200.000
Kasgeld gebruikt voor financiering kapitaaluitgaven	177.806	162.223	142.352	146.169	151.415
Totaal passiva	3.272.726	3.331.675	3.339.946	3.319.195	3.292.777

Verleende garanties en waarborgen

De gewaarborgde geldleningen en de door de provincie afgegeven garanties zijn opgenomen in de bijlage 13 a t/m c.

Verleende garanties en waarborgen				bedragen x € 1.000
	Jaarrekening 2008	Begroting 2009	Begroting 2010	
Zorginstellingen *)	25.097	26.409	16.511	
Nationaal Groenfonds **)	16.310	14.436	17.031	
Garantieverblijven ***)	142.619	135.092	392.419	
Totaal garanties/waarborgen	184.026	175.937	425.961	

Toelichting

*)Het beleid van de provincie is er op gericht om de gewaarborgde geldleningen aan zorginstellingen onder te brengen bij het waarborgfonds voor de zorgsector (WFZ).

**)De provincie Noord-Brabant heeft een aandeel van 13,1% in de gemeenschappelijk gewaarborgde geldleningen nationaal groenfonds van € 53,4 miljoen.

***)De hier opgenomen bedragen betreffen de door de provincie afgegeven garanties waarop de reeds gerealiseerde aanspraken in mindering zijn gebracht. (zie ook de paragraaf 4 weerstandsvermogen). De toename van de garantieverplichtingen van begroting 2010 naar begroting 2011 houdt verband met de afgegeven garantiestelling voor de woningbouw, de afgegeven garantie voor het regionaal bedrijventerrein van de gemeenten Werkendam, Woudrichem en Aalburg en de garantie glastuinbouw Deurne.